Bundel - Raad van 16 februari 2026

1 Opening en mededelingen

2 Definitief vaststellen van de agenda
- Agenda raadsvergadering 16 februari 2026

3 Vaststellen besluitenlijst raadsvergadering 26 januari 2026 (zaaknummer 524622)
- Besluitenlijst raadsvergadering 26 januari 2026

4 Voorstel inzake partiële herziening Welstandsnota en beeldkwaliteit voor locatie de Amelander Kaap (zaaknummer 530414)
- Raadsvoorstel partiele herziening Welstandsnota
- Raadsbesluit partiele herziening Welstandsnota
- Partiele herziening Welstandsnota
- Ruimtelijke kwaliteit kaders en beeldkwaliteitsplan Amelander Kaap
- Welstandsnota 2016 deelgebied 4 en 9
- Gemeente Ameland stuurt op minder massale nieuwbouw bij Hotel d'Amelander Kaap
- Raadsvragen Welstand vanuit Commissie
- AMENDEMENT VVD mondeling agendapunt 4 AANGENOMEN
- Motie CDA beeldkwaliteitesplan Amelander kaap VERWORPEN

5 Voorstel inzake het uitbreiden van de erfpachtovereenkomst gemeente Ameland - Stichting Amelander Musea met perceel en woning Oosterlaan 29 te Hollum (zaaknummer 540296)
- Raadsvoorstel Uitbreiding Erfpachtovereenkomst met perceel en woning Oosterlaan 29
- Raadsbesluit Uitbreiding Erfpachtovereenkomst met perceel en woning Oosterlaan 29
- bijlage 1 Afbeeldingen woning Oosterlaan 29 Hollum
- bijlage 2 Akkoordverklaring STAM uitbreiding Erfpachtovereenkomst

6 Aangehouden - 13 april opnieuw agenderen. Voorstel inzake de Verordening Regeling rechtspositie Raads- en Commissieleden Ameland 2026 (zaaknummer 529523)
- Raadsvoorstel Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Ameland 2026
- Raadsbesluit Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Ameland 2026
- 20251209-ledenbrief-wijziging-model-verordening-rechtspositie-raads-en-commissieleden
- Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2026.def
- A82 Amendement verordening rechtspositie

7 Voorstel inzake het Treasurystatuut Gemeente Ameland 2026 (zaaknummer 540941)
- Raadsvoorstel Treasurystatuut 2026
- Raadsbesluit Treasurystatuut 2026
- Treasurystatuut 2026

8 Voorstel van de Werkgeverscommisie Griffier voor de ondersteuning van de Griffie 2026 (zaaknummer 541563)
- Raadsvoorstel ondersteuning griffie Ameland 2026
- Raadsbesluit ondersteuning griffie Ameland 2026
- DVO Griffier NIEUW.def
- Instructie Griffier NIEUW
- Organisatieverordening Griffier NIEUW
- DVO College - raad 2019
- Instructie voor de griffier Ameland 2020.doc
- organisatieverordening griffie 2011

9 Voorstel van het Presidium inzake het instellen Commissie Geloofsbrieven verkiezingen 2026 (zaaknummer 542430)
- Raadsvoorstel commissie geloofsbrieven onderzoek
- Raadsbesluit instellen commissie geloofsbrieven

10 Voorstel tot afhandeling van de ingekomen brieven tot en met 4 februari 2026 (zaaknummer 524622)
- Ingekomen stukken lijst tot 11 februari 2026
- A1 Woontop-afspraken, PPM en regionale versnellingstafels
- A5 Brandbrief Forensenbelasting Simpel Bewijs leidt tot Afschaffing_geanonimiseerd
- A7 Brief gemeente Ameland No Plastic Filter - campagne
- A9 RVDJ-Manifest-DEF
- A10 Begroting FUMO 2026
- A11 Memo aan de raad visie- en participatieproces accommodatiebeleid Nes Buren

A12 Zienswijze nieuwbouw kaap geanonimiseerd
A13 Motie Laat Schiermonnikoog niet verzuipen!
A14 Brief aan de Raad van de gemeente Ameland geanonimiseerd
A15 Besluit over herziening beeldkwaliteitskaders van de Amelaner Kaap geanonimiseerd
C1 Lelylijn -Sfeerverslag en presentatie Friese volksvertenwoordigers 25 november 2025 - zonder kaartmateriaal
C2 Nieuwsbericht Dijknormering
C3 VPPG Nieuwjaarsgroet januari 2026
C4 Bundel rob-de-gemeenteraad-fundament-van-ons-openbaar-bestuur
D1 SMR's toekomst of hype januari 2026
D2 UItnodiging ALV dorpsbelang Hollum 2026 + agenda en notulen
E1 Lijst toezeggingen presidium 260209

10.a A2 Informatiebrief Beslissing op bezwaar LoD Zwembad (zaaknummer 485663)
Informatiebrief van het college aan de raad LoD Zwembad.def
Collegebesluit LoD Zwembad.def

10.b A3 Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Ameland 2026 (zaaknummer 540269)
Informatiebrief Gemeenteraad Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Ameland 2026
Bijlage 1 Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Ameland 2026 (versie januari 2026)

10.c A4 Informatiebrief aan raad participatie d'Amelander Kaap (zaaknummer 542037)
De brief is overeenkomstig de terugkoppeling van het College BW 20 januari 2026 op 21 januari aan de raadsleden verzonden.
De bijlagen Brief omwonenden en het Participatieverslag zijn op 30 januari toegevoegd.
Informatiebrief aan raad Amelander kaap informatiebijeenkomst Dunavast v3
Brief Omwonenden d'Amelander Kaap
Participatieverslag d'Amelander Kaap

10.d A6 Informatiebrief Uitvoeringsprogramma VTH 2026 (zaaknummer 540926)
Informatiebrief aan de raad VTH-programma 2026
VTH Uitvoeringsprogramma 2026 Ameland

10.e A8 Jaarlijkse voortgangsrapportage MSC Zoe 2025 (zaaknummer 529824)
Informatiebrief raad voortgangsrapportage 2025 MSC Zoe
Jaarlijkse voortgangsrapportage MSC Zoe 2025

11 Te bespreken brieven

12 Eventuele moties vreemd aan de orde
Motie VVD uitgifte grond voor woningbouw 16 februari 2026 AANGENOMEN

13 Sluiting

Agenda

Raad

Zaaknummer	524622
Datum vergadering	16 februari 2026
Onderwerp	Agenda raadsvergadering maandag 16 februari 2026
Locatie	Gemeentehuis Ballum, raadzaal
Voorzitter	T. Willemsma
Griffier	J.M.J. Metz
Agendapunt	2

De burgemeester van de gemeente Ameland roept de leden van de raad op ter openbare vergadering.

Voorlopige agenda

1	Opening en mededelingen
2	Definitief vaststellen van de agenda
3	Vaststellen besluitenlijst raadsvergadering 26 januari 2026 (zaaknummer 524622)
	Discussiestukken
4	Voorstel inzake partiële herziening Welstandsnota en beeldkwaliteit voor locatie de Amelander Kaap (zaaknummer 530414)
5	Voorstel inzake het uitbreiden van de erfpachtovereenkomst gemeente Ameland - Stichting Amelander Musea met perceel en woning Oosterlaan 9 te Hollum (zaaknummer 540296)
6	Voorstel inzake de Verordening Regeling rechtspositie Raads- en Commissieleden Ameland 2026 (zaaknummer 529523)
	Hamerstukken
7	Voorstel inzake het Treasurystatuut Gemeente Ameland 2026 (zaaknummer 540941)
	Overig
8	Voorstel van de Werkgeverscommissie Griffier voor de ondersteuning van de Griffie 2026 (zaaknummer 541563)
9	Voorstel van het Presidium inzake het instellen van de Commissie Geloofsbrieven vanuit de raad voor de voorbereidingen voor installatie nieuwe raad (zaaknummer 542430)

10	Voorstel tot afhandeling van de ingekomen brieven tot en met 4 februari 2026 (zaaknummer 524622)
11	Te bespreken brieven
12	Eventuele moties vreemd aan de orde
13	Sluiting

Besluitenlijst

Raad

Zaaknummer	524622
Datum vergadering	16 februari 2026
Onderwerp	Vaststellen besluitenlijst raadsvergadering 26 januari 2026
Agendapunt	3

Besluitenlijst

Aanwezig:

- Mevrouw T. Willemsma, voorzitter
- Mevrouw J.M.J. Metz, griffier
- De heer W.A. de Jong, AmelandEén
- De heer D.F. Metz, AmelandEén
- Mevrouw V. Nagtegaal, AmelandEén
- De heer M.P. Boelens, AmelandEén
- De heer D.W. Engels, Algemeen Belang Ameland
- De heer K.E. van der Laag, Algemeen Belang Ameland
- Mevrouw A. Langemaat, Algemeen Belang Ameland
- Mevrouw M. Rijpstra, PvdA
- De heer R.J. Teuben, Ameland’82
- De heer I.J. de Vries, VVD
- Mevrouw S.M.A. Twickler, CDA

Eveneens aanwezig:

- De heer T.E.F.W. Faber, wethouder
- De heer P.J. IJnsen, wethouder
- De heer I.J.W. Valk, secretaris-directeur
- De heer Andreas van Grootheest

Afwezig: nvt

Agenda

De opname van deze vergadering wordt op de website van de Gemeente Ameland geplaatst, waarbij per agendapunt en spreker beluisterd en bekeken kan worden. Voor de inhoudelijke discussie per agendapunt wordt derhalve verwezen naar deze opname.

1 Opening en mededelingen

Besluit:
n.v.t.

Toelichting:
Burgemeester Willemsma opent de vergadering, de vergadering is voltallig.

2 Definitief vaststellen van de agenda

Besluit:
De heer de Vries geeft aan dat zijn eerder aangekondigde motie bij agendapunt 5 (omtrent de fysieke inrichting van het centrumgebied) komt te vervallen.

Burgemeester Willemsma geeft aan dat de motie bouwkavels Ballum, die de VVD voornemens is in te dienen bij agendapunt 11 (ingekomen stukkenlijst) meer een motie vreemd is, en dat zij daarom voorstelt deze motie te behandelen bij agendapunt 13 (moties vreemd). De heer de Vries en de rest van de raad zijn akkoord.

Voor het overige wordt de agenda conform vastgesteld.

3 Besluitenlijst raadsvergadering 15 december (zaaknummer 544621)

Besluit:
De besluitenlijst wordt ongewijzigd vastgesteld.

4 Voorstel inzake het vaststellen eerste wijziging op de verordening onroerendezaakbelastingen 2026 (zaaknummer 540311)

Besluit:
Het voorstel wordt unaniem conform besloten.

5 Voorstel inzake het ontwerp beleidstukken Horeca- en Detailhandelbeleid gemeente Ameland 2026 (zaaknummer 485423)

Besluit:
Bij dit voorstel zijn amendementen en moties ingediend.
Voor de discussie hieromtrent wordt verwezen naar de opnamen van deze vergadering.
Na de discussie wordt het amendement AmelandEén mondeling gewijzigd in een amendement waarbij lid 1a (reserveren locatie de Schakel) geschrapt wordt, en waarbij het aantal van Hollum naar 1 wordt bijgesteld. Voor de stemming legt de heer Teuben een stemverklaring af: gezien de onduidelijkheden en zaken nog nader uitgewerkt moeten worden stemt hij tegen. **Dit amendement wordt aangenomen met 8:3 (voor AmelandEén, Algemeen Belang Ameland en VVD, tegen CDA, A82, PvdA).**
Vervolgens komt amendement VVD in stemming: **dit amendement wordt verworpen met 9:2 (voor PvdA en VVD, tegen AmelandEén, Algemeen Belang Ameland, CDA en A82).**
Het geamendeerde voorstel van het College wordt aangenomen met 9:2 (voor AmelandEén, Algemeen Belang Ameland, VVD en PvdA, tegen CDA en A82)
De mondelinge motie van AmelandEén (door de griffier nader op papier te zetten) welke overeenkomt met artikel 1a uit het amendement (reserveren de Schakel) wordt **aangenomen met 9:2 (voor AmelandEén, Algemeen Belang Ameland, VVD en PvdA, tegen CDA en A82).**

De motie PvdA (terrastijden) wordt **aangenomen met 10:1 (voor AmelandEén, Algemeen Belang Ameland,PvdA , A82, VVD, tegen CDA).**

Toelichting:
dhr. van Grootheest wordt toegelaten tot de vergadering om enkele vragen te kunnen beantwoorden (meten gegevens o.a. omtrent omzet, en behandeling aanvragen qua volgorde),
Wethouder Faber doet geen toezeggingen omtrent hetgeen is ingebracht in de discussie, maar neemt opmerkingen e.d. mee in de vervolgprocedure van dit voorstel, welke nu voor inspraak vrijgegeven wordt.

6 Voorstel inzake eventuele zienswijze indienen over de Meerjarenbegroting 2026-2029 Stichting Samenwerkingsbestuur Primair Onderwijs West-Ameland (zaaknummer 528177)

Besluit:

Bij dit voorstel is een amendement ingediend door fractie CDA , waarbij na de discussie het onderdeel omtrent interim-directeur eruit gehaald wordt. Het mondeling aangepaste amendement wordt **aangenomen met 10:1 (voor AmelandEén, Algemeen Belang Ameland, VVD, CDA A82, tegen PvdA)**
Het geamendeerde voorstel van het College wordt **unaniem aangenomen**, er wordt dus een zienswijze ingediend uitgebreid met de punten uit het aangenomen amendement.

7 Voorstel inzake vast stellen wijziging Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Ameland 2026 (zaaknummer 526687)

Besluit:
Het voorstel wordt unaniem conform aangenomen.

8 Voorstel inzake het ontslaan, en (her-) benoemen leden adviescommissie Omgevingskwaliteit Hûs en Hiem (zaaknummer 525290)

Besluit:
Het voorstel wordt aangenomen met 9:2 (voor AmelandEén, Algemeen Belang Ameland, PvdA en VVD, tegen CDA en A82.

9 Voorstel inzake de Verordening Jeugdhulp gemeente Ameland 2026 (zaaknummer 520871)

Besluit:
Het voorstel wordt unaniem conform besloten.

10 Voorstel inzake eventuele zienswijze indienen over het Ontwerp-wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling VRF 2025 en Kaderbrief VRF 2027-2030 (zaaknummer 527484)

Besluit:
Het voorstel wordt unaniem conform besloten.

11 Voorstel tot afhandeling ingekomen stukken voor de raad tot en met 15 januari 2026 (zaaknummer 544621)

Besluit:
Het voorstel tot afhandeling van de ingekomen stukkenlijst wordt conform besloten.

Toelichting:
Mw. Rijpstra geeft aan dat de toezegging omtrent de uitleg van belastingheffing nog niet is afgerond, dat bolletje moet dus blijven staan.

12 Te bespreken brieven

Besluit:
n.v.t.

Toelichting:
Mw. Twickler wil aandacht vragen voor het antwoord op de vragen omtrent de wateroverlast in Buren. Het behelst een groter gebied, het betreft óók het gebied tussen Hoofdweg, Meester Oudweg en Paasduinweg, op onbebouwd terrein, daar zijn destijds sloten gedempt en nu ook veel wateroverlast.

13 Eventuele moties vreemd aan de orde

Besluit:
De motie vreemd van de VVD wordt na de discussie **verworpen** 8:3 (voor VVD, CDA en A82, tegen AmelandEén, Algemeen Belang Ameland en PvdA.

14 Sluiting

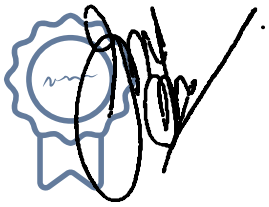
Besluit:
n.v.t.

Toelichting:
Niets meer aan de orde zijnde sluit burgemeester Willemsma de vergadering.

Ballum, 16 februari 2026

T. Willemsma
Burgemeester

J.M.J. Metz
Griffier

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer	530414
Vergaderdatum	16 februari 2026
Organisatieonderdeel	Fysieke Leefomgeving
Portefeuillehouder	Theo Faber

Onderwerp

Partiele herziening Welstandsnota en beeldkwaliteit kaders locatie de Amelander Kaap.

Voorstel

Vast te stellen:

1. de partiele herziening Welstandsnota gemeente Ameland 2016 Deelgebied 4 Recente en toekomstige dorpsuitbreidingen;
2. de ruimtelijke beleidskaders en beeldkwaliteit locatie de Amelander Kaap Hollum Ameland Deelgebied 9 welstandsnota gemeente Ameland.

Inleiding

De huidige beleidsintentie en bebouwingsuitgangspunten van Deelgebied 4 geven, om te komen tot een goede welstands- en omgevingskwaliteitsbeoordeling, onvoldoende beleids- en beoordelingsuitgangspunten. Naar aanleiding van de motie van de raad is aangegeven om dit te herschrijven en te vertalen in een partiele herziening. De herschreven beleidsintentie en bebouwingsuitgangspunten in de partiele herziening geven een goede richting aan de uitwerking van toekomstige stedenbouwkundige, architectonische en landschappelijke ontwikkelingen. Ze dienen als leidraad en toetsingskader voor de beoordelingen van omgevingsvergunningen en de beoordeling van de omgevingskwaliteit.

De gebieden genoemd in Deelgebied 9, waaronder de Amelander Kaap, betreffen locaties met relatief grootschalige bebouwingen en een groot bouwvlak. Bij een ingrijpende en grootschalige verandering in deze gebieden is het noodzakelijk en wenselijk de huidige welstandscriteria nader te bekijken en na te gaan of deze aansluiten bij de huidige veranderende en voorogen hebbende ruimtelijke kaders en kwaliteit van deze tijd. In principe is de bestaande situatie maatgevend. Maar bij grootschalige veranderingen (sloop/herbouw) van deze objecten is het noodzakelijk de gewenste beeldkwaliteit in een afzonderlijke set met welstandscriteria vast te leggen.

Beoogd effect

Doel van de partiele herziening van de welstandsnota Deelgebied 4 en de ruimtelijke beleidskaders en beeldkwaliteit locatie de Amelander Kaap is, dat de omschreven omgevingskwaliteit in de toekomstige bebouwing en openbare ruimte goed en duidelijk tot uitdrukking komt.

Argumenten

1.1 Partiele herziening welstandsnota gemeente Ameland 2016 Deelgebied 4 Recente en toekomstige dorpsuitbreidingen.

De huidige beleidsintentie en bebouwingsuitgangspunten van Deelgebied 4 waarborgen onvoldoende het beeld van een goede omgevingskwaliteit voor bebouwing en de openbare ruimte. Onlangs gebouwde bebouwingen gaven aanleiding om voor Deelgebied 4 de beleidsintentie en bebouwingsuitgangspunten aan te passen en te verduidelijken. Met deze herziening kunnen er goede afwegingen en adviseringen gemaakt worden op het gebied van omgevingskwaliteit die aansluit bij de huidige voor ogen hebbende gemeentelijke eisen en normen met betrekking tot omgevingskwaliteit.

2.1 Ruimtelijke beleidskaders en beeldkwaliteit locatie de Amelander Kaap Hollum Ameland Deelgebied 9 welstandsnota gemeente Ameland.

Bij een ingrijpende en grootschalige verandering in deze gebieden en locaties is het noodzakelijk de huidige welstandscriteria nader te bekijken en na te gaan of deze aansluiten bij de huidige veranderende en voorogen hebbende ruimtelijke kaders en kwaliteit van deze tijd. Dit dat nieuwbouw tezamen met de bestaande bebouwing een voortzetting vormen met het bestaande ensemble wat betreft de principes van verkaveling, compositie, architectuur en buitenruimte. Om dit te bereiken is het noodzakelijk de gewenste beeldkwaliteit in een afzonderlijke set met welstandscriteria vast te leggen. De in de bijbehorende bijlage genoemde ruimtelijke kaders, beeldkwaliteit, beleidsintentie en bebouwingsuitgangspunten geven richting aan de uitwerking van de toekomstige stedenbouwkundige, architectonische en landschappelijke ontwikkelingen voor deze locatie. Ze dienen als leidraad en toetsingskader voor de beoordelingen van omgevingsvergunningen en de beoordeling van de omgevingskwaliteit.

Kanttekeningen

1.1 Partiele herziening welstandsnota gemeente Ameland 2016 Deelgebied 4 Recente en toekomstige dorpsuitbreidingen.

Tot op detail vastleggen wat in het Deelgebied 4 mag is niet wenselijk en ook niet mogelijk. Creatieve initiatieven en vrijheid moeten aanwezig blijven. Met als risico dat er altijd een plan of initiatief bij kan zijn die wel voldoet maar minder gewaardeerd wordt.

1.2 Wijzigingen ten opzichte van de bestaande welstandsnota 2016 Deelgebied 4 en 9.

In bijlage 3 staan de beleidsintenties en bebouwingsuitgangspunten zoals deze nu zijn opgenomen in de welstandsnota.

De wijzigingen zijn;

1. De beleidsintenties zijn uitgebreider en beter toegespitst op de voor ogen hebbende gemeentelijke eisen en normen met betrekking tot omgevingskwaliteit.
2. De bebouwingsuitgangspunten zijn aangevuld met stedenbouwkundige en landschappelijke kenmerken en uitganspunten. De welstandscriteria is op enkele punten aangevuld, verduidelijkt en omgezet naar criteria voor bouwwerken en een goede omgevingskwaliteit.
3. Voor de locatie de Amelander Kaap zijn beeldkwaliteitsonderdelen toegevoegd.

Afstemming

Intern heeft afstemming plaats gevonden, extern is er afstemming geweest met Hus&Hiem (gemeentelijke externe adviseur bebouwings- en omgevingskwaliteit).

Vervolg

Na vaststelling worden de herzieningen gepubliceerd.

Bijlagen

1. Partiele herziening Welstandsnota gemeente Ameland 2016 Deelgebied 4 Recente en toekomstige dorpsuitbreidingen.
2. Ruimtelijke beleidskaders en beeldkwaliteit locatie de Amelander Kaap Hollum Ameland Deelgebied 9 welstandsnota gemeente Ameland.
3. Bestaande tekst welstandsnota 2016 Deelgebied 4 en 9.

Besluit

Raad

Zaaknummer	530414
Datum vergadering	16 februari 2026
Onderwerp	Partiele herziening Welstandsnota en beeldkwaliteit kaders locatie de Amelander Kaap
Portefeuillehouder	Theo Faber
Agendapunt	**4**

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 januari 2026;

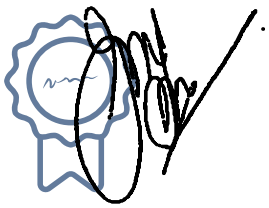
gelet op
artikel 4.19 van de Omgevingswet en artikel 4.114, lid 1 van de Invoeringswet Omgevingswet;

besluit:
vast te stellen:
1. de partiele herziening welstandsnota gemeente Ameland 2016 Deelgebied 4 Recente en toekomstige dorpsuitbreidingen;
2. de ruimtelijke beleidskaders en beeldkwaliteit locatie de Amelander Kaap Hollum Ameland Deelgebied 9 welstandsnota gemeente Ameland.

Ballum, 16 februari 2026

T. Willemsma
Burgemeester

J.M.J. Metz
Griffier

De beleidsintentie en bebouwingsuitgangspunten geven richting aan de uitwerking van toekomstige stedenbouwkundige, architectonische en landschappelijke ontwikkelingen. Ze dienen als leidraad en toetsingskader voor de beoordelingen van omgevingsvergunningen en de beoordeling van de omgevingskwaliteit. Met als doel dat de omschreven omgevingskwaliteit in de toekomstige bebouwing en openbare ruimte tot uitdrukking komt.

Beleidsintentie

De beleidsintentie is gericht op:
- het behoud van het Amelander karakter: kleinschaligheid, samenhang en herkenbaarheid;
- een goede omgevingskwaliteit: een harmonieus samenspel tussen bebouwing, openbare ruimte en landschap;
- duurzaamheid en klimaatadaptatie: natuur inclusief bouwen, waterbeheer en energiezuinige woningen.

Het huidige beleid voor het deelgebied recente en toekomstige dorpsuitbreidingen is reeds ingezet met de vaststelling van onder andere bestemmingsplan Nes en Buren. Hier is de lijn uitgezet dat bebouwing in de dorpsuitbreidingen de typisch Amelander bebouwingskenmerken volgt, zoals we die vinden in de Beschermde Dorpsgezichten. Gestreefd wordt naar duurzame, toekomstbestendige en landschappelijk goed ingepaste ontwikkelingen, met als uitgangspunt de versterking van de karakteristieke Amelander dorpsstructuren en samenhang in het bebouwingsbeeld.

De architectuur, het materiaal- en kleurgebruik is daarbij gericht op de onderlinge samenhang per straatwand. Dit houdt overigens niet in dat het kopiëren van de oorspronkelijke dorpsbebouwing wordt voorgeschreven. Het is niet de bedoeling dat bij nieuwbouw persé Amelander details moeten worden toegepast, zoals boerenvlechtwerk, waterlijsten en roeden. Ruimtelijke samenhang kan ook worden bereikt met een eigentijdse manier van bouwen. Om het beoogde beeld tot uitdrukking te laten komen, worden traditionele materialen met gedekte kleuren voorgestaan. Individuele expressie is denkbaar maar mag de samenhang met aanwezige kleurstellingen, massaopbouw en detailleringen niet verstoren.

Het grootste deel van de nieuw gebouwde woningen in het deelgebied bestaat uit de volgende verschillende woningtypologieën: vrijstaande woningen, twee-onder-één-kapwoningen en rijtjeswoningen. Voor dit type woningen is een dorpse uitstraling het uitgangspunt. Voor de diversiteit van het straatbeeld is de herkenbaarheid van de individuele woning van belang, maar met behoud van de samenhang van het straatbeeld als geheel. Met name de juiste en herkenbare van de bebouwing draagt bij aan de samenhang en het beoogde karakter. Dit betekent dat de woningen hoofdzakelijk een traditionele bouwmassa krijgen met één bouwlaag met een duidelijke kap. Eventueel kan een hoofdgebouw uit anderhalve bouwlaag met kap bestaan. Senioren en levensloopbestendige woningen hebben over het algemeen een grotere footprint door het forse aandeel van het woonprogramma op de begane grond. Dit kan resulteren in een lager hoofdvolume. De nokrichting van de kap is overwegend haaks op de weg, echter dragen wisselende nokrichtingen bij aan diversiteit in het straatbeeld. Beide nokrichtingen zijn mogelijk, maar met behoud van de samenhang van het straatbeeld als geheel.

Het beleid is geconcretiseerd door aan te geven of een afzonderlijk criterium strikt dient te worden gehandhaafd/gerespecteerd (Hr) of dat enige ruimte voor incidentele wijzigingen (Iw) aanwezig is.

Bebouwingsuitgangspunten

Stedenbouwkundige en landschappelijke kenmerken en uitgangspunten:
- structuur: aansluiting op bestaande dorpsstructuren, voortborduren op de 'typisch Amelander' kenmerken van de bebouwing met duidelijke hiërarchie in wegen en paden;
- dichtheid: lage tot middelhoge dichtheid, passend bij de schaal van Ameland;
- overgangszones: zachte overgangen tussen bebouwing en landschap, met o.a. gebruik van hagen, sloten en beplanting;
- woningen zijn vrijstaand, soms half vrijstaand gebouwd en soms in rijwoningen binnen een samenhangend geheel in een halfopen tot open bebouwingsbeeld;
- woningen zijn geplaatst in een voorgevelrooilijn of zijn gericht op de openbare straatruimte. De richting varieert maar is meestal haaks op de weg (Hr);
- voorgevelrooilijn in samenhang met de perceelsgrens is hoofdzakelijk gesitueerd op 5m vanuit de openbare weg tenzij anders staat aangegeven in het omgevingsplan (Hr);
- woningen bestaan uit één bouwlaag met een kap en zijn middelgroot van omvang (Hr);
- aanbouwen en bijgebouwen zijn ondergeschikt aan de hoofdmassa en staan minimaal 3 meter achter de voorgevel van het hoofdgebouw (Hr). Bij hoeksituatie kan hier van afgeweken worden (Iw);
- het materiaal van op- en inritten is afgestemd op de straat, de breedte is meestal bescheiden (Iw);
- groenstructuur: behoud en versterking van bestaande groenstructuren, aanplant van inheemse / streekeigen soorten (Iw);
- toepassen van typisch Amelander erfafscheidingen (heg, Amelander lattenhek) (Iw);
- water: integratie van waterpartijen voor ecologie, beleving en klimaatadaptatie (Iw);
- openbare ruimte: inrichting met aandacht voor verblijfskwaliteit, speelruimte en biodiversiteit (Iw);
- verlichting: minimale en verantwoorde verlichting om duisternis te behouden (Hr).

Criteria voor bouwwerken en een goede omgevingskwaliteit.
Bij incidentele verbouwing, verandering en/of vervanging en nieuwbouw van gebouwen in de recente en toekomstige dorpsuitbreidingen gelden de volgende criteria:

Plaatsing:
- er is sprake van een halfopen tot open bebouwingsbeeld (Iw);
- in randsituaties wordt de bouw van vrijstaande woningen voorgestaan (Iw);
- woningen worden geplaatst in de voorgevelrooilijn of richten zich op de openbare straatruimte (Iw).

Hoofdvorm:
- hoofdgebouwen bestaan uit één bouwlaag met kap, tenzij op grond van het omgevingsplan anders is toegestaan (Hr);
- hoofdgebouwen zijn middelgroot van omvang (Iw);
- de kap bestaat uit een zadeldak of een schilddak (Iw);
- lessenaarsdaken en wolfseinden komen niet voor (Hr);
- de kap mag niet afwijken van het gebiedsprofiel en/of leiden tot een visuele verstoring (Hr);
- de vormbehandeling is kantig tot hoofdzakelijk kantig (Iw);
- de massa-opbouw is enkelvoudig (Iw);

Aanzichten:
- hoofdgebouwen zijn gericht op het openbaar toegankelijk gebied (Hr);
- er is sprake van individuele ontwerpen, waarbij de compositie en geleding variëren (Hr);
- gevels zijn vlak, zonder veel reliëf in de vorm van loggia's, erkers of uitstekende balkons (Iw);
- in hoeksituaties is extra aandacht voor representatieve architectuur tot uiting komend in een tweezijdige oriëntatie op de openbare ruimte (Hr);

- zowel plat afgedekte als aangesleepte dakkapellen komen voor. De omvang van dakkapellen staat in verhouding tot het dakvlak waarin de dakkapel wordt voorgesteld (Hr). De uitvoering van dakkapellen kan in een vlak model of vanuit de nok worden geconstrueerd.

Opmaak:
- gevels zijn opgebouwd uit metselwerk (gele steen) (Hr);
- eventueel worden gevels gedeeltelijk voorzien van houten gevelvlakken (of alternatieven in andere materialen zoals kunststof of staal mits deze een gelijkwaardige uitstraling hebben) (Iw);
- daken zijn gedekt met rode keramische c.q. natuurrode gebakken pannen (geen hoogglans) of natuurrode betonpannen met het formaat van een gebakken pan (Hr);
- traditionele materialen met gedekte kleuren worden voorgestaan (Hr);
- kleurgebruik mag niet leiden tot een storend contrast met de omgeving (Hr);
- de detaillering is zorgvuldig (Hr).;
- grootschalige zinken en koperen daken worden niet toegestaan (Hr);
- bij kleinschalige toepassing van zink of koper als dakbedekking is alleen de gepatineerde versie toegestaan (Hr).

Aanbouwen en bijgebouwen:
- aanbouwen en bijgebouwen zijn ondergeschikt aan de hoofdmassa, staan op groter afstand van de weg, minimaal 3 meter achter de voorgevel van het hoofdgebouw (Hr), bij hoeksituaties kan hier van afgeweken worden (Iw);
- de nokhoogte van een aan- en/of bijgebouw ligt minimaal 1 meter lager dan de nokhoogte van het hoofdgebouw (Hr);
- als een aanbouw binnen het bouwvlak voor hoofdgebouwen valt, wordt gebouwd overeenkomstig de regels voor hoofdgebouwen zoals dat in het omgevingsplan wordt aangegeven;
- het kleur- en materiaalgebruik van bijgebouwen moet worden afgestemd op het hoofdgebouw (Hr).

RUIMTELIJKE BELEIDSKADERS EN BEELDKWALITEIT
LOCATIE DE AMELANDER KAAP HOLLUM AMELAND
DEELGEBIED 9 WELSTANDSNOTA GEMEENTE AMELAND

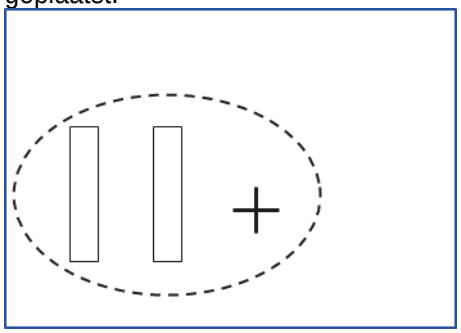
Op de locatie van ‘de Amelander Kaap’, Oranjeweg en Oosterhiemweg te Hollum, zijn er plannen voor een ingrijpende en grootschalige verandering van de bebouwing en buitenruimte. De Amelander Kaap is een grootschalig complex bestaande uit een hotel, appartementengebouwen grote open buitenruimte, parkeerplaatsen en een loods. De locatie valt onder “Deelgebied 9 Recreatieve voorzieningen” van de “Welstandsnota gemeente Ameland 2016”. De plannen betreft het bestaande hotel te slopen en een nieuw hotel te bouwen met aan de noordzijde van de locatie nieuwe appartementengebouwen. De nieuwbouw moet tezamen met de bestaande appartementen een voortzetting vormen met het bestaande ensemble wat betreft de principes van verkaveling, compositie, architectuur en buitenruimte.

De gebieden genoemd in Deelgebied 9, waaronder de Amelander Kaap, betreffen relatief grootschalige bebouwingen daterend uit de 2e helft van de vorige eeuw met de daarbij behorende welstandscriteria. Bij een ingrijpende en grootschalige verandering in deze gebieden is het noodzakelijk de huidige welstandscriteria nader te bekijken en na te gaan of deze aansluiten bij de huidige veranderende en voorogen hebbende ruimtelijke kaders en kwaliteit van deze tijd.
In principe is de bestaande situatie maatgevend. Maar bij grootschalige veranderingen (sloop/herbouw) van deze objecten is het noodzakelijk de gewenste beeldkwaliteit in een afzonderlijke set met welstandscriteria vast te leggen.

De nu volgende ruimtelijke kaders, beeldkwaliteit, beleidsintentie en bebouwingsuitgangspunten geven richting aan de uitwerking van de toekomstige stedenbouwkundige, architectonische en landschappelijke ontwikkelingen voor deze locatie. Ze dienen als leidraad en toetsingskader voor de beoordelingen van omgevingsvergunningen en de beoordeling van de omgevingskwaliteit. Met als doel dat de omschreven omgevingskwaliteit in de toekomstige bebouwing en openbare ruimte tot uitdrukking komt.

Plan en omgevingsuitgangspunten

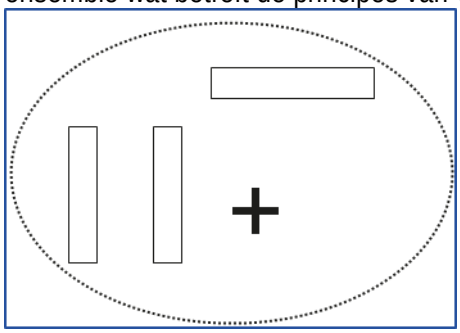
1. Het hotel en de bestaande appartementen zijn een gezamenlijk ontworpen ensemble. Verkaveling, compositie, architectuur en buitenruimte zijn met elkaar verbonden. De bebouwing is orthogonaal geplaatst.

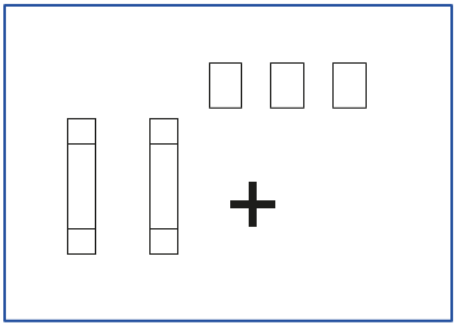

2. Het hotel wordt nieuw gebouwd en aan de noordzijde komen nieuwe appartementengebouwen. De nieuwbouw vormt tezamen met de bestaande appartementen een voortzetting van het bestaande

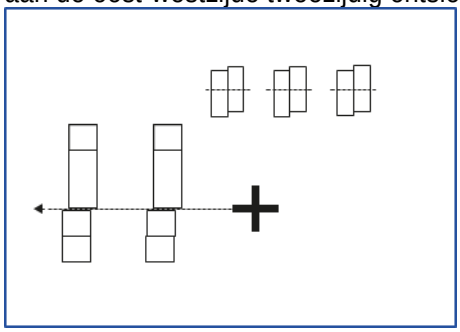
ensemble wat betreft de principes van verkaveling, compositie, architectuur en buitenruimte.

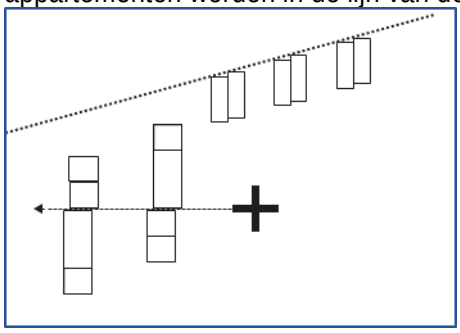
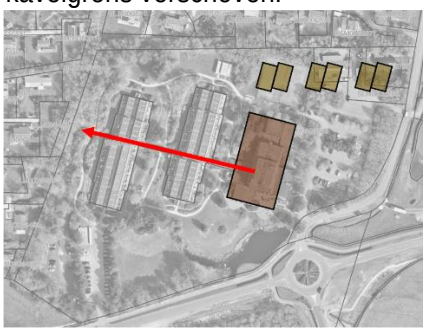

3. Het principe van compositie. Een compositie ontstaat door kleinere delen te ordenen tot een samenhangend geheel. De bestaande appartementen zijn geleed in een middendeel met drie lagen met op elke kop bebouwing in twee lagen. De nieuwe appartementen worden opgedeeld in drie gelijke volumes van drie lagen.

4. De centrale ‘Vuurtorenlaan is gericht op de vuurtoren. De ‘Vuurtorenlaan’ is een ontsluiting van appartementen en hotel. De bestaande appartementen zijn hier uit elkaar geknipt en de delen zijn verplaatst/verschoven. De nieuwe appartementen worden door een verschuiving geleed en worden aan de oost-westzijde tweezijdig ontsloten.

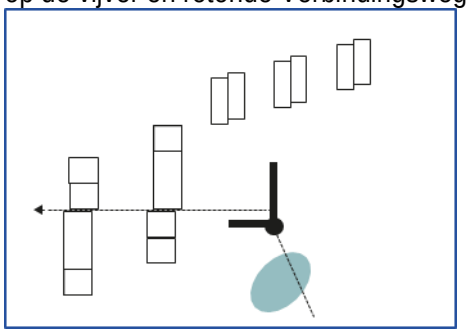

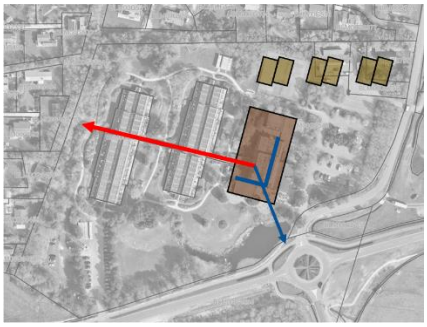

5. De verkaveling is orthogonaal, de locatie is aan de noordzijde schuin. Eén strook van de bestaande appartementen is op de Vuurtorenlaan “punt-gespiegeld”. De twee bebouwingsstroken zijn identiek, maar voegen zich zo aan de orthogonale Vuurtorenlaan en de schuine kavelgrens. De nieuwe appartementen worden in de lijn van de kavelgrens verschoven.

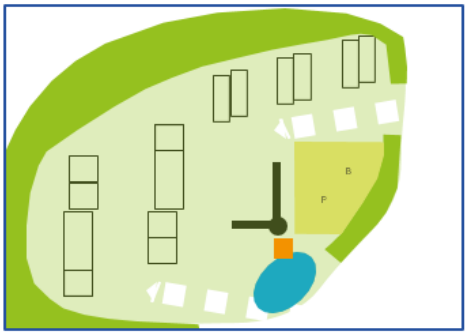
6. Het bestaande hotelgebouw is te zien als een gedifferentieerde ‘punt’. Het nieuwe hotel kiest de

hoofdrichting noord- zuid om meer aan te sluiten op het grotere ensemble dat is ontstaan door de toevoeging van bebouwing. Een gemarkeerde hoek is de presentatie van het geheel en richt zich op de vijver en rotonde Verbindingsweg.

7. Met de ‘taal’ van het bestaande wordt de buitenruimte van de uitbreiding ingericht. Er is een omzoming met hoge heesters en bomen. Op twee punten wordt het zicht op het ensemble open gelegd. Het terrein wordt ingericht met her en der lichte glooiingen voor heuvels en wadi’s, met schelpen- en graspaden, groepen lage en hoge heesters, bomen in de heestergroepen en met solitaire bomen. Op de prominente hoek van het hotel legt de inrichting van de buitenruimte relatie met de buitenruimte (vijver, bestrating, vlonder, pergola, e.d.). Ten oosten van het hotel is ruimte voor parkeren, berging of loods, goed ingebed met beplanting.

8. De architectuur van de bestaande appartementen kenmerkt zich door afgeplatte schuine daken en eenduidige kopgevels. De gevels hebben vergrijsd hout. De daken hebben een gedekte of gedempte kleur. De kozijnen hebben in elk plandeel een gezamenlijke kleur. Deze kenmerken zijn leidend voor de nieuwbouw.

Beleids- en beeldkwaliteitsintenties

De beleids- en beeldkwaliteitsintenties zijn gericht op:

- het behoud van het Amelander karakter: samenhang en herkenbaarheid;
- een goede omgevingskwaliteit: een harmonieus samenspel tussen bebouwing, openbare ruimte en landschap;
- duurzaamheid en klimaatadaptatie: natuur inclusief bouwen, waterbeheer en energiezuinige gebouwen.

Het beleid en beeldkwaliteit voor de locatie de Amelander Kaap in het deelgebied 9 streeft naar een duurzame, toekomstbestendige en landschappelijk goed ingepaste ontwikkelingen, met als uitgangspunt de versterking van de karakteristieke Amelander samenhang in het bebouwings- en omgevingsbeeld.

De architectuur, het materiaal- en kleurgebruik is daarbij gericht op de onderlinge samenhang. Ruimtelijke samenhang kan bereikt worden met een eigentijdse manier van bouwen. Om het beoogde beeld tot uitdrukking te laten komen, worden traditionele materialen met gedekte kleuren voorgestaan. Individuele expressie is denkbaar maar mag de samenhang met aanwezige kleurstellingen, massaopbouw en samenhang met omgeving en bebouwing niet verstoren.

De beleving en verschijningsvorm van de locatie wordt gevormd door de aanwezigheid van een groot en hoog hoofdgebouw in de functie als hotel en in een lagere bebouwing zijnde de appartementengebouwen. Dit geheel in een openruimtelijke omgeving en bebouwingsopenheid. De opbouw van hoog naar laag sluit goed aan bij de noordelijke lagere bebouwing van recreatiewoningen.

Het beleid is geconcretiseerd door aan te geven of een afzonderlijk criterium strikt dient te worden gehandhaafd/gerespecteerd (Hr) of dat enige ruimte voor incidentele wijzigingen (Iw) aanwezig is.

Bebouwingsuitgangspunten

Voor de locatie ‘de Amelander Kaap’, Oranjeweg en Oosterhiemweg te Hollum Deelgebied 9 welstandsnota gemeente Ameland, gelden de volgende criteria.

Stedenbouwkundige en landschappelijke kenmerken en uitgangspunten:

- structuur: aansluiting op bestaande bebouwingsstructuren;
- dichtheid: lage dichtheid, passend bij de bestaande bebouwingsopenheid;
- gebouwen staan vrij in de ruimte op enige afstand van de weg;
- het bebouwingsbeeld is open door de vrije ligging van de gebouwen. De gebouwen staan in een orthogonaal grid;
- de richting van de gebouwen varieert;
- de gebouwen staan op regelmatige afstand van elkaar met een ruimt tussenmaat tussen de gebouwen;
- de gebouwen zijn groot tot zeer groot en hebben meestal een kantige vorm behandeling;
- de massa-opbouw is samengesteld en kennen een sterke geleding;
- tussen de gebouwen door zijn een aantal lange zichtlijnen mogelijk;
- de ruimte tussen de gebouwen is: overwegend als landschap / tuin ingericht;
- overgangszones: zachte overgangen tussen bebouwing en landschap, met o.a. gebruik van hagen, sloten en beplanting;
- het hoofdgebouw / hotel bestaat uit 4 bouwlagen;
- de entree van het hoofdgebouw is uitnodigend vormgegeven, en goed zichtbaar vanaf de openbare weg (rotonde (Oranjeweg / Oosterhiemweg);
- het hoofdgebouw / hotel is het hoogste punt van de locatie;
- de overgang van de appartementengebouwen naar de omliggende recreatiewoningen wordt vormgegeven door (deels) een lage gootlijn en een lagere bouwhoogte dan het hoofdgebouw het

hotel;
- de appartementengebouwen bestaan uit twee of drie bouwlagen en voorzien van een kap aan één of meerdere zijden;
- de kappen zijn afgeknot, en kennen overal een vergelijkbare dakhelling (ca. 60 graden);
- de loods op het terrein bestaat uit één of twee bouwlagen voorzien van een flauwe kap.

Criteria voor bouwwerken en een goede omgevingskwaliteit.
Plaatsing:
- gebouwen staan vrij in de ruimte en op enige afstand van de weg (Iw);
- de gebouwen staan in een orthogonaal grid, op regelmatige afstand van elkaar;
- tussen de gebouwen zijn een aantal lange zichtlijnen mogelijk over het terrein (Iw);
- het bebouwingsbeeld is open door de vrije ligging of halfopen in het geval van een groepering van gebouwen (Iw);
- de richting van de gebouwen varieert (Hr).

Hoofdvorm:
- de relatieve omvang is groot tot zeer groot (Hr);
- de vormbehandeling is kantig (Iw);
- de massa-opbouw is samengesteld (Iw);
- het hoofdgebouw / hotel bestaat uit vier bouwlagen met een kap (Hr);
- de appartementengebouwen bestaan uit twee of drie bouwlagen met een kap of een terug liggende daklaag (Hr);
- de kappen zijn meestal afgeknot, en kennen overal een vergelijkbare dakhelling (ca. 60 graden), incidenteel is een lagere dakhelling toegestaan (loods) (Hr);
- de overgang van de appartementengebouwen naar de naastgelegen recreatiewoningen wordt deel vormgegeven door een lagere goothoogte (Iw);
- de loods bestaat uit een of twee bouwlagen met een kap (Hr);
- bij zeer grote bouwmassa's is sprake van een geleding in kleinere eenheden (Hr);
- het hotel-restaurant is goed zichtbaar vanaf de openbare weg, en is uitnodigend vormgegeven (Hr);
- het restaurant kent een grote mate van transparantie (Hr);
- de verbindingsgang in het verlengde van de vuurtoren wordt in de gevel van het hotel gemarkeerd (Iw);

Aanzichten:
- gebouwen hebben een alzijdige oriëntatie op het omliggende landschap (Hr);
- de compositie is evenwichtig (Hr);
- de geleding is horizontaal (Iw);
- installaties van het hotel zijn achter een verhoogde dakrand geplaatst en niet zichtbaar vanaf het maaiveld (Iw);
- gevel en dakopeningen kennen (meestal) een grote mate van repetitie (Iw).

Opmaak:
- gebouwen zijn opgetrokken uit hout (vergrijsd) of uit metselwerk (geel of rood), incidenteel worden andere materialen toegepast zoals natuursteen of beplating (Hr);
- de kap van het hotel en de appartementen is voorzien van dakpannen (bij voorkeur zwart) (Iw);
- flauwe en/of platte daken worden voorzien van kunststof of bitumen dakafwerking of beplanting (mos sedum) (Iw);
- het kleurgebruik is gedekt (Iw).

Reclame

De criteria die ten aanzien van reclame, terrassen en dergelijke gelden, zijn opgenomen in bijlage 2 (Nota Reclamebeleid gemeente Ameland 2010) en bijlage 3 (Nota Terrassenbeleid gemeente Ameland 2011).

Zonnepanelen of –collectoren
De criteria die ten aanzien van zonnepanelen of –collectoren gelden, zijn opgenomen in hoofdstuk 6 Objectgerichte criteria sub. 6.7 Zonnepanelen of –collectoren.

DEELGEBIED 4
RECENTE EN TOEKOMSTIGE DORPSUITBREIDINGEN

Gebiedsbeschrijving

Ruimte
De recente dorpsuitbreidingen zijn gerealiseerd na 1995, volgens een vooraf vastgesteld beeldkwaliteitplan. Deze woonbuurten betreffen de noordoostzijde van Hollum en de zuidoostzijde van Nes, de uitbreiding in Ballum aan De Stringen/Smitteweg, de 'locatie Polet' in Nes, uitbreidingslocaties Nes-oost, de Tuun en de uitbreidingslocaties in Buren welke op deze wijze zijn gerealiseerd. Kenmerkend is het voortborduren op de 'typisch Amelander' kenmerken van de bebouwing in de beschermde dorpsgezichten en daarmee het versterken van de eigen identiteit van de dorpen. Deze lijn zal ook voor de in de nabije toekomst te realiseren uitbreidingen (bijvoorbeeld in Buren aan de noordwestzijde) worden gehanteerd.
Plaatsing
Woningen zijn vrijstaand, soms halfvrijstaand gebouwd in een halfopen tot open bebouwingsbeeld. Woningen zijn geplaatst in de rooilijn. De richting varieert maar is meestal haaks op de weg.

Hoofdvorm
Woningen bestaan uit één bouwlaag met een kap en zijn middelgroot van omvang. De kap bestaat uit een zadeldak of een schilddak. De vormbehandeling is daarmee kantig tot hoofdzakelijk kantig. De massa-opbouw is enkelvoudig en incidenteel, zoals op straathoeken, samengesteld.
Aanzichten
Er is sprake van individuele woningontwerpen, waarbij de compositie en geleding variëren. Raamopeningen zijn veelal verticaal gericht. Voorgevels zijn vlak, zonder veel reliëf in de vorm van loggia's, erkers of uitstekende balkons. Veel woningen zijn voorzien van een gemetselde schoorsteen.

Opmaak
Gevels zijn opgebouwd uit metselwerk waarbij flexibiliteit in de kleurstelling kan worden geboden. Daken zijn gedekt met gebakken keramisch rode dan wel donkere pannen of betonpannen met het formaat van een gebakken pan. Incidenteel is sprake van houten topgevels. Schilderwerk is meestal wit en groen. Veel woningen zijn voorzien van 'Amelander details' zoals waterlijsten en een roeden verdeling in de ramen.

Diversen
Het materiaal van op- en inritten is afgestemd op de straat, de breedte is meestal bescheiden.

Waardering
Er is een positieve waardering voor de versterking van de identiteit van de Amelander dorpen en de sterke samenhang in het bebouwingsbeeld.

Beleidsintentie
Het beleid voor deze gebieden is reeds ingezet met de vaststelling van onder andere het bestemmingsplan voor Hollum en het Beeldambitieplan Ameland. Hier is de lijn uitgezet dat bebouwing in de dorpsuitbreidingen dient te geschieden volgens de typisch Amelander bebouwingskenmerken zoals deze zijn te vinden in de Beschermde Dorpsgezichten. De architectuur, het materiaal- en kleurgebruik is daarbij gericht op de onderlinge samenhang per straatwand. Dit houdt overigens niet in dat het kopiëren van de oorspronkelijke dorpsbebouwing wordt voorgeschreven. Het is niet de bedoeling dat bij nieuwbouw persé boerenvlechtwerk, waterlijsten en roeden moeten worden toegepast. Ruimtelijke samenhang kan ook worden bereikt door, met inachtneming van een aantal kenmerken van de historische bebouwing, ruimte te bieden aan een eigentijdse manier van bouwen. Het beleid is geconcretiseerd door aan te geven of een afzonderlijk criterium strikt dient te worden gehandhaafd/gerespecteerd (Hr) of dat enige ruimte voor incidentele wijzigingen (Iw) aanwezig is.

Welstandscriteria
Bij incidentele verbouwing, verandering en/of vervanging en nieuwbouw van gebouwen in de recente en toekomstige dorpsuitbreidingen gelden de volgende welstandscriteria:

Plaatsing
- er is sprake van een halfopen tot open bebouwingsbeeld (Iw);
- in randsituaties wordt de bouw van uitsluitend vrijstaande woningen voorgestaan (Hr);
- woningen zijn geplaatst in de rooilijn (Iw);

- de richting van de kap is haaks op de weg (Iw).

Hoofdvorm
- Hoofdgebouwen bestaan uit één bouwlaag met kap, tenzij op grond van het bestemmingsplan anders is toegestaan (Hr);
- hoofdgebouwen zijn middelgroot van omvang (Iw);
- de kap bestaat uit een zadeldak of een schilddak (Iw);
- lessenaarsdaken en wolfseinden komen niet voor (Hr);
- de vormbehandeling is kantig tot hoofdzakelijk kantig (Iw);
- de massa-opbouw is enkelvoudig (Iw);
- op daartoe geëigende plekken, zoals straathoeken, is sprake van een samengesteld volume (Hr);

Aanzichten
- hoofdgebouwen zijn gericht op de openbare straatruimte (Hr);
- er is sprake van individuele ontwerpen, waarbij de compositie en geleding variëren (Hr);
- voorgevels zijn vlak, zonder veel reliëf in de vorm van loggia's, erkers of uitstekende balkons (Iw);
- in hoeksituaties is extra aandacht voor architectuur tot uiting komend in een tweezijdige oriëntatie op de openbare ruimte (Hr);
- zowel plat afgedekte als aangesleepte dakkapellen komen voor. De omvang van dakkapellen is in een juiste verhouding tot het dakvlak (Hr). De uitvoering van dakkapellen kan in een vlak model of vanuit de nok worden geconstrueerd;

Opmaak
- gevels zijn opgebouwd uit metselwerk (gele steen) (Hr);
- eventueel worden gevels gedeeltelijk voorzien van houten gevelvlakken (of alternatieven in andere materialen zoals kunststof of staal mits ze dezelfde uitstraling hebben) (Iw);
- daken zijn gedekt met rode keramische c.q. natuurrode gebakken pannen (geen hoogglans) of betonpannen met het formaat van een gebakken pan (Hr);
- de detaillering is zorgvuldig (Hr).;
- grootschalige zinken en koperen daken worden niet toegestaan. (Hr);
- bij toepassing van zink of koper als dakbedekking is alleen de gepatineerde versie toegestaan (Hr).

Aanbouwen en bijgebouwen
- aanbouwen en bijgebouwen zijn ondergeschikt aan de hoofdmassa, staan op groter afstand van de weg, minimaal 3 meter achter de voorgevel van het hoofdgebouw, en hebben een nokhoogte die minimaal 1 meter lager ligt dan die van het hoofdgebouw (Hr). Als de aanbouw binnen het bouwvlak voor hoofdgebouwen valt moet worden gebouwd binnen het bouwvlak zoals dat in het bestemmingsplan is aangegeven;
- het kleur- en materiaalgebruik van bijgebouwen moet worden afgestemd op het hoofdgebouw (Hr).

Diversen
- het materiaal van op- en inritten is afgestemd op de straat, de breedte is meestal bescheiden;
- zo mogelijk toepassen van streekeigen beplanting voor de tuinen;
- toepassen van typisch Amelander erfafscheidingen (heg, Amelander lattenhek).

DEELGEBIED 9 RECREATIEVE VOORZIENINGEN

Gebiedsbeschrijving

Ruimte
Deze gebieden betreffen de grootschalige appartementen-complexen zoals de Amelander Kaap, hotel Noordzee en omgeving, Ostrea, Ameland State, en het Amelander Paradijs. Daarnaast gaat het ook om de 'centrumvoorzieningen' op de diverse recreatieterreinen zoals op Roosdunen (met uitzondering van het gebouw op Duinoord). Het betreft in de meeste gevallen relatief grootschalige bebou-wing langs of in de nabijheid van de wegen richting het strand. Ook hotel Hofker (in het dorp Nes) valt in dit gebied. De gebouwen dateren uit de 2e helft van de vorige eeuw.

Plaatsing
Gebouwen staan meestal vrij in de ruimte of op enige afstand van de weg. Het bebouwingsbeeld is open door de vrije ligging of halfopen tot gesloten in het geval van een groepering van gebouwen zoals langs de Standweg in Nes. De richting van de gebouwen varieert.

Hoofdvorm
De panden zijn groot tot zeer groot en hebben meestal een kantige vormbehandeling, incidenteel vloeiend. De massa-opbouw is samengesteld, incidenteel kantig. Centrum-gebouwen bestaan uit 1 bouwlaag met een kap. De overige (appartementen)gebouwen bestaan uit twee of drie bouwlagen, meestal met een kap en soms met een terug liggende daklaag.

Aanzichten
Door de vrije ligging is meestal sprake van een alzijdige oriëntatie op het omliggende landschap. De compositie varieert, maar is meestal evenwichtig. De geleding is meestal horizontaal.

Opmaak
Gebouwen zijn opgetrokken uit metselwerk (vaak geel) of hout. De kap is meestal voorzien van dakpannen. Het kleurgebruik is meestal gedekt, met soms opvallende accenten.

Waardering
Een aantal gebouwen van grote schaal mist de aansluiting op de overige kleinschalige eilander bebouwing. Over het algemeen is de uitstraling echter wel goed verzorgd. Waar sprake is van een sterke geleding van het bouwvolume en een toepassing van natuurlijke materialen (zoals de Amelander Kaap) is sprake van een positieve waardering.

Beleidsintentie
In principe is de bestaande situatie maatgevend, alleen binnen het bestaande, huidige bouwvlak. Bij grootschalige veranderingen (sloop/herbouw) van deze nieuw te bouwen objecten is het noodzakelijk de gewenste beeldkwaliteit in een afzonderlijke set met welstandscriteria vast te leggen, welke aan de raad zal worden voorgelegd.
Het beleid is geconcretiseerd door aan te geven of een afzonderlijk criterium strikt dient te worden gehand-haafd/gerespecteerd (Hr) of dat enige ruimte voor incidentele wijzigingen (Iw) aanwezig is.

Welstandscriteria

Plaatsing
- gebouwen staan vrij in de ruimte en op enige afstand van de weg (Iw);
- het bebouwingsbeeld is open door de vrije ligging of halfopen tot gesloten in het geval van een groepering van gebouwen zoals langs de Standweg in Nes (Iw);
- de richting van de gebouwen varieert (Hr).

Hoofdvorm
- de relatieve omvang is groot tot zeer groot (Hr);
- de vormbehandeling is kantig (Iw);
- de massa-opbouw is samengesteld (Iw);
- centrumgebouwen bestaan meestal uit 1 bouwlaag met een kap (Hr);
- de overige (appartementen)gebouwen bestaan uit twee of drie bouwlagen met een kap of een terug liggende daklaag (Hr);
- bij zeer grote bouwmassa's is sprake van een geleding in kleinere eenheden (Hr).

Aanzichten
- gebouwen hebben een alzijdige oriëntatie op het omliggende landschap (Hr);
- de compositie is evenwichtig (Hr);
- de geleding is horizontaal (Iw).

Opmaak
- gebouwen zijn opgetrokken uit metselwerk (geel of rood) of hout (vergrijsd) (Hr);
- de kap is voorzien van dakpannen (bij voorkeur zwart, voor 'centrumgebouwen' rood) (Iw);
- het kleurgebruik is gedekt (Iw);
- grootschalige zinken en koperen daken worden niet toegestaan (Hr);
- bij toepassing van zink of koper als dakbedekking is alleen de gepatineerde versie toegestaan (Hr).

Reclame
De welstandscriteria die ten aanzien van reclame, terrassen en dergelijke gelden, zijn opgenomen in bijlage 2 (Nota Reclamebeleid gemeente Ameland 2010) en bijlage 3 (Nota Terrassenbeleid gemeente Ameland 2011).

Zonnepanelen of –collectoren
De welstandscriteria die ten aanzien van zonnepanelen of –collectoren gelden, zijn opgenomen in hoofdstuk 6 Objectgerichte criteria sub. 6.7 Zonnepanelen of –collectoren.

Gemeente Ameland stuurt op minder massale nieuwbouw bij Hotel d’ Amelander Kaap

Gemeente Ameland heeft de afgelopen jaren actief gestuurd op het beperken van de massaliteit bij de voorgenomen nieuwbouw van Hotel d’ Amelander Kaap in Hollum. Dat gebeurde, ondanks het feit dat het geldende bestemmingsplan ruime bouwmogelijkheden biedt. Door inzet op kwaliteit en overleg is uiteindelijk een plan tot stand gekomen met minder impact op de omgeving.

Sinds 2020 liggen er plannen voor vervangende nieuwbouw van het sterk verouderde hotelcomplex. Meerdere varianten passeerden de revue. Al deze plannen gingen uit van een forse uitbreiding van het aantal hotelkamers en de toevoeging van extra appartementengebouwen. Deze ontwikkeling is op basis van het bestemmingsplan uit 2012 toegestaan. Toch heeft de gemeente Ameland steeds geprobeerd om binnen deze juridische kaders de omvang en uitstraling van het plan te matigen.

Bestemmingsplan aanpassen bleek financieel onhaalbaar
Het bestemmingsplan uit 2012 staat nieuwbouw toe tot een hoogte van 12 meter (vier bouwlagen) en met een aanzienlijk groter bouwoppervlak dan het huidige complex. Wanneer een bouwplan binnen deze kaders wordt ingediend, heeft de gemeente vrijwel geen ruimte om het plan te weigeren.

In 2022 bestempelde de gemeente de situatie als een ongewenste ontwikkeling en nam zij een zogenoemd voorbereidingsbesluit, met de intentie het bestemmingsplan aan te passen. In 2024 werd echter duidelijk dat doorzetten van deze koers zou leiden tot een aanzienlijk risico op planschade. De gemeenteraad concludeerde daarop dat een bestemmingsplanwijziging financieel niet verantwoord was.

Beeldkwaliteitsplan als alternatief instrument
Nadat in 2025 een nieuw plan door welstandscommissie Hûs & Hiem werd afgekeurd, is gekozen voor een andere aanpak. Hûs & Hiem, de ontwikkelaar en gemeente zijn met elkaar in gesprek gegaan in een zogenoemd schetsatelier. Doel was om, met respect voor de rechten uit het bestemmingsplan van 2012, te komen tot een plan dat beter aansluit bij het eiland en de directe omgeving waaronder omliggende bungalows de westelijk gelegen appartementenvleugels.

Uit de welstandsnota volgt dat de gemeenteraad bij grootschalige ontwikkelingen een specifiek beeldkwaliteitsplan vaststelt. Dit instrument gaat niet over hoeveel er gebouwd mag worden, maar over de ruimtelijke kwaliteit en uitstraling.

Het beeldkwaliteitsplan dat nu voorligt, bevat algemene welstandscriteria die aansluiten bij de in het schetsatelier bereikte consensus. Een belangrijk resultaat is dat de in noordelijke richting voorziene appartementengebouwen zijn teruggebracht van vier naar drie bouwlagen.

Wethouder Faber hierover: *“De gemeente heeft vanuit een ondergeschikte juridische positie stevig vastgehouden aan drie in plaats van vier bouwlagen. Dat dit is gelukt, is een overwinning voor de omgeving en voor het eiland. Daarnaast heeft de ontwikkelaar hierin een positieve stap gezet, wat de algehele kwaliteit van het plan ten goede komt.”*

Besluitvorming en vervolg

De gemeenteraad behandelt het beeldkwaliteitsplan in februari. Na vaststelling kan de ontwikkelaar een aanvraag voor de omgevingsvergunning indienen. Deze wordt op de reguliere wijze getoetst aan het omgevingsplan en alle relevante wet- en regelgeving.

Meer informatie

In onderstaande video geeft Hûs & Hiem stap voor stap uitleg over het schetsatelier en de procedure rond de nieuwbouwplannen van Hotel d’ Amelander Kaap.

Video

Amelander kaap - proces rondom nieuwbouw uitgelegd

Vanuit de commissie van 2 februari jl. is een aantal vragen open blijven staan over Welstand.
De antwoorden van het college zijn dik gedrukt.

Welstand

1. Pagina 5: daar staat geel / rood, terwijl in de Welstandsnota alleen geel staat, waarom?
   Complex de Amelander Kaap bestaat uit gebouwen die voornamelijk opgebouwd zijn met hout. Enkel de onderplint van het hotel is voorzien van metselwerk. Ook bij de nieuwbouwplannen en in het kader van de beeldambitie is gekozen om de hoofdopzet uit te voeren in hout en de onderste plint deels uit te voeren in metselwerk. Dit sluit qua beeldvorming het beste aan bij de bestaande bebouwing en de omgevingskarakteristiek. Bij de uitwerking van het plan en de totstandkoming van de verschijningsvorm is in het schetsatelier naar voren gekomen, dat een dergelijk gebouw, met toepassing van bepaalde kleuren, vormen, materialen en de inpassing op deze locatie, de toepassing van zowel een gele als een rode baksteen aanvaardbaar is. Vandaar dat zowel geel als rood genoemd worden om te mogen worden toegepast. Andere kleuren worden als niet passend beschouwd (denk hierbij b.v. aan een witte metselsteen). Maar van belang is dat de beeldambitie uitgaat van gebouwen die grotendeels worden uitgevoerd in hout.
2. Waarom wel een schilddak en geen wolfseinden?
   De bebouwingskarakteristiek op Ameland voor woningen is gebaseerd op de karakteristieke bouwvormen waar de dorpen vroeger uit zijn opgebouwd. Denk hierbij aan de commandeur woningen met hun kenmerkende topgevels en zadeldaken. Maar ook schilddaken kwamen vroeger en nu veel voor op het eiland. Deze voor Ameland kenmerkende bouwvormen en daktypes zijn vastgelegd in ons beeldambitieplan en de welstandsnota. Dit om de typerende bebouwingskarakteristiek van Ameland herkenbaar terug te zien komen ook bij nieuwbouwplannen. Een dak met een wolfseind is een dak dat een kruising is tussen een zadeldak en een schilddak. Het vervangt de rechte topgevel door een gedeeltelijk afgeschuind vlak. Vroeger kwamen deze daken nauwelijks voor op Ameland maar veel meer in andere delen van Nederland. Toen de trend op kwam om landelijk te willen bouwen zijn er op Ameland ook verschillende huizen met dit type dak verschenen. Maar omdat de keuze is gemaakt om de karakteristieke vormen terug te laten komen bij nieuwbouw is vastgelegd om alleen te bouwen met een zadel- of schilddak. Deze vastgelegde beeldambitie ging samen met de keuze van de gele metselsteen en keramische rode dakpannen. In die tijd was het in Nederland populair om met witte gevelstenen te bouwen de zogenaamde witte schimmel van die tijd. De beeldambitie keuze ligt al vast vanaf 1998 in het beeldambitieplan en is vervolgens vertaald in de welstandsnota.

3. Mag er wel zink / koper op een bijgebouw?
   Voorgeschreven is dat daken (met uitzondering van een plat dak) worden gedekt met rode keramische c.q. natuurrode dakpannen. Dit geldt ook voor de bijgebouwen. Zink of koper mag wel gebruikt worden bijvoorbeeld bij de afdekking van een dakkapel of een dergelijk ondergeschikt dak element. Dit dient dan wel gepatineerd te worden uitgevoerd.
4. Gepatineerd, is dat echt nodig?
   Gepatineerd is een karakteristieke beschermlaag (patina) die ontstaat door een chemische reactie met zuurstof, vocht en stoffen uit de omgeving. Gepatineerd wordt voorgeschreven omdat het beeldambitieplan en de welstandsnota uitgaat van materialen met gedekte en natuurlijke kleuren (zachte, rustiger meer ingetogen kleuren). Een gepatineerde uitvoering / bewerking sluit hier goed op aan.
5. Bij nok haaks op de weg staat HR echter dit kan toch ook LW (lw) zijn, blijkt uit tekst?
   Hr staat voor: handhaven respecteren en lw staat voor: incidentele wijzigingen.
   Bij de stedenbouwkundige uitgangspunten staat genoemd: woningen zijn geplaatst in een voorgevelrooilijn of zijn gericht op de openbare straatruimte. De richting varieert maar is meestal haaks op de weg (Hr). De genoemde Hr heeft hier specifiek betrekking op het plaatsen in de voorgevelrooilijn. Deze dient gehandhaafd gerespecteerd te blijven vandaar de Hr. Dat de richting kan variëren is minder maatgevend.

AMENDEMENT

Raadsvergadering gemeente Ameland 16 februari 2026

Betreft agendapunt 4 :

“partiele herziening Welstandsnota en beeldkwaliteitskaders locatie d’Amelander Kaap”

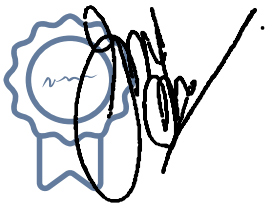
Mondeling amendement VVD:

Op pagina 5 van de “Ruimtelijke kwaliteitkaders en beeldkwaliteitsplan d’Amelander Kaap” dient bij de zin “de gebouwen staan in een orthogonaal grid, op regelmatige afstand van elkaar” de aanduiding **(lw)** geplaatst te worden.

Dit mondelinge amendement is unaniem aangenomen.

Mij bekend, griffier J.M.J. Metz

16 februari 2026

J.M.J. Metz
Griffier

CDA Ameland

MOTIE

Betreft: Motie (te behandelen bij agendapunt 4 van de raadsvergadering 16 februari 2026)
Onderwerp: Partiële herziening Welstandsnota en beeldkwaliteitskaders locatie de Amelander Kaap.

De Raad van de gemeente Ameland, in vergadering bijeen op 16 februari 2026

Constaterende dat:
Tijdens de commissievergadering van 2 februari 2026 was er een inspreker die een pleidooi heeft gedaan om bij de uitvoering van de plannen voor de Amelander Kaap ook de belangen van de bungaloweigenaren mee te nemen, die grenzen aan de noordzijde van het hotel.

Overwegende:
Dat het een bevoegdheid is van het college om in overleg te treden met de bungaloweigenaren teneinde aanpassingen te doen aan het voorgenomen bouwplan.

Dat tijdens het overleg in genoemde commissievergadering de leden ervoor voelden om ook deze belangen een rol te laten spelen in de bouwplannen van de Amelander Kaap;

Dat het van zorgvuldigheid en wijsheid getuigt om met de bungaloweigenaren in overleg te treden en te kijken in hoeverre het plan ook (eventueel ten dele) rekening kan houden met hun wensen, teneinde ervoor te zorgen dat na de vergunningverlening er geen bezwarenprocedure ontstaat en de aanvrager snel kan beginnen;

Draagt het college op:
In overleg te treden met de eigenaar van de Amelander Kaap en de bungaloweigenaren aan de noordzijde van het hotelterrein, teneinde ervoor te zorgen dat deze belangen een plek krijgen in de planvorming van het nieuwe hotel annex appartementen.

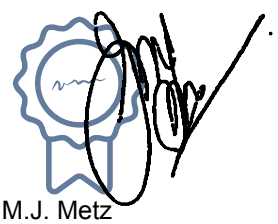
En gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening en naam:
S. Twickler, CDA- fractie gemeente Ameland

Deze motie is verworpen met 9: 2 (voor CDA en A82, tegen AmelandEén, Algemeen Belang Ameland, VVD en PvdA

Mij bekend , griffier

J.M.J. Metz
d.d. 16 februari 2026

J.M.J. Metz
Griffier

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer	540296
Vergaderdatum	16 februari 2026
Organisatieonderdeel	Ameland
Portefeuillehouder	Theo Faber

Onderwerp

Uitbreiding Erfpachtovereenkomst met perceel en woning Oosterlaan 29 in Hollum

Voorstel

1. Het perceel met woning Oosterlaan 29 in Hollum toe te voegen aan de Erfpachtovereenkomst tussen de gemeente en de STAM.
2. Een bedrag van € 253.000 (WOZ-waarde woning) te onttrekken aan de reserve projecten van de algemene dienst en toe te voegen aan de bedrijfsreserve van het GWA.
3. Bij deze uitbreiding van de Erfpachtovereenkomst de jaarlijkse Erfpachtcanon, zonder indexatie, te verhogen met € 9.999 in de periode 2026 tot het einde van de looptijd (30 juni 2050) van de overeenkomst.

Inleiding

Door het opzeggen van de huur van de woning Oosterlaan 29 in Hollum staat deze huurwoning sinds begin dit jaar leeg. De woning is fysiek verbonden met het Sorgdragermuseum (zie bijlage 1, foto woning en plattegrond). Conform (voorbereide) strategische uitgangspunten van het GWA komt deze woning (‘eenling’ in het huurwoningenbestand) voor afstoting in aanmerking. De STAM heeft behoefte aan aanvullende museale ruimte op de betreffende locatie. In overleg met het GWA en de STAM is er, gelet op de ontstane situatie, vanuit beide perspectieven een plan gemaakt om het perceel met woning, inclusief het deel van de schuur behorende bij woning en niet in de huidige erfpacht is opgenomen, toe te voegen aan de Erfpachtovereenkomst tussen de gemeente en de STAM. Waar verder in dit voorstel wordt gesproken over de woning is dit inclusief het betreffende deel van de schuur behorende bij de woning.

Het college heeft op 20 januari jongstleden, onder voorbehoud van instemming van uw raad met uitbreiding van de Erfpachtovereenkomst Gemeente – STAM, besloten:

- De woning Oosterlaan 29 in Hollum te onttrekken aan de woningvoorraad (van het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA));
- De uitbreiding van de Erfpachtovereenkomst te publiceren;
- Na verloop van de publicatietermijn de Erfpachtovereenkomst, de gemeentelijke en GWA-administratie aan te passen.

Beoogd effect

- Een toekomstbestendige en verduurzaamde woningportefeuille van het GWA.
- Het borgen van de continuïteit en kwaliteit van het museale werk.

Argumenten

1.1 Dit sluit aan bij de behoefte van de STAM voor aanvullende ruimte op deze locatie.
Voor een aantal museale activiteiten (onder andere tijdelijk kunst- en collectiebeheer en op langere termijn uitbreiding van het museum Sorgdrager) heeft de STAM behoefte aan aanvullende ruimte. Invulling hiervan via de ruimte die vrijkomt op deze locatie is een kans.

1.2 Afstoten van de woning past in de beleidslijn van het zogenaamde 'Strategische Complex Beheerplan.
In het 'Strategische Complex Beheerplan' van het GWA worden diverse uitgangspunten over de te verhuren en beheren huurwoningen benoemd. Dit plan is in ontwikkeling. Het afstoten van de woning past in de lijn met de huidige en in ontwikkeling zijnde beleidsuitgangspunten. Hierbij is het uitgangspunt dat individuele woningen (zogeheten 'eenlingen') die vrijkomen door huuropzegging in beginsel worden verkocht/afgestoten. Dit vanwege onvoldoende verbinding met andere groepen huurwoningen en het streven naar een toekomstbestendige en verduurzaamde (complexe verduurzamingsopgave) woningportefeuille.

1.3 De STAM is logischerwijs de enige partij aan wie het betreffende perceel met woning in Erfpacht kan worden overgedragen.
De woning (zie bijgevoegde foto van perceel met woning) is onlosmakelijk verbonden met het naastgelegen museumcomplex en -activiteiten. Hiermee is de woning fysiek onderdeel van het museale geheel en activiteiten en daardoor minder geschikt als woning in het algemeen en als huurwoning van het GWA in het bijzonder.
Ter plaatse is er sprake van een bestaande situatie met onderling gedeeld (mede)gebruik en beheer van terreinen en gebouwen. Het perceel dat nu in erfpacht wordt uitgegeven (waarop een aan de woonvoorraad onttrokken voormalige woning aanwezig is) wordt nu betrokken bij een reeds bestaande erfpacht van de STAM. Daarmee wordt het beheer en de functionaliteit logisch samengebracht met de omgeving die dit perceel omringd en ontstaat één samenhangende locatie, waarbij de termijn van de erfpacht gelijk wordt gesteld aan de duur van de al bestaande afspraak. Er is dus sprake van een logische kleine uitbreiding van een bestaande afspraak die het beheer op korte termijn vereenvoudigd en op iets langere termijn uitbreiding van het cultuurhistorisch museum mogelijk maakt.

2.1 Hiermee financiert de algemene dienst van de gemeente intern de reële waarde van de woning (WOZ-waarde) aan het GWA.
De algemene dienst (van de gemeente) financiert de reële waarde van de woning (uitgangspunt is de huidige WOZ-waarde van € 253.000) in de exploitatie van het GWA. Dit betekent een overheveling uit de reserve projecten naar de algemene bedrijfsreserve van het GWA.

3.1 Hiermee wordt het ontstane financiële tekort bij de algemene dienst van de gemeente tijdens de resterende looptijd van de Erfpachtovereenkomst gefinancierd.
Bij het afstoten van een huurwoning verkoopt het GWA deze normaal gesproken. In onderhavige situatie wordt de bestaande Erfpachtovereenkomst gemotiveerd uitgebreid met het betreffende perceel met de woning. Vervolgens wordt het perceel met de woning opgenomen in de bestaande Erfpachtovereenkomst en komt de woning op de activastaat van de gemeente (van GWA naar algemene dienst). De algemene dienst financiert de WOZ-waarde van de woning in de exploitatie van het GWA. Hierbij wordt een bedrag van € 253.000 aan de reserve projecten van de algemene dienst onttrokken en toegevoegd aan de bedrijfsreserve van het GWA. De financiële last die bij de gemeente ontstaat wordt gedurende de resterende looptijd van de Erfpachtovereenkomst door de STAM (afgerond) terugbetaald.

Kanttekeningen

1.1 Er is een risico dat op basis van mogelijke reacties na publicatie wordt geconcludeerd dat de selectie van één kandidaat onvoldoende is gemotiveerd.
Er is een (klein) risico dat er andere belanghebbenden zich na publicatie melden voor het aangaan van een erfpachtrecht voor het perceel met woning. Het Didam-arrest (2021) verplicht overheden bij de uitgifte van onroerend goed, inclusief erfpacht, tot openbaarheid en gelijke kansen voor belanghebbenden, door een transparante selectieprocedure te volgen. Dit geldt ook voor het vestigen van erfpachtrechten, waardoor de gemeente niet zomaar één partij mag kiezen, tenzij er op basis van objectieve, toetsbare en redelijke criteria kan worden vastgesteld dat er redelijkerwijs maar één serieuze gegadigde is die in aanmerking

komt voor de onroerende zaak. In onderhavige situatie is hiervan op basis van de motivatie zoals opgenomen bij argument 1.3 sprake. In de publicatie wordt het besluit en de motivatie die hieraan ten grondslag ligt gepubliceerd. Hierop kunnen belanghebbende partijen reageren.

Afstemming

Met het GWA, juridische zaken en financiën is het plan besproken en de input en het advies zijn in dit voorstel verwerkt.

De STAM kan zich vinden in het plan en voorstel en is akkoord met de uitbreiding van de Erfpachtovereenkomst (zie bijlage 2).

Met de Griffier is procesmatig afgestemd wat betreft de behandeling van het voorstel in de raadsvergadering van 16 februari 2026.

Vervolg

Bij een positief besluit van uw raad wordt het voornemen om de gewijzigde erfpachtovereenkomst aan te gaan gepubliceerd op Overheid.nl. In deze publicatie wordt gemotiveerd aangegeven dat de STAM als enige serieuze gegadigde kan worden aangemerkt in de zin van het Didam-arrest.

Indien zich in deze periode andere belanghebbenden melden die serieuze en relevante bezwaren uiten tegen het aangaan van de voorgenomen erfpachtovereenkomst, wordt overwogen welk effect dit heeft op de uitgifte en worden deze bezwaren betrokken in de verdere besluitvorming.

Indien zich tijdens de publicatieperiode geen belanghebbenden melden, wordt de huidige erfpachtovereenkomst gewijzigd, ondertekend en vastgelegd. Aanvullend wordt de bestemming van dit perceel met woning aangepast van wonen naar maatschappelijk en worden de gemeentelijke en GWA-administratie gewijzigd.

Bijlagen

1. Foto woning en plattegrond perceel.
2. Akkoord STAM met uitbreiding Erfpachtovereenkomst.

Besluit

Raad

Zaaknummer	540296
Datum vergadering	16 februari 2026
Onderwerp	Uitbreiding Erfpachtovereenkomst met perceel en woning Oosterlaan 29 Hollum
Portefeuillehouder	Theo Faber
Agendapunt	**5**

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op
- Het vrijkomen van de huurwoning Oosterlaan 29 in Hollum;
- De uitgangspunten van het 'Strategische Complex Beheerplan' van het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA);
- De behoefte van de Stichting Amelander Musea (STAM) aan meer ruimte voor het museale complex Sorgdrager in Hollum;
- De bestaande Erfpachtovereenkomst tussen de gemeente en de STAM;

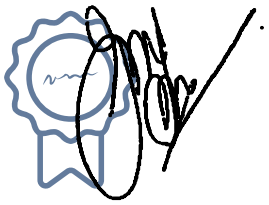
Besluit:

1. Het perceel met woning Oosterlaan 29 in Hollum toe te voegen aan de Erfpachtovereenkomst tussen de gemeente en de STAM.
2. Een bedrag van € 253.000 (WOZ-waarde woning) te onttrekken aan de reserve projecten van de algemene dienst en toe te voegen aan de bedrijfsreserve van het GWA.
3. Bij deze uitbreiding van de Erfpachtovereenkomst de jaarlijkse Erfpachtcanon, zonder indexatie, te verhogen met € 9.999 in de periode 2026 tot het einde van de looptijd (30 juni 2050) van de overeenkomst.

Ballum, 16 februari 2026

T. Willemsma
Burgemeester

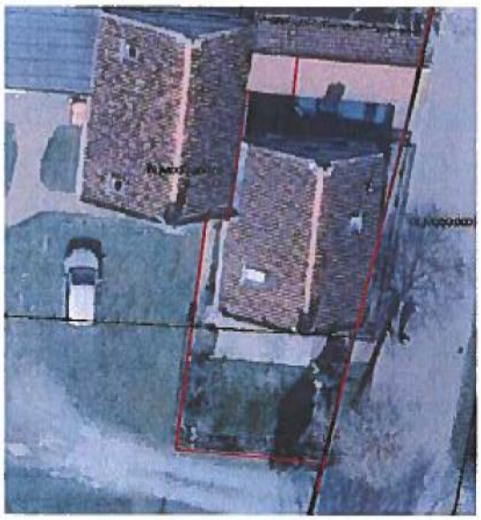
J.M.J. Metz
Griffier

Woning (met deel schuur) Oosterlaan 29 Hollum

In onderste kaartje is met rode lijn aangegeven welk deel op dit moment onderdeel van het GWA is. Een deel van de schuur maakt hier deel van uit. De rest van de schuur is al onderdeel van de bestaande Erfpachtovereenkomst.

Amelander Musea
Molens & Vuurtoren

Strandweg 38
9163 GN Nes Ameland
Tel. 0519-542737
info@amelandermusea.nl
www.amelandermusea.nl

Onderwerp : Akkoordverklaring uitbreiding erfpachtovereenkomst met perceel en woning Oosterlaan 29 te Hollum met opstal.

Geacht college van Burgemeester en Wethouders,

Het bestuur en de directie van de Stichting Amelander Musea (STAM,) verklaren hierbij kennis te hebben genomen van het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Ameland (zaaknummer 540296, d.d. 20 januari 2026) inzake de uitbreiding van de bestaande erfpachtovereenkomst met het perceel en de woning aan de Oosterlaan 29 te Hollum, inclusief opstallen.

Het bestuur en de directie kunnen zich verenigen met de inhoud van dit voorstel en stemmen in met het toevoegen van het genoemde perceel en de woning met opstal aan de erfpachtovereenkomst. Deze toevoeging geschiedt vrij op naam. Tevens wordt ingestemd met de daarmee samenhangende aanpassing van de jaarlijkse erfpachtcanon en met de verdere juridische en administratieve uitwerking zoals in het voorstel is beschreven.

Deze akkoordverklaring wordt afgegeven onder voorbehoud van een positief besluit van het college en de gemeenteraad, alsmede het doorlopen van de voorgeschreven publicatieprocedure.

Aldus vastgesteld,

Namens het bestuur en de directie van de Stichting Amelander Musea (STAM),

Dhr. J. Lodewijks
Voorzitter

Dhr. W. Beijaard
Directeur

Nes, Ameland, 14 januari 2026

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer	529523
Vergaderdatum	16 februari 2026
Organisatieonderdeel	Staf
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma

Onderwerp

Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Ameland 2026.

Voorstel

1. De verordening rechtspositie raads- en commissieleden Ameland 2026 vast te stellen.

Inleiding

Het rijk actualiseert jaarlijks het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de onderliggende Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers om bedragen te indexeren en inhoudelijke wijzigingen door te voeren. Daarnaast zijn in de afgelopen periode enkele circulaires verschenen die invloed hebben op de bepalingen over scholing, informatie- en communicatievoorzieningen en declaratie van onkosten.

De VNG heeft deze wijzigingen verwerkt in de model verordening rechtspositie raads- en commissieleden en de toelichting hierop geactualiseerd. Daarnaast is het model redactioneel en fiscaaltechnisch herzien voor een betere aansluiting op de gemeentelijke praktijk. Ook heeft de projectgroep Duidelijke Overheidscommunicatie het model herschreven voor betere leesbaarheid en begrijpelijke taal.

De VNG adviseert de wijzingen in de eigen Verordening over te nemen.

In de verordening is er voor gekozen geen maximale bedrag per jaar meer op te nemen voor de scholing van raads- en commissieleden omdat dit in de dagelijkse praktijk geen issue is gebleken. In de vorige verordening stond nog een maximum bedrag van € 500 per jaar.

Beoogd effect

De verordening rechtspositie raads- en commissieleden aanpassen in verband met wijzigingen in de modelverordening. Hiermee beschikt de gemeente Ameland weer over een actuele verordening die aansluit bij de lokale situatie.

Argumenten

1. *Het is gewenst te beschikken over een actuele regeling en een actuele verordening.*

   De verordening rechtspositie raads- en commissieleden is voor het laatst bij raadsbesluit van 14 september 2020 gewijzigd.

2. *Het is noodzakelijk de verordening te wijzigen als gevolg van wijzigingen in de modelverordening.*

Kanttekeningen

Niet van toepassing.

Afstemming

Er is afgestemd met de griffier over de inhoud van het raadsvoorstel en besluit.

Vervolg

Na uw besluitvorming wordt de verordening gepubliceerd

Bijlagen

-Ledenbrief VNG d.d. 9-12-2025 m.b.t. wijziging model verordening rechtspositie raads- en commissieleden en model regeling rechtspositie burgemeester en wethouders.

Besluit

Raad

Zaaknummer	529523
Datum vergadering	16 februari 2026
Onderwerp	Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Ameland 2026
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma
Agendapunt	**6**

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 januari 2026;

gelet op de artikelen 95, eerste en tweede lid, 96, eerste en tweede lid, en 97,98, 99 van de Gemeentewet en de artikelen 3.1.1, vijfde lid, 3.1.3., eerste lid, 3.1.4, eerste lid, 3.1.4a, eerste lid, 3.1.8, eerste lid, 3.1.9, eerste lid, 3.3.2., 3.3.3, tweede lid, 3.4.1, eerste lid en 3.4.2 en 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers;

Gezien het advies van de raadscommissie van 2 februari 2026;

Besluit vast te stellen: de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Ameland 2026

Ballum, 16 februari 2026

Aan de leden

Datum
9 december 2025

Ons kenmerk
U202500792
Lbr. 25/062

Telefoon
070 373 83 93

Bijlage(n)
4

Onderwerp
Wijziging Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden
en Model Regeling rechtspositie burgemeester en wethouder

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Met deze ledenbrief informeren wij u over de geactualiseerde versies van de Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden en de Model Regeling rechtspositie burgemeester en wethouder.

Aanleiding
Het rijk actualiseert jaarlijks het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de onderliggende Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers om bedragen te indexeren en inhoudelijke wijzigingen door te voeren. Daarnaast zijn in de afgelopen periode enkele circulaires verschenen die invloed hebben op de bepalingen over scholing, informatie- en communicatievoorzieningen en declaratie van onkosten.

De VNG heeft deze wijzigingen verwerkt in de modelverordening en -regeling en de toelichtingen hierop geactualiseerd. Daarnaast zijn de modellen redactioneel en fiscaaltechnisch herzien voor een betere aansluiting op de gemeentelijke praktijk. Ook heeft de projectgroep Duidelijke Overheidscommunicatie de modellen herschreven voor betere leesbaarheid en begrijpelijke taal.

We adviseren u deze wijzigingen in uw eigen Verordening en Regeling over te nemen.

Wijzigingen
De wijzigingen in beide modellen zijn hieronder kort opgesomd.

<u>Wijzigingen in beide modellen (zowel de Verordening als Regeling)</u>

- Het is nu expliciet vastgelegd dat overname van ICT-middelen na schoning mogelijk is tegen vergoeding van de resterende waarde in het economisch verkeer. Deze bepaling sluit aan op de actuele fiscale richtlijnen en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO);
- Beide modellen verduidelijken dat bij forfaitaire vergoedingen geen bewijsstukken hoeven te worden overgelegd;

- De bepaling over niet-partijpolitieke scholing is uitgebreid met voorwaarden over prijs-kwaliteitverhouding, overeenkomstig artikel 3.3.3 Rechtspositiebesluit;
- De bepalingen over de aanwijzing van vergoedingen als eindheffingsbestanddeel onder de Wet op de loonbelasting 1964 zijn geactualiseerd en afgestemd op de actuele werkkostenregeling;
- De bepalingen over indiening en betaling van declaraties zijn verduidelijkt en op onderdelen dynamisch gemaakt (aanduiding van percentages in plaats van vaste bedragen);

Aanvullende wijzigingen Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden

- Het artikel is geactualiseerd naar aanleiding van de invoering van artikel 3.1.4a van het Rechtspositiebesluit (toelage voor voorzitterschap 'zware' commissies);
- In artikel 4 is de bepaling over niet-partijpolitieke scholing verduidelijkt: alleen functiegerichte scholing komt voor vergoeding in aanmerking, met aandacht voor redelijke prijs-kwaliteitverhouding en uitsluiting van dubbele vergoedingen;

Aanvullende wijzigingen Model Regeling rechtspositie burgemeester en wethouder

- De regeling verduidelijkt de procedurele verantwoordelijkheid van het college bij de uitvoering van individuele verzoeken, zoals scholing en ICT-voorzieningen;
- De bepaling over niet-partijpolitieke scholing is aangescherpt: aanvragen verlopen via de gemeentesecretaris en worden door het college getoetst binnen de kaders uit het Rechtspositiebesluit;

Bijlagen
Deze ledenbrief bevat vier bijlagen:
Bijlage 1. Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden
Bijlage 2. Model Regeling rechtspositie burgemeester en wethouder
Bijlage 3. Toelichting Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden
Bijlage 4. Toelichting Model Regeling rechtspositie burgemeester en wethouder

Informatie
De geconsolideerde teksten van de VNG-modellen (met de bijbehorende toelichtingen) zijn te raadplegen via de Kennisbank Decentrale Regelgeving. De VNG-modelverordeningen (zonder de toelichtingen) staan ook in Modellen Decentrale Regelgeving.

Vragen
Voor vragen over deze ledenbrief kunt u terecht bij het Klantcontactcentrum van de VNG (070-3738393 of info@vng.nl).

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

dr. mr. L.K. Geluk
Algemeen directeur

Verordening rechtspositie Raads- en commissieleden 2026

De raad van de gemeente Ameland,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 januari 2026

Gelet op de artikelen 95, eerste en tweede lid, 96, eerste en tweede lid, en 97,98, 99 van de Gemeentewet en de artikelen 3.1.1, vijfde lid, 3.1.3., eerste lid, 3.1.4, eerste lid, 3.1.4a, eerste lid, 3.1.8, eerste lid, 3.1.9, eerste lid, 3.3.2., 3.3.3, tweede lid, 3.4.1, eerste lid en 3.4.2 en 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers;

Gezien het advies van de raadscommissie van 2 februari 2026;

Besluit vast te stellen:

De Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2026

Artikel 1. Toelage raadslid onderzoekscommissie en bijzondere commissie

1. Een raadslid dat lid is van een onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 155a, derde lid, van de Gemeentewet ontvangt een maandelijkse toelage van € 153,33 zolang de commissie actief is. (De toelage is per jaar maximaal driemaal de maandelijkse vergoeding voor de werkzaamheden, bedoeld in artikel 3.1.1, eerste lid, Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.)

2. Een raadslid dat lid is van een bijzondere commissie als bedoeld in artikel 3.1.4, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers ontvangt een maandelijkse toelage van €153,33 zolang de commissie actief is.

3. Een raadslid dat voorzitter is van een commissie als bedoeld in artikel 3.1.4a, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, ontvangt een maandelijkse toelagen van maximaal 20 procent van het bedrag genoemd in artikel 3.1.4, eerste lid, zolang de commissie actief is.

Artikel 2. Verhoging vergoeding commissieleden (niet-raadsleden) voor het bijwonen van commissievergaderingen i.v.m. bijzondere deskundigheid of zwaarte taak

1. Een commissielid krijgt een verhoogde vergoeding van 20 % bovenop de vergoeding van artikel 3.4.1., eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, als het commissielid op grond van zijn bijzondere beroepsmatige deskundigheid deelneemt.

2. Een commissielid krijgt een verhoogde vergoeding van 20% bovenop de vergoeding van artikel 3.4.1., eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers als de vergoeding van artikel 3.4.1. eerste lid niet redelijk wordt geacht ten opzichte van de zwaarte van zijn taak en/of de omvang van zijn werkzaamheden.

Artikel 3. Nadere regels niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden

1. Een raads- of commissielid dat een vergoeding wil ontvangen in verband met het deelnemen aan niet-partijpolitiek georiënteerde scholing voor de uitvoering van zijn functie, zoals bedoeld in artikel 3.3.3 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, dient daarvoor vooraf een gemotiveerd verzoek in bij het presidium via de griffier.

2. Bij dit verzoek worden documenten (papier of digitaal) met de benodigde inhoudelijke informatie meegestuurd. Ook wordt een kostenspecificatie meegestuurd waaruit blijkt dat de prijs-kwaliteitverhouding van de desbetreffende scholing redelijk is, en dat de kosten ervan niet al op een andere basis kunnen worden betaald.

Artikel 4. Informatie- en communicatievoorzieningen

1.Een raads- of commissielid tekent, zolang hij actief is in zijn functie, een bruikleenovereenkomst voor de informatie- en communicatievoorzieningen die ter beschikking zijn gesteld. Het gaat hier om de informatie- en communicatievoorzieningen zoals bedoeld in artikel 3.3.2 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Het college stelt het model van de bruikleenovereenkomst vast.

2.Een raads- of commissielid levert binnen twee maanden na beëindiging van zijn functie, de ter beschikking gestelde informatie- en communicatievoorzieningen in bij de gemeente.

Artikel 5. Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

1. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in artikel 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.

2. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden verder aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in deze verordening, voor zover deze worden gerekend tot een vergoeding, tegemoetkoming of verstrekking als bedoeld in artikel 31a, tweede lid, onderdelen a tot en met h, van de Wet op de Loonbelasting 1964.

Artikel 6. Betaling vaste vergoedingen

De betaling van de vergoeding van commissieleden, bedoeld in artikel 3.4.1 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers vindt maandelijks plaats met inachtneming van een vergoeding per bijgewoonde vergadering, tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers anders bepalen.

Artikel 7. Betaling en declaratie van onkosten

1.Tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers anders bepalen, vindt de betaling van kosten die op grond van deze verordening voor vergoeding of tegemoetkoming in aanmerking komen plaats door:

a. betaling uit gemeentelijke middelen, op basis van een rechtstreeks aan de gemeente toegezonden factuur,
b. betaling vooruit uit eigen middelen of
c. betaling ten laste van de gemeentelijke creditcard.

2.Een verzoek om een vergoeding van de onkosten als bedoeld in dit artikel gaat vergezeld van een declaratieformulier en bewijsstukken. Het vereiste om bewijsstukken te overleggen geldt niet wanneer de vergoeding een forfaitair bedrag betreft.

3.Het declaratieformulier en de bewijsstukken worden binnen twee maanden na factuurdatum of betaling door raads- of commissieleden ingediend bij de griffier.

4.Voor zover van toepassing draagt de gemeente er zorg voor dat de betaling aan raads- of commissieleden binnen één maand na het indienen van de aanvraag wordt overgemaakt.

Artikel 8. Titel en inwerkingtreding

1. Deze verordening wordt aangehaald als: “Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Ameland 2026” en treedt in werking met ingang van de dag na de datum van publicatie en werkt terug tot en met 1 januari 2026.

Toelichting Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2026

ALGEMEEN DEEL

Wettelijke regelingen

In de wet en nadere regelgeving zijn alle belangrijke onderwerpen over de rechtspositie van gemeentelijke politieke ambtsdragers opgeschreven. In de Gemeentewet staat dat de precieze afspraken over de rechten en plichten en de financiële afspraken van raads- en commissieleden moet worden opgeschreven bij of krachtens de wet (AMvB en ministeriële regeling). Die precieze uitwerking staat in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. In de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers zijn de regels over (onkosten)vergoedingen verder opgeschreven.

Hoofdlijnen gemeentelijke verordening

In deze verordening staan alleen regels over de rechtspositie van raadsleden en leden van gemeentelijke commissies in het geval zij niet al hiertoe worden verplicht door hogere wet- en regelgeving. Dit volgt uit de Gemeentewet, het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers. Bij de laatste moderniserings- en harmoniseringsoperatie (Staatsblad 15 oktober 2018) over de rechtspositiebesluiten voor decentrale politieke ambtsdragers zijn er opnieuw een aantal bepalingen imperatief in hogere wet- en regelgeving vastgelegd. De reden hiervan is het voorkomen van politieke discussies over voorzieningen zoals vergoedingen, tegemoetkomingen en andere rechtspositionele aanspraken voor decentrale politieke ambtsdragers. Dit betekent dat er voor gemeenten minder ruimte is om door middel van een verordening af te wijken. Het ministerie van BZK publiceert jaarlijks circulaires waarin artikelen uit het Rechtspositiebesluit en de onderliggende Regeling wijzigen. Deze wijzigingen kunnen van invloed zijn op de gemeentelijke verordening.

Indien een gemeente besluit om bij verordening voorzieningen voor politieke ambtsdragers te regelen, zijn een aantal regels van belang. In artikel 99 Gemeentewet is bepaald dat 'buiten hetgeen hun bij of krachtens de wet is toegekend', de leden van de raad en/of door de raad ingestelde commissie (in de zin van artikel 82, 83 of 84 Gemeentewet) als zodanig geen andere vergoedingen en tegemoetkomingen ten laste van de gemeente ontvangen. Deze verordening vormt een (verdere) uitwerking van de bij of krachtens de wet toegekende vergoedingen en tegemoetkomingen.

De arbeidsverhoudingen en fiscale positie

Raads- en commissieleden zijn niet in dienst van de gemeente. De gemeente is dus niet de werkgever. Dat betekent bijvoorbeeld dat zij voor zover het betreft het raadslidmaatschap niet vallen onder de werknemersverzekeringen zoals de Werkloosheidswet (WW), Ziektewet (ZW) en de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Omdat er geen sprake is van een dienstbetrekking vallen raads- en commissieleden niet onder de Wet op de loonbelasting 1964 maar worden hun inkomsten belast in de Wet inkomstenbelasting 2001. Wel kunnen raads- en commissieleden kiezen voor de loonbelasting als voorheffing door samen met de gemeente te kiezen voor het fictief

werknemerschap, het zogenaamde opting-in. Het fictief werknemerschap kan worden aangevraagd met behulp van een opting-in verklaring bij de Belastingdienst.

Als de raads- en commissieleden en de gemeente niet kiezen voor het fictief werknemerschap, dan moeten de onkostenvergoedingen en raadsvergoeding als inkomsten worden gezien en mogen de (beroeps)kosten die worden gemaakt worden afgetrokken. Het resultaat zal het raads- of commissielid moeten opgeven in de aangifte inkomstenbelasting, onder de post inkomsten uit overige werkzaamheden. De gemeente dient jaarlijks alle betalingen en verstrekkingen voor de raads- en commissieleden die niet als fictief werknemerschap te kwalificeren zijn op grond van deze verordening aan de Belastingdienst doorgeven middels een formulier IB-47. Omdat raads- en commissieleden persoonlijk worden gekozen, zijn zij niet aan te merken als (fiscaal) ondernemer. Er hoeft dan ook geen VAR-verklaring of Modelovereenkomst ZZP overgelegd te worden aan de gemeente.

De Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) geldt niet voor raads- en commissieleden.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1. Toelage lid onderzoekscommissie en bijzondere commissie van raadsleden

Dit artikel gaat over de toelagen (extra vergoedingen) voor de raadsleden die lid zijn van zogenaamde ‘zware commissies’. Dit geldt voor de vertrouwenscommissie en de onderzoekscommissie, zoals deze in de Gemeentewet zijn genoemd. Let op: de rekenkamerfunctie kan op basis van de Gemeentewet niet meer worden gecombineerd met het raadslidmaatschap. Zo’n bijzondere commissie, met deze financiële gevolgen, moet bij verordening worden vastgesteld. Daarbij moet worden aangegeven dat het lidmaatschap van deze commissies duidelijk extra werk (meerwerk) is naast het gewone lidmaatschap van de gemeenteraad. De hoogte van de toelage voor het werk in de eerdergenoemde zware commissies is anders voor de vertrouwenscommissie dan voor de onderzoekscommissie.

Voor de toelage van een lid van de vertrouwenscommissie geldt een vast bedrag per maand. Dit bedrag is belast en staat in artikel 3.1.2. van het Rechtspositiebesluit. Voor de toelage van een lid van een bijzondere commissie geldt het bedrag genoemd in artikel 3.1.4, eerste lid, per maand voor de periode dat de commissie actief is. Het bedrag wordt berekend in verhouding tot die periode. Zolang een commissie «slapend» is, althans niet actief, ontvangen de leden geen toelage. Het gaat dus niet om hoe lang iemand lid is, maar om hoe lang de commissie echt aan het werk is.

Het derde lid gaat over de toelage van een vaste voorzitter. Dit volgt uit het nieuwe artikel 3.1.4a van het Rechtspositiebesluit. Sommige gemeenten hadden behoefte aan zo’n bepaling. Hoe groot de gemeente is, maakt daarbij niet uit. De raad beoordeelt hoeveel werk en tijd het voorzitterschap kost. Op basis daarvan bepaald de raad vervolgens of er een vergoeding nodig is en hoe hoog deze moet zijn.

Artikel 2. Verhoging vergoeding commissieleden (niet-raadsleden) voor het bijwonen van commissievergaderingen i.v.m. bijzondere deskundigheid of zwaarte taak

De hoogte van de vergoeding voor leden van gemeentelijke commissies, die zijn ingesteld op basis van artikel 82, 83 en 84 van de Gemeentewet is verplicht vastgesteld op een vast bedrag per inwonersklasse. Dit bedrag geldt voor elke vergadering van de commissie die het lid bijwoont..

In bepaalde gevallen, bijvoorbeeld als er bijzondere deskundigheid nodig is of als het werk in de commissie zwaarder is, kan een hoger bedrag per vergadering worden toegekend dan is bepaald in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Het kan bijvoorbeeld gaan om een raadscommissie met een bijzondere opdracht, waardoor het werk voor één of meerdere commissieleden meer tijd of inzet kost. Omdat hiervoor een verordening nodig is, kan de gemeente zelf een algemene en politieke afweging maken.

Artikel 3. Niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden

Voor raads- en commissieleden is duidelijk bepaald dat de kosten voor scholing die niet-partijpolitiek is, zoals deelname aan congressen en opleidingen, door de gemeente kunnen worden betaald. Scholing die wel partijpolitiek is, wordt niet door de gemeente vergoed. Of scholing partijpolitiek is, hangt af van de inhoud van de scholing. Dat betekent dat wanneer scholing verzorgd wordt door een politieke partij dit dus niet automatisch partijpolitieke scholing is.

Om scholingskosten vergoed te krijgen, moet duidelijk worden uitgelegd dat het gaat om scholing die nodig is voor het werk. Scholing is nodig voor het werk als het bedoeld is om vakkennis en vaardigheden te leren of bij te houden die je voor je functie nodig hebt. Scholing is partijpolitiek georiënteerd als het helemaal of voor een deel het doel heeft om diegene op te leiden in de ideeën en standpunten van die partij. De gemeente kan ook dit soort scholing zelf geven of regelen. De kosten daarvan worden ook door de gemeente betaald.

Uit paragraaf 3.1 van de circulaire Wijzigingen in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers voor gemeenten blijkt dat het college verantwoordelijk is voor de uitvoering aan de hand van de centrale kaders uit het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers. Er kan ook mandaat worden verleend aan een commissie van de gemeenteraad om te toetsen of scholingsverzoeken binnen het kader vallen.[1] Die commissie moet dan wel een formele commissie zijn in de zin van de Gemeentewet. In het geval van een informele commissie, kan de gemeente het beste de modelbepaling volgen waarin die commissie enkel als adviesgevend orgaan is benoemd. Het College en de Raad zijn niet bevoegd om uitzonderingen of beperkingen op te leggen aan individuele verzoeken op de centraal gestelde kaders. Als de aanvraag binnen de kaders valt, wordt het uitgevoerd.

Op grond van artikel 3.3.3 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, tweede lid kan de gemeenteraad regels maken over de scholing van raadsleden. Deze regels kunnen bijvoorbeeld in een scholingsplan staan. In dit plan kunnen procedureregels voor individuele aanvragen om scholing worden opgenomen en ook regels over de hoogte van de tegemoetkoming. Dit plan kan vervolgens als handvat of hulpmiddel worden gebruikt bij de beoordeling van deze individuele scholingsaanvragen.

Het Rechtspositiebesluit is op twee onderdelen aangevuld. Ten eerste moeten de prijs en kwaliteit van de scholing in verhouding tot elkaar staan. Zo blijven de kosten redelijk. Daarnaast mogen de kosten niet al op een andere manier worden vergoed. Verder is in artikel 3.3.3 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, derde lid een koppeling gemaakt met artikel 3.1.7 en 3.2.9. De gemeente betaalt, als daar een goede reden voor is, de reis- en verblijfskosten die nodig zijn voor de scholing.

Artikel 4 Informatie- en communicatievoorzieningen

[1] Toelichting bij artikel 3.3.3 van het Rechtspositiebesluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt ten laste van de gemeente aan een raadslid, wethouder of de burgemeester voor de duur van de uitoefening van zijn functie de noodzakelijke informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking.

Ook commissieleden kunnen aanspraak maken op ICT-middelen op grond van art. 3.4.4 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Onder informatie- en communicatievoorzieningen wordt ook verstaan een smartphone een computer en de daarbij behorende (internet)abonnementen. Er mag slechts een één computer verstrekt worden. Een computer is een desktop, laptop, tablet- of minicomputer. Een smartphone is niet te kwalificeren als computer.

De gemeente verstrekt informatie- en communicatievoorzieningen in bruikleen aan de politieke ambtsdrager, omdat dit noodzakelijk gereedschap is voor het vervullen van de politieke functie. Het fiscale noodzakelijkheidscriterium vereist dat dit digitale gereedschap bij aftreden of ontslag weer door de ambtsdragers wordt ingeleverd bij de gemeente. Hierdoor wordt een redelijke termijn van 2 maanden afgesproken in de verordening. De gemeente draagt zorg voor het schonen van dit ICT-middel en het al dan niet beschikbaar stellen voor hergebruik. Als hergebruik niet aan de orde is, kan de gemeente ambtsdragers de mogelijkheid bieden het ICT-middel over te nemen. Dit overnemen is dus geen recht van de ambtsdrager, maar het gevolg van een keuze van de gemeente. In dit geval is er bereidheid het ICT-middel af te stoten. Een circulaire vereist in dat geval dat de gemeente ervoor zorgt dat het ICT-middel door of namens de gemeente is geschoond met speciale software (conform Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)). Verder dient de politieke ambtsdrager voor het overnemen van het ICT-middel op grond van de circulaire een vergoeding te betalen. Deze vergoeding dient gelijk te zijn aan de resterende waarde van het ICT-middel in het economische verkeer.

Artikel 5 Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

In het kader van de werkkostenregeling op grond van artikel 31 Wet op de Loonbelasting 1964 zijn een aantal vergoedingen in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de verordening aangewezen als eindheffingsbestanddeel. De gemeente draagt in dat geval de loonbelasting, waardoor de vergoeding belastingvrij (netto) aan de politieke ambtsdrager kan worden overgemaakt. Anders worden deze door de Belastingdienst als loon gezien en moet hierover bij de politieke ambtsdragers loonbelasting worden ingehouden. In het kader van de werkkostenregeling kan in de financiële administratie worden aangegeven of een verstrekking of vergoeding onder de gerichte vrijstellingen, intermediaire kosten of onder de nihil-waarderingen valt.

Gemeenten mogen daarnaast een verstrekking of vergoeding in de vrije ruimte - tot 1,2% fiscale loonsom - onderbrengen zonder fiscale consequenties. Indien de grens van 1,2% wordt overschreden, zal de gemeente 80% eindheffing moeten betalen.

Op de website van de VNG treft u advies over de vrije ruimte.

Artikel 6 Betaling vaste vergoedingen & artikel 7 Betaling en declaratie van onkosten

Het Rechtspositiebesluit en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers regelen wanneer de vergoedingen en onkosten betaald moeten worden aan raads- en commissieleden. Daar waar geen expliciete termijn is genoemd, kunnen deze artikelen uitkomst bieden. De betaling van onkosten kan worden voorgeschoten uit eigen middelen, later gedeclareerd worden of de factuur wordt rechtstreeks naar de gemeente verstuurd. Hierbij gaat de voorkeur uit naar rechtstreeks facturering bij de gemeente. Het verdient aanbeveling dat het college een formulier vaststelt waarmee raads- en commissieleden gemaakte onkosten kunnen verantwoorden. Raads- en commissieleden

declareren in beginsel hun kosten bij de griffier. Het vereiste om bewijsstukken te overleggen geldt niet wanneer de vergoeding een forfaitair bedrag betreft.

Amendement

De Raad van de gemeente Ameland in openbare vergadering bijeen op 16 februari 2026;

Betreft: agendapunt 6 “Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2026”

Overwegende:

- Dat de vergoedingen voor politieke ambtsdragers, waaronder raadsleden, geregeld wordt in het Rechtspositiebesluit Politieke Ambtsdragers;
- Dat aanvullende zaken geregeld (kunnen) worden in de gemeentelijke verordening Rechtspositie raads- en commissieleden;
- Dat de vergoeding voor raadsleden van kleine gemeenten in 2018 aanzienlijk verhoogd is door het Ministerie van BZK om de inzet en tijdsbesteding van raadsleden te compenseren;
- Dat de vergoeding ons inziens niet vrijblijvend is;
- Dat een raadslid, die zich bewust is van de gevolgen van gekozen volksvertegenwoordiger, een bijzondere democratische plicht heeft te vervullen als lid van het hoogste orgaan van een gemeente: de gemeenteraad;
- Dat er binnen de huidige verordening, en ook niet in de nieuwe verordening, een mogelijkheid is opgenomen om een deel van de vergoeding aan te merken als “presentiegeld”;
- Dat dit een onderdeel is welke gemeenten wél op mogen nemen in de eigen verordening;
- Dat wij er voor pleiten een deel van de vergoeding afhankelijk te laten maken van aanwezigheid in de raadsvergadering;
- Dat presentie van raadsleden tenslotte van groot belang is voor een zuivere en democratische besluitvorming;
- Dat de inwoners van Ameland, die ons gekozen hebben, daar recht op hebben;
- Dat dit amendement een positieve uitwerking heeft op voornoemde zaken.

BESLUIT:

1. De verordening Rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Ameland 2026 vast te stellen, waarbij artikel 1, zoals hieronder weergegeven *), wordt toegevoegd, en
2. Het huidige artikel 1 wordt vernummerd naar artikel 2, artikel 2 wordt artikel 3 en zo verder..

*) **Artikel 1. Vergoeding voor de werkzaamheden van raadsleden**

Van de vergoeding voor de werkzaamheden, bedoeld in artikel 3.1.1, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, wordt 20 % uitgekeerd op basis van het aantal bijgewoonde raadsvergaderingen ten opzichte van het aantal gehouden vergaderingen.

En gaat over tot de orde van de dag,

Ballum 16 februari 2026

Fractie A82

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer	540941
Vergaderdatum	16 februari 2026
Organisatieonderdeel	Financiën
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma

Onderwerp

Treasurystatuut Gemeente Ameland 2026

Voorstel

1. Het Treasurystatuut Gemeente Ameland 2026 vast te stellen.

Inleiding

Onder meer naar aanleiding van discussie en besluitvorming over een verleende garantstelling voor een door Energiepark Ballumerbocht aangetrokken geldlening, is geconcludeerd dat het treasurystatuut uit 2002 een actualisatie vraagt.

Bijgevoegd is een nieuw Treasurystatuut Gemeente Ameland 2026.
Hierin is onder meer de mogelijkheid opgenomen om als gemeente garanties te verlenen op grond van de ‘publieke taak’, hetgeen in het vorige statuut was uitgesloten. Bovendien is een wat overzichtelijker schema van taken en bevoegdheden opgenomen, waarbij verouderde termen als Afdelingshoofd Middelen zijn verdwenen.

Wij stellen de raad voor om dit statuut vast te stellen.

Beoogd effect

Een actueel en werkbaar Treasurystatuut.

Argumenten

1.1 Actuele beleidskaders moeten worden vertaald in het treasurystatuut
Zoals in de Financiële verordening van gemeente Ameland is aangegeven, ligt het voor de hand dat zaken als een budgethoudersregeling en een treasurystatuut worden opgesteld, met beleidsuitgangspunten en interne regels.
Bovendien is in maart 2024 besloten om een garantstelling te verlenen voor een door Energiepark Ballumerbocht aan te trekken geldlening, met daarbij de opmerking dat het treasurystatuut hiervoor wordt aangepast.
Gelet daarop is het treasurystatuut geactualiseerd.

1.2 De raad kan het treasurystatuut vaststellen
In artikel 212 Gemeentewet is aangegeven dat de raad bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vaststelt. Dit heeft de raad gedaan, door een Financiële verordening vast te stellen.
Omdat het treasurystatuut eveneens een kaderstellend en beleidsmatig document is, dat de hoofdlijnen van het treasurybeleid bepaalt, ligt het voor de hand dat de vaststelling hiervan ook onder de verantwoordelijkheid van de Raad valt; het College van Burgemeester en Wethouders (B&W) is vervolgens belast met de uitvoering van dit beleid.

Kanttekeningen

Geen.

Afstemming

Niet van toepassing.

Vervolg

Waar nodig worden documenten gepubliceerd via ‘www.officiëlebekendmakingen.nl’

Bijlagen

1. Treasurystatuut Gemeente Ameland 2026.

Besluit

Raad

Zaaknummer	540941
Datum vergadering	16 februari 2026
Onderwerp	Treasurystatuut Gemeente Ameland 2026
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma
Agendapunt	**7**

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op onder meer de Gemeentewet, de Wet Fido en bijbehorende ministeriële regelingen;

besluit:

1. Het Treasurystatuut Gemeente Ameland 2026 vast te stellen.

Ballum, 16 februari 2026

T. Willemsma
Burgemeester

J.M.J. Metz
Griffier

Treasurystatuut Gemeente Ameland 2026

De raad van de gemeente Ameland;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 20 januari 2026;

Gelet op artikel 212 van de Gemeentewet, de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en bijbehorende ministeriële regelingen, de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden en de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof);

Besluit:

Vast te stellen het Treasurystatuut Gemeente Ameland 2026.

Inleiding en leeswijzer

Treasury betreft het beheer van de financiële 'schatkist' van de gemeente, inclusief geldstromen, beschikbare liquiditeit, financiering en financiële risico's, om ervoor te zorgen dat er altijd voldoende geld is voor dagelijkse operaties, strategische doelen en om financiële stabiliteit te waarborgen.

In dit treasurystatuut worden de kaders en uitgangspunten van het treasurybeleid aangegeven, vooral gericht op het beheer van geldstromen, de beheersing van risico's en de informatievoorziening hierover. Het treasurystatuut is daarmee een nadere uitwerking van wet- en regelgeving, waaronder de relevante bepalingen uit de Financiële verordening van Gemeente Ameland.

De artikelen 1 tot en met 8 van dit statuut geven de beleidsmatige uitgangspunten en de financiële kaders van het treasurybeleid weer.
In de artikelen 9 en 10 zijn de de uitgangspunten voor de administratieve organisatie en interne controle en de informatievoorziening over de treasuryactiviteiten opgenomen; dit zijn meer beheersmatige onderwerpen.

De taken en bevoegdheden van de treasuryfunctie zijn weergeven in bijlage 1.
Enige relevante begrippen zijn opgenomen in bijlage 2 en in bijlage 3 zijn de wettelijke kaders voor het treasurybeleid weergegeven.

Artikel 1. Doelstellingen van de treasuryfunctie

De treasuryfunctie van de gemeente dient tot:
1. Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen marktconforme condities;
2. Het beschermen van vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals rente- en liquiditeitsrisico's;
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut;
5. Het genereren van informatie ter ondersteuning van het te voeren treasurybeleid en de af te leggen verantwoording over het gevoerde beheer.

Artikel 2. De uitgangspunten van risicobeheer

Met betrekking tot risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten:
1. De gemeente verstrekt geen leningen aan derden;
2. Het verlenen van garanties aan derden is alleen toegestaan voor de uitoefening van de 'publieke taak'. Hierbij blijft een behoudende opstelling van de gemeente het uitgangspunt en wordt per

geval bepaald of het publieke belang in verhouding staat tot de te lopen risico's. In voorkomende gevallen bepaalt de gemeenteraad wat wordt verstaan onder de publieke taak, binnen de normen van de Wet Fido;
3. De gemeente mag garanties uit hoofde van de publieke taak uitsluitend verstrekken tegen acceptabele voorwaarden, waarbij vooraf advies wordt ingewonnen over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij;
4. De gemeente kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie indien deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Het prudente karakter van deze uitzettingen wordt gewaarborgd middels de richtlijnen en limieten van dit treasurystatuut en de Wet Fido;
5. Overtollige liquide middelen boven het in artikel 7 van de Regeling schatkistbankieren genoemde drempelbedrag worden aangehouden in 's Rijks schatkist of bij openbare lichamen conform artikel 2, lid 3 van de wet Fido, mits er geen sprake is van een toezichtrelatie tussen beide openbare lichamen;
6. Het gebruik van derivaten is niet toegestaan;
7. Financieringstransacties en garanties vinden uitsluitend plaats in euro's.

Artikel 3. Renterisicobeheer

De gemeente voert het renterisicobeheer als volgt uit:
1. Met betrekking tot de kasgeldlimiet en de renterisiconorm worden de bepalingen uit de Wet Fido gevolgd. Hierover wordt verantwoording afgelegd in de paragraaf financiering;
2. De rentetypische looptijd en het renteniveau van een lening of uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie;
3. Nieuwe leningen, uitzettingen of vervroegde aflossingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning;
4. De gemeente streeft naar spreiding in de rentetypische looptijden van leningen en uitzettingen, zodat een gelijkmatige renterisicospreiding binnen de gehele leningenportefeuille ontstaat.

Artikel 4. Liquiditeitsrisicobeheer

1. De gemeente beperkt haar liquiditeitsrisico's door haar treasuryactiviteiten te baseren op een liquiditeitsplanning;
2. Bij de programmabegroting wordt een liquiditeitsplanning gemaakt en gepresenteerd over de periode van het begrotingsjaar en de meerjarenraming.

Artikel 5 Financiering

Bij het aantrekken van financieringen gelden de volgende uitgangspunten:
1. Financieringen worden alleen aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak en dus niet ten behoeve van het realiseren van rendement;
2. Financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken om de renterisico's te minimaliseren en het renteresultaat te optimaliseren;
3. Het aantrekken van financieringsmiddelen, kort of lang, vindt plaats via rekening-courant krediet bij banken, daggeld- en kasgeldleningen, medium term notes (MTN) of onderhandse leningen;
4. De gemeente vraagt voor financieringen met een looptijd van tenminste één jaar offertes op bij minimaal twee instellingen alvorens een financiering wordt aangetrokken;
5. De gemeente mag conform artikel 2 lid 3 van de Wet Fido ook financieringsmiddelen aantrekken bij andere decentrale overheden, behalve als er tussen de betreffende overheden een toezichtrelatie bestaat.

Artikel 6 Geldstromenbeheer

Teneinde de kosten van het geldstromenbeheer te beperken wordt:

1. Het liquiditeitsgebruik beperkt door de geldstromen op gemeenteniveau op elkaar en de liquiditeitsplanning af te stemmen. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig kunnen worden nagekomen;
2. Het betalingsverkeer zoveel mogelijk elektronisch uitgevoerd door één bank.

Artikel 7 Saldo- en liquiditeitenbeheer

1. Gestreefd wordt naar concentratie van liquiditeiten binnen één rentecompensatiecircuit bij de bank met de gunstigste condities.
2. Indien er een liquiditeitsbehoefte ontstaat kan de gemeente kortlopende middelen aantrekken, mits de kasgeldlimiet niet wordt overschreden.
3. Toegestane financieringsinstrumenten bij het uitzetten van gelden korter dan één jaar, beneden het drempelbedrag voor schatkistbankieren, zijn: daggeld, rekening-courant, spaarrekening, deposito of onderhandse leningen. Middelen boven het drempelbedrag voor schatkistbankieren worden uitgezet bij de schatkist.

Artikel 8 Relatiebeheer

De gemeente beoogt het realiseren van gunstige c.q. marktconforme condities voor financiële diensten. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:
1. Bankrelaties en hun bancaire condities worden ten minste eens in de vijf jaar beoordeeld;
2. Bankrelaties dienen wat betreft hun kredietwaardigheid minimaal een AA-rating te hebben bij minimaal 2 ratingbureaus;
3. Financiële instellingen (banken, kredietinstellingen, beleggingsinstellingen, effecteninstellingen, verzekeraars en pensioenfondsen) dienen onder Nederlands toezicht of anderszins EER-toezicht te vallen, zoals De Nederlandsche Bank of de Verzekeringskamer;
4. Tussenpersonen dienen geregistreerd te staan bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en daarvan een vergunning als makelaar te hebben ontvangen.

Artikel 9 Uitgangspunten administratieve organisatie en interne controle

In het kader van de treasuryfunctie gelden de volgende uitgangspunten:
1. De administratieve organisatie en interne controle waarborgen dat:
    a. de uitvoering rechtmatig en doelmatig is;
    b. de treasury activiteiten adequaat kunnen worden uitgevoerd en bijgestuurd;
    c. de juistheid, tijdigheid en volledigheid van informatie verzekerd zijn;
2. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van treasury activiteiten zijn op eenduidige wijze schriftelijk vastgelegd. Zie hiervoor bijlage 1 van dit statuut;
3. Bij de uit te voeren treasury-activiteiten is functiescheiding doorgevoerd met als belangrijkste voorwaarden:
    1. Iedere transactie wordt door minimaal twee functionarissen geautoriseerd (het vier-ogen-principe);
    2. De uitvoering en controle geschiedt door afzonderlijke functionarissen;
    3. De uitvoering en de registratie in de financiële administratie geschiedt door afzonderlijke functionarissen;
    4. Tegenpartijen wordt opdracht gegeven de bevestigingen van iedere transactie te versturen naar de financiële administratie zonder tussenkomst van de personen die bevoegd zijn tot het sluiten van de transacties;

Artikel 10 Informatievoorziening

Om de treasuryactiviteiten controleerbaar en beheersbaar te maken is goed functionerende informatievoorziening noodzakelijk. Drie typen informatie kunnen hierbij worden onderscheiden.
1. Beleidsmatige informatie (vastgesteld door de raad):
    a. Het treasurybeleid op hoofdlijnen is weergegeven in de financiële verordening;
    b. In dit treasurystatuut zijn de kaders waarbinnen de treasuryactiviteiten dienen te worden uitgevoerd nader uitgewerkt;

c. Het college stelt jaarlijks op voordracht van de controller bij de begroting een paragraaf financiering op. Hierin wordt ingegaan op de wijze waarop invulling wordt gegeven aan het treasurybeleid;

2. Operationele informatie:
    a. Liquiditeitenplanning. Vanuit de organisatie wordt de benodigde informatie verstrekt over toekomstige uitgaven en ontvangsten, zodat minimaal eens per jaar (bij de begroting) een liquiditeitenplanning met meerjarenperspectief kan worden opgesteld;
    b. Bancaire afspraken;
3. Verantwoordingsinformatie:
    a. Bij afwijkingen gedurende het jaar op het bij de begroting geschetste beleid, zal hierover in de tussentijdse rapportage worden gerapporteerd;
    b. In de paragraaf financiering van de jaarrekening wordt opgenomen in hoeverre de beleidsvoornemens uit de paragraaf bij de begroting zijn uitgevoerd en wat de oorzaken zijn van eventuele afwijkingen. Deze paragraaf wordt door het college op voordracht van de controller opgesteld;
    c. Via het systeem Informatie voor Derden (Iv3) wordt financiële informatie over onder meer de treasuryfunctie verstrekt aan het CBS, waarna deze informatie beschikbaar is voor onder meer de financiële toezichthouder en het ministerie van BZK.

Artikel 11. Inwerkingtreding

1. Het treasurystatuut uit 2002 wordt ingetrokken;
2. Het Treasurystatuut Gemeente Ameland 2026 treedt in werking na bekendmaking.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de Raad van de gemeente Ameland, gehouden op 16 februari 2026.

, voorzitter.

, griffier.

Toelichting op de artikelen

Artikel 1. Doelstellingen van de treasuryfunctie

Eerste lid
In de eerste plaats dient de treasury ervoor te zorgen dat de gemeente "duurzaam toegang heeft tot de financiële markten tegen acceptabele condities". De treasury moet waarborgen dat de gemeente altijd in staat is de voor haar activiteiten benodigde middelen aan te trekken c.q. haar overtollige middelen uit te zetten op de financiële markten (bijv. bij banken). De condities die daarbij worden bedongen moeten, in het licht van de op het betreffende moment gebruikelijke condities, acceptabel (tenminste marktconform) zijn.

Tweede lid
Door haar activiteiten loopt de gemeente een aantal risico's, waarvan renterisico's en de liquiditeitsrisico's de belangrijkste zijn. Het is de taak van de treasury dergelijke risico's zo veel mogelijk te beperken. Met name in de artikelen 3 en 4 wordt aangegeven op welke wijze dit wordt gewaarborgd.

Derde lid
De derde doelstelling van de treasuryfunctie is het minimaliseren van de kosten bij het beheren van de geldstromen en de financiële posities. Deze kosten bestaan o.a. uit rentekosten, provisies en kosten van het betalingsverkeer. Het is de taak van de treasury het beheer zo efficiënt mogelijk uit te voeren.

Vierde lid
De gemeente streeft ernaar de renteresultaten te optimaliseren. Dit betekent dat de gemeente geen middelen onbenut laat maar streeft naar zo hoog mogelijke renteopbrengsten (c.q. zo laag mogelijk rentekosten) zonder dat daarbij overmatige risico's worden gelopen. De prioriteiten van de treasuryfunctie liggen in eerste instantie bij het beheersen en beperken van financiële risico's. De treasuryfunctie is immers géén winstgerichte afdeling ("profit center"). Binnen het acceptabele risicoprofiel zoals vastgesteld in de Wet Fido en dit treasurystatuut kan desondanks worden gestreefd naar optimalisatie van de renteresultaten.

Vijfde lid
In dit treasurystatuut zijn de uitgangspunten vastgelegd voor het genereren van de noodzakelijke informatie om het gehele proces transparant, beheersbaar en meetbaar te maken en te houden.

Artikel 2. De uitgangspunten van risicobeheer

De Wet Fido geeft twee belangrijke beleidsmatige uitgangspunten met betrekking tot treasury. Dit betreft de 'publieke taak' waarvoor leningen of garanties dienen enerzijds en het prudente karakter van (overige) uitzettingen anderzijds. De wet stelt daarbij geen specifieke eisen aan het verstrekken van leningen en garanties uit hoofde van de publieke taak. Wel wordt in de toelichting op de Wet Fido aangegeven dat de gemeenteraad eigen verantwoordelijkheid heeft bij de afbakening van deze publieke taak.

Eerste lid
Gemeente Ameland kiest er bewust voor geen leningen aan derden te verstrekken. De achterliggende gedachte hierbij is dat 'de markt' aan derden voldoende mogelijkheden biedt om financiële middelen aan te trekken. Uiteraard zullen banken of andere financiers bepaalde financiële eisen stellen (op het gebeid van solvabiliteit, liquiditeit, toekomstperspectief), maar wanneer daar in onvoldoende mate aan wordt voldaan zou een gemeente ook niet dienen te financieren. Bovendien hebben bepaalde maatschappelijke sectoren eigen waarborginstellingen, waardoor een gemeente zich hier niet mee bezig hoeft te houden.

Tweede lid
Het verlenen van garanties vindt bij uitzondering plaats en uitsluitend voor de uitoefening van de publieke taak. Dit is enerzijds bedoeld om de openbare lichamen en hun besturen bewust te maken van oneigenlijke financiële activiteiten en anderzijds om eventuele risico's te vermijden.
Een maatschappelijk belang kan niet gelijk worden gesteld met publiek belang. In het algemeen kan worden gesteld dat een maatschappelijk belang pas een publiek belang wordt, wanneer de markt of de samenleving de desbetreffende taak niet op een bevredigende wijze zelf kan organiseren (uitspraak van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid). De raad bepaalt uiteindelijk welke maatschappelijke belangen voor de gemeente Ameland publiek belang zijn.

Derde lid
Conform de Wet Fido, dienen uitzettingen "uit hoofde van treasury" een prudent karakter te hebben. In de Wet Fido en de bijbehorende ministeriële regelingen wordt het begrip "prudent" nader uitgewerkt. Het aangaan van financiële transacties met als oogmerk die financiële waarden te zijner tijd eventueel met winst te verkopen, is nadrukkelijk niet toegestaan (zie artikel 2 lid 2 Wet Fido en de memorie van toelichting op de Wet Fido). Bankachtige activiteiten - het aantrekken en uitzetten van middelen met als doel het genereren van inkomen - zijn als gevolg van deze bepaling verboden. De richtlijnen en limieten van dit treasurystatuut vallen binnen de kaders van de Wet Fido.
De limieten en richtlijnen van dit treasurystatuut zijn specifiek geformuleerd om het prudente karakter van de (overige) uitzettingen uit hoofde van treasury te garanderen en hebben derhalve géén betrekking op (eventueel) verleende garanties uit hoofde van de "publieke taak" van de gemeente.

Vierde lid
Schatkistbankieren is gebaseerd op het principe van zero-balancing. Dit houdt in dat dagelijks aan het einde van de dag de overtollige middelen worden afgeroomd naar of aangevuld uit de schatkist. De gemeente heeft hiervoor een rekening bij de BNG Bank, de werkrekening schatkistbankieren (SKB). De gemeente mag een bepaald bedrag aan middelen buiten 's Rijks schatkist aan te houden. Gerekend over een heel kwartaal mag het op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden bedrag gemiddeld niet hoger zijn dan het drempelbedrag. Het drempelbedrag is voor gemeenten met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen.
Schatkistbankieren kent ook een bepaling over onderling lenen. Dit betreft het uitlenen van overtollige middelen tussen decentrale overheden als alternatief voor het aanhouden van die overtollige middelen in de schatkist. Tussen de desbetreffende decentrale overheden mag geen sprake zijn van een toezichtrelatie.

Vijfde lid
Er wordt per het huidige statuut bepaald dat geen gebruik meer wordt gemaakt van derivaten. In de praktijk werd daarvan overigens al geen gebruik gemaakt. Derivaten zijn afgeleide financiële producten die gebaseerd zijn op een onderliggende waarde, zoals aandelen of grondstoffen. Een derivaat geeft het recht een bepaald goed voor een bepaalde koers te kopen of te verkopen. Het gebruik van derivaten brengt risico's met zich mee, vooral omdat dit complexe financiële producten zijn die een bepaalde deskundigheid vereisen. Als die kennis op enig moment ontbreekt, kan het gebruik van derivaten leiden tot verliezen en reputatieschade.

Zesde lid
Financieringstransacties en garanties vinden uitsluitend plaats in euro's om koersrisico's te vermijden.

Artikel 3. Renterisicobeheer

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van (externe-) rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. Een belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen.

Eerste lid
Voor de korte termijn financiering (met een rentetypische looptijd tot één jaar) is in de Wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen. Juist voor korte financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de rente bij korte financiering direct een relatief grote invloed hebben op de rentelasten. Onze ministers stellen bij ministeriële regeling een percentage voor de berekening van de kasgeldlimiet vast. Dit percentage bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal, waarbij een minimumbedrag geldt van € 300.000. De gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal van een openbaar lichaam overschrijdt de kasgeldlimiet niet.
Voor de lange termijn financiering (schuld met een rentetypische looptijd van één jaar of langer) is de renterisiconorm van belang. Het doel van deze norm is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld door het aanbrengen van spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille De renterisiconorm houdt in dat in enig jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor herfinanciering of renteherziening in aanmerking mag komen (zie artikel 3 en 4 van de Wet Fido en de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden).

Tweede lid
Een rentevisie is een toekomstverwachting over de renteontwikkeling, op basis waarvan een financierings- en beleggingsbeleid wordt gevoerd. Afhankelijk van de (interne- of externe) ontwikkelingen zal de gemeente haar rentevisie actualiseren. De rentevisie kan daarbij worden gebaseerd op de rentevisie van enkele gezaghebbende financiële instellingen, zoals de huisbankier. Afstemming van het beleid op de rentevisie betekent bijvoorbeeld het uitstellen van uitzettingen met een lange looptijd op het moment dat men een rentestijging verwacht. Als algemene opmerking hierbij geldt overigens dat de rentevisie niet een uitgebreid document is, maar meer het karakter heeft van een 'interne beschouwing' tussen de bij treasury betrokken functionarissen.

Derde lid
Afstemming op de liquiditeitenplanning beoogt bedragen slechts te lenen c.q. uit te zetten gedurende de periode dat zij daadwerkelijk nodig respectievelijk beschikbaar zijn.

Vierde lid
Door spreiding aan te brengen in de rentetypische looptijd (de periode dat de rente van een uitzetting vast is) van leningen en uitzettingen, wordt de invloed van een rentedaling op de renteresultaten gespreid over meerdere jaren. De spreiding bij uitzettingen is slechts mogelijk indien uit de liquiditeitenplanning blijkt dat middelen gedurende een langere periode beschikbaar zijn.

Artikel 4. Liquiditeitsrisicobeheer

Interne liquiditeitsrisico's doen zich bijvoorbeeld voor wanneer de gemeente gelden voor een bepaalde periode heeft uitgezet en gedurende de looptijd van de uitzetting blijkt dat de gelden (onverwacht) nodig zijn voor het doen van een investering. Dit kan tot gevolg hebben dat de gemeente tijdelijk een lening moet aantrekken, hetgeen negatieve gevolgen kan hebben voor de financiële resultaten.
Ter beperking van dit risico baseert de gemeente haar financiële transacties op een liquiditeitenplanning, waarin de toekomstige inkomsten en uitgaven van de gehele organisatie zijn gepland. Deze liquiditeitsplanning wordt minimaal eens per jaar, bij het opstellen van de programmabegroting, geactualiseerd.
In de praktijk is het opstellen van een betrouwbare en nauwkeurige liquiditeitenplanning niet eenvoudig. Dit heeft te maken met de inherente onzekerheden die verbonden zijn aan de activiteiten van de gemeente en de hieraan verbonden financiële gevolgen. Het is daarom van groot belang dat het cluster financiën juist, tijdig en volledig wordt geïnformeerd door de overige clusters over de financiële gevolgen van hun activiteiten.

Artikel 5 Financiering

Eerste lid
Het aantrekken van gelden met als doel deze met winstoogmerk te beleggen is door artikel 2 lid 2 van de Wet Fido (zie ook memorie van toelichting op de Wet Fido) nadrukkelijk niet toegestaan.
Derde lid
Voor de definities van de diverse geldmiddelen wordt verwezen naar het begrippenkader in bijlage 2.

Vierde lid
Deze richtlijn beoogt de marktconformiteit van financieringen te waarborgen (bijv. rentepercentages, provisies, (boete-) clausules bij vervroegde aflossing etc.). Door meerdere offertes op te vragen wordt bereikt dat de gemeente een beter beeld heeft van de op dat moment gebruikelijke tarieven en voorwaarden op de financiële markten. Op basis daarvan kan een afgewogen keuze worden gemaakt.

Vijfde lid
Schatkistbankieren kent ook een bepaling over onderling lenen. Dit betreft het uitlenen van overtollige middelen tussen decentrale overheden als alternatief voor het aanhouden van die overtollige middelen in de schatkist. Tussen de desbetreffende decentrale overheden mag geen sprake zijn van een toezichtrelatie, om elke schijn van belangenverstrengeling te voorkomen.

Artikel 6 Geldstromenbeheer

Eerste lid
Geldstromenbeheer omvat met name het zorgdragen voor een efficiënt betalingsverkeer. Geldstromen kunnen bijvoorbeeld op elkaar worden afgestemd door een betalingsdatum af te stemmen op bepaalde verwachte ontvangsten. Hiermee wordt voorkomen dat de gemeente tijdelijk middelen aan moet trekken (c.q. middelen aan haar uitzettingenportefeuille moet onttrekken) teneinde de betreffende betaling (tijdelijk) te financieren.

Tweede lid
Het laten uitvoeren van het betalingsverkeer door één bank heeft als voordeel dat er geen kosten hoeven te worden gemaakt om gelden tussen verschillende banken over te boeken.

Artikel 7 Saldo- en liquiditeitenbeheer

Eerste lid
Het saldo en liquiditeitenbeheer betreft het beheer van de dagelijkse saldi op de rekeningen (-courant) van de gemeente. Teneinde de noodzaak tot het doen van interne overboekingen te beperken, worden verschillende rekeningen die de gemeente bij één bank aanhoudt opgenomen in een rentecompensatiecircuit. Dit is een systeem waarbij de (valutaire) debet- en creditsaldi van alle rekeningen van een organisatie worden samengevoegd tot één gecombineerd saldo, waarover de rente wordt berekend.

Tweede lid
Voor het type financieringsinstrumenten waarvan gebruik kan worden gemaakt wordt verwezen naar artikel 5.

Derde lid
Ten aanzien van de financiële instrumenten die kunnen worden gehanteerd voor uitzettingen in het kader van treasury, geldt in de Wet Fido als belangrijkste uitgangspunt dat de hoofdsom van de betreffende uitzetting intact blijft. Bij alle in dit artikel genoemde producten wordt aan het einde van de looptijd ten minste de hoofdsom (bij vastrentende waarden de “nominale waarde”) uitgekeerd. Hierbij worden géén koersrisico’s gelopen. Het kan bij dergelijke producten echter wel voorkomen dat de opnamemogelijkheden beperkt zijn (in het bijzonder bij deposito’s en soms bij een spaarrekening).

De definities van de diverse geldmiddelen zijn omschreven in het begrippenkader.

Artikel 8 Relatiebeheer

Eerste lid
Op het gebied van relatiebeheer beoogt de treasury het realiseren van zo gunstig mogelijke condities voor de door haar af te nemen diensten. In dit artikel is daarom opgenomen dat de beoordeling van bankrelaties minimaal eens in de 5 jaar moet plaatsvinden. Hierbij geldt overigens dat een wisseling van huisbankier (Bank Nederlandse Gemeenten) naar een andere bankinstelling niet in de lijn der verwachtingen ligt.

Tweede lid
Een (credit-) rating is een beoordeling van de kredietwaardigheid van een instelling, die voor zowel de korte als voor de lange termijn wordt verschaft door gerenommeerde rating "agencies" zoals Standard & Poor's, Moody's en Fitch IBCA. De hoogste kredietwaardigheid wordt bij Standard & Poor's en Fitch IBCA weergegeven met AAA, gevolgd door AA en A.

Derde lid
Dit artikel is bedoeld ter zekerstelling dat de kwaliteit van de financiële instelling is geborgd.

Vierde lid
Tussenpersonen hebben een intermediairfunctie bij het afsluiten van financiële transacties en vallen niet onder "tegenpartijen". De vereisten van lid 2 zijn voor tussenpersonen dan ook niet van toepassing. Om dit te ondervangen stelt de gemeente als eis dat tussenpersonen onder toezicht van de AFM staan en beschikken over de juiste vergunning van de AFM voor de door hen voor de gemeente uitgevoerde werkzaamheden.

Artikel 9 Uitgangspunten administratieve organisatie en interne controle

Bij de financieringsfunctie zijn veel personen en organen betrokken. Het statuut legt expliciet vast welke taken en bevoegdheden gelden in het kader van de treasuryfunctie.
Met het oog op de omvang van de transacties en de hiermee samenhangende risico's, zijn in dit artikel een aantal specifieke uitgangspunten opgenomen teneinde een transparante functiescheiding aan te brengen tussen beleidsbepaling en de uitvoering en tussen de administratie en controle op financiële transacties.

Artikel 10 Informatievoorziening

Het verstrekken van juiste, tijdige, volledige en relevante verantwoordingsinformatie moet gerekend worden tot de belangrijkste voorwaarden voor het kunnen beheersen van de financiële en interne risico's van de gemeente. De bestuurlijke sturing op de treasuryfunctie vindt voornamelijk plaats door middel van de planning & control-cyclus van de gemeente. Voor het aanleveren van planning- en verantwoordingsinformatie, dient de treasury haar operationele informatie op orde te hebben. Om een goede vergelijkbaarheid mogelijk te maken dienen de indeling en de onderwerpen van de paragraaf financiering in de jaarrekening aan te sluiten bij de paragraaf financiering van de begroting van het betreffende jaar.

Bijlage 1 - Bevoegdheden van de treasuryfunctie

Hoewel de formele eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van treasury activiteiten altijd bij het college van B&W ligt, kunnen de bevoegdheden via mandatering overgedragen worden aan de ambtelijke organisatie.

De bevoegdheden met betrekking tot de treasuryfunctie van de gemeente Ameland, met daarbij de benodigde fiattering/autorisatie, zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Taken en bevoegdheden Treasury			
Actie		Bevoegd functionaris	Autorisatie
Bankrelatiebeheer			
1.	Bankrekening openen, sluiten of wijzigen	Kassier	Controller
2.	Bankcondities en tarieven afspreken	Kassier	Secretaris-directeur
3.	Autorisatie medewerkers tot betalingsverkeer	Kassier	Controller
Saldo-, liquiditeiten- en geldstromenbeheer			
4.	Betalingsopdrachten voorbereiden en uitvoeren	Kassier	Medewerker Financiën
5.	Aantrekken kortlopende middelen	Kassier	Controller
6.	Uitzetten overtollige middelen	Kassier	Controller
7.	Overboeken schatkistbankieren	Kassier	Medewerker Financiën
Financiering en uitzetting			
8.	Aantrekken langlopende leningen	Kassier	Secretaris-directeur
9.	Uitzetten gelden via onderhandse leningen	Kassier	Secretaris-directeur
10.	Vaststellen renteherzieningen, vervroegd aflossen leningen	Controller	Secretaris-directeur
Risicobeheer			
11.	Verstrekken garanties uit hoofd van de publieke taak	College	Gemeenteraad
12.	Het afsluiten van derivatentransacties	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Informatievoorziening			
1.	Opstellen liquiditeitenplanning bij Programmabegroting	Controller	Gemeenteraad
2.	Opstellen paragraaf financiering in Programmabegroting	Controller	Gemeenteraad
3.	Veantwoording treasury in Jaarrekening	Controller	Gemeenteraad
4.	Verstrekken informatie aan derden	Controller	Secretaris-directeur

Bijlage 2 – Begrippenkader

In dit statuut wordt verstaan onder:

Daggeld
Opgenomen of uitgezette middelen voor één dag. Dit wordt ook wel callgeld genoemd.

Derivaten
Financiële instrumenten die hun bestaan ontlenen aan een bepaalde onderliggende waarde. De onderliggende waarden kunnen financiële producten, zoals leningen of obligaties zijn.

Financiering
Het aantrekken van benodigde financiële middelen voor een periode van minimaal één jaar.

Garantie
Een borgstelling waarbij de gemeente zich tegenover een geldverstrekker verbindt een of meerdere vorderingen van een geldverstrekker op een debiteur te voldoen indien de debiteur niet aan zijn betalingsverplichtingen voldoet.

Kasgeldlening
Niet verhandelbare opname of uitzetting van geldmiddelen voor een vast bedrag en voor een korte termijn (van 1 week tot 12 maanden).

Liquiditeitenplanning
Een gestructureerd overzicht van de toekomstige inkomsten en uitgaven ingedeeld per tijdseenheid.

Medium Term Note (MTN)
Een instrument voor de gemeente om financiering met een looptijd van minimaal 1 en maximaal 50 jaar aan te trekken. Het is een verhandelbare schuldbekentenis aan toonder, met gestandaardiseerde voorwaarden en een minimum-omvang van € 0,5 miljoen. Deze maakt onderdeel uit van het "MTN Programma Nederlandse gemeenten".

Onderhandse lening
Een lening waarbij de voorwaarden in overleg tussen de geld gevende en geld nemende partij worden vastgelegd.

Rating
De inschatting van de kans op eventuele wanbetalingen bij toekomstige rente- en aflossingsbetalingen op schuldpapier.

Rentevisie
Toekomstverwachting over de renteontwikkeling.

Schatkistbankieren
Het aanhouden van publieke middelen bij het ministerie van Financiën.

Uitzetting
Het tijdelijk toevertrouwen van liquiditeiten aan derden tegen vooraf overeengekomen condities. Kortlopende uitzettingen hebben betrekking op een periode tot één jaar en langlopende uitzettingen hebben betrekking op een periode van één jaar of langer.

Bijlage 3 – Wettelijke kaders

De Gemeentewet
Deze wet regelt de bevoegdheden van de raad en het college. Op grond van artikel 212 is de gemeente verplicht tot het opstellen van een financiële verordening. In deze verordening regelt de raad op hoofdlijnen de spelregels vast voor het financieel beleid, de financiële organisatie en het financieel beheer, en daarmee ook de regels die betrekking hebben op de financieringsfunctie en het Treasurystatuut.

Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido)
Naast de algemene bepalingen in de Gemeentewet dient de uitvoering van de financieringsfunctie bij gemeenten te voldoen aan specifieke kaders en eisen die zijn vastgelegd in de Wet Fido. Hieruit vloeien ook een aantal uitvoeringsregelingen. Onderliggende regelingen van de Wet Fido zijn:

- Regeling uitzetten derivaten decentrale overheden (Ruddo);
- Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden (Bldo);
- Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (Ufdo);
- Regeling schatkistbankieren decentrale overheden (Skb).

Wet Houdbare overheidsfinanciën (Hof)
In de Wet Hof is de wijze vastgelegd waarop de Nederlandse overheid de afspraken nakomt die in Europees verband gemaakt zijn over de ontwikkeling van het EMU-tekort en de schuld van de overheid. De meeste nadruk gaat daarbij uit naar tekortreductie. De wet heeft als doel het EMU-saldo en de EMU-schuld te beheersen.

Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)
In de BBV zijn verslaggevingsregels opgenomen waaraan de begroting en het jaarverslag van gemeenten moeten voldoen. Daarnaast zijn er enkele specifieke zaken relevant voor treasury zoals de voorschriften rond (interne) rente en verplichte financiële kengetallen in de begroting en de jaarstukken. De treasury gerelateerde kengetallen zijn: solvabiliteit, netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.

Europese regelingen aangaande staatssteun
De Europese regelingen aangaande staatssteun hebben als doel om oneerlijke concurrentie tussen lidstaten te voorkomen. Het verstrekken van leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak dient aan deze regels getoetst te worden.

Wet Markt en Overheid
In de Wet Markt en Overheid is vastgelegd dat de integrale kostprijs moet worden doorberekend voor economische activiteiten en dat overheden eigen bedrijven niet mogen bevoordelen ten opzichte van concurrerende bedrijven. Bij het verstrekken van leningen en garanties is deze wet van belang.

Voorstel

Van de werkgeverscommissie aan de raad

Zaaknummer	541563
Vergaderdatum	16 februari 2026
Organisatieonderdeel	Griffie
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma

Onderwerp

De ondersteuning van de griffie gemeente Ameland 2026

Voorstel

De werkgeverscommissie van de raad van de gemeente Ameland stelt de raad voor de volgende besluiten te nemen voor wat betreft de toekomst en inrichting van de griffie van de gemeente Ameland:

1. Vast te stellen de “Organisatieverordening griffie gemeente Ameland” 2026;
2. Vast te stellen de “Instructie griffier 2026”;
3. Met instemming kennis nemen van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) 2026-2028 tussen de Griffier en Secretaris-directeur omtrent de ondersteuning van de griffie(r), ter vervanging van de eerdere bescheiden uit 2019;
4. De voorgaande “ Organisatieverordening griffie”vastgesteld 31 januari 2011, en de I”nstructie griffier” vastgesteld 27 januari 2020 hierbij in te trekken.

Inleiding

De griffie van de gemeente Ameland bestaat sinds 2002 uit alleen de griffier.Vanuit de gemeentelijke organisatie krijgt de griffier enige ondersteuning voor wat betreft administratieve taken, communicatie en facilitering van de vergaderingen; tevens is er een 1e loco-griffier benoemd in geval van calamiteiten.

De houdbaarheid en wenselijkheid van deze constructie is al langere tijd onderdeel van gesprek. Anno 2025 zijn de werkzaamheden voor de griffie en wensen/eisen voor wat betreft de ondersteuning van de raad aanzienlijk uitgebreid en is er een kwetsbare situatie in geval van (langdurige) uitval.

Sinds juni 2025 is de Werkgeverscommissie griffier weer actief en heeft in een aantal vergaderingen met de griffier, met ondersteuning van de HRM-medewerkster, de mogelijke oplossingen en verbeteringen doorgesproken. Ook is er door bureau Necker een rapport opgemaakt voor de werkgeverscommissie met advies over de minimale omvang en werkzaamheden van de griffie en enkele opties om hierin te kunnen voorzien.

Gekeken naar de schaal en omvang van de gemeente zelf (kleine gemeente) zijn er twee opties, te weten uitbreiding van de griffie zelf (waarbij de griffie een organisatie wordt naast de bestaande organisatie, met o.a. werkgeverstaken etc.) of uitbreiding van de ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie, waarbij ambtenaren meer taken van de griffie overnemen, en daarbij functioneel aangestuurd worden door griffier.

Voor wat betreft de laatste optie is een voorwaarde dat er in de dienstverleningsovereenkomst tussen raad en college heldere afspraken, taken en instructies staan, om er voor te zorgen dat de taken goed uitgevoerd worden en daarbij de juiste prioriteit krijgen.

De werkgeverscommissie stelt nu voor, na diverse besprekingen met de griffier, secretaris-directeur, het doornemen van voor- en nadelen van de beide opties, verder te gaan met de optie tot uitbreiding van de ambtelijke ondersteuning, deze vast te leggen in een nieuwe dienstverleningsovereenkomst tussen Griffier en Secretaris- directeur, waarbij ook voorzien wordt in een achtervang voor de griffier bij uitval.

Dit ook met het oog op het komende jaar waarin er veel druk op de griffier ligt met de extra werkzaamheden voor de gemeenteraadsverkiezingen en de procedure voor een kroonbenoemde burgemeester. De uitbreiding van de ambtelijke ondersteuning kan op korte termijn gerealiseerd worden, en afgesproken is dit gedurende het jaar met de (nieuwe) werkgeverscommissie te monitoren en te evalueren met de werkgeverscommissie begin 2027.

In afwachting van besluitvorming over dit voorstel zal er in een komende raadsvergadering een raadsvoorstel en – besluit geagendeerd worden over de aanwijzing en beëdiging van een locogriffier.

Beoogd effect

Een goede en volwaardige ondersteuning te bieden aan de raad en griffier.

Argumenten

Zie de inleiding.

Kanttekeningen

De overeenkomst voorziet in een ondersteuning van de griffier en biedt achtervang bij uitval in kortstondige situaties. Voor langdurige uitval zal gebruik gemaakt moeten worden van een ervaren (inhuur) interim-griffier.

Afstemming

Afgestemd is met :

- Griffier
- Secretaris-directeur
- Managementteam
- College

Vervolg

Om zo snel mogelijk met de uitbreiding van de ondersteuning van de griffie verder te kunnen wordt voorgesteld een en ander te besluiten in de raadsvergadering van 16 februari a.s. (of 30 maart a.s.uiterlijk), zodat bij aanvang van het aantreden van de nieuwe raad (1 april a.s.) en een nieuwe werkgeverscommissie de gewenste ondersteuning ook formeel geregeld is.

Zodra de besluiten uit dit voorstel zijn genomen, dan zullen er vervolg-besluiten woren genomen voor het aanwijzen van een loco-griffier.

De instructie voor de secretaris-directeur, zal in een eerstvolgende aanpassing dienen te bevatten dat er een samenwerking moet zijn met de Griffier waarbij invulling gegeven dient te worden aan afspraken uit de dienstverleningsovereenkomst. Zo is de overeenkomst van beide zijden ‘geborgd’.

Bijlagen

Bijlagen:
Organisatieverordening Griffie 2026
Organisatieverordening van de Griffie 2011
Instructie van de Griffier 2026
Instructie van de Griffier 2020
Dienstverleningsovereenkomst Raad – College 2026
Dienstverleningsovereenkomst Raad – College 2019

Besluit

Raad

Zaaknummer	541563
Datum vergadering	16 februari 2026
Onderwerp	Voorstel ondersteuning griffie 2026
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma
Agendapunt	**8**

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel d.d. februari 2026 van de werkgeverscommissie griffier van de gemeente Ameland;

gelet op 107 a en e van de Gemeentewet

Besluit:

1. Vast te stellen de “Organisatieverordening griffie gemeente Ameland” 2026;
2. Vast te stellen de “Instructie griffier 2026”;
3. Met instemming kennis nemen van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) 2026-2028 tussen de Griffier en Secretaris-directeur omtrent de ondersteuning van de griffie(r), ter vervanging van de eerdere bescheiden uit 2019;
4. De voorgaande “ Organisatieverordening griffie”vastgesteld 31 januari 2011, en de “Instructie griffier” vastgesteld 27 januari 2020, hierbij in te trekken.

Ballum, 16 februari 2026

T. Willemsma
Burgemeester

J.M.J. Metz
Griffier

Bijlage 3: behorende bij raadsbesluit ...

Dienstverleningsovereenkomst ‘functionele aansturing ondersteuningstaken

Griffie’, tussen de griffier en de secretaris-directeur van de Gemeente Ameland.

De ondergetekenden:

de griffier,

en

de secretaris-directeur,

verklaren, na afstemming met de werkgeverscommissie van de raad, respectievelijk het college van burgemeester en wethouders, te zijn overeengekomen het volgende:

Artikel 1 Duur van de dienstverleningsovereenkomst

Deze dienstverleningsovereenkomst ‘functionele aansturing ondersteuningstaken Griffie’, hierna ‘de DVO’, gaat in op 1 januari 2026 en eindigt op 31 december 2028 en wordt vervolgens telkens verlengd met twee jaar, tenzij de evaluatie die periodiek plaatsvindt om aanpassing vraagt.

Artikel 2 Contactpersonen

1. De griffier stuurt de betrokken medewerkers direct functioneel aan;
2. Bij problemen wordt de direct leidinggevende aangesproken op de afgesproken resultaten;
3. Griffier en Secretaris-directeur hebben periodiek overleg over hoe de zaken lopen;
4. In de driehoek (BGG) en de werkgeverscommissie wordt de stand van zaken besproken;

Artikel 3 Verplichtingen

1. De griffier zorgt voor een goede functionele aansturing van de medewerkers.
2. De secretaris-directeur zorgt voor beschikbaarheid en geschiktheid van de medewerkers voor de afgesproken rollen en taken.
3. De diensten die worden geleverd, gemonitord via tijdschrijven, zijn gespecificeerd als volgt:

Functie	Uren/wk	Uren/wk griffie	FTE	
Informatiemanagement	28	2	0,06	*voor deze rol is achtervang via overige capaciteit
Bode	36	6	0,17	*voor deze rol is achtervang via overige capaciteit
Planning agenda's / bestuurlijke besluitvorming	30	10	0,28	*voor deze rol is achtervang binnen team bestuurssecreriaat
Archief	18	2	0,06	*voor deze rol is achtervang via archivarisfunctie (NoardEast)
Communicatie	24	2	0,06	*voor deze rol is achtervang binen team communicatie
HRM (ondersteuning werkgeverscommissie)	32	2	0,06	*voor deze rol is achtervang via overige capaciteit
Juridisch (raadsadvies / adj. griffier)	36	2	0,06	*deze rol is bedoeld als achtervang voor de griffier (niet voor langdurige vervanging)
Delen in inhuurbudget bestuursdienst	ntb			*nader te bepalen in overleg in geval van uitval of extra klussen
		26	0,72	

Artikel 5 Beëindigen overeenkomst

De DVO kan met wederzijds goedvinden eindigen op een nader te bepalen datum, nadat de continuïteit van de werkzaamheden op een andere manier is geborgd.

Artikel 6 Evaluatie

Elke twee jaar worden de afspraken geëvalueerd en dit wordt schriftelijk vastgelegd, voor het eerst wordt geëvalueerd uiterlijk 31-12-2026. Aldus ondertekend op xx-xx-2026.

De griffer, J.M.J. Metz De secretaris-directeur, I.J.W. Valk

Bijlage 2: behorende bij raadsbesluit d.d.

Instructie voor de griffier van de gemeente 2026 Ameland

De raad van de Gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van de werkgeverscommissie van xx xx 2026;

Gelet op artikel 107a, tweede lid, van de Gemeentewet;

besluit:

vast te stellen de instructie voor de griffier van de gemeente 2026 Ameland:

Artikel 1 - Begripsbepalingen
In deze instructie wordt verstaan onder:
a. griffier: de functionaris bedoeld in artikel 107 of 107d Gemeentewet;
b. griffie: het gedeelte van de gemeentelijke organisatie dat valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad, bestaande uit de griffier;
c. werkgeverscommissie: een door de raad op grond van artikel 83 Gemeentewet ingestelde commissie waaraan de werkgeversfunctie voor de griffier is gedelegeerd;
d. presidium: een door de raad ingestelde agendacommissie.

Artikel 2 Algemene taken
1. De griffier is verantwoordelijk voor het gevraagd en ongevraagd adviseren van de gemeenteraad, de door de gemeenteraad ingestelde commissies, eventuele werkgroepen en de individuele leden van de raad en commissies.
2. De griffier is ten aanzien van de gemeenteraad verantwoordelijk voor het ontwikkelen, innoveren en bewaken van beleid, procedures en processen ten behoeve van democratische besluitvorming.
3. De griffier ondersteunt de rekenkamer, onderzoekscommissies of de raad bij onderzoeken.
4. De griffier ondersteunt en initieert democratische verbetering en/of vernieuwing.
5. De griffier is verantwoordelijk voor de logistieke, procedurele en procesmatige voorbereiding, ondersteuning en nazorg van vergaderingen van de gemeenteraad en raadscommissies.
6. De griffier bevordert de verhoudingen tussen de raad, het college, de ambtelijke organisatie en de inwoners van de gemeente.
7. De griffier is verantwoordelijk voor de toegankelijkheid van de mogelijkheden tot inspraak en participatie bij de gemeenteraad.
8. De griffier is de vertrouwenspersoon voor de raads- en commissieleden.

Artikel 3 – Agendering
1. De griffier adviseert het presidium bij het opstellen van de agenda van de commissies, raadsvergaderingen en andere bijeenkomsten.
2. De griffier ondersteunt en adviseert het presidium ten aanzien van de (strategische) raadsplanning.

Artikel 4 – Belangenbehartiger van de raad
1. De griffier voert periodiek afstemmingsoverleg met de burgemeester en de gemeentesecretaris in de driehoek (BGG).
2. De griffier en de gemeentesecretaris voeren periodiek overleg over de raadsplanning, de kwaliteit van het bestuurlijk besluitvormingsproces, het uitvoeren van de dienstverleningsovereenkomst ‘functionele aansturing ondersteuningstaken griffie’, het afhandelen van verzoeken om ambtelijke bijstand en het nakomen van afspraken tussen gemeenteraad en college.
3. De griffier voert periodiek overleg met de gemeentelijke accountant over onder andere de controle op de jaarrekening.
4. De griffier voert periodiek overleg met de rekenkamer.

5. De griffier voert periodiek overleg met de raadsvoorzitter en/of de plaatsvervangend raadsvoorzitter en met het presidium over het bestuurlijk besluitvormingsproces en over de huishouding van de raad.
6. De griffier vertegenwoordigt de gemeenteraad bij in- en externe overlegsituaties.
7. De griffier zet zich in om de toezichthoudende rol van de gemeenteraad richting gemeenschappelijke regelingen en het lokaal openbaar voortgezet onderwijs te versterken.

Artikel 5 – Bestuurlijke besluitvorming

1. De griffier stimuleert de ontwikkeling van vaardigheden van gemeenteraadsleden ten behoeve van een tijdige, transparante en democratische besluitvorming.
2. De griffier bewaakt de scheiding van rollen en verantwoordelijkheden van alle betrokkenen bij het besluitvormingsproces, spreekt betrokkenen hier zo nodig op aan en draagt bij aan een uitgebalanceerde positiebepaling van de gemeenteraad.
3. De griffier signaleert of de informatieverstrekking door het college tijdig is en spreekt betrokkenen zo nodig hierop aan.
4. De griffier toetst de aangeboden voorstellen en besluiten voor de gemeenteraad op alle noodzakelijke elementen, zoals:
    a. het voldoen aan wet- en regelgeving;
    b. het voldoen aan vastgestelde spelregels;
    c. het consistent zijn met eerder genomen besluiten.
5. De griffier bewaakt de uitvoering van raadsbesluiten en de afdoening van moties, amendementen, initiatiefvoorstellen en het nakomen van afspraken en toezeggingen door het college.
6. De griffier ondersteunt de raadsvoorzitter en is verantwoordelijk voor de ondersteuning van de commissievoorzitters bij de voorbereiding en het verloop van bijeenkomsten en vergaderingen.
7. De griffier regelt de (digitale) verslaglegging van vergaderingen van gemeenteraad, commissies, presidium en andere door de raad ingestelde werkgroepen of commissies.
8. De griffier is aanwezig bij de vergaderingen van de gemeenteraad en het presidium.
9. De griffier ondertekent alle raadsbesluiten en alle overige stukken die van de raad uitgaan.

Artikel 6 Hoeder van de lokale democratie

1. De griffier draagt actief bij aan:
    a. de lokale democratie zodat deze zo goed mogelijk functioneert met in acht neming van geldende regels;
    b. het samenspel tussen raad en inwoners van de gemeente;
    c. (de bewustwording van) de integriteit en veiligheid van de leden van de raad en (medewerkers werkzaam vanuit) de griffie;
    d. inclusiviteit in de raad en de toegankelijkheid van de raad voor inwoners;
2. De griffier adviseert over het toepassen van digitale democratische mogelijkheden en over de directe invloed van inwoners op de lokale politiek.

Artikel 7 Functioneel leidinggeven

1. De griffier geeft functioneel leiding aan medewerkers van de bestuursdienst die op basis van de dienstverleningsovereenkomst ‘functionele aansturing ondersteuningstaken griffie’ taken voor de griffie uitvoeren;
2. De griffier is verantwoordelijk voor het goed functioneren van de griffie en pleegt voor een goede gezamenlijke bedrijfsvoering periodiek overleg met de secretaris-directeur.
3. De griffier rapporteert aan de werkgeverscommissie over de (uitvoering van) activiteiten van de griffie.
4. De griffier heeft regelmatig overleg met de werkgeverscommissie.

Artikel 8 – Communicatie en voorlichting

1. De griffier adviseert de raad over de invulling en uitvoering van de raadscommunicatie.
2. De griffier is verantwoordelijk voor de publicatie en ter inzagelegging van de agenda's, de raadsvoorstellen en de (digitale) verslagen van de gemeenteraad en raadscommissies.
3. De griffier geeft voorlichting aan burgers over de lokale politiek in algemene zin, het spreekrecht en participatieprocessen bij de raad in het bijzonder.

Artikel 9 – Slotbepalingen

1. In alle gevallen waarin deze instructie niet voorziet, pleegt de griffier overleg met de voorzitter van de werkgevercommissie.
2. Deze instructie kan worden aangehaald als ‘instructie voor de griffier van de gemeente 2026 Ameland’.
3. Deze instructie treedt in werking op de dag na vaststelling, onder gelijktijdige intrekking van de Instructie voor de griffier van de gemeente Ameland 2011 zoals vastgesteld op 31 januari 2011.

Ballum, xx xx 2026

J.M.J. Metz	T. Willemsma
Griffer	Burgemeester

Bijlage 1, behorende bij het raadsbesluit van XXX

Organisatieverordening Griffie 2026 Ameland

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van de werkgeverscommissie van d.d. 10 februari 2026;

gelet op artikel 107e, eerste lid van de Gemeentewet,

besluit:

vast te stellen de “organisatieverordening Griffie 2026 Ameland”:

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen

Artikel 1:1

In deze verordening wordt verstaan onder:

griffier: de op grond van artikel 107 Gemeentewet door de raad benoemde functionaris;
werkgeverscommissie: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie waaraan de werkgeversfunctie van de griffier is gedelegeerd.

Hoofdstuk 2 Organisatie van de Griffie

Artikel 2:1 Formatie

De raad stelt de formatie van de Griffie en de op de griffie aanwezige functies vast op 1,0fte voor griffier.

Artikel 2:2 Aansturing griffier

1. De werkgeverscommissie is verantwoordelijk voor de aansturing van de griffier.
2. De raad stelt op voorstel van de werkgeverscommissie een instructie vast, zoals bedoeld in artikel 107a Gemeentewet.
3. De griffier handelt naar zijn instructie.
4. De griffier legt verantwoording af aan de raad over het functioneren van de griffie.

Artikel 2:3 Beheer

De griffier sluit een integrale dienstverleningsovereenkomst ‘functionele aansturing ondersteuningstaken Griffie’ af met de secretaris voor het gebruik van de binnen de organisatie bestaande ondersteunende capaciteit. In de dienstverleningsovereenkomst worden afspraken gemaakt over monitoring en evaluatie, waarbij de werkgeverscommissie steeds betrokken moet zijn.

Hoofdstuk 3 Privaatrechtelijke handelingen

Artikel 3:1

Indien er sprake is van privaatrechtelijke overeenkomsten ten behoeve van de raad of de rekenkamer, dan is de griffier namens de raad de functionaris aan wie het college en de burgemeester respectievelijk het aangaan en het ondertekenen van die overeenkomsten zullen mandateren.

Hoofdstuk 4 Slotbepalingen

Artikel 4:1
In gevallen waarin deze verordening niet voorziet, pleegt de griffier voor zover nodig overleg met de voorzitter van de werkgeverscommissie.

Artikel 4:2
Deze verordening kan worden aangehaald als ‘Organisatieverordening griffie 2026 Ameland’.

Artikel 4:3
Deze verordening treedt in werking op de achtste dag na bekendmaking. Op dezelfde dag vervalt het besluit van de gemeenteraad van Ameland van 31 januari 2011 betreffende Organisatieverordening van de Griffie van de gemeente Ameland 2011.

Ballum, xx xx 2026

J.M.J. Metz	T. Willemsma
Griffer	Burgemeester

Toelichting organisatieverordening griffie

Algemeen

In artikel 107e, eerste lid van de Gemeentewet is de raad de mogelijkheid geboden regels te stellen over de organisatie van de Griffie. De raad legt deze regels vast in een organisatieverordening. Het college stelt regels vast over de collegeorganisatie in een organisatieregeling.

Artikelsgewijs

Artikel 1 Begripsbepalingen

De inhoud van dit artikel spreekt voor zich
Artikel 2:1 Organisatiedoelstellingen en formatie

Het is van belang dat de raad stilstaat bij wat voor een soort Griffie hij als ondersteuning wenst te hebben en dus welke functies hij wenst te zien ingevuld. In dat kader is het van belang de formatie van de Griffie te bepalen. De raad van Ameland heeft gekozen voor een strategische griffier, die ondersteund wordt door en functioneel leiding geeft aan medewerkers uit de bestuursdienst. Dit is vastgelegd in de instructie van de griffier en uitgewerkt in een dienstverleningsovereenkomst tussen griffier en secretaris. Dit vergt goed en stevig regulier overleg en een goede werkverhouding tussen griffier en secretaris. Dit wordt kritisch gevolgd en geëvalueerd in de driehoek (met de burgemeester) en in de werkgeverscommissie (met de plaatsvervangend voorzitter van de raad).

Artikel 2:2 Aansturing griffier

De raad heeft de aansturing van de griffier neergelegd bij de werkgeverscommissie. Deze commissie is verantwoordelijk voor het voeren van functionerings- en beoordelingsgesprekken met de griffier. De raad kan verder op basis van de wettelijke instructie de griffier aansturen. De griffier legt verantwoording af aan de raad over het functioneren van de griffie. De werkgeverscommissie wordt, via de dienstverleningsovereenkomst, ondersteund door een professionele HR-adviseur.

Artikel 2:3 Beheer

Om praktische redenen, gezien de schaal van de organisatie van griffie en bestuursdienst en gezien de wens van continuering van een goede samenwerking, wordt gekozen voor een kleine griffie maar met goede ondersteuning vanuit de bestuursdienst.
Om de rollen wel goed helder te houden, wordt dit formeel vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst, die actueel wordt gehouden en periodiek geëvalueerd in elk geval met betrokkenheid van de werkgeverscommissie.

Artikel 3:1 Privaatrechtelijke handelingen

Privaatrechtelijke aangelegenheden, zoals het bestellen van een attentie of maaltijd, ten behoeve van de raad of de rekenkamer worden veelal verzorgd door, of namens, de griffier. Formeel berust de bevoegdheid nog bij het college respectievelijk de burgemeester. Om praktische en juridische redenen bepaalt dit artikel dat het college en de burgemeester dit mandateren aan de griffier. Op basis hiervan zullen mandaat en volmacht aan de griffier verleend worden.

Artikel 4 Slotbepalingen

De inhoud van dit artikel spreekt voor zich.

Dienstverleningsovereenkomst tussen de werkgeverscommissie en het college van burgemeester en wethouders en op het gebied van piofach taken ten behoeve van de griffie

De ondergetekenden,

De raad van de gemeente Ameland, ten deze vertegenwoordigd door de voorzitter van de werkgeverscommissie, de heer P. IJnsen, verder te noemen "de raad"

en

Het college van burgemeester en wethouders, ten deze vertegenwoordigd door de burgemeester, de G. van Klaveren, verder te noemen " het college"

Verklaren te zijn overeengekomen het volgende:

Artikel 1 Duur overeenkomst

1. Deze overeenkomst gaat in op 1 januari 2019 en eindigt op 31 december 2019 en wordt vervolgens telkens stilzwijgend verlengd met een jaar.

Artikel 2 Contactpersonen

2.1. Namens het college is de secretaris-directeur contactpersoon voor de raad en de griffier

2.2. Namens de raad is de griffier contactpersoon voor het college van burgemeester wethouders en de secretaris-directeur.

Artikel 3 Verplichtingen college

3.1 Het college verricht voor de raad werkzaamheden op het gebied van piofach taken.

3.2. Het college wijst hiervoor één of meer ambtenaren aan.

3.3. De werkzaamheden als bedoeld onder lid 1 hebben betrekking op de volgende gebieden:

- personeelsadministratie;
- salarisadministratie, een correcte verwerking van mutaties en het verzorgen van de betalingen;
- rechtspositie, advies over en bij de toepassing van rechtspositieregelingen
- HRM beleid, het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling en toepassing van dit beleid;
- werving & selectie; ondersteuning van de raad bij werving en selectieprocedures.
- middelen, het verzorgen van de financiële administratie en de ondersteuning bij het opstellen van de begroting en rekening;
- interne zaken, het verzorgen van facilitaire, administratieve, secretariële, communicatieve en juridische diensten ten behoeve van de griffie;
- archief;
- en overigens al hetgeen nodig is voor de raad en de griffie om haar wettelijke taken op een adequate wijze te kunnen verrichten.

Artikel 4 Verplichtingen raad

De raad zorgt er via de griffier voor dat het college tijdig en voldoende informatie krijgt, die nodig is om de taken als bedoeld onder 3.3. op een juiste en tijdige wijze uit te kunnen voeren.

Artikel 5 Beëindigen overeenkomst

De raad en het college kunnen te allen tijde de overeenkomst met wederzijds goedvinden beëindigen op een door hen te bepalen datum.

Artikel 6 Evaluatie

7.1. Deze overeenkomst wordt jaarlijks, voor 1 oktober, geëvalueerd.

Ondertekening

Aldus overeengekomen te Ballum-Ameland op 1 januari 2019.

de werkgeverscommissie	het college
J. Groenewold	G. van Klaveren

Toelichting: PIOFACH =

Personeel
Informatie
Organisatie
Financiën
Algemene Zaken / Automatisering
Communicatie
Huisvesting

Instructie voor de griffier Ameland 2020

De raad van de gemeente Ameland;

- gezien het voorstel van de werkgeverscommissie van 13 januari 2020;

- gelet op artikel 147 van de Gemeentewet;

- gelet op de artikelen 107a, lid 2 van de Gemeentewet;

besluit

vast te stellen de volgende Instructie voor de griffier:

Paragraaf 1 Begripsomschrijving

Artikel 1
In deze instructie wordt verstaan onder:
- griffier: de griffier als bedoeld in artikel 100 van de gemeentewet
- presidium: het presidium als bedoeld in artikel 2 van het reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Ameland 2019, vastgesteld door de gemeenteraad op 24 juni 2019.

Paragraaf 2 Benoeming en vervanging

Artikel 2
1. De griffier wordt benoemd, geschorst en ontslagen door de raad.
2. Het presidium dient voor de benoeming van de griffier een aanbeveling in van zo mogelijk twee personen.
3. Tot het doen van een aanbeveling wordt niet overgegaan dan nadat de griffier bij de selectie is betrokken.

Artikel 3
Bij afwezigheid of ontstentenis van de griffier wordt hij in al zijn taken vervangen door een, op voordracht van de griffier, door de raad aangewezen werknemer, aan te duiden als plaatsvervangend griffier.

Paragraaf 3 Bevoegdheid en taken

Artikel 4
De griffier vormt de verbinding tussen de raad(sleden) en de griffie, de secretaris en diens gemeentelijke organisatie, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester.

Artikel 5
De griffier heeft de volgende taken:
- Hij staat de raad en de door de raad ingestelde commissies en andere gremia bij de uitoefening van hun taak terzijde;
- Hij ondersteunt de voorzitter van de raad en de voorzitters van sessies bij de uitoefening van hun taken;
- Hij medeondertekent de van de raad uitgaande stukken;
- Hij is griffier van de adviescommissies aan de raad;
- Hij is aanwezig bij de vergaderingen van het presidium.

Artikel 6
De bijstand van de raad(sleden) omvat onder meer:
- De zorg voor een doelmatige ondersteuning bij de uitoefening van hun taak;

- Het gevraagd en ongevraagd verstrekken van informatie of advies aan de raad(sleden) en de door de raad ingestelde gremia of commissies in alle zaken die de taken van de raad betreffen;
- Het verlenen van technische bijstand aan de leden van de raad bij voorziene initiatieven van leden van de raad;
- Het in brede zin ondersteunen van de raad in het opbouwen en onderhouden van verbindingen met de inwoners en organisaties in de gemeente;
- Het bemiddelen bij verzoeken om ambtelijke bijstand van de raad of individuele raadsleden.

Artikel 7
Als toetser van het beleid zal de griffier:
- De aan de raad voorgelegde voorstellen aan de door de raad vastgestelde kaders en richtlijnen toetsen;
- Nagaan of in de voorstellen aan alle voor de raad relevante aspecten voldoende aandacht is besteed;
- Nadere actie ondernemen als de hiervoor bedoelde toetsing daar aanleiding toe geeft;
- Een correcte en voortvarende uitvoering van de besluiten van de raad bewaken;
- Zorgen voor het op eenduidige wijze aan de raad verschaffen van informatie door de gemeentelijke organisatie, om de raad in staat te stellen zijn kaderstellende en controlerende taken te vervullen.

Artikel 8
Voor het voldoen aan verzoeken om feitelijke informatie of voor gespecialiseerde assistentie kan de griffier via de gemeentesecretaris een beroep doen op de gemeentelijke organisatie. De spelregels hieromtrent zijn beschreven in de dienstverleningsovereenkomst tussen de raad en het college van burgemeester en wethouders van Ameland, zoals die sinds 1 januari 2011 van toepassing is.

Paragraaf 4 Slotbepalingen

Artikel 9
In alle gevallen waarin deze instructie niet voorziet, pleegt de griffier voor zover nodig overleg met de werkgeverscommissie van de raad.

Artikel 10
Deze instructie treedt in werking op de dag dat zij wordt vastgesteld en werkt terug tot 1 januari 2020. Op hetzelfde moment vervalt de instructie voor de griffier, vastgesteld door de gemeenteraad op 31 januari 2011.

Artikel 11
Deze instructie kan worden aangehaald als Instructie raadsgriffier 2020.

Ballum-Ameland, 27 januari 2020

Leo Pieter Stoel
Voorzitter

Jacqueline Metz
Griffier

……..

……..

Organisatieverordening griffie

De raad van de gemeente Ameland;

gelezen het voorstel van de werkgeverscommissie d.d. 14 december 2010;

gelet op artikel 107e, eerste lid van de Gemeentewet,

besluit:

vast te stellen de organisatieverordening van de griffie:

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen

Artikel 1:1

In deze verordening wordt verstaan onder:

griffier:	de op grond van artikel 107 Gemeentewet door de raad benoemde functionaris;
griffie:	de organisatie die valt onder de verantwoordelijkheid van de raad, bestaande uit de griffier en de onder zijn verantwoordelijkheid functionerende ambtenaren;
werkgeverscommissie:	een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie waaraan de werkgeversfunctie van de griffie (r) is gedelegeerd.

Hoofdstuk 2 Organisatie van de griffie

Artikel 2:1 Organisatiedoelstellingen en formatie

De raad stelt op voorstel van de werkgeverscommissie de organisatiedoelstellingen en formatie van de griffie en de op de griffie aanwezige functies vast.

Artikel 2:2 Aansturing griffie (r)

1. De werkgeverscommissie is verantwoordelijk voor de aansturing van de griffier.
2. De raad stelt op voorstel van de werkgeverscommissie een instructie vast, zoals bedoeld in artikel 107a Gemeentewet.
3. De griffier handelt naar zijn instructie.
4. De griffier legt verantwoording af aan de raad over het functioneren van de griffie in het jaarplan en jaarverslag.

Artikel 2:3 Financiën

De raad stelt jaarlijks de begroting van de griffie vast op basis van het jaarplan van de griffie.

Artikel 2:4 Beheer

De griffier sluit dienstverleningsovereenkomsten af met het college of de secretaris voor het gebruik van de binnen de collegeorganisatie bestaande ondersteunende faciliteiten op het terrein van Personeel, Informatie, Juridische Zaken, Organisatie, Financiën, Automatisering en Huisvesting.

Artikel 2:5 Medezeggenschap

1. De griffie kan worden beschouwd als zelfstandige onderneming.
2. De griffier regelt als bestuurder in de zin van de Wet op de ondernemingsraden in overleg met de Werkgeverscommissie en de medewerkers van de griffie de medezeggenschap voor de griffie.

Hoofdstuk 3 Privaatrechtelijke handelingen

Artikel 3:1

Indien er sprake is van privaatrechtelijke overeenkomsten ten behoeve van de raad of de rekenkamer, dan is de griffier namens de raad de functionaris aan wie het college en de burgemeester respectievelijk het aangaan en het ondertekenen van die overeenkomsten kunnen mandateren.

Hoofdstuk 4 Slotbepalingen

Artikel 4:1

In gevallen waarin deze verordening niet voorziet, pleegt de griffier voor zover nodig overleg met de voorzitter van de werkgeverscommissie.

Artikel 4:2

Deze verordening kan worden aangehaald als ‘Organisatieverordening van de griffie van de gemeente Ameland 2011’.

Artikel 4:3

Deze verordening treedt in werking op de achtste dag na bekendmaking. Op dezelfde dag vervalt het besluit van de gemeenteraad van Ameland van 24 februari 2003 betreffende wijziging organisatieverordening gemeente Ameland.

Ballum, 31 januari 2011

Albert de Hoop voorzitter	Jacqueline Metz griffier

Toelichting organisatieverordening griffie

Algemeen

In artikel 107e, eerste lid van de Gemeentewet is de raad de mogelijkheid geboden regels te stellen over de organisatie van de griffie. De raad legt deze regels vast in een organisatieverordening. Her college stelt regels vast over de collegeorganisatie in een organisatieregeling.

Artikelsgewijs

Artikel 2:1 Organisatiedoelstellingen en formatie

Het is van belang dat de raad stilstaat bij wat voor een soort griffie hij als ondersteuning wenst te hebben en dus welke functies hij wenst te zien ingevuld. In dat kader is het van belang de organisatiedoelstellingen te benoemen en de formatie van de griffie te bepalen.

Artikel 2:2 Aansturing griffie®

De raad kan de aansturing van de griffie neerleggen bij de werkgeverscommissie. Deze commissie is verantwoordelijk voor het voeren van functionerings- en beoordelingsgesprekken met de griffier. De raad kan verder op basis van de wettelijke instructie de griffier aansturen. De griffier legt als diensthoofd verantwoording af aan de raad over het functioneren van de griffie in een jaarplan en jaarverslag.

Artikel 2:3 Dit artikel spreekt voor zich

Artikel 2:4 Beheer

Het is niet efficiënt en doelmatig dat de griffier alle uit de arbeidsvoorwaardenregelingen en de hierop gebaseerde personele besluiten voortvloeiende technische uitvoeringshandelingen verricht. Dat geldt evenzeer voor overige bedrijfsvoeringtechnische handelingen (huisvesting, financiën, e.d.). Daarnaast is het ook van belang de advisering en de overige ondersteuning van bijvoorbeeld een afdeling Personeelszaken te regelen. In dit kader is het aan te bevelen om dienstverleningsovereenkomsten af te sluiten. Om deze overeenkomsten als griffier te kunnen aangaan is het wel noodzakelijk dat het college op grond van artikel 10:3 en 10:4 van de Algemene wet bestuursrecht de bevoegdheid tot het aangaan van privaatrechtelijke rechtshandelingen aan hem mandateert. Zowel de raad als de griffier moeten expliciet met dit mandaat van het college instemmen.
Naast het mandaat van het college zal de burgemeester, gelet op zijn bevoegdheid neergelegd in artikel 171 van de Gemeentewet, de griffier een algemene volmacht moeten geven.

Artikel 2:5 Medezeggenschap

In het kader van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) moet de gemeente, als publiekrechterlijke rechtspersoon, worden aangemerkt als ondernemer. De griffie en de collegeorganisatie kunnen beiden worden beschouwd als onderneming en de griffier en de secretaris als bestuurder in de zin van de WOR. Als zodanig kunnen zij ook optreden als adviseur bij het overleg tussen de vertegenwoordigers van raad en het college met de vakbonden over de arbeidsvoorwaarden.

Artikel 3:1 Privaatrechtelijke handelingen

Privaatrechtelijke aangelegenheden, zoals het bestellen van een attentie of kroketten, ten behoeve van de raad of de rekenkamer worden veelal verzorgd door de griffier. Formeel berust de bevoegdheid nog bij het college. Om

praktische en juridische redenen maakt dit artikel het mogelijk dat het college en de burgemeester dit kunnen mandateren aan de griffier. Op basis hiervan kunnen mandaten aan de griffier verleend worden.

Artikel 4 Slotbepalingen

De inhoud van dit artikel spreekt voor zich.

Voorstel

van het presidium aan de raad

Zaaknummer	542430
Vergaderdatum	16 februari 2026
Organisatieonderdeel	Griffie
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma

Onderwerp

Instellen Commissie onderzoek Geloofsbrieven verkiezingen 2026

Voorstel

1. De Commissie onderzoek Geloofsbrieven verkiezingen 2026 in te stellen en de volgende personen te benoemen als lid van deze commissie:

- Rudolf Teuben (voorzitter)
- Dirk Metz
- Vera Nagtegaal

Inleiding

Op grond van artikel 4 van het huidige Reglement van Orde 2020 stelt de raad bij het toelaten van nieuwe raadsleden een commissie in, bestaande uit drie raadsleden, voor het onderzoek van de geloofsbrieven en de daarop betrekking hebbende stukken van de benoemde raadsleden, en brengt vervolgens advies uit aan de raad over de toelating van de nieuw benoemde raadsleden tot de raad. Tevens wordt in dit artikel aangegeven dat het onderzoek van het proces-verbaal van het Centraal Stembureau (CSB) gebeurt in de laatste raadsvergadering in oude samenstelling na de raadsverkiezingen.

Er is sinds de verkiezingen van 2022 geen ‘vaste’ commissie, deze werd tot nu toe incidenteel ingesteld wanneer er een vacature was in de raad.

Per 1 januari 2026 is in werking getreden de Wet Kwaliteitsbevordering uitvoering verkiezingsproces (Wkuv); deze wet betekent een uitbreiding van de rol van de Kiesraad, die een meer beoordelende en ondersteunende rol zal krijgen, voor het eerst bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2026. De nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen (NPVV) is daarmee ook in werking getreden, waarbij het doel is om fouten in de telling eerder te ontdekken en te herstellen, waardoor een besluit tot hertelling (of herstemming) door de gemeenteraad wordt voorkomen.

Het voert te ver om hier te diep op in te gaan, het betekent in ieder geval een nieuwe procedure voor het vaststellen van de verkiezingsuitslagen, en dat er méér tijd zit tussen de verkiezingen van 18 maart en het definitief vaststellen van de uitslag daarvan door het CSB op 26 maart. De periode tussen 26 maart en 1 april (aantreden nieuwe raad) is zéér kort.
De raad in de oude samenstelling komt bijeen op 30 maart en dient zich uit te spreken over de rechtmatigheid van de verkiezingen en het toelaten van nieuwe kandidaten (o.b.v. de Kieswet en de Gemeentewet).
De uitslag van de gemeenteraadsverkiezing is onherroepelijk als de raad de nieuwe leden heeft toegelaten. Er is geen beroep bij een rechter mogelijk tegen de vaststelling van de uitslag.

Het tijdens de vergadering van 30 maart a.s. aanwijzen van leden voor de commissie Geloofsbrieven is dus eigenlijk te laat, als deze al actief moet worden om adviezen te geven over het de geloofsbrieven en de rechtmatigheid van de verkiezingen.

Het voorstel is deze commissie alvast te benoemen in de raadsvergadering van 16 februari 2026, waarbij het de voorkeur heeft om 3 raadsleden daarin te benoemen, die naar verwachting niet meer terugkeren in de nieuwe raad.

Beoogd effect

Tijdig advies uit te kunnen brengen over het onderzoek geloofsbrieven en de rechtmatigheid van de verkiezingen aan de raad in de oude samenstelling voor de raadsvergadering van 30 maart a.s.

Argumenten

Het onderzoek naar de geloofsbrieven en het beoordelen van de processen verbaal nemen meer tijd in beslag dan ‘normaliter’bij een wisseling van een raadslid. Dit betekent dat het onderzoek tijdig vóór de laatste raadsvergadering in de huidige samenstelling moet plaatsvinden.

Kanttekeningen

n.v.t.

Afstemming

n.v.t.

Vervolg

Na benoeming in de commissie zal de griffier de commissie verzoeken bijeen te komen ergens in de periode na 26 maart en vóór 30 maart a.s..

Bijlagen

Besluit

Raad

Zaaknummer	542430
Datum vergadering	16 februari 2026
Onderwerp	Instellen Commissie Geloofsbrieven verkiezingen 2026
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma
Agendapunt	9

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van het presidium van 9 februari 2026;

gelet op artikel 4 van het Reglement van Orde 2020

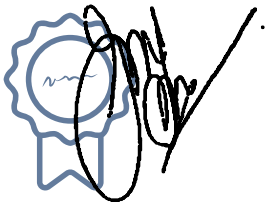
Besluit:

1. De commissie onderzoek Geloofsbrieven verkiezingen 2026 in te stellen en de volgende personen te benoemen als lid van deze commissie:
   - Rudolf Teuben (voorzitter)
   - Dirk Metz
   - Vera Nagtegaal

Ballum, 16 februari 2026

T. Willemsma
Burgemeester

J.M.J. Metz
Griffier

Zaaknummer	524622
Ingekomen stukken tot datum	Ingekomen stukken aan de raad, afhandeling toezeggingen en verdere vragen tot 11 februari 2026
Raadsvergadering	16 februari 2026
Agendapunt	10

Ingekomen stukken

In het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming worden persoonlijke brieven geanonimiseerd; indien de schrijver volledige publicatie van NAW gegevens wenst kan contact opgenomen worden met de griffier. Voor de raadsleden liggen de originele brieven ter inzage.

Kenmerken: A = brieven gericht aan de raad, B = brieven aan het college van B&W en in afschrift aan de raad, C = stukken ter kennisgeving aan de raad, D = uitnodigingen E = vragen aan college en antwoorden daarop.

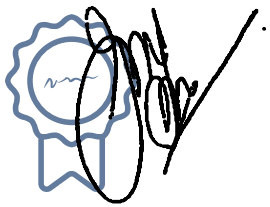
Voor het besluit tot afhandeling wordt verwezen naar de besluitenlijst van deze vergadering.

Datum	Kenmerk	Onderwerp	Afzender	Voorstel afhandeling Presidium
09-01-2026	A1	Woontop-afspraken, PPM en regionale versnellingstafels	WoningbouwersNL	Voor kennisgeving aannemen
13-01-2026	A2 -10a	Beslissing op bezwaar LoD Zwembad (zaaknummer 485663)	College B&W Ameland	Voor kennisgeving aannemen
13-01-2026	A3 -10b	Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Ameland 2026	College B&W Ameland	Voor kennisgeving aannemen
20-01-2026	A4 -10c	Uitvoeringsprogramma VTH 2026 (zaaknummer 540926)	College B&W Ameland	Voor kennisgeving aannemen
21-01-2026	A5	Brandbrief - Forensenbelasting- Simpel bewijs leidt tot afschaffing	De heer R. Klein	Voor kennisgeving aannemen
21-01-2026	A6 -10d	Informatiebrief aan raad participatie d'Amelander Kaap	College B&W Ameland	Voor kennisgeving aannemen
27-01-2026	A7	Brief No Plastic filter-Campagne	No Plastic Filter	In handen stellen van het college
27-01-2026	A8 -10e	Jaarlijkse voortgangsrapportage MSC Zoe 2025 (zaaknummer 529824)	College B&W Ameland	Voor kennisgeving aannemen
29-01-2026	A9	RVDJ-Manifest	Jantje Beton	Voor kennisgeving aannemen
30-01-2026	A10	Begroting 2026 FUMO	FUMO	Voor kennisgeving aannemen
02-02-2026	A11	Memo aan de raad Visie- en participatieproces accommodatiebeleid Nes Buren	H. de Schiffart	Voor kennisgeving aannemen
03-02-2026	A12	Zienswijze nieuwbouw kaap	Woningeigenaar Hollum	In handen stellen van het college
05-02-2026	A13	Motie Laat Schiermonnikoog niet verzuipen!	Gemeenteraad Schiermonnikoog	Adhesie betuigen
09-02-2026	A14	Beeldkwaliteitsplan Amelander Kaap	De heer Van der Vis	Behandelen bij agendapunt 5

10-09-2026	A15	Besluit over herziening beeldkwaliteitskaders van de Amelander Kaap	Woningeigenaar Hollum	Behandelen bij agendapunt 5
15-01-2026	C1	Lelylijn presentatie en sfeerverslag bijeenkomst 25 nov. 2025	De Lelylijn	Voor kennisgeving aannemen
27-01-2026	C2	Nieuwsbrief DIjknormering	PHO Waterveiligheid van De Waddeneilanden	Voor kennisgeving aannemen
27-01-2026	C3	Nieuwsbrief VPPG januari 2026	VPPG	Voor kennisgeving aannemen
03-02-2026	C4	Bundel De gemeenteraad fundament van ons openbaar bestuur	Raad voor het Openbaar Bestuur	Voor kennisgeving aannemen
13-01-2026	D1	Uitnodiging SMR's toekomst of hype	Wise Nederland	Voor kennisgeving aannemen
28-01-2026	D2	Uitnodiging ALV dorpsbelang Hollum 18 februari + agenda en notulen	Dorpsbelang Hollum	Voor kennisgeving aannemen
09-02-2026	E1	Lijst toezeggingen	College B&W Ameland	

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Ameland,

Ballum, 16 februari 2026

J.M.J. Metz

Griffier

Woning NL Bouwers

krachten bundelen, kennis delen!

Secretariaat
Johanna Westerdijkplein 1
2521 EN Den Haag
Telefoon (070) 386 02 04
info@woningbouwersnl.nl

ABN AMRO
NL89ABNA0257622713
KvK nummer 40407750
BTW nr. NL 0027.08.498.B.01

Aan: Griffie van de gemeenteraad

Datum: 8 januari 2026

Ons kenmerk: CvR/CN/001

Onderwerp: Verzoek tot doorzending aan deelnemende partijen gemeenteraadsverkiezingen – Woontop-afspraken, PPM en regionale versnellingstafels

Geachte griffier,

Met het oog op de komende gemeenteraadsverkiezingen vraagt WoningBouwersNL u vriendelijk deze brief door te sturen aan de (lokale afdelingen van) politieke partijen die in uw gemeente deelnemen aan de verkiezingen.

Geachte heer/ mevrouw,

WoningBouwersNL is de brancheorganisatie van professionele woningbouwers en ontwikkelaars die in heel Nederland nieuwbouwwoningen realiseren. Onze leden zijn betrokken bij circa 80% van de woningbouwproductie in Nederland. Zij zetten zich dagelijks in voor veel, snel én goed bouwen: betaalbaar waar het kan, met kwaliteit, duurzaamheid en leefbaarheid. Onze leden werken daarbij graag constructief samen met gemeenten en andere partners.

Woontop 2024
In de Woontop 2024 hebben het Rijk, gemeenten (via de VNG), provincies en partijen uit de bouw- en vastgoedketen wederkerige afspraken gemaakt om de woningproductie op te schalen naar 100.000 woningen per jaar. Die afspraken zijn in december 2025 opnieuw door alle betrokken partijen bekrachtigd. Het vasthouden aan die afspraken is keihard nodig om de woningbouw te versnellen en voorspelbaar te maken. Wij vragen lokale partijen om deze afspraken herkenbaar terug te laten komen in verkiezingsprogramma's én in de manier van samenwerken na de verkiezingen.

Wij vragen daarbij in het bijzonder aandacht voor twee onderdelen die in de praktijk het verschil maken: de Publiek-Private Monitoring (PPM) en de regionale versnellingstafels. Juist daar kunnen markt en overheid elkaar treffen, voortgang monitoren, knelpunten tijdig oplossen en afspraken maken over de juiste prioriteiten en de logische volgorde van plannen.

Regionale versnellingstafels
Voor het goed functioneren van regionale versnellingstafels is het essentieel dat álle relevante marktpartijen welkom zijn aan tafel. Als partijen worden uitgesloten, ontstaat per definitie geen volledig beeld van de ontwikkelingen, investeringsruimte en marktkansen in de regio. Daarnaast is gelijkwaardigheid aan tafel cruciaal. Wanneer een gemeente of wethouder te sturend optreedt, kan het animo van marktpartijen om open en constructief mee te denken over werkbare oplossingen voor ons woningmarktprobleem snel verdwijnen.

Wat levert dit gemeenten op? Een goed werkende versnellingstafel met PPM geeft gemeenten meer grip op de uitvoering: een gezamenlijk en actueel beeld van de planvoorraad en voortgang, vroegtijdige signalering van knelpunten (zoals capaciteit, netcongestie, stikstof, bezwaarprocedures), betere prioritering en fasering van projecten en minder verrassingen in de uitvoering. Het helpt bovendien om sneller tot realistische afspraken te komen met alle partners, waardoor doorlooptijden korter worden en de gemeentelijke organisatie doelgerichter kan sturen op de woonopgave.

Bovenwettelijke eisen
Daarnaast vragen wij expliciet aandacht voor de afspraak over het beperken van bovenwettelijke eisen. In de afgelopen jaren zien wij in toenemende mate dat lokale overheden extra eisen stellen die projecten duurder maken en vertragen. Een terugkerend knelpunt is de eis dat woningen die onder een bepaald prijsmaximum moeten worden afgezet (betaalbaar of sociaal) ook aan een minimum oppervlak (BVO) moeten voldoen. Dit maakt businesscases al snel onhaalbaar en werkt daarmee direct tegen het gezamenlijke doel: sneller opschalen van de woningproductie. Wij roepen lokale partijen daarom op om terughoudend te zijn met bovenwettelijke lokale eisen en om voorspelbaarheid en standaardisering te bevorderen, zodat projecten maakbaar en financierbaar blijven.

Uitnodiging voor woningbouwdebat gemeenteraadsverkiezingen

Graag gaan wij hierover met kandidaat-raadsleden en lokale partijen in gesprek. Daarom nodigen wij de deelnemende partijen van harte uit voor ons gemeenteraadsverkiezingen-debat op woensdagmiddag 4 februari aanstaande.

Meer informatie en aanmelden via: https://woningbouwersnl.nl/events/politiek-debat-gemeenteraadsverkiezingen/ of scan de QR code.

Met vriendelijke groet,
WoningBouwersNL

Mr. Coen van Rooyen
Algemeen directeur

Onderwerp: BRANDBRIEF - Forensenbelasting - Simpel Bewijs leidt tot Afschaffing.

> U ontvangt niet vaak e-mail van 5.1.2e @gmail.com. Ontdek waarom dit belangrijk is

T.a.v.

-De gemeenteraad.

-Burgemeester en wethouders.

-Beleidsmedewerkers.

-Heffingsambenaren.

-Ombudsman.

Kopie: Het Hof, HR, VNG, redacties, FB-advocaten,YouTube.

Dit bericht is bestemd voor alle 138 gemeenten die forensenbelasting heffen, maar ook voor alle overige gemeenten die deze belasting in de toekomst wilden gaan heffen. De Hoge Raad heeft 'besloten' een juridisch correct standpunt in te nemen. Er is namelijk overduidelijk sprake van discriminatie en dat is ontoelaatbaar in onze rechtsstaat.

U kunt dan ook na 31 maart 2026 niet meer verwijzen naar oude uitspraken van rechters.

Elke gemeente is zelf wetgever en moet zelf bepalen of de ‘nu vervallen’ rechtvaardiging aanleiding is om de forensenbelasting te schrappen. De gewijzigde zienswijze is tot stand gekomen na evaluatie van mijn hieronder vermelde brandbrief aan de Hoge Raad.

+++++

KOPIE VAN BRANDBRIEF AAN DE HOGE RAAD:

Onderwerp: BRANDBRIEF t.a.v. 5.1.2e - Forensenbelasting - Simpel Bewijs leidt tot Afschaffing.

T.a.v. Advocaten-Generaal (belasting) van de Hoge Raad

5.1.2e (5.1.2e) - (sectievoorzitter) 5.1.2e @uva.nl & info@hogeraad.nl

5.1.2e (5.1.2e) via 5.1.2e @nob.net & info@hogeraad.nl

5.1.2e (5.1.2e) info@hogeraad.nl & via redactie@mr-magazine.nl

5.1.2e (5.1.2e) info@hogeraad.nl

Kopie: Alle gemeenten, ombudsman(nen), het Hof, advocaten, redacties, VNG en YouTube.

Geachte advocaten-generaal,

Alle gemeenten worden op de hoogte gebracht van deze misstand.

Ik stuur u met deze brandbrief het bewijs dat de forensenbelasting discriminerend is.

Ik heb dit gecommuniceerd met 5.1.2e (oud-raadsheer), 5.1.2e, 33 gemeenten en 3 onafhankelijke advocaten.

Wilt u s.v.p. dit bewijs lezen en maatregelen nemen om deze discriminatie te beëindigen.

Graag ontvang ik een ontvangstbevestiging.

U moet nu ingrijpen om deze oneerlijke forensenbelasting onmiddellijk te stoppen.

Hoogachtend,

5.1.2e

5.1.2e @gmail.com

HET BEWIJS:

Het is eenvoudig te bewijzen dat forensenbelasting op discriminatie gebaseerd is.

De gemeente maakt de fout om een (TW-IN) TWeede-woning-eigenaar die IN de gemeente woont een INWONER te noemen.

1) Welke personen vergelijken we?

-Een tweede-woning-eigenaar die buiten de gemeente woont is een FORENS.

-Een TWeede-woning-eigenaar die IN de gemeente woont wordt TW-IN genoemd.

Het enige verschil tussen FORENS en TWIN is dat ze niet dezelfde woonplaats hebben.

Maar iemand anders behandelen vanwege afkomst of herkomst of hoofdverblijf is bij de wet verboden.

Dus zijn FORENS en TWIN 100% gelijk en zijn ze beide ongelijk aan een INWONER.

Dit is het bewijs dat de gemeente discrimineert omdat ze forensenbelasting heffen bij een FORENS en niet bij een TWIN.

Dat is een ongelijke behandeling van gelijke gevallen.

2) Waarom is een TWIN ongelijk aan een INWONER?

Elke TWIN is ook een INWONER, maar elke INWONER is nog geen TWIN.

U weet nog wel dat elke hond een dier op 4 poten is. Maar elk dier op 4 poten is nog geen hond.

Dit is nogmaals het bewijs dat een TWIN geen INWONER is en dat de gemeente discrimineert.

3) Voor wie krijgt de gemeente eigenlijk een bijdrage uit het Gemeentefonds?

Natuurlijk voor elke INWONER.

En niets voor een FORENS.

En wat blijkt. Voor een TWIN krijgt de gemeente ook geen bijdrage.

Wel voor de INWONER, maar niet nogmaals als TWIN.

Dit bevestigt dat de TWIN niet anders behandeld mag worden als een FORENS.

De rechtvaardiging in de Gemeentelijke Verordening is dus niet compleet.

Er wordt wel vermeld dat een FORENS ongelijk is aan een INWONER.

Maar waarom vermeldt de gemeente niet dat een TWIN ook ongelijk is aan een INWONER.

Voor beiden ontstaat hetzelfde ‘tekort’ of ‘gemis’ in de gemeentekas.

Ook hier is de gemeente oneerlijk.

Immers is er geen sprake van een ‘tekort’.

Denk aan de hoge uitgaven die de gemeente heeft voor het sociale domein bij de INWONER. Dit speelt niet bij een FORENS en een TWIN. Er is dus geen ‘tekort’, maar een surplus in de gemeentekas.

4) Is er nog meer bewijs?

Ja, aan de hand van dit voorbeeld.

De bijdrage uit het Gemeentefonds is gebaseerd op het aantal INWONERS.

Wanneer een INWONER zijn huis verkoopt aan een FORENS en zelf de gemeente verlaat, dan krijgt de gemeente 1x minder de bijdrage uit het Gemeentefonds.

Maar wanneer hij zijn huis verkoopt aan een TWIN en de gemeente verlaat, dan krijgt de gemeente ook 1x minder deze bijdrage uit het Gemeentefonds.

Wederom bewijs dat FORENS en TWIN gelijk zijn!

5) En hoe zit het met de kosten voor gemeentelijke voorzieningen?

De kosten voor gemeentelijke voorzieningen voor de FORENS en de TWIN zijn gelijk. Dit kan de gemeente dus ook niet gebruiken als rechtvaardiging voor de forensenbelasting.

6) Wat weten we over de rechtszaak Uitgeest?

Referentie uitspraak: ECLI:NL:RBNHO:2022:7759 van 18 augustus 2022.

Twee broers uit Uitgeest zijn mede-eigenaren van een vakantiewoning.

De ene broer moet forensenbelasting betalen en de ander niet.

Waarom dit verschil?

De rechter 5.1.2e beweert dat voor 5.1.2e de gemeente geen bijdrage van het rijk krijgt omdat hij een FORENS is.

Voor 5.1.2e krijgt de gemeente WEL een bijdrage van het rijk omdat hij een INWONER is.

Overeenkomstig de Gemeentewet artikel 223 mag de gemeente forensenbelasting heffen bij broer 5.1.2e en niet bij 5.1.2e.

Welke fout maakt de rechter 5.1.2e hier?

De rechter maakt de fout om 5.1.2e als een INWONER te beschouwen!

5.1.2e is óók een INWONER maar dat is hier niet relevant.

(Dit wordt bevestigd door een oud-raadsheer).

In deze situatie is 5.1.2e een TWEEDE-WONING-EIGENAAR die 'toevallig' IN de gemeente woont.

Een TWIN dus.

De gemeente krijgt ook GEEN bijdrage van het rijk voor 5.1.2e.

(Natuurlijk krijgt de gemeente een bijdrage voor elke INWONER, maar wanneer deze INWONER ook nog een tweede-woning-eigenaar is, zoals 5.1.2e, dan ontvangt de gemeente deze bijdrage niet nogmaals).

Let wel: elke TWIN is ook een INWONER, maar elke INWONER is nog geen TWIN.

Dus zijn INWONER en TWIN ONGELIJK!

Daarentegen zijn 5.1.2e en 5.1.2e absoluut GELIJK, behalve dat ze niet in dezelfde gemeente wonen.

Maar onderscheid maken op basis van afkomst, herkomst, woonplaats of hoofdverblijf is bij de wet verboden.

Dit bevestigt dat de beide broers 100% gelijk zijn!

Dan mogen de gemeenten en de rechters deze broers niet ongelijk behandelen.

Alleen 5.1.2e forensenbelasting laten betalen is discriminatie.

Waarom maakt de rechter 5.1.2e deze fout?

De reden is dat de rechter zich moet houden aan de door de Hoge Raad gegeven interpretatie van het recht!

Dus zijn de raadsheren van de Hoge Raad verantwoordelijk voor deze fout.

Dezelfde raadsheren hebben met deze fout zelfs het Europese Hof weten te 'misleiden'.

Maar in deze casus wordt de fout zelf toch echt door 5.1.2e gemaakt.

DE NEDERLANDSE RECHTER DISCRIMINEERT! GEMEENTEN MOGEN GEEN FORENSENBELASTING HEFFEN. OOK NIET OP BASIS VAN DE GEMEENTEWET.

Ik heb 33 gemeenten dit bewijs gestuurd.

19 gemeenten geven toe dat ze discrimineren.

14 gemeenten blijven stug volhouden dat ze niets fout doen.

Ze vinden dat ze zich aan de Gemeentewet artikel 223 mogen houden.

Ze realiseren zich niet dat deze wet zelf de oorzaak is van deze discriminatie.

Resultaat van dit onderzoek is beschikbaar indien gevraagd.

Nu bewezen is dat de TWIN geen INWONER is kan de gemeente ook niet meer met het excuus komen dat ze WEL een bijdrage krijgen van het rijk voor een INWONER en niets voor een FORENS.

Voor zowel TWIN als FORENS ontvangt de gemeente niets van het rijk.

Forensenbelasting is dan ook een zuivere vorm van discriminatie.

De gemeenten in Nederland acteren als wetgever. Ze hebben zelf de verantwoordelijkheid om niet te discrimineren. Ze kunnen zich niet verschuilen achter foute uitspraken van rechters of de Hoge Raad. Het kan niet zo zijn dat gemeenten belastingplichtigen naar de rechter sturen zonder een duidelijk verweer te hebben op hierboven vermelde bewijs.

De Hoge Raad, gemeenten en hun integere ambtenaren kunnen niet anders besluiten dan de forensenbelasting onmiddellijk af te schaffen.

5.1.2e @gmail.com

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 4, 5

Gemeenteraad van de gemeente Ameland

No (Plastic) Filter
p/a Fair Resource Foundation
2e Daalsedijk 6a
3551 EJ Utrecht

Utrecht, 4 december 2025
Betreft: 'No (Plastic) Filter'-campagne

Beste gemeenteraadsleden,

Graag vragen wij uw aandacht voor het volgende.

In Nederland belanden jaarlijks circa 1 miljard[1] sigarettenpeuken op straat. Dit is een groot milieuprobleem. Ook in uw gemeente zullen talloze peuken de openbare ruimtes vervuilen. Het structureel opruimen van peuken is niet te doen en bovendien voor uw gemeente veel te kostbaar. Het probleem aanpakken vergt andere maatregelen, namelijk een (Europees) verbod op sigarettenfilters.

De 'No (Plastic) Filter' campagne streeft naar een verbod op sigarettenfilters, vastgelegd in wetgeving. Wij vragen uw gemeente om steun voor onze actie. Via de website www.noplasticfilter.org/nl/supporters/ roepen wij onder meer gemeenten op onze oproep voor een verbod te ondertekenen. Meerdere gemeenten, waaronder Amsterdam, Utrecht en Venlo, hebben dat inmiddels gedaan.

Als u besluit onze actie te ondersteunen, kunt u uw gemeente eenvoudig aanmelden via deze link: https://noplasticfilter.org/?support=true. Na bevestiging via de link in de mail die u van ons zult ontvangen, wordt uw logo automatisch toegevoegd op onze website van supporters. Aan het steunen van onze actie zijn geen kosten verbonden. Uiteraard is een donatie aan onze campagne vanuit de SUP-gelden altijd welkom. Dat kan via https://noplasticfilter.org/donate/ of door contact met ons op te nemen.

De gezamenlijke steun voor onze campagne gebruiken wij richting (inter)nationale beleidsmakers. In 2026 en 2027 evalueert de Europese Unie de Single-Use Plastics

[1] Bron: https://ce.nl/wp-content/uploads/2023/02/CE_Delft_220280_Reduceren_van_sigarettenfilters_in_het_zwerfafval_Def_V2.pdf. Schatting CE Delft: tussen 0,2 miljard en 7,1 miljard filters belandt per jaar in het milieu. O.b.v. cijfers Trimbos Instituut en CE Delft is een meer nauwkeurige schatting te maken van circa 1 miljard peuken.

Directive (SUPD). Wij hopen, mede met uw steun, een verbod op sigarettenfilters in deze Europese richtlijn te kunnen bewerkstelligen. Ook de Nederlandse overheid onderzoekt de mogelijkheid van een nationaal verbod op sigarettenfilters, dankzij onze eerdere campagne: https://plasticpeukencollectief.nl/. Kortom, uw steun is van groot belang!

Meer informatie over onze actie kunt u vinden op de website https://noplasticfilter.org/. In de bijlage vindt u meer informatie over de campagne. Uiteraard zijn wij graag bereid, indien gewenst, een nadere toelichting te geven. Mogen wij ook op de steun van uw gemeente rekenen?

Met vriendelijke groet,

Karl Beerenfenger

Campagneleider No (Plastic) Filter

M: 06-18632023

E: info@noplasticfilter.org

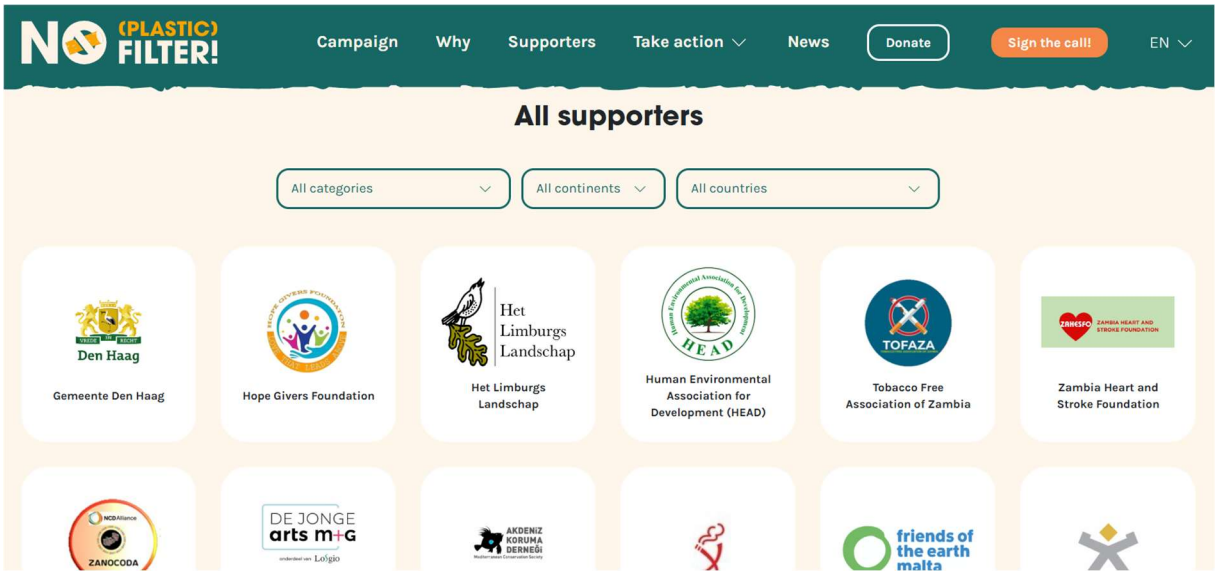
W: www.noplasticfilter.org

De 'No (Plastic) Filter' campagne is een initiatief van Fair Resource Foundation

Bijlage: alle argumenten op een rijtje

Aanmelden als supporter

Als uw gemeente besluit onze actie te ondersteunen, is aanmelden als supporter heel eenvoudig. Ga naar de website https://noplasticfilter.org/?support=true, kies 'Teken als organisatie/initiatief' en vul het aanmeldformulier in. Vergeet niet het logo van uw gemeente te uploaden. U krijgt vervolgens een e-mail toegestuurd met een link ter bevestiging van uw steun. Na bevestiging wordt uw gemeente automatisch toegevoegd aan de Supporters-pagina en de 'nieuwste zes supporters' op de homepage.

Donatie

Onze actie is voor uw gemeente geheel kosteloos. Toch is elke bijdrage welkom om de actie te kunnen financieren. Indien uw gemeente onze actie (ook) financieel wil steunen vanuit de SUP-gelden, kan uw gemeente via de website https://noplasticfilter.org/nl/donate/ doneren. U kunt ook contact opnemen via bovenstaande gegevens voor meer informatie. Wij sturen u graag een document met alle informatie die u nodig heeft om intern draagvlak te genereren voor een bijdrage aan de campagne. Elke gemeente ontvangt jaarlijks UPV-gelden vanuit onder andere de tabaksindustrie - die mogen ingezet worden voor preventieve maatregelen zoals onze campagne. Elke bijdrage is welkom! Alvast hartelijk dank!

De 'No (Plastic) Filter' campagne is een initiatief van Fair Resource Foundation - we stonden aan de wieg van het Plastic Peuken Collectief dat zorgde voor bestuurlijke draagvlak voor een verbod op sigarettenfilters in Nederland, zorgden dankzij onze Statiegeldalliantie voor statiegeld op blikjes en flesjes in Nederland (en doen momenteel hetzelfde in België) en lobbyden succesvol voor Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) in de Europese Single-Use Plastic Directive (SUPD), waardoor gemeenten nu ook worden vergoed voor opruimkosten

Bijlage: alle argumenten op een rijtje

Waarom zijn sigarettenfilters een probleem?

Sigarettenfilters zijn een probleem omdat sigarettenfilters:

1) **de grootste vorm van (plastic) zwerfafval zijn**
   Meer specifiek:

   a) De huidige sigarettenfilter is gemaakt van cellulose acetaat: een geplastificeerd bio-based materiaal dat niet of nauwelijks afbreekt in het milieu en uiteen valt in microplastics en nanoplastics.

   b) De vele sigarettenfilters zorgen voor zo'n enorme hoeveelheid vervuiling, dat dit nauwelijks aangepakt kan worden door bewustwording en opruimen.

   c) Opruimen van sigarettenfilters is bovendien bewerkelijk, arbeidsintensief en duur. De filters liggen tussen tegels of in het groen waar ze uit elkaar vallen. Een deel verdwijnt in het water, in putten en andere plekken waar ze niet meer verwijderd kunnen worden.

   d) De sigarettenfilter komt bijna onvermijdelijk in het milieu terecht, het weggooien zit besloten in het ontwerp.

2) **enorme hoeveelheden giftige stoffen in het milieu lekken** - zoals pesticiden, zware metalen, teer, arseen en nicotine - met schadelijke effecten op planten, dieren en de waterkwaliteit. In essentie is een sigarettenfilter chemisch afval. Ook alternatieve sigarettenfilters - zelfs als ze geen enkele plasticvezel bevatten - belanden in enorme hoeveelheden in het milieu, breken niet direct af en lekken giftige stoffen.

3) **een enorme kostenpost voor de samenleving zijn**, nu en in de toekomst door het opruimen, het saneren van bodemvervuiling en mogelijk extra benodigde investeringen in waterzuiveringsinstallaties.

4) **de gezondheidsrisico's van roken niet verkleinen** (zie dit overzicht van onze 'werkgroep sigarettenfilters' samen met de Nederlandse gezondheidsorganisaties)

Manifest voor Buitenspelen

Buitenspelen, het ingrediënt voor een gezonde en een gelukkige jeugd

ruimte voor de jeugd

ruimte voor de jeugd

Platform Ruimte voor de Jeugd (RvdJ) is een interdisciplinair netwerk van deskundigen op het gebied van jeugd, (natuurlijk) spelen, speelgoed, gezondheid, welzijn, onderwijs, kinderopvang, sport, verkeer, stedenbouw en jeugdbeleid

www.ruimtevoordejeugd.nl

Buitenspelen en bewegen zijn essentieel voor de gezondheid, de ontwikkeling en het welbevinden van het opgroeiende kind. Maar hoe belangrijk ook, steeds minder kinderen spelen nog regelmatig buiten. En steeds meer kinderen kampen met gezondheidsproblemen.

Buitenspelen werkt preventief en kostenbesparend. Het is het ingrediënt voor een gelukkige en gezonde jeugd.

Wat kunnen gemeenten doen om buitenspelen te stimuleren?

- Neem buitenspelen op in de planvorming bij stedelijke programmering.
- Formuleer kwantitatieve en kwalitatieve richtlijnen voor spelen, als onderdeel van de referentienormen voor andere maatschappelijke voorzieningen
- Verbind sociale en fysieke opgaven. Maak slimme combinaties tussen groen, gezondheid, spelen, klimaat en inclusie.
- Ondersteun de begeleiding en programmering van speel- en beweegactiviteiten.
- Geef kinderen een stem.

Zo kan uw gemeente echt verschil maken in het leven van kinderen.

Platform Ruimte voor de Jeugd

Ruimte voor de Jeugd is het interdisciplinaire platform voor spel en speelruimte voor kinderen en jongeren. https://ruimtevoordejeugd.nl/

Waarom inzetten op buitenspelen?

Buitenspelen is essentieel voor elk kind
Buitenspelen en bewegen is essentieel voor elk kind. Elk kind doet het van nature. Spelen is plezier hebben. Daarnaast is spelen onmisbaar voor de cognitieve, sociale en motorische ontwikkeling. Spelen is voor een kind oefenen op het leven als volwassene. Buitenspelen leert een kind risico's inschatten en leert het grenzen kennen en verleggen.

Buitenspelen staat onder druk
Uit onderzoek van Jantje Beton blijkt dat 416.000 kinderen (32%) van de kinderen van 6 tot 12 jaar in hun vrije tijd nooit of bijna nooit buitenspelen zonder volwassene in de buurt. De redenen? Schermpjes natuurlijk, maar ook minder vrije tijd, geen of saaie buitenspeelruimte, slecht weer, geen stimulans van de ouders, geen andere kinderen op straat om mee te spelen.

Gezondheid jeugd gaat achteruit
Intussen verschijnt het ene na het andere onderzoek dat laat zien dat een flink deel van de Nederlandse jeugd kampt met gezondheidsproblemen. Bij bijna 20% van de kleuters signaleren onderzoekers een zorgwekkende achterstand in motorische ontwikkeling. Het aantal kinderen met een allergie neemt toe. Bijna 40% van de jeugd beweegt te weinig, circa 15% heeft overgewicht en een derde is bijziend. Ook voelen kinderen en jongeren zich vaker eenzaam en lopen ze mentaal vast. De kosten voor de jeugdzorg rijzen de pan uit, de wachtlijsten groeien maar door.

Buitenspelen werkt preventief en kostenbesparend
Met het ravijnjaar voor de boeg zal de uitdaging groot zijn om de gemeentelijke begroting sluitend te krijgen. De hoge kosten voor onder meer jeugdzorg en een krimp van het gemeentefonds dwingen gemeenten om kritisch naar het huishoudboekje te kijken. Verschraling van voorzieningen dreigt, ook voor onderwijs, speel- en sportvoorzieningen.

Buitenspelen draagt juist bij aan de fysieke en mentale gezondheid van kinderen. Uit onderzoek blijkt dat de opbrengsten van sport en bewegen 2,76 maal groter zijn dan de investeringen. Buitenspelen werkt preventief en kostenbesparend. Het is het medicijn voor een gelukkige en gezonde jeugd.

Hoe kunnen gemeenten buitenspelen stimuleren?

Neem buitenspelen op in de planvorming bij stedelijke programmering
Nederland heeft een enorme woningbouwopgave van ca. 900.000 woningen tot 2030. En meer woningen betekent ook meer voorzieningen zoals scholen, kinderopvang, winkels, zorgvoorzieningen en parkeerplekken. Ook openbare ruimte is onmisbaar, als plek waar bewoners kunnen sporten, spelen en bewegen en elkaar ontmoeten. De druk op de hoeveelheid ruimte is dus groot.

Dit vraagt om stedelijke programmering waarbij diverse opgaven - zoals bewegen, spelen, ontmoeten en groen - worden gecombineerd tot een beweegvriendelijke openbare ruimte met bijzondere aandacht voor buitenspelen. Dit mag geen sluitpost zijn, maar moet al bij de eerste schetsen worden opgenomen in de planvorming. Zo draagt stedelijke programmering bij aan een gezonde leefomgeving.

In Amsterdam zijn Twaalf logische principes voor een gezonde stad geformuleerd, vanuit de vraag: 'Wat kunnen we als stedenbouwers en planologen doen om bij te dragen aan de gezondheid van alle Amsterdammers?'

Formuleer kwantitatieve en kwalitatieve richtlijnen voor spelen
Om spelen en bewegen te waarborgen bij stedelijke programmering is het van belang richtlijnen op te stellen voor de hoeveelheid benodigde ruimte en de inrichting, in samenhang met de referentienormen voor andere maatschappelijke voorzieningen. In meerdere gemeenten zijn goede voorbeelden te vinden hoe je met een integrale aanpak de leefomgeving gezonder kunt maken.

Leiden stelt speel- en beweegruimte veilig via een richtlijn: 10% van het totale oppervlak in elke buurt moet geschikt zijn als potentiële speel- en beweegruimte. De tien Leidse Beweegsleutels geven richting aan de inrichting van die ruimte.

Utrecht hanteert de Utrechtse barcode voor gezond stedelijk leven: 'de optelsom van alle (programma)elementen die de stad vormen: groen, wonen, werken, maatschappelijke voorzieningen, sport, energie, water en infrastructuur.'

Verbind sociale en fysieke opgaven: spelen, gezondheid, groen, klimaat, inclusie
Minder ruimte en meer opgaven vragen om slimme combinaties om zo tot een inclusieve speel- en beweegvriendelijke openbare ruimte te komen. Verbind doelstellingen op het gebied van spelen, gezondheid, groen, klimaat en inclusie. Een buitenruimte die groen en toegankelijk is, nodigt uit tot spelen en bewegen voor iedereen, vergroot de weerbaarheid, draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen en aan gelijke kansen. Daarnaast draagt een groene omgeving bij aan klimaatdoelstellingen en biodiversiteit en fungeert als waterberging.

In het project Gezonde Buurten werken Jantje Beton, IVN Natuureducatie en JOGG samen met bewoners, van jong tot oud, om een groene plek te creëren waar ruimte is voor spelen, ontmoeten, bewegen en rust.

Gemeenten, provincies en waterschappen helpen scholen bij de aanleg van groen-blauwe schoolpleinen. Goed voor natuurbeleving en spelplezier én een bijdrage aan klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Met de Samenspeelbril kijk je naar de fysieke speelomgeving én naar de sociale kant van spelen. Zo zie je de samenspeelkansen en belemmeringen van kinderen met en zonder beperking.

Ondersteun speel- en beweegactiviteiten
Een beweegvriendelijke omgeving is niet altijd voldoende om buitenspelen te stimuleren. Het is ook een sociale opgave. Daarom is het belangrijk om ook in te zetten op de begeleiding en programmering van activiteiten en ontmoeting.

Het vrijwillig jeugdwerk – denk aan speeltuinen, scouting, kindervakantiewerk - bereikt zo'n twee miljoen kinderen en is van onschatbare waarde voor zowel kinderen als vrijwilligers, ouders en de samenleving. Vanuit wijkcentra is er kinder- en jongerenwerk, in buurten zijn Buurtsportcoaches, Buitenspeelcoaches en Speeltuinbendes actief. Het is van groot belang dat deze activiteiten kunnen rekenen op ruimhartige steun van de gemeente.

Geef kinderen een stem
Bij alles wat de gemeente onderneemt en wat raakt aan het leven van de jongste bewoners is het van groot belang om de stem van kinderen en jongeren te horen en mee te nemen in de besluitvorming. Zéker als het gaat over participatie- en inspraaktrajecten rond de inrichting van de openbare ruimte en de ruimte voor buiten spelen, is het noodzakelijk dat de jeugd volwaardig kan meepraten en meebeslissen. Op structurele basis zijn kinder- en jongerenraden in steeds meer gemeenten ingeburgerd, zoals in Gouda, Apeldoorn en Leiden.

Buitenspelen is hét ingrediënt voor gezonde en gelukkige jeugd.

Platform Ruimte voor de Jeugd

www.ruimtevoordejeugd.nl

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

Begroting 2026

December 2025

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

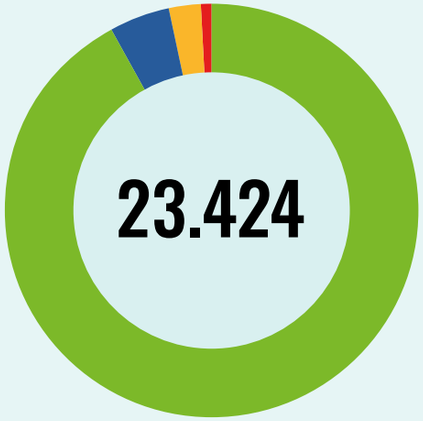
Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

In één oogopslag

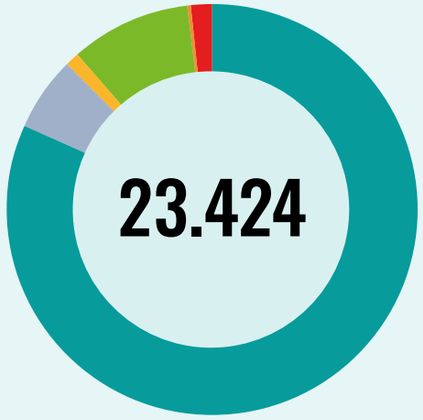
Totale baten

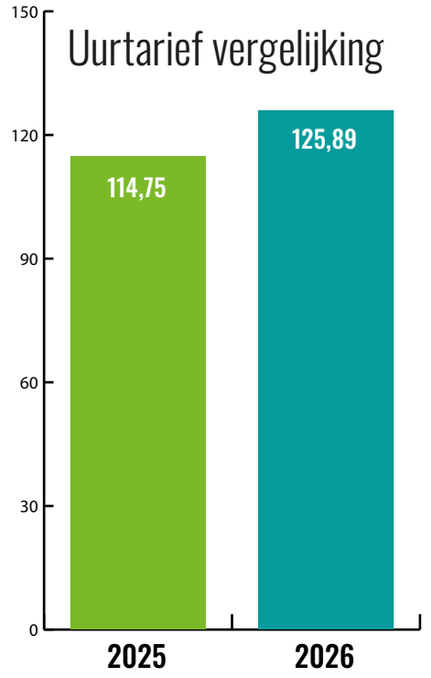
- Deelnemersbijdrage
- SPUK baten
- Financiële baten
- Overige baten

Totale lasten

- Personeelskosten
- Overige personeelskosten
- Kapitaallasten
- Bedrijfsvoeringskosten
- Onvoorzien
- Ontwikkelkosten

21,5 mln

Deelnemersbijdrage

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Managementsamenvatting

Voor u ligt de begroting 2026 en de meerjarenbegroting tot en met 2030 van de FUMO. Omdat wij de leesbaarheid van onze Planning & Control (P&C) stukken willen verbeteren, ziet deze begroting er anders uit dan die van voorgaande jaren. We kozen voor een nieuwe look en feel, voegden programma's samen en maakten de teksten toegankelijker. We hebben hiermee bij het maken van deze begroting voor 2026 een start gemaakt en dit is het resultaat.

De nadruk bij deze begroting ligt op de bezuinigingen die zijn doorgevoerd en de uitzettingen. Dit naar aanleiding van de geamendeerde kadernota 2026-2030. We streven ernaar om meer output-gestuurde informatie te verzamelen en op te nemen in de begroting. Hiermee beginnen we in de versie voor 2027.

Inzet op besparing

De FUMO ontving op 11 juli 2024 een brief van de Vereniging van Friese Gemeenten. Hierin vroeg zij ons een bijdrage te leveren aan de financiële opgaven waarmee deelnemers te maken krijgen in het begrotingsjaar 2026. Dit verzoek is opgepakt door een ambtelijke en bestuurlijke werkgroep en uitgewerkt in diverse scenario's, die allen leiden tot structurele besparingen voor de gemeentelijke deelnemers.

Met het gekozen bezuinigingsscenario besparen we structureel € 865.000 per jaar. Deze wordt gerealiseerd door het percentage hercontroles te verlagen, dubbelingen in de begroting bij vergunningactualisaties te schrappen, de omvang van de bodemtaken aan te passen, uren voor handhaving te reduceren en diverse efficiëntiemaatregelen door te voeren. De maatregelen zijn echter niet zonder risico's. Zo is er een kans dat het naleefgedrag verslechtert als we minder hercontroles uitvoeren. De impact en waarschijnlijkheid van deze risico's lijken echter beperkt, vandaar de keuze voor deze maatregelen en de structurele besparing van € 865.000 per jaar.

Voorafgaand aan het opstellen van de begroting 2026 is de kadernota 2026-2030 behandeld tijdens de vergadering van het algemeen bestuur op 10 april 2025. Het algemeen bestuur heeft besloten de kadernota 2026-2030 niet vast te stellen en in plaats daarvan een amendement in te dienen. In dit amendement is onder andere gevraagd om in de begroting 2026 alleen ontwikkelingen op te nemen die voldoen aan de criteria onuitstelbaar, onontkoombaar en onvermijdbaar. Dit heeft er toe geleid dat we voor de ontwikkelingen rondom energie (€ 115.000) en ketentoezicht (€ 200.000) voor het jaar 2026 een (waarschijnlijke) alternatieve oplossing hebben gevonden. Deze ontwikkelingen worden indien nodig structureel opgenomen in het begrotingsjaar 2027.

Op basis van het aangenomen amendement tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025 zijn naast de posten van directiesecretaris, strategische communicatie, strategisch accountmanagement en de kosten voor het vakoverleg, ook de posten voor facilitair en huisvesting, de arbeidsmarktbenadering, de bedrijfsjurist/WOO-coördinator, de adviseur Omgevingswet en de Specialistische milieuthema's (ZZS en Circulaire Economie) geschrapt. Deze posten worden meegenomen in het onderzoek naar een toekomstbestendige en robuuste organisatie. Dit kan eventueel leiden tot een wijziging van de begroting 2026.

Interbestuurlijk programma vergunningverlening, toezicht en handhaving

De commissie Van Aartsen gaf in haar rapport (maart 2021) tien aanbevelingen om het VTH-stelsel te versterken. Van 2022 tot en met 2024 is een vervolg gegeven aan de aanbevelingen binnen het Interbestuurlijk programma vergunningverlening, toezicht en handhaving (IBP VTH). Het IBP VTH is inmiddels afgerond en de opvolging ligt bij de koepelorganisaties VNG, IPO, de ministeries Infrastructuur en Waterstaat en Justitie en Veiligheid, de Omgevingsdienst NL en de individuele omgevingsdiensten.

In het kader van het Interbestuurlijk Programma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (IBP VTH) zijn de afgelopen twee jaar diverse producten

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

ontwikkeld, waaronder robuustheidscriteria die als randvoorwaarde gelden voor het functioneren van omgevingsdiensten. Deze criteria zijn bepalend voor het kunnen leveren van de gevraagde kwaliteit en vormen daarmee het meest impactvolle onderdeel van het programma. Omgevingsdiensten hebben tot 1 april 2026 de gelegenheid om aantoonbaar aan deze criteria te voldoen. Dit vraagt om gerichte inspanningen en mogelijk aanvullende maatregelen om tijdig te voldoen aan de gestelde eisen.

Het voldoen aan de aanbevelingen van Van Aartsen vraagt om concrete acties en heeft impact op de afdelingen Toezicht en Handhaving en Vergunningverlening en Specialistisch Advies en daarmee ook op de afdeling Bedrijfsvoering. De ondersteunende functies moeten in zekere mate meegroeien om de effectiviteit en continuïteit van het primaire proces te waarborgen.

Met de Omgevingswet is de FUMO weliswaar uitgegroeid in het primaire proces, maar niet als het gaat om bedrijfsvoering. Het IBP VTH verhoogt de eisen aan professionalisering met betere sturing en meer outcome-gerichte rapportages. Zonder groei van de ondersteunende functies ontstaan mogelijk knelpunten in onze robuustheid en bij de implementatie van de eindproducten van het Interbestuurlijk Programma: het mandaat, de financieringssystematiek, horizontale verantwoording, regionale beleidscyclus en de implementatie van een uniforme inrichting van een zaaksysteem. Door de aangescherpte eisen van het toetsingskader voor de opleidingseisen is, om aan de gestelde criteria te voldoen, het opleidingsbudget verhoogd met € 190.000.

Ontwikkelingen bedrijfsvoering

Ten aanzien van de nieuwe ontwikkelingen en wettelijke eisen die de afgelopen jaren op ons afkwamen, hebben we met name geïnvesteerd in de primaire afdelingen, bijvoorbeeld in verband met de invoering van de Omgevingswet. Binnen de afdeling Bedrijfsvoering zijn de meeste veranderingen tot nu toe grotendeels opgevangen met bestaande budgetten en formatie. Nu er steeds meer eisen worden gesteld, worden we geconfronteerd met de nadelige effecten hiervan. De complexer wordende wetgeving zorgde bovendien voor een verzwaring van werkzaamheden. Zo leiden de Wet open overheid (Woo) en de Wet Politiegegevens (WPG) niet alleen tot de implementatie van nieuw beleid binnen de bedrijfsvoering, maar vragen ze ook structureel om extra inzet van de afdeling.

Doordat bestaande collega's de nieuwe werkzaamheden hebben opgepakt, kregen zij er extra werk bij naast hun reguliere werkzaamheden. De overbelasting die zij hierdoor ervaren, heeft een negatieve invloed op de kwaliteit van hun reguliere werkzaamheden. Daarom is het noodzakelijk om te investeren in enkele nieuwe functies voor een robuustere afdeling Bedrijfsvoering, o.a. op facilitair en huisvesting, functioneel beheer, bedrijfsjurist/ WOO en een adviseur Omgevingswet. Gegeven het ravijnjaar voor gemeenten en de bezuinigingen die daarvoor getroffen moeten worden, gaat in 2026 alleen de investering voor functioneel beheer door. De overige investeringen worden, zoals besloten in het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025, geschrapt en meegenomen in het onderzoek naar een toekomstbestendige en robuuste organisatie. Dit kan eventueel leiden tot een wijziging van de begroting 2026. Deze investeringen hebben als doel primaire processen beter te kunnen ondersteunen zodat voldaan kan worden aan de robuustheidscriteria uit het voormalige IBP VTH, de juiste uitvoering van het VTH-beleid te borgen, de kwaliteit van werkprocessen te verhogen en een hogere tevredenheid onder deelnemers te realiseren. We doen dit door meerdere ontbrekende functies aan de afdeling Bedrijfsvoering toe te voegen en door:

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

- ✓ onze missie en visie te vertalen naar richting en regie;
- ✓ sturing, processen en informatievoorziening te professionaliseren;
- ✓ te investeren in leiderschap, cultuur en medewerkers.

Zo werken we toe naar een robuuste organisatie die tegen een stootje kan, koersvast is in onzekere tijden en die stevig staat in haar uitvoering.

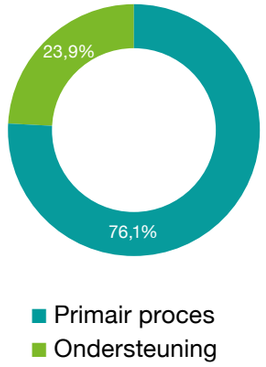
Financieel

De totale omvang van de begroting van de FUMO neemt in 2026 toe met € 1,2 mln (5,6%). Voor de gemeentelijke deelnemers daalt de bijdrage met 0.2%. We voldoen hiermee aan de kaders die zijn opgenomen in het amendement dat tijdens de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 10 april 2025 aangenomen is. Voor de loon- en prijsindexatie volgen we de verwachting van het Centraal Plan Bureau (CPB). Het gewogen gemiddelde van de indexering bedraagt 4.68 procent.

De deelnemersbijdrage stijgt ten opzichte van 2025 met € 1,7 miljoen. € 1,2 mln (5,9%). We zien een verschil tussen de mutatie van de gemeentelijke bijdrage (-0,2 %) en de provinciale bijdrage (20,7%). Dit komt enerzijds door een demping van uitzettingen bij gemeentelijke deelnemers door de ingeboekte bezuinigingen en anderzijds doordat de provincie extra taken heeft ingebracht (6.000 uur) en de stijging van het uurtarief als gevolg van de bezuinigingen.

FTE

Afdeling	Begrote formatie
Primair proces	136,86
Ondersteuning	42,97
Totaal FUMO	**179,83**

OMSCHRIJVING (€ X1.000)	2025 BEGROTING	2026 BEGROTING		MUTATIE
Totale baten	**22.183**	**23.424**	**1.241**	**5,6%**
Deelnemersbijdragen	**20.347**	**21.541**	**1.195**	**5,9%**
Gemeenten	14.405	14.382	-23	-0,2%
Provincie	5.895	7.112	1.217	20,7%
Wetterskip	47	47	0	0,0%
Specifieke uitkeringen	**656**	**614**	**-42**	**-6,5%**
Financiële baten	**150**	**150**	**0**	**0,0%**
Overige baten	**1.030**	**1.119**	**89**	**8,7%**
Totale lasten	**22.183**	**23.424**	**1.241**	**5,6%**
Personeelskosten	**18.426**	**19.160**	**734**	**4,0%**
Primair proces	13.299	13.518	219	1,6%
Overhead	4.365	4.813	449	10,3%
DVO's	762	828	66	8,7%
Overige personeelskosten	**1.140**	**1.383**	**243**	**21,4%**
Kapitaallasten	**214**	**240**	**25**	**11,7%**
Bedrijfsvoeringskosten	**1.857**	**2.189**	**332**	**17,9%**
ICT-kosten	593	824	231	39,1%
Huisvestingskosten	720	732	12	1,6%
Overige bedrijfsvoeringskosten	545	633	89	16,3%
Onvoorzien	**104**	**105**	**2**	**1,6%**
Ontwikkelkosten	**367**	**272**	**-94**	**-25,7%**
Implementatie omgevingswet	**75**	**75**	**0**	**0,0%**

Tabel 1: exploitatiebegroting

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

2

De bestuurlijke behandeling

In onderstaand overzicht ziet u de afgesproken P&C cyclus 2025, waar de ontwerpbegroting 2026 deel van uitmaakt.

Januari

Februari
13 februari: verzending concept kadernota 2026-2030

Maart
DB 20 maart: Kadernota

April
AB 10 april: Kadernota 2026-2030
Voor 30 april: Verzending voorlopige jaarstukken
Verzending kaders ontwerpbegroting 2026

Mei
7 mei: Extra sessie AB, ontwerpbegroting 2026

Juni
Extra DB 5 juni:
Ontwerpbegroting 2026
DB 19 juni:
Ontwerpbegroting 2026

Juli
AB 10 juli: Ontwerpbegroting 2026
Jaarstukken 2024
Accountantsverslag 2024
Controleverklaring 2024 FUMO
Ter kennisname Tertaalbericht T1
Jaarverslag VTH basistaken 2024
Verzending ontwerpbegroting 2026 voor zienswijze

Augustus

September

Oktober
AB 16 oktober:
Bestuurlijke half jaar rapportage
Halfjaarlijks verslag VTH basistaken 2024
Einde zienswijzetermijn ontwerpbegroting 2026

November
DB 27 november:
Begroting 2026
Reactienota zienswijze Begroting AB

December
AB 18 december:
Begroting 2026

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

3

Inzet op besparing

Bezuinigingsscenario's

Op 11 juli 2024 ontvingen wij een brief van de Vereniging van Friese Gemeenten met de oproep om bij te dragen aan hun financiële opgaven voor 2026. We hebben in de vorm van een ambtelijke en bestuurlijke werkgroep intensief met onze deelnemers samengewerkt en zo diverse bezuinigingsscenario's opgesteld die leidden tot besparingen voor onze gemeentelijke deelnemers. In de kadernota 2026-2030 is een scenario gekozen met een structurele bezuiniging van € 558.000 per jaar.

Tijdens de behandeling van de kadernota 2026-2030 door het algemeen bestuur - in haar vergadering op 10 april 2025 - is een amendement ingediend. Hierin staat onder andere dat de begroting 2026 qua omvang niet meer mag bedragen dan de begroting van 2025, vermeerderd met de (wettelijke) indexaties en behoudens nieuw ingebrachte taken.

Om aan de uitgangspunten van het amendement te voldoen, kozen we voor een verdergaand bezuinigingsscenario. Dit scenario levert een structurele besparing op van € 865.000 per jaar. We behalen de besparing met de volgende maatregelen: het verlagen van het percentage hercontroles, het weghalen van dubbelingen in de begroting ten aanzien van actualisaties van vergunningen, het aanpassen van de omvang van bodemtaken, het verlagen van de uren voor handhaving en het doorvoeren van efficiëntiemaatregelen.

Op het moment dat er bij een controle overtredingen geconstateerd worden, voeren wij hercontroles uit. Het uitgangspunt is dat bij 60% van de controles met overtredingen een hercontrole plaatsvindt. Dit percentage wordt verlaagd naar 40%. Het risico hierbij is dat wanneer het naleefgedrag van inrichtingen verslechterd, het percentage van 40% ontoereikend is.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

De risico's zijn gewogen op de mate van impact en waarschijnlijkheid en zijn als beperkt ingeschat. De FUMO houdt het risico ten aanzien van het naleefgedrag beheersbaar door hierop te monitoren en waar nodig tijdig bij te sturen door het percentage hercontroles aan te passen indien het naleefgedrag daartoe aanleiding geeft.

Kritisch op uitzettingen

Naar aanleiding van het amendement op de kadernota 2026-2030 dat door het algemeen bestuur op 10 april 2025 is aangenomen, hebben wij de ontwikkelingen uit de kadernota getoetst op de criteria onuitstelbaar, onontkoombaar en onvermijdbaar. De uitkomst is dat we voor de ontwikkelingen energie (€ 115.000) en ketentoezicht (€ 200.000) een alternatieve oplossing hebben gevonden voor het jaar 2026. Deze ontwikkelingen worden structureel opgenomen in het begrotingsjaar 2027.

Op basis van het aangenomen amendement tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025 zijn naast de posten van directiesecretaris, strategische communicatie, strategisch accountmanagement en de kosten voor het vakoverleg, ook de posten voor facilitair en huisvesting, de arbeidsmarktbenadering, de bedrijfsjurist/WOO-coördinator, de adviseur Omgevingswet en de Specialistische milieuthema's (ZZS en Circulaire Economie) geschrapt. Deze posten worden meegenomen in het onderzoek naar een toekomstbestendige en robuuste organisatie. Dit kan eventueel leiden tot een wijziging van de begroting 2026.

De ontwikkelingen rondom energie kunnen tijdelijk opgevangen worden binnen de subsidie voor energie (SPUK gelden) die tot en met 2026 loopt. Voor het voldoen aan de robuustheidscriteria (in dit geval kwaliteitscriteria), inzake ketentoezicht, mag samengewerkt worden met een andere (of meerdere) omgevingsdienst(en). Dit wordt nader onderzocht. Wanneer de samenwerking niet goed tot stand komt, zal de FUMO zelf moeten voldoen aan de kwaliteitscriteria en dit vergt een investering van € 200,000.

Voor de andere uitzettingen geldt dat deze onuitstelbaar, onontkoombaar en/of onvermijdbaar zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor uitzettingen waaraan we contractueel vastzitten of waarover al afspraken zijn gemaakt met samenwerkende organisaties. Zoals voor de uitzetting voor de informatievisie en de contributie voor Omgevingsdienst NL.

De verdere uitwerking van de criteria onuitstelbaar, onontkoombaar en onvermijdbaar staat verwerkt in bijlage 7.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

4

Actuele ontwikkelingen

In dit hoofdstuk behandelen we een aantal ontwikkelingen die mogelijk van invloed zijn op onze taakuitvoering in 2026.

4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen

4.1.1 De Omgevingswet

De Omgevingswet is een ingrijpende herziening van het stelsel van wet- en regelgeving wat betreft de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Om volledig te kunnen werken onder - en te kunnen voldoen aan - deze wet, is een transitieperiode nodig. De Omgevingswet biedt deze ruimte. In 2024 konden we al ervaring opdoen met het werken onder de Omgevingswet, al zijn er ook nog veel aanvragen onder het oude recht behandeld. Hierdoor was dit nog geen representatief jaar. Het jaar 2025 fungeert als graadmeter voor de daadwerkelijke uitvoeringspraktijk.

De overgangsfase van de Omgevingswet duurt nog tot 1 januari 2032. Vanaf dan moet er bij elke gemeente een omgevingsplan liggen dat voor die hele gemeente van toepassing is. Wij bieden in opdracht van de deelnemers expertise en middelen om de integratie van ruimtelijke normen en milieunormen in deze omgevingsplannen mogelijk te maken. Deze werkwijze wordt door de commissie Van Aartsen geadviseerd en is vertaald in het Interbestuurlijk Programma (IBP) VTH.

Onduidelijkheid over hoe en wanneer alle omgevingsvisies en omgevingsplannen precies worden opgesteld - en wat de rol van de FUMO hierin is - geeft onzekerheid over de gevraagde inzet. Verschillen in de omgevingsplannen tussen de bevoegde gezagen kunnen inefficiëntie in de uitvoering van het werk opleveren. Het is zaak om de onderlinge omgevingsplannen goed op elkaar af te stemmen. Uit het reflectierapport van de evaluatiecommissie Omgevingswet waarover u hieronder meer leest, blijkt dat we nog een lange weg te gaan hebben.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Reflectierapport Omgevingswet 2024

De evaluatiecommissie Omgevingswet heeft recentelijk een eerste reflectierapport opgeleverd over het jaar 2024. De titel ‘In werking, maar onderbenut’ is kenmerkend voor de bevindingen. De evaluatiecommissie maakt zich zorgen over het gebrek aan integraal werken onder de Omgevingswet. Vanwege de integrale aanpak van de Omgevingswet moet een gemeente niet alleen de planologie maar ook het sociale domein en andere domeinen in hun planvorming meenemen. Wethouders ervaren de totstandkoming van Omgevingsplannen hierdoor als een puzzel.

Vanwege het complexe juridische jargon in de wet, komt het veel voor dat aanvragers geholpen moeten worden. Daar gaat tijd in zitten, die bovenop de vergunningverlening en het beoordelen van initiatieven komt.

De evaluatiecommissie Omgevingswet deelt tevens haar zorgen ten aanzien van het DSO (Digitale Stelsel Omgevingswet), deze is niet gebruiksvriendelijk voor initiatiefnemers. Minister Mona Keijzer stelt in haar voortgangsbrief van 16 april 2025 dat het verbeteren van de gebruiksvriendelijkheid van het DSO haar volle aandacht heeft.

Evalueren sturings- en financieringsmodel FUMO

In december 2020 heeft het algemeen bestuur van de FUMO besloten dat het sturings- en financieringsmodel en de producten- en dienstencatalogus (PDC) na 2 jaar ervaring met de omgevingswet geëvalueerd worden. Door de verlate ingangsdatum van de Omgevingswet op 1 januari 2024 zal de evaluatie in het najaar van 2025 opgestart worden en in het eerste half jaar van 2026 aan het algemeen bestuur worden gepresenteerd.

4.1.2 Toekomstbestendige doorontwikkeling vanuit het IBP VTH

In het kader van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH) zijn door het Rijk en de overkoepelende organisaties robuustheidscriteria opgesteld. Omgevingsdiensten moeten hier uiterlijk op 1 april 2026 aan voldoen. De criteria zijn gericht op het versterken van de uitvoeringskracht en de toekomstbestendigheid van diensten die we leveren. Dit betekent onder meer dat alle omgevingsdiensten de kwaliteitscriteria voor VTH-taken aantoonbaar moeten naleven en dat we moeten beschikken over een meerjarige innovatieagenda met bijbehorend vrij besteedbaar budget, over een opleidingsbudget van drie procent en over een plan van aanpak voor informatiegestuurd werken. Hiervoor hebben we in 2024 een verbeterplan opgesteld dat richting geeft aan de noodzakelijke doorontwikkeling van onze organisatie.

De robuustheidseisen zijn vormgegeven aan de hand van zes inhoudelijke pijlers. Deze zijn onder andere gericht op de omvang van de organisatie in geld en formatie (minimaal € 16,5 miljoen en tachtig procent eigen personeel in het primaire proces), kwaliteitsborging, innovatiekracht, weerstandsvermogen, informatiegestuurd werken en regionale coherentie. Ons plan adresseert deze pijlers en schetst concrete acties voor het behalen van de vereiste normen. Voor innovatie werken we bijvoorbeeld toe naar structurele inbedding in de organisatie met een besteedbaar budget van één procent. Ook is expliciete aandacht nodig voor de ontwikkeling en inzet van business intelligence en scholing.

Bij de beoordeling van de eerste voortgangsrapportages zijn de definities van robuustheid door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aangescherpt. Dit heeft directe gevolgen voor het realiseren van de robuustheid van de FUMO. Op het gebied van scholing zijn de eisen strenger geworden: waar eerder ook de doorbetaling van salarissen tijdens scholing werd meegerekend als opleidingsuitgave, is dat onder het nieuwe toetsingskader niet langer toegestaan. Hierdoor voldoet de FUMO niet meer aan de gestelde norm van 3% van de loonsom uit het Interbestuurlijk Programma en de concept-AMvB.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Om alsnog aan deze aangescherpte eisen te voldoen, is het opleidingsbudget verhoogd met € 190.000.

In januari 2024 zijn landelijke samenwerkingsafspraken ondertekend door het IPO, VNG, het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en Omgevingsdienst NL. De nadere invulling van instrumenten zoals het modelmandaat, een aangepast financieringsmodel en de nieuwe regionale beleidscyclus moet nog bestuurlijk worden afgestemd. Hoewel we er vanuit kunnen gaan dat de implementatie hiervan financiële gevolgen heeft, laten we die in deze begroting vooralsnog buiten beschouwing. De mate waarin we uitvoering kunnen geven aan de robuustheidsopgave hangt uiteindelijk af van de beschikbare middelen en de gemaakte keuzes in het begrotingsproces.

4.1.3 Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2025-2028 (U&H-strategie)

In 2024 hebben we de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie (voorheen: VTH-beleid Fryslân) samen met onze deelnemers herzien en herijkt. Deze herziening resulteerde in de nieuwe strategie voor de periode 2025–2028. De strategie is compacter en beter afgestemd op actuele thema's, met een duidelijke gezamenlijke ambitie van onze deelnemers. Nieuwe elementen zijn onder meer de introductie van de domeinenbenadering, herijkte strategische en operationele doelstellingen (met extra aandacht voor gezondheid en energie) en een scherpere focus op outcome-gericht werken waardoor de effecten van onze inzet beter zichtbaar worden.

De milieuprioritering binnen de U&H strategie geeft richting aan het uitvoeringsprogramma en is minder leidend voor de begroting. De deelnemers hebben benadrukt dat de begrotingscyclus vooral toeziet op het beschikbaar maken van onze capaciteit en financiering. Wanneer de inzet en middelen via de begroting inzichtelijk zijn gemaakt, ontstaat ruimte om te bepalen hoe we beleidsdoelen risicogericht kunnen realiseren. Op deze manier vormt de strategie het inhoudelijk fundament onder het uitvoeringsprogramma en sluit deze aan op de financiële kaders van onze deelnemers.

Door de scheiding tussen de bestuurlijke P&C cyclus enerzijds en de bestuurlijke beleidsontwikkeling anderzijds ontstaat een spanningsveld tussen ambitie en uitvoeringscapaciteit. Het document kent een duidelijke en brede beleidsambitie, maar we moeten de daadwerkelijke uitvoering jaarlijks afstemmen op de beschikbare middelen zoals die zijn vastgelegd in de begroting. Dit betekent dat keuzes noodzakelijk zijn in wat we wel en niet kunnen oppakken. Hierbij zijn prioritering, risicoschatting en effectiviteit leidend bij de vertaling van beleid naar uitvoering.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

4.1.4 Aanpassing Gemeenschappelijke Regeling in verband met wetswijziging

Op 1 juli 2022 trad de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking. Het doel van deze wet is om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Om inzichtelijk te maken hoe de gemeenteraden aankijken tegen de wijzigingen en mogelijke gevolgen voor de GR FUMO organiseerde de griffierskring twee bijeenkomsten met raadsleden (op 17 november 2022 en 20 maart 2023). De deelnemers zijn daarnaast uitgenodigd om aanvullende wijzigingsvoorstellen aan te dragen in het kader van een bredere herijking. Deze oproepen leidden niet tot concrete aanvullingen, waardoor de herziening zich momenteel beperkt tot de wettelijke vereisten die voortvloeien uit de wetswijziging.

Op basis van de wettelijke aanpassingen hebben we een ontwerpregeling opgesteld en deze ter consultatie voorgelegd aan de volksvertegenwoordigers. De ontvangen zienswijzen laten een divers beeld zien. De werkgroep GR FUMO heeft de reacties beoordeeld; het is nu aan het bestuur van de FUMO om af te wegen in hoeverre de definitieve regeling naar aanleiding hiervan moet worden aangepast. Zo werken we zorgvuldig aan een gemeenschappelijke regeling die juridisch aansluit bij de gewijzigde Wgr én bestuurlijk en democratisch wordt gedragen door de deelnemende partijen.

4.1.5 Toenemende urgentie rondom Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

De lijst van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) blijft groeien, net als het inzicht in de schadelijke effecten ervan op onze gezondheid en het milieu. ZZS is geen abstract probleem. Ook in Friesland zijn al concrete zorgen, zoals op Vlieland en bij de Jelsumerfeart. Bovendien wordt in de gehele provincie het drinkwater bedreigd. Het terugdringen van ZZS in de leefomgeving is van groot maatschappelijk belang, maar niet eenvoudig.

De diversiteit aan stoffen, processen en emissies, plus de ingewikkelde wet- en regelgeving, vraagt om een hoog kennisniveau en voldoende beschikbaarheid van vergunningverleners, toezichthouders en andere betrokken specialisten. Hierom wordt per regio, samen met het RIVM aan een kennisinfrastructuur gewerkt. Voor Noord-Nederland hebben we samen met ODG en ODD een samenwerkingsplatform ZZS ingericht.

Het versterken van kennis over ZZS blijft een speerpunt. Het borgen van deskundigheid binnen de eigen organisatie is cruciaal om adequaat te kunnen handelen bij vergunningverlening en toezicht. In aansluiting op de eerdere provinciale inventarisatie van ZZS bij bedrijven, moeten we in gesprek met onze gemeentelijke opdrachtgevers om te verkennen hoe we een projectmatige aanpak ZZS op brancheniveau kunnen vormgegeven. Ons doel is om tot uniforme beleidsafspraken en een gezamenlijk uitvoeringsresultaat te komen voor de regio.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

4.1.6 Circulaire economie

Een circulaire economie is onderdeel van de Europese klimaatdoelstellingen. Nederland wil in 2050 circulair zijn en in 2030 vijftig procent minder grondstoffen gebruiken. Als wij als FUMO een rol willen vervullen in dit actuele thema en van toegevoegde waarde willen zijn voor onze deelnemers, moeten we onze kennis op dit gebied verder ontwikkelen.

Provincie Fryslân heeft grote ambities in de transitie naar een circulaire economie. Ze heeft ons in dit kader opdracht gegeven om bedrijven te stimuleren meer circulair te werken en daarbij ook de gemeenten en onderliggende bedrijven te betrekken. We trekken hierbij nauw op met Vereniging Circulair Friesland (VCF) en Omgevingsdienst NL. Daarnaast zoeken we de samenwerking met de Noordelijke omgevingsdiensten.

Naast de Provincie Fryslân voeren ook de Friese gemeenten projecten uit om hun bedrijven te ondersteunen bij de omslag naar circulaire producten en diensten. Wanneer zij FUMO hier in een vroeg stadium bij betrekken, hebben initiatieven een hogere slagingskans. Het bedrijfsleven heeft het bestuur van de FUMO nadrukkelijk opgeroepen om blijvend te investeren in een sterke VTH-keten. Zij hebben die nodig om de politiek-bestuurlijke ambities te realiseren. We zijn daarom samen met VCF en Innovatiepact Friesland (IPF) een pilot gestart om een proces te creëren waarbij we circulaire initiatieven sneller kunnen oppakken in het kader van VTH.

4.1.7 Risicogerichte en robuuste vergunningverlening

Twee actuele landelijke ontwikkelingen binnen de vergunningverlening zijn ‘risicogericht- en robuust vergunnen’. Bij risicogericht vergunnen, krijgen onderdelen in de vergunning met een hoge risico-inschatting de meeste aandacht. Op deze manier kunnen we meer tijd en aandacht besteden aan de onderdelen die de meeste impact hebben op het milieu. De Landelijke Vergunning Strategie (LVS) heeft een tool ontwikkeld die omgevingsdiensten in staat stelt om de ontvangen aanvragen en meldingen van milieubelastende activiteiten te beoordelen en te prioriteren op vooraf vastgestelde risico’s.

Bij robuust vergunnen geven we een vergunning af die meer toekomstbestendig is en die we niet steeds hoeven aan te passen wanneer er ontwikkelingen zijn binnen een bedrijf. Het is een complexe verandering in de werkwijze die we eerst zorgvuldig moeten onderzoeken. De komende tijd kijken we naar de haalbaarheid van robuust vergunnen. Bij voldoende haalbaarheid werken we een plan van aanpak uit voor de implementatie ervan.

4.1.8 Omgevingsdienst NL

Met de Omgevingsdienst NL is de samenwerking binnen het VTH-stelsel een nieuwe fase ingegaan. De Omgevingsdienst NL ontwikkelt zich tot een vereniging van omgevingsdiensten. Dit komt voort uit de wens om de uitvoering van VTH-taken landelijk te versterken, zoals vastgelegd in de

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

‘Samenwerkingsafspraken versterking VTH-stelsel’. De nieuwe vereniging richt zich op zogenoemde doe-taken zoals kennisdeling, opleiding via de ODNL-academie, dataverbetering en visitaties. Het doel is om de uitvoeringspraktijk te ondersteunen, zonder taken over te nemen van individuele omgevingsdiensten.

De beoogde rechtsvorm van een vereniging draagt bij aan een democratische en transparante sturing. In de toekomstige opzet zijn de omgevingsdiensten zelf lid van Omgevingsdienst NL, en niet alleen hun directeuren. Dit vergroot de bestuurlijke betrokkenheid en versterkt de legitimiteit. De komende periode worden de noodzakelijke statutenwijziging en het convenant voor governance-afspraken geformaliseerd. Dit proces moet leiden tot een vereniging die bestuurlijk wordt gedragen, maar die tegelijk wendbaar blijft als uitvoeringsorganisatie binnen het VTH-stelsel.

Wij nemen sinds 2025 deel aan de ODNL-Academie. Omgevingsdienst NL fungeert als belangrijk orgaan voor het organiseren van de gezamenlijke onderwijsaanbesteding. Het gezamenlijk inkopen van opleidingen door de ODNL-Academie verbetert de aansluiting op de kwaliteitscriteria.

De omgevingsdiensten zijn samen eigenaar van de ODNL-Academie en Omgevingsdienst NL stelt jaarlijks een begroting op van de verwachte jaarlijkse exploitatiekosten ervan. De totale jaarlijkse exploitatiekosten worden naar rato verdeeld aan de hand van het aantal fte's per deelnemende omgevingsdienst.

4.2 Organisatorische ontwikkelingen

4.2.1 Robuuste afdeling bedrijfsvoering

Sinds de start van de FUMO in 2014 is gestuurd op een slanke en kostenefficiënte organisatie. Nieuwe ontwikkelingen en wettelijke eisen zijn daarom de afgelopen jaren veelal binnen onze bestaande budgetten met bestaande mensen opgepakt. We merken nu dat deze sobere en doelmatige benadering een averechts effect krijgt. Zo resulteert het bij de afdeling bedrijfsvoering sinds 2023 in een fors verloop onder het personeel en een ziekteverzuim met een piek van ruim twintig procent. Tegelijkertijd hebben we te maken met grote opgaven en ontwikkelingen in een dynamische omgeving waar veel verschillende en soms tegenstrijdige belangen samenkomen, namelijk die van inwoners, ondernemers en belangenorganisaties en het Rijk. Ook hebben we te maken met opdrachtgevers die ten opzichte van elkaar verschillend denken over onze organisatie en dienstverlening. Rekening houdende met deze dynamiek, gaan we toewerken naar een zelfstandige en robuuste omgevingsdienst. In deze volgende ontwikkelingsfase willen we een koers varen waarbij we worden gedreven door onze onafhankelijke deskundigheid en tegelijkertijd oog houden voor alle belangen door kritisch te luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers.

We willen en moeten we blijvend investeren in de afdeling Bedrijfsvoering, zodat we de primaire afdelingen beter kunnen ondersteunen bij hun dagelijkse werkzaamheden en kunnen voldoen aan de eisen gesteld vanuit de externe omgeving. We waarborgen de juiste uitvoering van het VTH-beleid, verhogen de kwaliteit van onze werkprocessen en werken aan een hogere tevredenheid onder onze deelnemers. Dit willen we doen door de afdeling te versterken met enkele ontbrekende functies, namelijk die van strategisch accountmanager, een medewerker facilitair en huisvesting, een bedrijfsjurist/ WOO coördinator, een directiesecretaris, een functioneel beheerder en een strategisch communicatiemedewerker. In deze begroting is alleen de functioneel beheerder opgenomen. De andere functies zijn vooralsnog niet meegenomen in deze begroting maar worden betrokken bij het onderzoek naar een toekomstbestendige en robuuste organisatie. Mogelijk leidt dit nog tot een wijziging van de begroting van 2026.

4.2.2 Personeel en Organisatie

De FUMO is een organisatie met een sterk DNA. De verbondenheid met onze maatschappelijke opdracht en het milieu is voelbaar in alle lagen van de organisatie. Tegelijkertijd bevinden we ons in een onrustige omgeving.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Wet- en regelgeving verandert voortdurend, de arbeidsmarkt is krap en het maatschappelijk en politiek krachtenveld dynamisch. Deze context verandert naar verwachting niet snel. Juist daarom is het van belang om intern rust, voorspelbaarheid en structuur te creëren zodat we koersvast kunnen blijven bijdragen aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving.

Zowel vanuit de maatschappelijke ontwikkelingen zoals zeer zorgwekkende stoffen, bodem en ondergrond, circulaire economie, klimaatadaptatie, energietransitie en waterkwaliteit als vanuit de interne organisatie groeit de vraag om een robuuste organisatie. Eén die tegen een stootje kan, koersvast is in onzekere tijden en stevig staat in haar uitvoering. Om dit te bereiken, moet onze bedrijfsvoering – inclusief leiderschap, onderlinge samenwerking en personeel – in balans komen.

Vanuit de afdeling Bedrijfsvoering zien wij drie kernopgaven voor 2025 en 2026, namelijk het vertalen van onze missie en visie naar richting en regie, het professionaliseren van sturing, processen en informatievoorziening en het investeren in leiderschap, cultuur en medewerkers. Het voldoen aan de robuustheidscriteria wordt hierin meegenomen.

Vertalen van missie en visie naar richting en regie

Onze missie en visie geven richting en zullen in 2026 doorvertaald worden naar concrete doelen, keuzes en acties. Er is behoefte aan helderheid in de vorm van een strategische roadmap die houvast biedt en waarlangs we besluiten, prioriteiten en planning organiseren. Deze roadmap vormt het fundament voor rust, voorspelbaarheid en het maken van scherpe(re) keuzes. Zo creëren we ruimte voor ontwikkeling – van onze organisatie én de mensen die er werken.

Binnen deze koers is een duidelijke rol weggelegd voor de afdeling P&O. P&O wordt nadrukkelijker gepositioneerd als aanjager van verandering, met regie op organisatieontwikkeling, behoud van medewerkers, leiderschapsontwikkeling en het versterken van de menskant in onze organisatie. Dit vraagt om een vertaling van strategische doelen naar een concrete P&O-agenda die richting geeft aan beleid én dagelijks handelen.

Professionaliseren van sturing, processen en informatievoorziening

We handelen veel ad-hoc, de verantwoordelijkheden zijn niet altijd duidelijk en is er sprake van versnipperde informatie. De behoefte aan structuur en heldere spelregels is groot – zeker in een onvoorspelbare externe context. In 2025 en 2026 zetten we in op het standaardiseren van processen rondom besluitvorming, communicatie en projectuitvoering. Informatie moet eenduidig en toegankelijk zijn zodat we grip krijgen op planning, capaciteit en voortgang. MT-leden, teamleiders en P&O krijgen zo zicht op waar moet worden bijgestuurd, en op basis waarvan.

De rolverdeling binnen de organisatie vraagt ook om aandacht. Taken, verantwoordelijkheden en met name bevoegdheden worden aangescherpt zodat leiders kunnen leiden en medewerkers verantwoordelijkheid kunnen nemen. Het versterken van eigenaarschap – op alle niveaus – is hier een centrale ambitie. Zo bouwen we stap voor stap aan een robuuste en gestructureerde organisatie waarin processen voorspelbaar en betrouwbaar verlopen.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Investeren in leiderschap, cultuur en medewerkers

Onze mensen zijn betrokken en bevlogen. Tegelijkertijd ervaren ze een hoge werkdruk, weinig adempauze en onduidelijkheid in de aansturing. Er is een breed scala aan leiderschapsstijlen – van inspirerend tot controlerend – en onvoldoende ruimte voor feedback en tegenspraak. Bovendien is het verloop onder leidinggevenden hoog.

In 2025-2026 zetten we hierom stevig in op leiderschap en cultuurverandering. We investeren in het professionaliseren van leiderschap met aandacht voor rust, eigenaarschap, aanspreekbaarheid en vertrouwen. Ook hier wordt de rol van P&O versterkt: als partner voor leidinggevenden en als bewaker van de lange termijn. Dit alles met oog voor de menskant – want het behoud en de ontwikkeling van medewerkers is cruciaal voor de continuïteit van onze opgave.

We willen een cultuur waarin mensen zich gezien, gehoord én gesteund voelen. Waar ruimte is voor feedback, samenwerking vanzelfsprekend is en waar het normaal is om elkaar aan te spreken op gedrag en resultaat. Dit vraagt om duidelijke kaders, maar ook om veiligheid, ritme en regelmaat: drie belangrijke ingrediënten voor interne rust in een roerige buitenwereld.

Tot slot

De komende jaren bouwen we aan een toekomstbestendige en robuuste FUMO. Niet door alles tegelijk te willen, maar door duidelijke keuzes te maken, focus aan te brengen en te investeren in wat écht belangrijk is, namelijk structuur, leiderschap en onze mensen. Zo leggen we een stevig fundament onder een krachtige, professionele en veerkrachtige organisatie.

4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

Zoals bekend zijn er veranderopgaven die voortvloeien uit de Omgevingswet en het IBP VTH. Voor ons betekent dit bijvoorbeeld dat we moeten voldoen aan de eisen met betrekking tot de uniformering van MBA's (milieubelastende activiteiten), dat we een nieuw informatiemodel VTH-milieu moeten invoeren en dat we aan een nieuwe kernregistratie rMBA (register milieubelastende activiteiten) worden gekoppeld.

Er was de laatste jaren sprake van een organische groei van de organisatie. De hoeveelheid werkzaamheden we uitvoeren voor onze deelnemers nam toe. Daarnaast kennen we een doorgaande professionaliseringsslag van de reguliere interne processen. De veranderbehoefte die is ontstaan vanuit deze professionalisering, de invoering van de Omgevingswet en het IBP VTH, is opgenomen in de Informatievisie. Deze is, na bespreking in alle ambtelijke en bestuurlijke gremia, op 11 april 2024 vastgesteld door ons algemeen bestuur. Vanuit het IBP VTH en de Informatievisie zal de FUMO meer datagedreven gaan werken op basis van een BI-strategie (Business Intelligence).

Ook de complexer wordende wetgeving heeft impact op onze informatisering en automatisering. Denk aan de Wet open overheid (Woo) en de Wet Politiegegevens (WPG). De impact uit zich in zowel de implementatie van nieuw beleid als de structurele uitvoering daarvan.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Tot slot zijn er nieuwe systemen in gebruik genomen zoals TOPdesk, iBabs, Embrace intranet, kaartsystemen, archiefsystemen, rapportagesystemen en digitale checklisten. Ook de functionaliteiten in het zaaksysteem zijn uitgebreid. Het structurele gebruik van AI (artificiële intelligentie) wordt onderzocht. Het beheer van de nieuwe systemen is steeds als extra taak toegekend aan de bestaande medewerkers van het cluster ICT. Dit veroorzaakt overbelasting en belemmert hen in het goed uitvoeren van hun reguliere werkzaamheden. Om kwaliteit en de continuïteit van onze informatisering en automatisering te kunnen garanderen, is het werven van een functioneel beheerder (1fte) noodzakelijk.

4.3.1 Huisvesting

De FUMO is gevestigd aan de J.W. de Visserwei 10 in Grou. We huren dit kantoorpand van de gemeente Leeuwarden. Deze huurovereenkomst loopt af op 1 januari 2026 en op het moment van opstellen van deze begroting zijn we in gesprek met de gemeente over een eventuele verlenging. De wens van de gemeente Leeuwarden is om de huurtermijn met tien jaar te verlengen. Deze langere periode is vanuit het perspectief van Leeuwarden goed te begrijpen, omdat zij plannen hebben om het pand verder te verduurzamen. Als FUMO kunnen we deze lange periode echter niet goed overzien, temeer omdat we niet helemaal tevreden zijn over de huidige huisvesting.

Tijdens piekmomenten zijn er onvoldoende parkeerplaatsen en ontbreekt het aan voldoende concentratiewerkplekken en vergaderruimten. We ervaren al geruime tijd problemen met het klimaatsysteem en de luchtkwaliteit maakt dat medewerkers diverse gezondheidsklachten ervaren. Het pand is erg gehorig door te dunne wanden. Hier komt bij dat onze directe omgeving verandert door een nog te bouwen nieuwe woonwijk met voorzieningen zoals een jachthaven. De openbare weg komt direct voor ons pand te liggen. Dit leidt naar alle waarschijnlijkheid zowel tijdens de bouw als daarna tot extra overlast en parkeerdruk.

Deze ontwikkelingen samen maken dat we onze huisvesting goed willen evalueren om tot een weloverwogen keuze te komen. Blijven we in het huidige pand op voorwaarde van de noodzakelijke aanpassingen? Of kiezen we voor een nieuwe locatie, die volledig aan onze wensen voldoet?

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

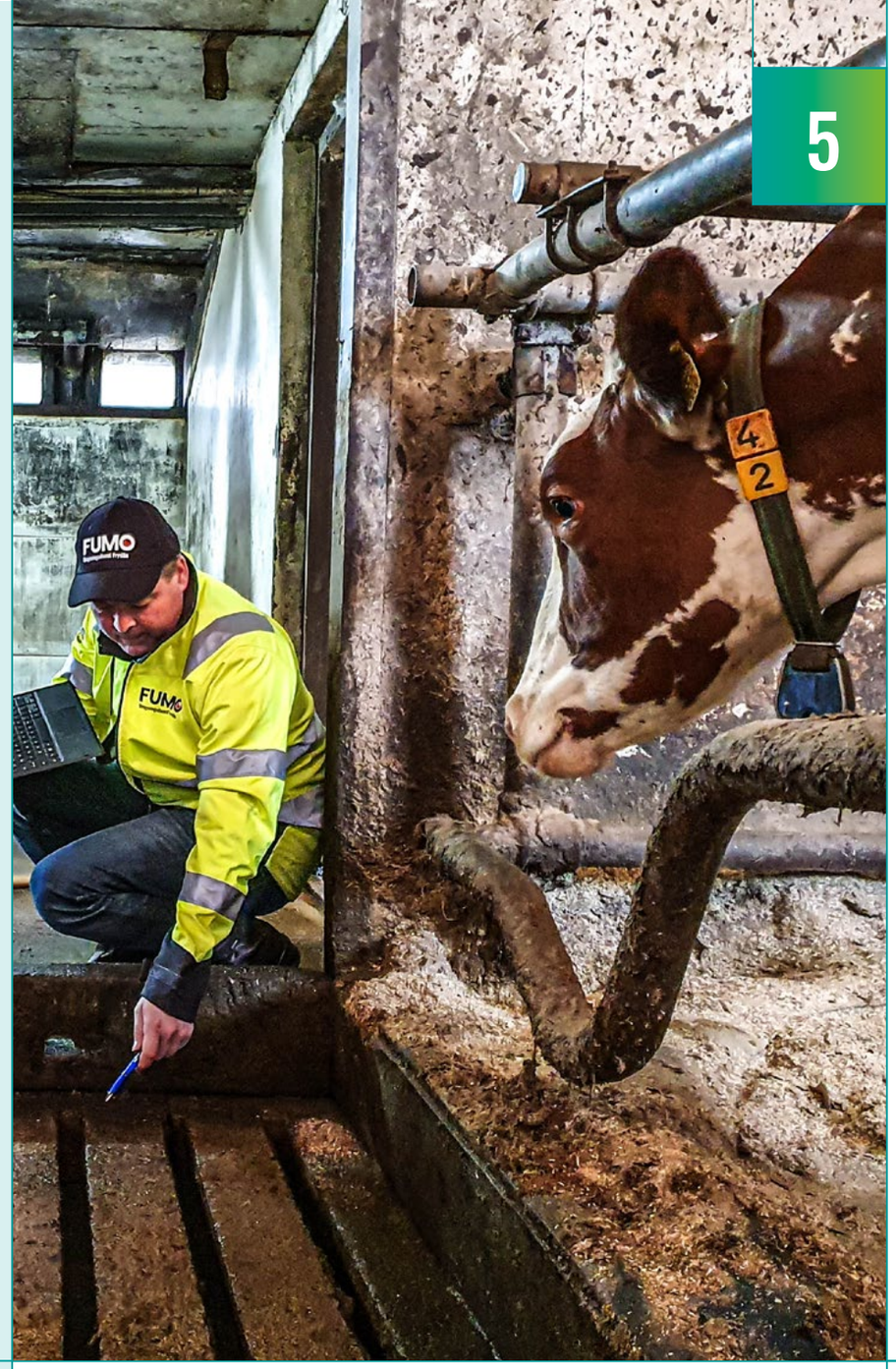
Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

5

Programma's

5.1 Overzicht baten en lasten

We starten dit hoofdstuk met een overzicht van baten en lasten. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten we de algemene dekkingsmiddelen (rente) en het bedrag voor onvoorziene uitgaven apart in het programmaplan uiteenzetten.

BEDRAGEN (€ X1.000)	BATEN	LASTEN	SALDO
Programma's:			
Programma Milieu	23.199	13.546	9.653
Totaal programma's	**23.199**	**13.546**	**9.653**
Algemene dekkingsmiddelen:			
Saldo van de financieringsfunctie	150	0	150
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	105	-105
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**150**	**105**	**45**
Kosten van de overhead	75	9.773	-9.698
Saldo van baten en lasten vóór mutaties reserves	**23.424**	**23.424**	**0**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0
Saldo van baten en lasten na mutaties reserves	**23.424**	**23.424**	**0**

Tabel 4: overzicht baten en lasten 2026

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

5.2 Programma Milieu

Inzet voor een schoon en veilig Friesland

Het milieu is een belangrijke voorwaarde voor de kwaliteit van leven van mensen, dieren en planten. Wij staan voor een schone, veilige en duurzame leefomgeving in Fryslân. We hebben voldoende kennis voor de uitvoering van ons wettelijke takenpakket en in voorkomende gevallen voor het plus-takenpakket. Als FUMO willen we zorg dragen voor een kwalitatief goede uitvoering van het VTH-beleid Fryslân. We ondersteunen onze opdrachtgevers, met oog voor de maatschappelijke effecten die zij wensen te bereiken. Een gezonde, veilige en duurzame fysieke leefomgeving is een verantwoordelijkheid van ons allemaal.

Onze financieringssystematiek kent drie pijlers: begroten, programmeren en verantwoorden. Bij het begroten berekenen we op basis van uitgangspunten hoeveel uren er beschikbaar zijn en welke aantallen vergunningen en controles we verlenen en uitvoeren. Bij het programmeren maken we - mede op basis van dit aantal uren en een risicoanalyse - een uitvoeringsprogramma VTH Basistaken. De milieutaken staan hierin uitgebreid beschreven. Voor toelichting op deze taken verwijzen wij u naar het meest recente Uitvoeringsprogramma VTH Basistaken 2025. Voor 2026 stellen we een uitvoeringsprogramma op dat is afgestemd op deze begroting. In het jaarverslag VTH Basistaken leggen we verantwoording af over de uitgevoerde taken ten opzichte van het uitvoeringsprogramma.

In 2026 gaan we werken aan een programma dat gebaseerd is op maatschappelijke effecten (outcome gericht) in plaats van een programma waarin alleen aantallen en uren centraal staan. Dit sluit aan bij de adviezen van het IBP VTH en de adviezen van de commissie van Aartsen.

5.3 Programma Bedrijfsvoering

Het is noodzakelijk om te investeren in de afdeling Bedrijfsvoering, zodat we de primaire afdelingen beter kunnen ondersteunen bij hun dagelijkse werkzaamheden. Het afgelopen jaar bleek dat de afdeling Bedrijfsvoering onvoldoende is toegerust op bepaalde PIOFACH taken. In paragraaf 4.2 is beschreven op welke wijze de afdeling Bedrijfsvoering zich moet ontwikkelen en welke investeringen hiervoor nodig zijn.

In het programma Bedrijfsvoering gaan we in op de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, de vennootschapsbelasting en de post onvoorzien.

Algemene dekkingsmiddelen (rente)

De algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen specifiek bestedingsdoel is bepaald. Voor het jaar 2026 worden renteopbrengsten geraamd voor een bedrag van € 150.000.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Overhead

Het BBV schrijft voor dat we overheadkosten afzonderlijk begroten en niet in de inhoudelijke programma's opnemen. Dit moet meer inzicht geven in de overheadkosten voor de organisatie als geheel. De volgende functies worden conform het BBV voor onze dienst tot de overhead gerekend:

DEELGEBIED	FTE
Personeel (P)	4,0
Informatievoorziening (I)	11,7
Organisatie (O)	5,9
Financiën (F)	3,1
Administratieve organisatie (A)	3,2
Communicatie (C.)	1,6
Huisvesting (H)	-
Directeur	1,0
Afdelingshoofden	3,0
Teamleiders	8,0
Totaal	41,5

Tabel 5: formatie bedrijfsvoering in fte

Bovenstaande tabel geeft de aantallen fte's per onderdeel weer, na toevoeging van de nieuw toegekende formatieplaatsen in deze begroting.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Het BBV schrijft voor dat de heffing van vennootschapsbelasting afzonderlijk dient te worden toegelicht in een aparte post. Deze verplichting is echter niet van toepassing op onze organisatie. Vennootschapsbelasting door overheidsondernemingen is alleen verschuldigd voor activiteiten die fiscaal als onderneming worden aangemerkt en waarvoor geen objectvrijstellingen gelden. Ons uitgangspunt is dat de activiteiten van de FUMO die kwalificeren als onderneming, in principe uitsluitend bestaan uit activiteiten waarvoor een objectvrijstelling van toepassing is.

Onvoorzien

Het BBV schrijft voor dat de post 'onvoorzien' eveneens apart moet worden getoond. We hebben een bedrag van € 105.000 opgenomen voor onvoorzien. Dit is geïndexeerd ten opzichte van vorig jaar.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

6

Paragrafen

In het BBV staan zeven paragrafen die lokale overheden in hun begroting moeten opnemen. Niet alle paragrafen zijn van toepassing op omgevingsdiensten. Onderstaande tabel laat zien welke voor ons van toepassing zijn.

PARAGRAAF	VAN TOEPASSING BIJ FUMO
Lokale heffingen	Nee
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	Ja
Onderhoud kapitaalgoederen	Nee
Financiering	Ja
Bedrijfsvoering	Ja
Verbonden partijen	Nee
Grondbeleid	Nee

Tabel 6: paragrafen BBV

6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf laat zien in welke mate de weerstandscapaciteit toereikend is om eventuele risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Hiervoor is de algemene reserve en de post onvoorzien beschikbaar. Als blijkt dat deze capaciteit niet voldoende is om de geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's te dekken, zijn we aangewezen op een extra bijdrage van onze deelnemers.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bepalingen in de Gemeenschappelijke Regeling FUMO

In artikel 29 van de GR FUMO zijn bepalingen opgenomen over de vorming van ons weerstandsvermogen. Zo is bepaald dat een batig rekeningsaldo wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen en dat het weerstandsvermogen ten hoogste tien procent van de jaaromzet bedraagt. Voor zover het batig saldo van enig jaar leidt tot een weerstandsvermogen van meer dan tien procent van de jaaromzet, wordt het meerdere uitgekeerd naar rato van de bijdragen van de deelnemers. Een nadelig rekeningsaldo in enig jaar brengen we ten laste van de deelnemers, naar rato van hun bijdragen voor zover we het niet geheel of gedeeltelijk ten laste van het weerstandsvermogen kunnen brengen.

Nota weerstandsvermogen

Begin 2018 stelden we een Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement met een geactualiseerde risico-inventarisatie op met daarin de uitgangspunten voor het bepalen van de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen. In de bestuursconferentie van 25 januari 2018 is ingestemd met het vormen van een weerstandsvermogen door dit in drie jaar tijd op te bouwen. Uit de risico-inventarisatie (bijlage 5) blijkt dat we een weerstandsvermogen nodig hebben van € 1.697.500. Bij het laatste toetsingsmoment (de jaarrekening 2024) is de verwachting - gelet op de ontwikkelingen in 2025 - dat het weerstandsvermogen ontoereikend zal zijn op het volgende toetsingsmoment (jaarrekening 2025). De accountant heeft hier in zijn verslag van de bevindingen voor 2024 ook een opmerking over gemaakt. Naar alle waarschijnlijkheid repareren we dit in de kadernota 2027-2031 met een aanvullende bijdrage van onze deelnemers.

Gevolgen aangescherpte robuustheidscriteria

Doordat de definities van de robuustheidscriteria zijn aangescherpt naar aanleiding van de beoordeling van de eerste voortgangsrapportages, leidt dit tot hogere kosten voor de FUMO. Dit komt omdat er ten aanzien van het opleidingsbudget de personele uren niet meer meegerekend kunnen worden. De robuustheidscriteria worden per 1 januari 2026 wettelijk verplicht gesteld. Deze extra kosten zijn meegenomen in de begroting 2026.

Kengetallen

In de verslaggevingsvoorschriften (het Besluit Begroting en Verantwoording) staat dat we enkele kengetallen moeten opnemen in onze begroting en jaarstukken.

	2026	2027	2028	2029
Netto schuld quote	0%	0%	0%	0%
Netto schuld quote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0%	0%	0%	0%
Solvabiliteitsratio	14%	14%	14%	14%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%
Ontwikkeling EMU saldo	150	250	175	150

Tabel 7: overzicht kengetallen

De netto schuldquote betreft de omvang van de schulden ten opzichte van de totale baten in de begroting. Het feit dat hier sprake is van een negatieve netto schuldquote geeft aan dat de FUMO per saldo geen schuldpositie heeft. De solvabiliteitsratio geeft het aandeel eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen aan. Het EMU (Europese Monetaire Unie) saldo, ook wel het begrotingssaldo van de rijksoverheid en de decentrale overheden genoemd, is de optelsom van alle inkomsten en uitgaven.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

6.2 Paragraaf financiering

Wij zijn als Gemeenschappelijke Regeling op basis van de Wet FIDO verplicht om in onze begroting en de jaarrekening een paragraaf financiering op te nemen. Hierin staan de ontwikkelingen wat betreft ons kasgeldlimiet, de renterisiconorm, de verwachte af- of toename van geldleningen of uitzettingen en het beleid ten aanzien van treasury.

Wij worden grotendeels gefinancierd door onze deelnemers, die hun bijdragen per kwartaal vooruitbetalen. Voor eventuele investeringen trekken we daarnaast leningen aan. Eind november 2023 is de in 2017 aangetrokken lening gecontinueerd, nadat deze ook in 2020 al is gecontinueerd. De hoofdsom is echter verlaagd van € 3 miljoen naar € 1 miljoen. De lening betreft een zogenaamde roll-over lening met een looptijd van drie jaar (tot eind november 2026). Van het bedrag van € 1 miljoen is gedurende deze looptijd een bedrag van € 200.000 niet-aflosbaar.

De kasgeldlimiet is het bedrag dat we kortlopend mogen financieren voor het doen van investeringen. Volgens de Uitvoeringsregeling van de Wet Fido is dit een percentage van 8.5 procent van de begroting. Dit komt overeen met circa € 1,9 miljoen. Deze ruimte is tot nog toe niet gebruikt.

In de financiële verordening is aangegeven op welke wijze we omgaan met het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen. Dit beleid betekent onder andere dat we geldleningen alleen aangaan voor de taken van de FUMO en voor zover er geen andere financieringsbronnen (bijvoorbeeld reserves) aanwezig zijn. Bij het uitzetten van (eventuele) overtollige middelen gelden strikte voorwaarden, waarbij het gebruik van derivaten niet is toegestaan.

Overigens is de mogelijkheid hiertoe al flink beperkt doordat wij als FUMO onder het schatkistbankieren vallen. Dit betekent dat wij verplicht zijn om alle overtollige middelen boven de € 250.000 aan de schatkist af te dragen.

De FUMO rekent geen rente toe aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden.

6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij naar hoofdstuk 4.2 Organisatorische ontwikkelingen.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

7

De financiële begroting 2026

7.1 Uitgangspunten

Indexering

Voor de financiële begroting volgen wij voor de loon- en prijsindexatie de verwachting van het Centraal Plan Bureau (CPB), overeenkomstig met de Kadernota 2025-2029.

OMSCHRIJVING	INDEX/JAAR
Jaar	2026
Indexering personeelskosten	4%
Periodieken	1% (3% in ca. 30% van de gevallen)
Subtotaal personeelskosten	5%
Index materiële kosten	1,6%
Gewogen gemiddelde	4,68%

Tabel 8: begrote indexeringen

De lasten in de begroting bestaan voor circa negentig procent uit personeelskosten en voor tien procent uit materiële kosten. Het gewogen gemiddelde van de indexering bedraagt op basis hiervan 4.68 procent.

Kostennormering

In de reguliere begroting gaan we uit van het volgende:

- Een productiviteitsnorm van 1.360 uur: een percentage van 72.6 procent van de totale beschikbare uren per fte (1.872). Dit zijn de ‘declarabele’ uren, oftewel de directe uren waarvoor in de begroting dekking is opgenomen.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

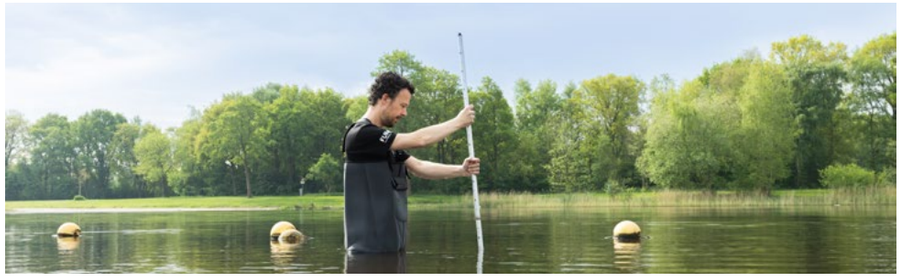
Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

- Een flexibele schil voor het primair proces van vijftien procent. Dit betreft de verhouding externe medewerkers ten opzichte van het totaal aantal medewerkers (op basis van fte). De norm was in 2023 en 2024 tijdelijk hoger (namelijk twintig procent) als gevolg van de krappe arbeidsmarkt. Overeenkomstig het besluit van het algemeen bestuur verlagen we deze vanaf 2025 weer naar vijftien procent.

Wijze van financieren

In de vergadering van het algemeen bestuur op 10 december 2020 is het sturings- en financieringsmodel vastgesteld. De begroting van 2026 is op basis van dit model opgesteld. De belangrijkste uitgangspunten van dit model zijn:

TAAKGEBIED	OMSCHRIJVING FINANCIERINGSWIJZE
Inrichting gebonden basistaken - regulering	• In samenspraak met de deelnemers maken we per product uit de PDC een inschatting van het aantal te verwachten producten. • Het aantal verwachte producten x het kengetal = aantal begrote uren. • In samenspraak met de deelnemers nemen we uren op voor informatieverstrekking, maatwerk en onvoorzien. • Het totaal aantal uren x het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage.
Inrichting gebonden basistaken - Toezicht	• Het aantal inrichtingen x kengetal x frequentie = aantal basistaakuren. • In samenspraak met de deelnemers nemen we uren op voor onvoorzien, maatwerk en indien gewenst een hoger ambitieniveau. • Aantal basistaakuren x integrale uurtarief = deelnemersbijdrage voor inrichtinggebonden basistaken.

Overige basistaken	• Voor meldingen sloop/asbest en bodem maken we in samenspraak met de deelnemers per product een inschatting van het aantal te verwachten ingediende meldingen. Het aantal verwachte producten x het kengetal x het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage. • Voor het toezicht op sloop/asbest: het aantal meldingen x kengetal x frequentie = aantal toezichtsuren bodem en asbest/sloop. Dit maal het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage. • Voor het vrije veld toezicht bodem is 2.100 uur begroot. • Voor handhaving gaan we uit van dezelfde aantallen als in de begroting van 2025, minus 1 fte overeenkomstig gekozen bezuinigingsscenario. • Voor de bodemtaken geldt dat in samenspraak met de deelnemers afspraken zijn gemaakt over de wijze waarop deze in de begroting worden opgenomen. Als gevolg van de Omgevingswet zijn de bodemtaken dusdanig gewijzigd dat de oude systematiek niet meer voldeed. Op basis van de eerste ervaringscijfers met de Omgevingswet, is een systematiek voor 2026 ontwikkeld. Deze systematiek kwam in samenspraak met de deelnemers tot stand. • Voor de taken in het kader van energiebesparing hanteerden we de toezichtfrequentie conform het besluit van het algemeen bestuur (eens per 16 jaar).
BOA-coördinatie	• Conform besluitvorming in het bestuurlijke VTH-overleg is 700 uur opgenomen in voorliggende begroting. • De uren zijn naar rato van de deelnemersbijdrage voor basistaken verdeeld over de deelnemers en opgenomen onder de collectieve taken.
Ketentoezicht	• Voor ketentoezicht zijn 4 fte opgenomen. • De uren zijn naar rato van de verhouding reguliere toezicht uren verdeeld over de deelnemers.
Omgevingswet	• Het budget dat beschikbaar is gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet vertalen we naar een bijdrage per deelnemer op basis van de verhouding in de bijdrage van de basistaken.
Collectieve taken	• Voor collectieve taken is 11.280 uur opgenomen. • Deze uren zijn naar rato van de deelnemersbijdrage voor basistaken verdeeld over de deelnemers.
Plustaken	• De omvang en samenstelling van de plustaken kwam in samenspraak met de deelnemers tot stand. • Per plustaak is vervolgens de tariefgroep bepaald. Het aantal uren per type plustaak vermenigvuldigd met het geldende tarief, leidt tot de deelnemersbijdrage voor de plustaken.
Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit	• Het aantal inrichtingen x kengetal = aantal basistaakuren. • Het totaal aantal uren x het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage.

Tabel 9: gehanteerde berekeningswijzen

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Voor alle taken behalve de BOA-uren geldt dat we deze jaarlijks achteraf middels een nacalculatie afrekenen op basis van de werkelijk bestede uren.

7.2 Overzicht van baten en lasten

Het totaaloverzicht van de baten en lasten is hieronder in vergelijking met 2025 weergegeven.

OMSCHRIJVING (€ X1.000)	2025 BEGROTING	2026 BEGROTING		MUTATIE
Totale baten	**22.183**	**23.424**	**1.241**	**5,6%**
Deelnemersbijdragen	**20.347**	**21.541**	**1.195**	**5,9%**
Gemeenten	14.405	14.382	-23	-0,2%
Provincie	5.895	7.112	1.217	20,7%
Wetterskip	47	47	0	0,0%
Specifieke uitkeringen	**656**	**614**	**-42**	**-6,5%**
Financiële baten	**150**	**150**	**0**	**0,0%**
Overige baten	**1.030**	**1.119**	**89**	**8,7%**
Totale lasten	**22.183**	**23.424**	**1.241**	**5,6%**
Personeelskosten	**18.426**	**19.160**	**734**	**4,0%**
Primair proces	13.299	13.518	219	1,6%
Overhead	4.365	4.813	449	10,3%
DVO's	762	828	66	8,7%
Overige personeelskosten	**1.140**	**1.383**	**243**	**21,4%**
Kapitaallasten	**214**	**240**	**25**	**11,7%**
Bedrijfsvoeringskosten	**1.857**	**2.189**	**332**	**17,9%**
ICT-kosten	593	824	231	39,1%
Huisvestingskosten	720	732	12	1,6%
Overige bedrijfsvoeringskosten	545	633	89	16,3%
Onvoorzien	**104**	**105**	**2**	**1,6%**
Ontwikkelkosten	**367**	**272**	**-94**	**-25,7%**
Implementatie omgevingswet	**75**	**75**	**0**	**0,0%**

Tabel 10: begroting 2026

De totale omvang van de begroting van de FUMO neemt in 2026 toe met € 1,2 mln, 5.6%. Voor de gemeentelijke deelnemers daalt de bijdrage met 0,2%. We voldoen hiermee aan de opgenomen kaders in het amendement dat door het algemeen bestuur is aangenomen op 10 april 2025.

Conform de oproep uit het aangenomen amendement bij de kadernota 2026-2030, voerden we een analyse uit aan de hand van de criteria ‘onvermijdbaar’, ‘onontkoombaar’ en ‘onuitstelbaar’. Op basis van deze analyse is in deze begroting rekening gehouden met de volgende ontwikkelingen:

- Indexeringen
- Opleidingsbudget cf robuustheidscriteria
- Informatievisie
- Inrichting robuuste afdeling bedrijfsvoering
- Ontwikkeling bedrijfskosten
  - Contributie OD-NL
  - Autonomie groei ICT-kosten, waaronder AFAS en Microsoft-licenties.
  - WPG-audit

Baten

Deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdrage stijgt ten opzichte van 2025 met € 1,2 mln, 5.9%. We zien een verschil tussen de stijging van de gemeentelijke bijdrage (-0,2%) en de provinciale bijdrage (20,7%).

De stijging van de gemeentelijke bijdrage wordt gedempt door de ingeboekte bezuinigingen, die naar aanleiding van de eerder genoemde brief van de VFG in samenspraak met de deelnemers zijn samengesteld.

De provinciale bijdrage stijgt voornamelijk door inbreng van taken (circa 6.000 uur), maar ook door een stijging van ons uurtarief en het feit dat het aandeel van de provincie in de verdeelsleutel voor collectieve taken stijgt. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door extra uren van de provincie en anderzijds door een daling van de gemeentelijke uren als gevolg van de bezuinigingen.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

In de bijlage zijn nadere specificaties opgenomen van de bijdrage per deelnemer en de mutatie ten opzichte van 2025.

Specifieke uitkeringen

De Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht (SPUK THE) is bedoeld om voor meerdere jaren extra capaciteit voor toezicht en handhaving te realiseren, zodat de organisatie op dit vlak een professionaliseringsslag kan maken. Voor SPUK THE is een meerjarenbegroting opgesteld waarbij we de totale bijdrage van ruim € 2 miljoen besteden in de periode 2022-2026. De begrote uren voor 2026 zijn verwerkt in voorliggende begroting.

Lasten

Personeelskosten

De personeelskosten stijgen met € 0,73 mln, 4,0%. We zien hierbij een verschil in de stijging tussen de personeelskosten in het primaire proces en de overhead.

De personeelskosten in het primaire proces stijgen voornamelijk als gevolg van indexeringen.

De personeelskosten in de overhead stijgen als gevolg van:

- Indexeringen
- Inrichting robuuste afdeling bedrijfsvoering

Overige personeelskosten

De overige personeelskosten bestaan voor een deel uit kosten die meebewegen met de personeelskosten, te weten de opleidingskosten (3 procent van de loonsom) en het budget voor secundaire arbeidsvoorwaarden (1.2 procent).

Kapitaallasten

De kapitaallasten stijgen met € 25.000 als gevolg van investeringen in hardware (voornamelijk laptops).

Bedrijfsvoeringskosten

De bedrijfsvoeringskosten stijgen met € 332.000. (17,9 procent). Dit is vooral een gevolg van stijgende ICT-kosten. Hierin zijn de materiële kosten van de Informatievisie opgenomen (zoals de kosten voor een datawarehouse), maar ook de autonome stijging van ICT-kosten door stijgende licentiekosten.

De overige bedrijfsvoeringskosten bestaan onder meer uit kosten voor het wagenpark, administratiekosten, verzekeringen en abonnementen. Deze kosten stijgen als gevolg van indexeringen, maar ook door:

- Contributieverhoging OD-NL
- WPG-audit

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is geïndexeerd en bedraagt voor 2026 € 105.000.

Ontwikkelbudget

Het ontwikkelbudget daalt als gevolg van het vervallen van het eenmalige budget voor het onderzoek naar het efficiënter organiseren van toezicht.

7.3 Collectieve taken

In de begroting 2026 zijn 7.200 uren opgenomen voor de uitvoering van collectieve taken. Dit is gelijk aan 2025.

De nadere uitwerking van de ‘collectieve uren’ is onderdeel van ons jaarprogramma uitvoering VTH-taken.

Integraal uurtarief en gedifferentieerde tarieven

Het integrale uurtarief voor basistaken bedraagt voor 2026 € 124,68. Dit is een stijging ten opzichte van 2025 met 8,7 procent. Deze stijging is het gevolg van indexeringen en van investeringen in onze bedrijfsvoering.

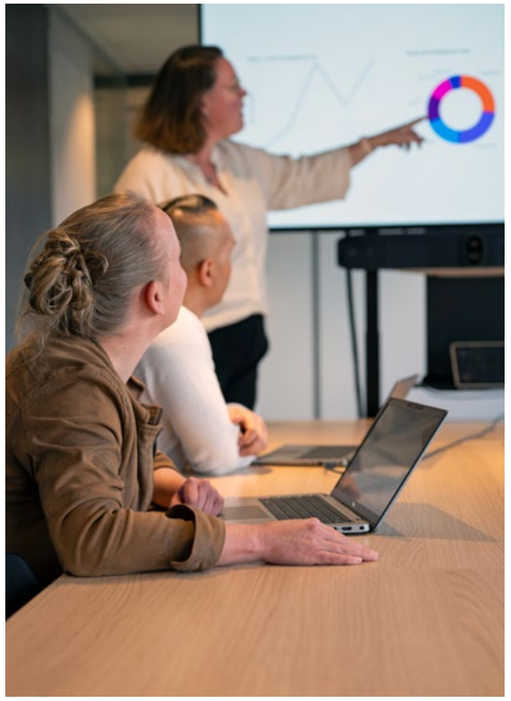
Voor aanvullende taken worden gedifferentieerde tarieven gehanteerd conform het besluit van het algemeen bestuur van 29 juni 2015. Deze tarieven zijn in 2026 als volgt:

OMSCHRIJVING	INDEX/JAAR	TARIEF
Tariefgroep 1	Schaal 6-7	€ 98,50
Tariefgroep 2	Schaal 8-9	€ 111,50
Tariefgroep 3	Schaal 10	€ 128,50
Tariefgroep 4	Schaal 11	€ 142,00

Tabel 11: tariefstelling plustaken

7.4 Investeringen

We verwachten in 2026 voor € 100.000 aan investeringen te doen in ICT-gerelateerde zaken, zoals vervangingsinvesteringen in laptops en telefoons, maar ook investeringen in het netwerk.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

7.5 Financieel meerjarenperspectief

Hieronder is het financieel meerjarenperspectief van de begroting opgenomen.

BEDRAGEN (€ X1.000)	2025 BEGROTING	2026 BEGROTING	2027 BEGROTING	2028 BEGROTING	2029 BEGROTING	2030 BEGROTING
Totale baten	**22.183**	**23.424**	**24.521**	**25.668**	**26.869**	**28.127**
Deelnemersbijdragen	**20.347**	**21.541**	**22.638**	**23.785**	**24.986**	**26.244**
Specifieke uitkeringen	**656**	**614**	**614**	**614**	**614**	**614**
Financiële baten	**150**	**150**	**150**	**150**	**150**	**150**
Overige baten	**1.030**	**1.119**	**1.119**	**1.119**	**1.119**	**1.119**
Totale lasten	**22.183**	**23.424**	**24.521**	**25.668**	**26.869**	**28.127**
Personeelskosten	**18.426**	**19.160**	**19.160**	**19.160**	**19.160**	**19.160**
Primair proces	13.298	13.518	13.518	13.518	13.518	13.518
Overhead	4.365	4.813	4.813	4.813	4.813	4.813
DVO's	762	828	828	828	828	828
Overige personeels-kosten	**1.140**	**1.383**	**1.383**	**1.383**	**1.383**	**1.383**
Kapitaallasten	**214**	**240**	**240**	**240**	**240**	**240**
Bedrijfsvoeringskosten	**1.857**	**2.189**	**2.189**	**2.189**	**2.189**	**2.189**
ICT-kosten	593	824	824	824	824	824
Huisvestingskosten	720	732	732	732	732	732
Overige bedrijfsvoe-ringskosten	545	633	633	633	633	633
Onvoorzien	**104**	**105**	**105**	**105**	**105**	**105**
Ontwikkelkosten	**367**	**272**	**272**	**272**	**272**	**272**
Implementatie omge-vingswet	**75**	**75**	**75**	**75**	**75**	**75**
Indexering	**0**	**0**	**1.096**	**2.244**	**3.445**	**4.703**

Tabel 12: financieel meerjarenperspectief

In het meerjarenperspectief is geen rekening gehouden met ontwikkelingen en/of keuzes die zijn gemaakt in de begroting 2026 met betrekking tot de analyse inzake onvermijdbaarheid, onontkoombaarheid en/of uitstelbaarheid. Conform het amendement dat op 10 april 2025 door het algemeen bestuur is aangenomen, gaan we in aanloop naar de kadernota 2027 met onze deelnemers in gesprek om tot een gedragen en uitgewerkte visie op een robuuste FUMO te komen.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

BEDRAGEN (€ X1.000)	2025 BEGROTING	2026 BEGROTING	2027 BEGROTING	2028 BEGROTING	2029 BEGROTING
Vaste activa					
Financiële vast activa	20	20	20	20	20
Materiele vaste activa	925	775	525	350	200
	945	795	545	370	220
Vlottende activa					
Overige vorderingen en overlopende activa	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100
Liquide middelen	3.510	3.660	3.910	4.085	4.235
	4.610	4.760	5.010	5.185	5.335
Totaal activa	**5.555**	**5.555**	**5.555**	**5.555**	**5.555**
Vaste passiva					
Eigen vermogen	800	800	800	800	800
Voorzieningen	55	55	55	55	55
Lening (langlopende deel)	200	200	200	200	200
	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055
Vlottende passiva					
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan eén jaar	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Overlopende passiva	500	500	500	500	500
	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Totaal passiva	5.555	5.555	5.555	5.555	5.555

Tabel 13: balans

In de geprognosticeerde balans is rekening gehouden met de volgende punten:

- Afschrijvingen conform begroting en investeringen in de periode 2025 – 2029;
- het eigen vermogen blijft ongewijzigd op de omvang die benodigd is conform de risicoanalyse;
- van de lening van € 1 miljoen is € 0,8 miljoen direct aflosbaar en daarmee onder de vlottende passiva verantwoord.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

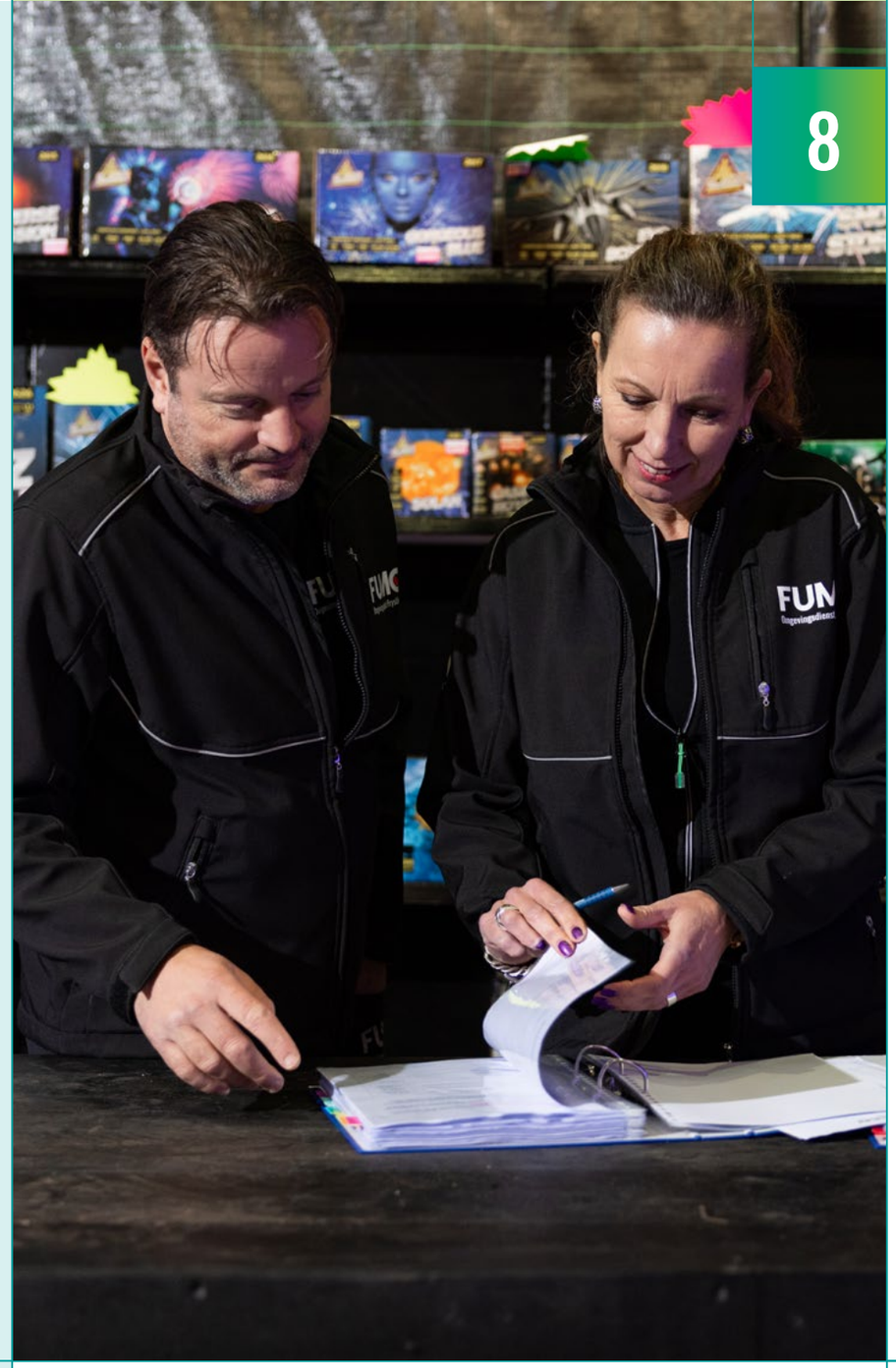
Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

8

Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

In bijlage 1 zijn vier overzichten opgenomen met specificaties van de deelnemersbijdrages.

- In tabel 14 is een totaalspecificatie opgenomen van de deelnemersbijdrage voor 2026.
- In tabel 15 is een specificatie opgenomen van de ontwikkeling van de deelnemersbijdrage 2026 ten opzichte van 2025.
- In tabel 16 is een mutatieoverzicht opgenomen, waarin de verschillen worden verklaard tussen de deelnemersbijdrage in de oorspronkelijke begroting 2025 en de begroting 2026.
- In tabel 17 is het overzicht opgenomen van het aantal basistaakbedrijven per categorie.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

DEELNEMER	TOTALE BIJDRAGE	BASISTAKEN	PLUSTAKEN	OVERIGE OPBRENGSTEN	COLLECTIEVE OPDRACHTEN INCL KETENTOEZICHT	IMPLEMENTATIE OMGEVINGSWET
Achtkarspelen	632.779	495.828	65.488	-	68.878	2.585
Ameland	128.958	87.485	32.835	-	8.193	444
Dantumadiel	502.440	312.881	151.895	-	36.025	1.639
De Fryske Marren	1.251.754	998.249	126.211	-	122.128	5.166
Harlingen	596.314	382.450	163.823	-	48.047	1.994
Heerenveen	882.000	712.659	85.900	-	79.826	3.614
Leeuwarden	1.551.933	1.218.150	199.443	-	128.146	6.195
Noard-East Fryslân	1.335.654	984.721	210.374	-	135.446	5.113
Ooststellingwerf	791.515	627.170	82.837	-	78.248	3.260
Opsterland	601.309	515.980	20.999	-	61.655	2.675
Schiermonnikoog	50.121	33.981	12.130	-	3.834	176
Smallingerland	846.960	619.134	154.139	-	70.539	3.149
Súdwest-Fryslân	2.317.679	2.018.410	38.036	-	250.750	10.483
Terschelling	207.407	129.540	61.326	-	15.876	665
Tytsjerksteradiel	687.278	508.446	117.304	-	58.878	2.649
Vlieland	89.542	46.409	37.621	-	5.271	241
Waadhoeke	1.274.483	966.647	170.772	-	132.030	5.034
Weststellingwerf	634.186	539.984	23.043	-	68.355	2.804
Subtotaal	**14.382.312**	**11.198.125**	**1.754.175**	**-**	**1.372.126**	**57.887**
Provincie Fryslân	7.112.268	3.067.927	3.736.162	-	291.066	17.113
Wetterskip	46.753	-	46.753	-	-	-
Brikstaken	169.561	-	-	169.561	-	-
Specifieke uitkeringen	613.916	-	-	613.916	-	-
Rente opbrengsten	150.000	-	-	150.000	-	-
Overige opdrachten incidenteel	949.540	-	-	949.540	-	-
Eindtotaal	**23.424.351**	**14.266.052**	**5.537.090**	**1.883.017**	**1.663.191**	**75.000**

Tabel 14: specificatie bijdrage per deelnemer

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Ontwikkeling deelnemersbijdrage

	a	b		c = b -/- a	
DEELNEMER	TOTALE BIJDRAGE BEGROTING 2025	TOTALE BIJDRAGE BEGROTING 2026		MUTATIE	
Achtkarspelen	617.420	632.779		15.359	2,5%
Ameland	119.757	128.958		9.200	7,7%
Dantumadiel	450.216	502.440		52.225	11,6%
De Fryske Marren	1.303.082	1.251.754		- 51.327	-3,9%
Harlingen	608.136	596.314		- 11.822	-1,9%
Heerenveen	843.759	882.000		38.241	4,5%
Leeuwarden	1.726.454	1.551.933		- 174.521	-10,1%
Noard-East Fryslân	1.399.366	1.335.654		- 63.712	-4,6%
Ooststellingwerf	798.982	791.515		- 7.467	-0,9%
Opsterland	525.892	601.309		75.417	14,3%
Schiermonnikoog	51.886	50.121		- 1.766	-3,4%
Smallingerland	815.881	846.960		31.079	3,8%
Súdwest-Fryslân	2.348.451	2.317.679		- 30.772	-1,3%
Terschelling	208.115	207.407		- 709	-0,3%
Tytsjerksteradiel	591.965	687.278		95.313	16,1%
Vlieland	83.200	89.542		6.342	7,6%
Waadhoeke	1.302.314	1.274.483		- 27.831	-2,1%
Weststellingwerf	610.002	634.186		24.184	4,0%
Subtotaal	14.404.877	14.382.312		- 22.565	-0,2%
Provincie Fryslân	5.894.909	7.112.268		1.217.359	20,7%
Wetterskip	46.753	46.753		-	0,0%
Brikstaken	156.057	169.561		13.504	8,7%
Specifieke uitkeringen	656.407	613.916		- 42.491	-6,5%
Rente opbrengsten	150.000	150.000		-	0,0%
Overige opdrachten incidenteel	873.917	949.540		75.623	8,7%
Eindtotaal	22.182.920	23.424.351		1.241.431	5,6%

Tabel 15: ontwikkeling deelnemersbijdrage

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Mutatie deelnemersbijdrage

DEELNEMER	MUTATIE	BASISTAAK REGULERING INRICHTINGEN	BASISTAAK TOEZICHT INRICHTINGEN	NIET INR GEBONDEN BASISTAKEN	BASISTAKEN ASBEST	BODEM	HANDHAVING	ENERGIETOEZICHT	WERKGEB. PERS. MOB.	PLUSTAKEN	COLLECTIEVE OPDRACHTEN	IMPLEMENTATIE OMGEVINGSWET	OVERIGE OPBRENGSTEN	ABONNEMENT NAZCA
Achtkarspelen	15.359	10.515	3.753	-	1.692	- 8.755	- 5.104	543	1.995	5.391	6.953	- 8	-	- 1.616
Ameland	9.200	3.832	- 1.503	-	1.434	3.158	260	282	249	214	1.673	102	-	- 500
Dantumadiel	52.225	6.592	- 3.274	-	5.748	29.003	- 2.303	282	499	12.731	3.964	79	-	- 1.097
De Fryske Marren	-51.327	- 32.573	- 12.950	-	3.278	- 21.524	- 12.865	1.716	3.491	16.888	6.470	- 258	-	- 3.000
Harlingen	-11.822	12.778	- 42.967	-	4.724	- 1.034	- 3.673	478	748	13.520	4.503	18	-	- 915
Heerenveen	38.241	54.150	- 9.088	-	- 6.393	- 28.957	- 5.116	1.716	10.224	16.799	7.668	171	-	- 2.933
Leeuwarden	-174.521	40.110	- 16.727	-	6.768	- 231.835	- 13.574	3.062	12.717	16.337	8.762	- 141	-	-
Noard-East Fryslân	-63.712	20.513	- 26.605	-	5.372	- 66.512	- 16.465	1.412	3.740	17.505	555	- 593	-	- 2.634
Ooststellingwerf	-7.467	18.261	- 10.492	-	3.046	- 22.243	- 7.205	913	1.496	6.815	3.498	- 80	-	- 1.475
Opsterland	75.417	23.403	- 1.889	-	3.278	42.022	- 2.467	847	1.496	1.744	8.464	246	-	- 1.726
Schiermonnikoog	-1.766	- 4.966	6.390	-	317	- 3.660	- 652	66	-	999	269	- 28	-	- 500
Smallingerland	31.079	5.664	340	-	- 5.547	12.809	- 6.368	1.434	7.979	11.336	6.703	- 24	-	- 3.246
Súdwest-Fryslân	-30.772	7.982	- 41.079	-	7.402	- 8.797	- 21.996	2.780	8.727	3.108	16.463	- 151	-	- 5.212
Terschelling	-709	5.811	- 3.509	-	- 4.392	- 1.974	- 1.923	304	499	5.072	- 40	- 57	-	- 500
Tytsjerksteradiel	95.313	39.023	- 618	-	2.517	6.378	- 3.242	630	1.496	40.817	9.997	172	-	- 1.857
Vlieland	6.342	2.016	- 919	-	148	1.692	- 192	86	-	3.133	854	25	-	- 500
Waadhoeke	-27.831	24.064	- 18.994	-	4.547	- 44.216	- 12.641	1.238	2.743	14.236	4.125	- 261	-	- 2.673
Weststellingwerf	24.184	30.261	2.204	-	2.030	- 12.511	- 6.519	781	1.995	1.910	5.644	- 98	-	- 1.513
Provincie Fryslân	1.217.359	527.089	- 37.401	- 82.572	-	-	-	-	-	788.322	35.933	887	-	- 14.900
Wetterskip	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brikstaken	13.504	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13.504	-
Specifieke uitkeringen	-42.491	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- 42.491	-
Rente opbrengsten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overige opdrachten incidenteel	75.623	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	75.623	-
Eindtotaal	**1.241.431**	**794.525**	**- 215.330**	**- 82.572**	**35.970**	**- 356.955**	**- 122.045**	**18.569**	**60.094**	**976.875**	**132.460**	**0**	**46.636**	**- 46.797**

Tabel 16: mutatie deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdrage voor basistaken regulering, asbest, bodemtaken en plustaken, komt in samenspraak met de deelnemers tot stand.

Mutaties in de bijdrage zijn een gevolg van gewijzigde inbreng van uren en wijziging van het uurtarief. Op basis van ervaringscijfers wordt een inschatting gemaakt van de verwachte ureninzet. Ook wordt de formatie van de FUMO op basis van deze verwachte ureninzet berekend.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Overzicht aantal inrichtingen (basistaken)

SPECIFICATIE INRICHTINGEN					
Gemeente	Categorie B-	Categorie B	Categorie C	Categorie IPPC	Totaal
Achtkarspelen	319	99	29	16	463
Ameland	36	10	5	-	51
Dantumadiel	229	73	19	2	323
De Fryske Marren	678	234	88	7	1.007
Harlingen	94	77	41	3	215
Heerenveen	406	125	50	6	587
Leeuwarden	459	136	103	5	703
Noard-East Fryslân	521	348	79	12	960
Ooststellingwerf	234	79	50	13	376
Opsterland	281	80	49	5	415
Schiermonnikoog	53	10	2	-	65
Smallingerland	447	140	41	4	632
Súdwest-Fryslân	1.150	690	100	17	1.957
Terschelling	36	18	20	-	74
Tytsjerksteradiel	337	96	34	5	472
Vlieland	11	5	6	-	22
Waadhoeke	461	384	57	12	914
Weststellingwerf	282	90	56	7	435
Totaal	**6.034**	**2.694**	**829**	**114**	**9.671**

Tabel 17: aantal basistaakbedrijven per categorie

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

PRODUCT	VARIANT	AANTAL UREN																			
		Achtkarspelen	Ameland	Dantumadiel	De Fryske Marren	Harlingen	Heerenveen	Leeuwarden	Noard-East Fryslân	Ooststellingwerf	Opsterland	Schiermonnikoog	Smallingerland	Súdwest-Fryslân	Terschelling	Tytsjerksteradiel	Vlieland	Waadhoeke	Weststellingwerf	Totaal	Tariefgroep
Advies activiteit fysieke leefomgeving	Advies Geluid	300	54	80	350	416	450	980	370	400	-	-	450	-	88	335	15	250	-	4.538	3
	Advies Lucht (luchtkwaliteit en luchtemissies)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	50	4
	Advies Bodem (o.a. bodeminformatie)	-	-	-	-	75	-	-	-	-	-	-	-	-	48	-	20	-	-	143	3
	Advies energiebesparing en duurzaamheid	-	-	10	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	3
	Advies Juridisch	100	-	130	50	125	75	100	570	50	50	-	164	-	82	200	-	200	50	1.946	4
Advies activiteit fysieke leefomgeving	Advies externe veiligheid (i.r.t. Wm / Omgevingswet en RO)	84	12	47	161	76	117	178	189	110	73	8	107	250	27	74	8	50	94	1.664	3
	Beleidsondersteuning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	-	100	20	-	180	4
	Nazca	9	3	9	9	9	9	-	27	9	9	3	9	9	3	9	3	18	9	156	3
	Register externe veiligheid	6	1	4	20	5	10	20	15	11	9	1	8	25	2	10	2	20	5	174	3
	Administratieve ondersteuning	-	-	-	-	120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	150	1
Reguleringstaken	Reguleringstaken niet basistaak	-	-	244	-	50	-	-	160	-	-	-	50	-	-	-	-	120	-	624	2
	Reguleringstaken bodem (plustaak, waaronder bodemloket)	-	23	18	142	85	-	-	68	68	20	7	44	-	7	-	7	200	18	707	2
Toezicht	Toezicht niet basistaak	-	-	427	-	95	-	-	-	-	-	12	50	-	6	-	45	180	-	815	2
	Toezicht BOA domein II	-	66	264	264	264	-	264	-	-	-	66	264	-	66	264	66	264	-	2.112	3
	Toezicht bodem (plustaak)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Overige	Overig	-	100	27	-	-	-	-	168	-	-	-	-	12	75	-	-	50	-	432	3
	Piket niet basistaak	p.m.	-	-	-	p.m.	-	-	-	-	-	-	p.m.	-	-	p.m.	-	p.m.	-	-	2
Totaal aanvullende taken		**499**	**259**	**1.260**	**996**	**1.320**	**661**	**1.542**	**1.607**	**648**	**161**	**97**	**1.196**	**296**	**464**	**892**	**296**	**1.372**	**176**	**13.741**	

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

DEELNEMER	REGULERING (EXCL ACTUALISATIES)	ACTUALISATIES VERGUNNINGEN	TOEZICHT	ASBEST: REGULERING	ASBEST: TOEZICHT	BODEMTAKEN: REGULERING	BODEMTAKEN: TOEZICHT	VRIJE VELD TOEZICHT BODEM	HANDHAVING	ENERGIE-TOEZICHT	WERKGEB. PERS. MOB.	KETEN-TOEZICHT	NIET INRICHTING GEBONDEN BASISTAKEN	TOTAAL UREN
Achtkarspelen	1.151	266	1.482	106	64	356	189	103	189	55	16	277	-	4.254
Ameland	240	34	115	13	8	110	98	20	32	28	2	18	-	720
Dantumadiel	514	157	721	146	88	397	232	103	120	28	4	114	-	2.624
De Fryske Marren	2.365	560	2.513	206	124	840	593	227	377	173	28	429	-	8.436
Harlingen	868	300	828	67	40	395	297	74	146	48	6	173	-	3.240
Heerenveen	1.757	369	1.492	213	128	671	400	167	264	173	82	255	-	5.971
Leeuwarden	3.124	703	2.013	426	256	1.089	1.043	253	453	308	102	368	-	10.138
Noard-East Fryslân	2.144	573	2.851	338	203	653	431	160	374	142	30	542	-	8.440
Ooststellingwerf	2.104	430	1.405	192	115	213	197	32	238	92	12	280	-	5.311
Opsterland	1.276	328	1.166	206	124	353	305	88	195	85	12	210	-	4.348
Schiermonnikoog	50	7	106	20	12	32	18	10	13	7	-	12	-	285
Smallingerland	1.579	259	1.437	266	160	457	248	122	230	144	64	230	-	5.196
Súdwest-Fryslân	5.080	867	5.035	466	280	1.580	1.396	371	766	280	70	895	-	17.084
Terschelling	300	143	274	47	28	88	59	17	49	31	4	57	-	1.096
Tytsjerksteradiel	1.368	232	1.147	158	95	393	329	87	194	63	12	190	-	4.268
Vlieland	140	34	81	9	6	28	43	5	18	9	-	17	-	389
Waadhoeke	2.283	450	2.724	286	172	701	411	212	368	125	22	523	-	8.276
Weststellingwerf	1.754	403	1.333	128	77	196	93	49	205	79	16	250	-	4.581
Provincie Fryslân	14.000	-	8.090	-	-	-	-	-	-	-	-	600	2.517	25.207
Totaal uren	42.098	6.115	34.997	3.292	1.980	8.630	6.456	2.100	4.231	1.870	482	5.440	2.517	119.864
fte	**31,0**	**4,5**	**25,6**	**2,4**	**1,5**	**6,3**	**4,7**	**1,5**	**3,1**	**1,4**	**0,4**	**4,0**	**1,9**	**88,1**

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

BEGROTING FUMO BEDRAGEN (X € 1.000)	2026	0,1 BESTUUR	0,4 OVERHEAD, ONDERSTEUNING ORGANISATIE	0,8 OVERIGE BATEN EN LASTEN	7,4 MILIEUBEHEER	8,3 WONEN EN BOUWEN
Lasten:						
Personeelskosten	18.332	74	4.740	-	13.349	170
Inbesteding o.b.v. DVO's	800	-	800	-	-	-
Detachering Wetterskip	28	-	28	-	-	-
Materiele lasten	4.084	-	4.084	-	-	-
Onvoorzien	105	-	-	105	-	-
Onvoorzien	75	-	75	-	-	-
Totaal lasten	**23.424**	**74**	**9.727**	**105**	**13.349**	**170**
Baten:						
Basistaken	14.436	-	-	-	14.266	170
Aanvullende taken	5.537	-	-	-	5.537	-
Overige opbrengsten	3.377	-	-	-	3.377	-
Onvoorzien	75	-	75	-	-	-
Totaal baten	**23.424**	**-**	**75**	**-**	**23.180**	**170**
Saldo	**-**					

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

	OMSCHRIJVING RISICO	BEHEERSMAATREGELEN	BEDRAG	KANS (HOOG /MIDDEL / LAAG)	IMPACT
1.	In de begroting is rekening gehouden met een indexering van 5,2%. Dit is gebaseerd op de Middellange termijn raming van het CPB van maart 2023. Vanaf het najaar van 2021 is de inflatie alleen sterk opgelopen. Hierdoor ontstaat het risico dat de indexering ontoereikend is. Met name CAO-effecten kunnen tot extra kosten leiden. Een stijging van 2% bovenop de indexering van de loonkosten, betekent een extra kostenpost van ongeveer € 300.000.	• Geen beheersmaatregelen mogelijk	€ 300.000	M	€ 150.000
2.	In de begroting 2025 is rekening gehouden met een renteopbrengst van € 150.000. Dit is het gevolg van de sterk gestegen rente in de afgelopen jaren. Het risico bestaat dat de rente weer gaat dalen en dat de begrote opbrengst niet gerealiseerd gaat worden. Het maximale risico wordt geschat op € 75.000, uitgaande van de halvering van de huidige rente.	• Geen beheersmaatregelen mogelijk	€ 75.000	M	€ 37.500
3.	De productiviteitsnorm bedraagt vanaf 2022 1.360 uur per fte. In 2024 is de norm niet gehaald en het risico bestaat dat we deze norm ook in toekomstige jaren niet gaan halen. Uitgaande van een realisatie van 1.280 uur en een formatie van 150 fte, schatten we het maximale risico in op € 1.400.000.	• Sturing op het behalen van de productiviteitsnorm. Hierbij kan gekeken worden naar de wijze van tijdsregistratie. • Met de deelnemers en het bestuur in gesprek gaan over de haalbaarheid van de productiviteitsnorm en deze eventueel bijstellen.	€ 1.400.000	H	€ 1.120.000
4.	Het ICT-landschap, waaronder het zaaksysteem LEEF, moet worden aangepast aan de veranderende wet- en regelgeving. Daarnaast vereist de aansluiting op het digitale stelsel een organisatie die geheel digitaal kwalitatieve, hoogstaande informatie verzamelt en opmaakt. Dit betekent dat (interne) processen en systemen opnieuw ingericht moeten worden. Ook moeten er aanpassingen komen om nieuwe data, noodzakelijk als gevolg van de Omgevingswet, te kunnen registreren. Omvang van het risico is moeilijk te bepalen. Schatting risico is € 300.000	• Werken met een gedegen projectplanning, waarin prioriteiten worden gesteld op basis van beschikbare uren/budget. • Goed verwachtingsmanagement richting de deelnemers.	€ 300.000	H	€ 240.000
5.	De Omgevingswet vraagt om een nieuwe manier van (samen)werken. Aandachtspunt hierbij is de aansluiting tussen het huidige personeelsbestand en de transitie naar het werken onder de Omgevingswet, inhoudelijk en/of op houding en gedrag. Het risico bestaat dat er sprake is van suboptimaal werken door deze verandering. Dit risico wordt ingeschat op € 300.000.	• Uitvoeren van strategische personeelsplanning • Heroriëntatie van de inzet van het personeel	€ 400.000	M	€ 150.000
Totaal			**€ 2.375.000**		**€ 1.697.500**

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 6: Collectieve taken

Omgevingsdiensten zoals de FUMO zijn opgericht met als doel een effectieve, efficiënte en kwalitatief hoogwaardige uitvoering van de VTH-taken binnen het omgevingsrecht te bewerkstelligen en daarbij samen te werken met partners. Voor verschillende taken geldt dat deze taken aangemerkt kunnen worden als collectieve taak. De belangrijkste kenmerken van collectieve taken zijn dat alle deelnemers opdrachtgever zijn en in een bepaalde mate belang hebben bij de uitvoering van deze taken. Voor een aantal van deze collectieve taken geldt dat deze naar aard en karakter Fryslânbreed uitgevoerd moeten worden. Deze (structurele) taken hebben meerwaarde voor heel Fryslân. De inspanningen die met de uitvoering van deze taken zijn gemoeid zijn daardoor niet of nauwelijks toe te wijzen aan individuele deelnemers. Voorbeelden van deze collectieve taken zijn:

- milieualarmnummer (24/7 bereikbaar);
- kennisuitwisseling en kennisoverdracht;
- voorbereidingen naar informatie gestuurd (risicogestuurd) toezicht, handhaving en vergunningverlening.

PRODUCTIE EN FINANCIËN		2025	2026
Productie	Diensten (in uren) - Ketentoezicht - Boa-coördinatie (plus) - Collectieve uren	 5.440 700 7.200	 5.440 700 7.200
Financiële realisatie			Zijn opgenomen in de programma's vergunningen, toezicht en handhaving en Specialistisch advies

De nadere uitwerking van de diensten ‘ketentoezicht’ en ‘collectieve uren’ is onderdeel van het jaarprogramma uitvoering VTH-taken van de FUMO. In deze begroting zijn de collectieve diensten bij elkaar samengevoegd.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Op 10 april heeft het AB de kadernota 2026-2030, na amendering, voor kennisgeving aangenomen. Deze stukken zijn vervolgens via de AB-leden doorgeleid aan de raadsleden, statenleden en AB-leden van het Wetterskip. Vervolgens is de FUMO aan de slag gegaan met het omwerken van de kadernota naar een ontwerpbegroting voor 2026. Daarbij was het kader dat in het amendement meegegeven is leidend. Aanleiding voor het amendement waren de uitzettingen in de kadernota ondanks dat er samen met de deelnemers ook was gezocht naar bezuinigingen van de gemeentelijke bijdrage aan de FUMO. Wij hebben oog voor de financiële problemen bij gemeenten, maar zien ook dat de FUMO zich zal moeten blijven ontwikkelen.

Naast kennisnemen van de kadernota roept het amendement het DB op een ontwerp begroting op te stellen die beleidsarm is en voldoet aan de uitgangspunten: onvermijdbaar, onontkoombaar en/of onuitstelbaar. Daarbij moet dit samenhang gebeuren scenario's voor bezuiniging van de gemeentelijke bijdrage die opgesteld zijn door een werkgroep van deelnemers (ambtelijk en bestuurlijk) van de FUMO. Deze rapportage is gepresenteerd tijdens het AB van 10 april. Ook zag het amendement er op toe dat de omvang van de begroting 2026 niet groter mag zijn dan die van 2025 vermeerderd met (wettelijke) indexaties. Tijdens de AB vergadering is hierover gesproken en gezien de voorgeschiedenis: de brief van de VFG en de rapportage naar bezuinigingen voor de gemeentelijke bijdrage heeft het DB voor de kaders in het amendement gekeken naar de effecten op de gemeentelijke bijdrage. Daarbij worden nieuw ingebrachte taken buiten beschouwing gelaten.

Dit heeft geleidt tot een concept ontwerpbegroting die binnen de financiële kaders van het amendement valt en ook nog voor een groot deel de noodzakelijke ontwikkelingen zoals beschreven in de kadernota mogelijk maken. Daarmee is er rekening gehouden met de financiële positie van gemeenten en de doorontwikkeling naar een robuuste omgevingsdienst.

Op 7 mei konden AB-leden, met ambtelijke ondersteuning, meepraten over de financiële en inhoudelijke uitwerking naar de ontwerpbegroting. De aanwezige deelnemers spraken daar uit dat de financiële uitwerking past binnen de kaders van het amendement. Wel was er nog de behoefte om de financiële uitzettingen beter te beargumenteren om raadsleden, statenleden en AB-leden van het Wetterskip te overtuigen van het belang van de ontwikkelingen bij de FUMO.

U vindt hieronder een toelichting op alle uitzettingen.

Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Hieronder worden de 10 ontwikkelingen nader toegelicht ter onderbouwing van de punten onvermijdelijk, onontkoombaar en onuitstelbaar. Deze onderbouwing beschrijft de noodzaak en/of urgentie van de genoemde punten.

1. I-visie (€ 300.000 Structureel Nadeel)

Een goed functionerende informatievoorziening is essentieel voor het kunnen delen van informatie en kennis. Wanneer dit niet op orde is kan de gewenste versterking van het VTH-stelsel niet waargemaakt worden. Pijler 3 van het IBP VTH richt zich specifiek op het verbeteren van de informatievoorziening. Doelen hierbij zijn onder andere het oplossen van knelpunten en het doorvoeren van noodzakelijke veranderingen. Ook is Inspectieview het verplichte systeem voor het delen van informatie in de gehele VTH-keten.

Volgens IBP VTH Pijler 3 is er een grote achterstand op het gebied van data en informatievoorziening. De Informatievisie is gebaseerd op de uitgangspunten van IBP VTH Pijler 3 en is vastgesteld door het algemeen bestuur, waarbij besloten is dat de structurele effecten hiervan moeten worden meegenomen in de kadernota en begroting.

Analyse: Deze kosten zijn essentieel voor het functioneren en versterken van het VTH-stelsel, zijn een gevolg van een vastgesteld beleidsstuk (Informatievisie)

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

dat voortkomt uit een verplichtend kader (IBP VTH, Omgevingswet) en een geconstateerde grote achterstand. Het opnemen van deze kosten is noodzakelijk om aan de eisen te voldoen en het systeem te laten functioneren.

2. Contributie OD-NL (€ 70.000 Structureel Nadeel)

De FUMO betaalt contributie aan Omgevingsdienst Nederland (ODNL) voor de diensten die zij levert. De contributie gaat stijgen door diverse ontwikkelingen waar ODNL mee te maken heeft. Na afronding van het IBP VTH liggen veel vervolgtaken bij de ODNL om de uitkomsten te implementeren. Vanuit het IBP VTH is aangegeven dat de ODNL zich moet ontwikkelen tot een robuust kennisinstituut. Er is ook een grote achterstand op het gebied van data en informatievoorziening waar ODNL aan wil bijdragen. De stijging wordt verklaard door de uitbreiding van diensten zoals een kennisinfrastructuur (KIS) en de ODNL-Academie, waar alle omgevingsdiensten als lid aan deelnemen en van profiteren (o.a. schaalvoordeel). De hogere bijdrage van €70.000 voor de FUMO is een gevolg van de totale contributiestijging voor alle deelnemers .

De stijging van de contributie wordt gepresenteerd als een extern bepaalde kostenverhoging vanuit de koepelorganisatie ODNL, gedreven door de implementatie van de uitkomsten van het IBP VTH en de noodzaak voor ODNL om zich te ontwikkelen tot een robuust kennisinstituut. Aangezien FUMO lid is en profiteert van de diensten, is het betalen van de contributie (inclusief de stijging) impliciet noodzakelijk voor de voortzetting van deze koepeltaken.

3. Functioneel beheerder

Door de toename van nieuwe applicaties en werkzaamheden als gevolg van Omgevingswet, IBP-VTH en professionalisering, neemt de belasting op ondersteunende taken toe. Bestaande medewerkers ICT kunnen hierdoor hun reguliere werkzaamheden steeds moeilijker uitvoeren. Professionalisering en uitbreiding van functioneel beheer is noodzakelijk om de kwaliteit en continuïteit van deze ondersteunende processen te garanderen. Het garanderen van kwaliteit en continuïteit is essentieel en dus onuitstelbaar.

4. Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit (€ 35.000 Structureel Nadeel)

De rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit verplicht werkgevers met 100 of meer werknemers jaarlijks gegevens te verstrekken. Deze verplichting is per 1 juli 2024 ingegaan. De FUMO moet niet alleen zelf registreren, maar ook bedrijven/organisaties in haar werkgebied hierop controleren vanaf 2025. FUMO is wettelijk verplicht taken uit te voeren met betrekking tot deze rapportageverplichting.

Analyse: Deze kosten zijn direct gerelateerd aan een nieuwe wettelijke verplichting die is ingegaan per 1 juli 2024 en een controleverplichting voor de FUMO met zich meebrengt vanaf 2025. Het uitvoeren van deze taken en de bijbehorende kosten zijn daarom onontkoombaar omdat ze voortvloeien uit wetgeving.

5. Autonome groei ICT-kosten (€ 90.000 Structureel Nadeel)

De FUMO lift mee op bestaande contracten van de provincie Fryslân voor een groot deel van haar ICT-dienstverlening. Een deel van deze contracten wordt opnieuw aanbesteed, wat leidt tot een stijging van de kosten. De stijging van de ICT-kosten in het meerjarenperspectief is mede het gevolg van autonome groei.

Analyse: Deze kostenstijging is een gevolg van externe factoren (nieuwe aanbestedingen door de provincie waarvan FUMO gebruik maakt) en autonome groei (impliciet de toenemende behoefte aan/complexiteit van ICT). Het is een aanpassing van de begroting om de werkelijke, gestegen kosten voor bestaande, noodzakelijke ICT-diensten te dekken. Hoewel niet gedreven door een nieuw strategisch initiatief van de FUMO zelf, zijn de kosten onvermijdbaar om de lopende ICT-ondersteuning te handhaven.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

6. DVO Leeuwarden - kosten AFAS (€ 50.000 Structureel Nadeel)

De FUMO heeft haar salarisadministratie uitbesteed aan gemeente Leeuwarden. De kosten van het nieuwe systeem AFAS zijn hoger dan die van het vorige, mede door hogere eisen aan authenticatie. In deze kadernota wordt de begroting in lijn gebracht met de werkelijke kosten.

Analyse: Dit punt vertegenwoordigt een noodzakelijke budgetaanpassing om de werkelijke, gestegen kosten voor een uitbestede, maar essentiële bedrijfsvoeringsactiviteit (salarisadministratie) te dekken. De stijging wordt mede verklaard door externe eisen aan het systeem.

7. WPG Audit (€ 10.000 Structureel Nadeel)

Omdat de FUMO BOA's in dienst heeft, valt zij onder de Wet politiegegevens (Wpg). De FUMO is verplicht om elk jaar een interne privacy-audit te doen. De financiële consequenties hiervan zijn verwerkt.

Analyse: Dit is een direct gevolg van een wettelijke verplichting. Het uitvoeren van de jaarlijkse privacy-audit en de bijbehorende kosten zijn derhalve onontkoombaar om aan de Wet politiegegevens te voldoen.

8. PMO/ MTO (€ 25.000 Structureel Nadeel)

De FUMO maakt periodiek gebruik van Preventief Medisch Onderzoek (PMO) en Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) vanuit goed werkgeverschap en het voorkomen van uitval van medewerkers. Voorheen gedekt uit onvoorzien, maar omdat beide onderzoeken structureel plaatsvinden, moet hiervoor een budget opgenomen worden.

Analyse: Deze kosten worden gepresenteerd als noodzakelijk vanuit het principe van goed werkgeverschap en om een cruciaal operationeel risico (uitval van medewerkers) te minimaliseren. Omdat het om structureel terugkerende activiteiten gaat die eerder ad-hoc werden gefinancierd, is het opnemen van een structureel budget noodzakelijk voor een correcte begroting en borging van deze activiteiten.

Memo

Aan de leden van de raad van gemeente Ameland
Van Hiske de Schiffart, onafhankelijk procesleider visie- en participatieproces voor het accommodatiebeleid voor de dorpen Nes en Buren
27 januari 2026

Doel
Met dit memo informeren wij u over de stand van zaken van het visie- en participatieproces voor het accommodatiebeleid in Nes en Buren. Als procesleider en begeleidingsgroep vinden we het belangrijk dat we deze informatie met u delen in de huidige samenstelling van de raad en voor de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026.

Aanleiding
Met de door het college vastgestelde uitgangspunten, de opbrengst van de bewonersavonden en de gesprekken die de begeleidingsgroep en procesleider met elkaar voerden, bleek dat we een aantal vragen hadden over de beïnvloedingsruimte en/of de inhoudelijke, financiële en overige kaders voor participatie. De begeleidingsgroep visie- en participatietraject en de procesleider hebben hierover gesproken met afgevaardigden van de projectgroep accommodatiebeleid. Het doel van die gesprekken was om helder te krijgen waar we, naast de door het college vastgestelde uitgangspunten, rekening mee moeten houden om een zo realistisch en realiseerbare visie aan u te kunnen presenteren.

We spraken over de andere eerdere scenario's voor clustering en wat de overwegingen waren om die destijds niet verder uit te werken en aan inwoners te presenteren, of er financiële kaders meegegeven konden worden, of we rekening moeten houden met al bestaande beleidskaders voor bijvoorbeeld onderwijs, sport en sociaal domein en of er op voorhand zogenaamde 'no-go's' zijn. Uit de gesprekken kwam naar voren dat er geen financieel kader is. Het uitgangspunt was en is dat gekeken kan worden naar wat nodig is voor de dorpen. Het opnemen van een Integraal Kind Centrum (IKC) in de visie is zeer wenselijk.

Het participatie- en visieproces richt zich op de maatschappelijke accommodaties in Nes en Buren. Een aantal gebouwen, functies en activiteiten met een maatschappelijk karakter werden nog niet meegenomen in het accommodatiebeleid. Het is een aspect wat leeft onder de inwoners omdat deze wel een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de toekomstbestendigheid van de gemeentelijke maatschappelijke accommodaties. We hebben besproken dat er ruimte is om dit mee te nemen in het participatie- en visieproces.

De procesleider en begeleidingsgroep hebben behoefte om helder te hebben welke waarde de gemeente hecht aan de uitkomsten van het participatieproces en de visie die uiteindelijk aan de gemeente gepresenteerd wordt. Immers, vrijwilligers besteden veel tijd aan dit traject en steken hun nek uit voor de leefbaarheid van hun dorpen. Het motiveert om te weten dat het advies zwaar weegt bij de besluitvorming. Ambtelijk bespraken we dat we conform de 'inspraak- en participatieverordening gemeente Ameland 2023' kunnen vaststellen dat het gaat om adviezen en conclusies als zwaarwegend uitgangspunt bij politieke besluitvorming beschouwen.

Voortgang in de participatie
We zitten nu in de fase van interviews met hoofdgebruikers en andere stakeholders en het benaderen van andere direct betrokkenen. In februari bezoeken we een aantal multifunctionele centra en IKC's aan de wal. Naam en contactgegevens van de procesleider zijn via flyers en sociale media gedeeld met inwoners van Nes en Buren zodat iedereen die daar behoefte aan

heeft op een laagdrempelige manier input kan geven. Alle input helpt om te komen tot een aantal scenario's. Het is de bedoeling om eind maart of begin april inloopmomenten te organiseren waar we een aantal scenario's presenteren. Inwoners kunnen dan aangeven naar welk scenario hun voorkeur uitgaat.

Het streven is om voor het zomerreces een participatieverslag en visie aan te bieden. Wanneer uit het proces blijkt dat de inwoners van Nes en Buren meer tijd nodig hebben, kan het uitlopen tot uiterlijk oktober 2026.

Geachte leden van de gemeenteraad van Ameland,

Hierbij maak ik gebruik van de mogelijkheid om een formele zienswijze in te dienen ten aanzien van de besluitvorming rondom de nieuwbouw van Hotel d' Amelander Kaap, voor zover deze ontwikkeling directe en ingrijpende gevolgen heeft voor onze woning en woonomgeving aan 5.1.2e **te Hollum**.

---

1. Feitelijke uitwerking versus bestuurlijke en publieke duiding

In de communicatie vanuit de gemeente wordt gesteld dat door gemeentelijk beleid de massaliteit van de nieuwbouw is verminderd, onder meer doordat het aantal bouwlagen is teruggebracht van vier naar drie. In publieke nieuwsberichten wordt dit gepresenteerd als een substantiële verbetering voor de omgeving.

In de feitelijke planuitwerking blijkt echter dat de drie woonlagen aanzienlijk hoger zijn uitgevoerd dan gebruikelijk, namelijk circa **3,30 meter per woonlaag**. Hierdoor bedraagt de daadwerkelijke hoogtewinst ten opzichte van vier bouwlagen slechts ongeveer **1,5 meter**. In combinatie met de gekozen situering — waarbij de bebouwing maximaal richting onze bestaande laagbouwbungalow is opgeschoven — leidt dit er in ruimtelijke zin toe dat de visuele en ruimtelijke impact voor direct omwonenden nauwelijks is verminderd.

Door deze technische keuze wordt het schrappen van een bouwlaag grotendeels gecompenseerd, waardoor het verschil tussen eerdere en huidige planvarianten in de praktijk beperkt blijft. Daarmee ontstaat een wezenlijk verschil tussen de bestuurlijke en publieke duiding van het plan enerzijds en de feitelijke ruimtelijke gevolgen anderzijds.

Ik verzoek de gemeenteraad expliciet te toetsen of deze cumulatieve effecten — minder bouwlagen, maar hogere woonlagen en een maximale positionering richting bestaande bebouwing — integraal, transparant en kenbaar zijn meegewogen in de besluitvorming, en of deze uitwerking daadwerkelijk strookt met het uitgangspunt van minder massaliteit en een goede ruimtelijke ordening.

---

2. Evenredigheid en kenbare belangenafweging

Op grond van het evenredigheidsbeginsel dient een besluit in redelijke verhouding te staan tot de nadelige gevolgen voor direct betrokkenen. In dit geval leidt de gekozen planuitwerking tot een aanzienlijke aantasting van onze woon- en leefkwaliteit, terwijl de feitelijke beperking van de bouwhoogte — mede door het toepassen van extra hoge woonlagen — beperkt blijft.

Wij ervaren hierdoor een situatie waarin de lasten voor direct omwonenden substantieel zijn, terwijl de aanpassing van het plan voor de ontwikkelaar relatief gering is. Ik verzoek

de gemeenteraad inzichtelijk te maken op welke wijze deze verdeling van lasten en baten is beoordeeld en gemotiveerd, en waarom is geconcludeerd dat deze gevolgen voor omwonenden aanvaardbaar worden geacht.

Zonder een expliciete, navolgbare en kenbare belangenafweging achten wij de besluitvorming op dit punt onvoldoende draagkrachtig gemotiveerd.

---

3. Situering, bouwmassa en afstand tot bestaande bebouwing

De afstand tussen de voorziene nieuwbouw en onze bestaande laagbouwbungalow bedraagt circa **25 tot 30 meter**. Gelet op de bouwhoogte, de verhoogde woonlagen en de omvang van de bouwmassa leidt dit tot een gesloten en dominant gevelbeeld dat in de praktijk wordt ervaren als een massieve wand naast bestaande laagbouw.

Ik verzoek de gemeenteraad expliciet te onderbouwen:

- welke afstand tot bestaande laagbouw in deze context als ruimtelijk aanvaardbaar wordt beschouwd;
- hoe deze afstand zich verhoudt tot de gekozen bouwhoogte en woonlaaghoogtes;
- en op welke wijze is beoordeeld dat deze combinatie niet leidt tot een onevenredige aantasting van privacy, bezonning, uitzicht en ruimtelijke beleving.

---

4. Groenstructuur, privacybescherming en juridische borging

In de planuitwerking wordt mede verwezen naar de aanwezigheid van groenstructuren die in hoogte vergelijkbaar zijn met (delen van) de bebouwing en die een buffer zouden vormen tussen de nieuwbouw en bestaande woningen. Wij merken hierbij op dat dit groen **geen juridisch geborgde garantie** biedt voor blijvende privacybescherming.

Groen kan in de tijd veranderen door onderhoud, kap, herinrichting of beleidswijzigingen, terwijl de bebouwing permanent is. Voor zover privacy, zichtlijnen en ruimtelijke beleving in de afweging zijn gebaseerd op de aanwezigheid van groen, verzoeken wij de gemeenteraad expliciet te motiveren:

- in hoeverre dit groen planologisch is vastgelegd en beschermd;
- welke garanties bestaan dat deze groenstructuur blijvend in stand wordt gehouden;
- en of zonder deze groenbuffer nog steeds sprake zou zijn van een aanvaardbare ruimtelijke situatie.

Zonder juridische borging kan het groen naar onze mening niet dienen als dragend argument om de ruimtelijke gevolgen van de bebouwing aanvaardbaar te achten.

---

5. Cumulatieve ontwikkelingen en toekomstige recreatieve druk

Daarnaast hebben wij vernomen dat de aangrenzende golfbaan overweegt om de **driving range** aan te passen of uit te breiden naar aanleiding van vrijgekomen gelden ivm de verbouwing van de Kaap. Hoewel hierover op dit moment nog geen formeel besluit is genomen, achten wij het van belang dit aspect te betrekken in de ruimtelijke afweging.

Voor onze woning aan 5.1.2e zou dit, in samenhang met de nieuwbouw van de Amelander Kaap, kunnen betekenen dat wij zowel aan de **oost- als zuidzijde** worden geconfronteerd met verdere bebouwing en intensivering van recreatief gebruik. Hierdoor ontstaat het reële risico dat onze woning geleidelijk wordt ingesloten door steeds massalere toeristische en recreatieve functies.

Ik verzoek de gemeenteraad om expliciet te beoordelen:

- in hoeverre rekening is gehouden met deze cumulatieve ruimtelijke effecten;
- en of de huidige besluitvorming voldoende waarborgen biedt tegen een stapeling van ontwikkelingen die gezamenlijk leiden tot een onevenredige aantasting van de woonkwaliteit.

---

6. Rechtsgelijkheid, consistent beleid en precedentwerking

Bij ruimtelijke besluitvorming geldt het beginsel van rechtsgelijkheid: gelijke gevallen dienen gelijk te worden behandeld, tenzij objectief en deugdelijk gemotiveerd wordt waarom daarvan wordt afgeweken. In dit geval constateren wij dat voor onze bestaande bungalows zeer strikte planologische en welstandsregels gelden, juist ter bescherming van de publieke ruimte, landschappelijke inpassing en woonkwaliteit.

Tegen deze achtergrond roept het bevreemding dat in het onderhavige project — direct grenzend aan deze bungalows — aanzienlijk ruimere bouwmogelijkheden feitelijk worden benut, onder meer door verhoogde woonlagen en een maximale positionering richting bestaande bebouwing. Ongekend in Hollum en daarmee grensverlengend. Zonder een expliciete en kenbare motivering ontstaat hiermee het beeld van een ongelijke toepassing van beleidsuitgangspunten en beoordelingscriteria.

Daarnaast is van belang dat deze besluitvorming precedentwerking kan hebben voor toekomstige ontwikkelingen op Ameland.

---

7. Slot en expliciet verzoek aan de gemeenteraad

Gelet op het voorgaande verzoek ik de gemeenteraad om expliciet te toetsen en gemotiveerd te beoordelen:

- of het terugbrengen van het aantal bouwlagen, in combinatie met woonlagen van circa 3,30 meter en een maximale situering richting bestaande bebouwing, daadwerkelijk leidt tot een aantoonbare vermindering van de massaliteit;
- of groenstructuren terecht zijn betrokken als mitigerende maatregel, en of deze juridisch voldoende zijn geborgd;
- of cumulatieve toeristische en recreatieve ontwikkelingen voldoende zijn meegewogen;
- en of de ruimtelijke en visuele gevolgen voor direct omwonenden niet onevenredig zijn in verhouding tot het nagestreefde doel.

Indien deze toetsing daartoe aanleiding geeft, verzoek ik de raad om heroverweging van de situering, bouwhoogte en/of bouwmassa, zodat de belangen van direct omwonenden op evenwichtige wijze worden meegewogen.

Deze zienswijze is bedoeld als constructieve bijdrage aan zorgvuldige besluitvorming. Graag ben ik bereid deze nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e en 5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Hollum Ameland

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 3, 4

MOTIE – vreemd aan de orde van de dag

De raad van de gemeente Schiermonnikoog in de vergadering bijeen dd. 3 februari 2026

Onderwerp: LAAT SCHIERMONNIKOOG NIET VERZUIPEN!

Constaterende dat:

De minister van Infrastuctuur en Waterstaat voornemens is de dijknormering voor onder andere Schiermonnikoog te verlagen.

Overwegende dat:

1. Schiermonnikoog onderdeel uitmaakt van de Wadden en het laatste Waddeneiland in rij is waar de dijkverzwaring nog moet worden uitgevoerd;
2. Hiervoor reeds voorbereidingskosten zijn gemaakt t.b.v. € 7 miljoen;
3. De enige dijkdoorbraak in Nederland met zout water sinds de watersnoodramp in 1953 de dijk van Schiermonnikoog is (1962);
4. Nu wordt voorgesteld de dijknormering aan te passen van 1:1000 naar 1:100 jaar, wat voor Schiermonnikoog uit veiligheidsoverwegingen onacceptabel is;
5. Er ook onzekerheid is in welke mate de zeespiegel gaat stijgen tijdens de komende decennia m.a.w. honderd jaar is niet een vast gegeven;
6. Schiermonnikoog weliswaar ruim 900 inwoners telt, maar jaarlijks ook 300.000 toeristen ontvangt;
7. Dijkverzwaring ruim 60 miljoen euro kost, maar dat de gevolgen van een dijkdoorbraak of overstroming zijn berekend op 375 miljoen euro, mede door impact van zout water.

Verzoekt het college / roept het college op om:

1. De Tweede Kamer te overtuigen van het belang van volledige uitvoering van 1Eilaun, inclusief de meekoppelkansen voor Schiermonnikoog. Dat gemaakte afspraken met- en voor de Waddeneilanden uitgevoerd en afgemaakt moeten worden en dat het onacceptabel is dat tijdens uitvoering van plannen regels worden gewijzigd;

2. De Tweede Kamer te overtuigen van het feit dat evacuatie van een eiland na een overstroming of een dijkdoorbraak schier onmogelijk is en dat aanleg van voorgestelde “hoogwatervluchtplaatsen” geen oplossing is voor de eilandbewoners en haar gasten.
3. Waddenbreed actie te ondernemen richting de Tweede Kamer en steun te zoeken bij Wetterskip Fryslân, de Provincie Fryslân en Rijkswaterstaat tegen afzwakking van de dijknormering voor Schiermonnikoog en andere Waddeneilanden en om uitvoering van 1Eilaun onverwijld voort te zetten met inzet van de hiervoor beschikbaar gestelde € 61 miljoen.
4. Deze motie ter kennisgeving door te sturen aan De Tweede Kamer, Provinciale Staten van Fryslân, de gemeenteraden van de Waddeneilanden, Wetterskip Fryslân en Rijkswaterstaat.

...en gaat over tot de orde van de dag.

Ingediend en ondertekend door:

De fractie(s) van:

- ONS BELANG
- SAMEN VOOR SCHIERMONNIKOOG
- SCHIERMONNIKOOGS BELANG

Deze motie is aangenomen/verworpen in de raadsvergadering van: 3 februari 2026

Stemmen voor: 6 Stemmen tegen: 0.

De griffier (T. Toren) K. Heeren

Aan: De Raad van de gemeente Ameland

Dd: 7 februari 2026

Van: Jack van der Vis

Betreft: Besluit over herziening beeldkwaliteitskaders van de Amelander Kaap

Goedemiddag,

Ik ben in de afgelopen raadscommissie vergadering van 6 februari inspreker geweest over het voorliggende beeldkwaliteitsplan Amelander Kaap.

Ik ben de gemeente Ameland zeer erkentelijk dat ik in de gelegenheid gesteld ben om mijn betoog (ook namens andere direct betrokken achterburen) te hebben mogen doen.

(De aantekening van inspreekbeurt heb ik inmiddels ook gedeeld).

Aansluitend aan de inspreektijd ontstonden er goede en interessante gesprekken tussen de verschillende commissieraadsleden.

Voor mij was deze avond wel een bijzondere ervaring, waarbij ik “vanaf de tribune” heb vastgesteld dat tijdens de meerdere ronden van besprekingen, soms standpunten voor mijn gevoel “uit het niets” bijgesteld werden. Het overleg verliep in goede harmonie.

Vanuit mijn positie vond ik het echter soms best wel ”frustrerend”, dat je na de eerste inspraak tijdens zo’n vergadering geen enkele rol op inhoud meer kan/mag spelen.

Ik ben me bewust dat dit conform de formele richtlijnen van een raadscommissie is.

Zo vond ik het opmerkelijk om te horen dat de VvE Amelander Kaap vanuit een notarieel perspectief mee te hebben gedaan in een zogenoemde schetsatelier om het beeldkwaliteitsplan te ontwerpen. Uit meerdere betrouwbare bronnen weet ik dat zij eveneens een voorkeursrecht hebben gekregen op het kopen van zo’n nieuw appartement.

Dit voelt voor mij (ons) als een vorm van belangenverstrengelingen.

Geen wonder dat de nieuw te bouwen appartementen zo ver mogelijk van hun bestaande locatie en dus gelijktijdig zo absurd dicht op onze woningen komen te staan.

We hebben zonder impact op het ontwerp te mogen maken (zie ook mijn aantekeningen van mijn inspreektijd), het machteloos moeten aanhoren als een goed plan.

Ik wil laatst genoemde aandachtspunt als aanvulling op mijn inspreek betoog, graag toch ook nog wel kenbaar maken, voordat er 16 februari besluiten worden genomen.

Met vriendelijke groeten,

Jack van der Vis, 5.1.2e

5.1.2e

Tel 5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	2

Aan: De Raad van de gemeente Ameland

Dd: 10 februari 2026

Van: 5.1.2e

Betreft: Besluit over herziening beeldkwaliteitskaders van de Amelander Kaap

Goedemiddag,

Ik ben direct omwonende van de geplande nieuwbouw (5.1.2e) en sta in contact met de buren en de bouwplanners. De woning is al meer dan veertig jaar in familiebezit en ik ben ook een Amelander.

Ik kan mij volledig aansluiten bij de mening van 5.1.2e. De geplande bouw met een hoogte van elf meter komt niet overeen met de reguliere bebouwing in het aangrenzende deel. Het maximaal mogelijke plannen met meerdere verdiepingen staat hier haaks op alles wat in de afgelopen decennia in het naburige bouwgebied toegestaan was. Een bouwkundige aanpassing met meer afstand of een lagere oplossing (twee verdiepingen) bij de grensbebouwing zou wenselijk zijn.

Over het algemeen is er te weinig rekening gehouden met het belangenafweging van de omwonenden. Er is geen informatie over de verlaging van de WOZ-waarde, lagere inkomsten uit verhuur gedurende de twee jaar bouwtijd, geen garantie op het behoud van de bestaande bomen in de randstrook (nieuw aangeplante bomen hebben decennia nodig voordat ze een zichtdichte buffer vormen), verlaging van het grondwaterpeil, planning van buitenterrassen en restaurantactiviteiten (geluidsoverlast vooral in de avonduren).

Ik zou het zeer op prijs stellen als de gemeenteraad deze argumenten meeneemt in de besluitvorming en zich inzet voor een evenwichtige oplossing. Het betreft een project met veel positieve mogelijkheden voor Hollum en het heeft slechts enkele aanpassingen nodig zodat wij als buren erachter kunnen staan.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e,

5.1.2e

Tel 5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

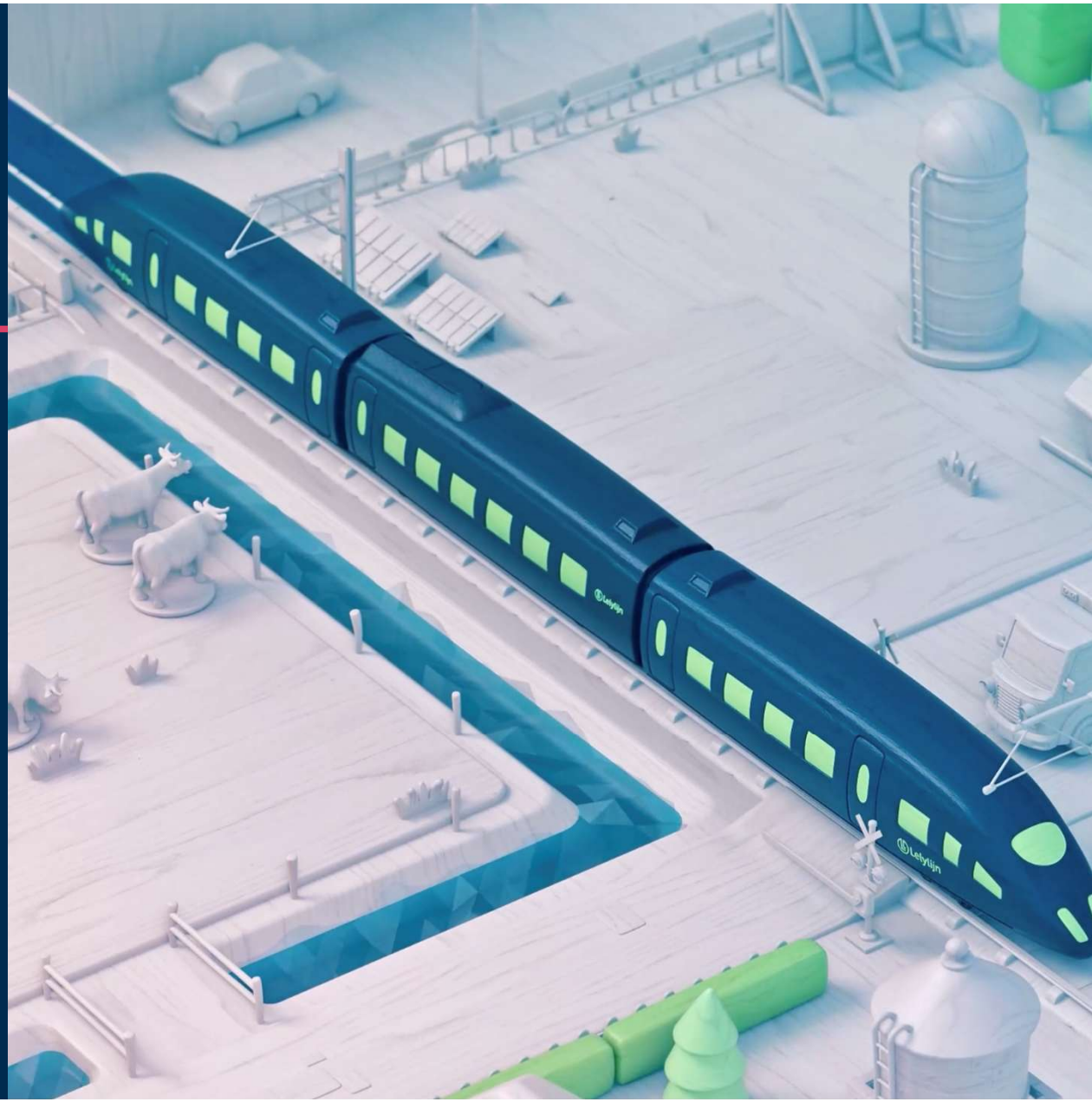
Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Lelylijn

Friese bestuurders en volksvertegenwoordigers

Stand van zaken

25 november 2025

Lelylijn-gezant

- Klaas Knot
- Opdracht: advies in januari 2026 aan de Stuurgroep Lelylijn
- Mogelijkheden en onmogelijkheden financiering
- Nauwe samenwerking met Masterplan

Lelylijn

Masterplan

In 2025 werkt het projectteam Lelylijn aan het Masterplan Lelylijn in opdracht van Rijk en regio.

We onderzoeken hoe de spoorlijn betaald kan worden en welke inhoudelijke keuzes daarbij belangrijk zijn. Ook kijken we naar vier mogelijke stationslocaties en de effecten van de Lelylijn op de lange termijn.

Lelylijn

Doel Masterplan

- Realisatie van de Lelylijn dichterbij brengen
- Keuzes voorbereiden voor besluitvorming
- Basis leggen voor vervolgstappen in 2026

Lelylijn

Onderdelen Masterplan

Impact over 100 jaar

We brengen in kaart wat de Lelylijn over 100 jaar betekent. Voor Nederland, voor de regio en in de steden en dorpen langs de lijn.

Integrale Gebiedsverdiepingen

We onderzoeken de mogelijkheden voor spoorinfrastructuur, stations en gebiedsontwikkeling voor Groningen, Drachten, Heerenveen en Emmeloord.

Financieel Masterplan

We onderzoeken hoe de Lelylijn betaald kan worden. Met geld van overheden en mogelijk ook van marktpartijen.

Lelylijn

Financieel Masterplan

We onderzoeken hoe de Lelylijn betaald kan worden.

Hierbij kijken we naar mogelijke bijdragen van regionale, nationale en Europese overheden, maar ook naar mogelijke investeringen van marktpartijen.

Relatie met Langetermijnperspectief infrastructuur en woningbouw (Kamerbrief 17 oktober 2025).

Lelylijn

Financieel Masterplan

Op 2 juli 2025 organiseerden we een werkconferentie met experts, overheden en bedrijven. Daar is gewerkt aan mogelijke financieringsmodellen. Er lijken 1-3 Lelylijn-financieringsmodellen kansrijk.

Deloitte werkt dit plan verder uit, samen met een expertcommissie en de regio.

Begin 2026 is er meer overzicht op de financieringskansen én bekostigingsmogelijkheden.

Lelylijn

Impact Lelylijn over 100 jaar

Met dit onderzoek kijken we honderd jaar vooruit:

- Hoe robuust is de Lelylijn op lange termijn?
- Wat betekent de Lelylijn in 2125 voor de economie, brede welvaart, het landschap en de leefomgeving?

Het onderzoek wordt uitgevoerd samen met Polyfern Landscape Architects en De Zwarte Hond. We werken aan vier **toekomstscenario's** met de Lelylijn.

Lelylijn

Impact Lelylijn over 100 jaar

Tijdens een ToekomstAtelier op 1 oktober 2025 werkten we verder aan de scenario’s samen met experts op het gebied van ruimte, economie, stedenbouw, landschap en spoor.

Lelylijn

Impact Lelylijn over 100 jaar

De scenario’s zijn mogelijke richtingen als gevolg van mondiale, nationale en regionale ontwikkelingen. Scenario’s zijn nadrukkelijk geen gewenste eindbeelden.

- Elk scenario kan werkelijkheid worden
- Elk scenario heeft als opgave een kwalitatief goede leefomgeving
- Scenario’s met lage economische groei bieden ook kansen
- Economie van de toekomst lastig, sturen op randvoorwaarden

Lelylijn

Integrale gebiedsverdiepingen

Het onderzoek wordt uitgevoerd door adviesbureaus, samen met gemeenten, provincies, het Rijk en de waterschappen.

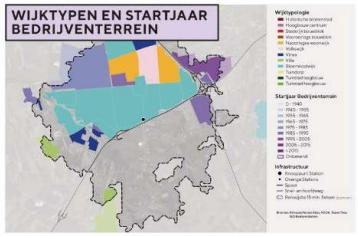
Tijdens de **maakdagen** werken alle partijen samen aan scenario's en schetsen.

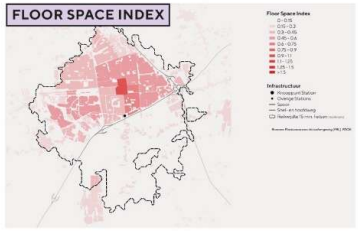
Eind 2025 is het eindrapport gereed met twee tot vier **toekomstbeelden** per plaats *(30 januari 2026 openbaar via Masterplan Lelylijn).*

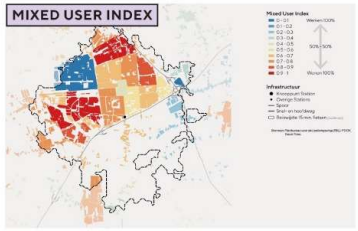

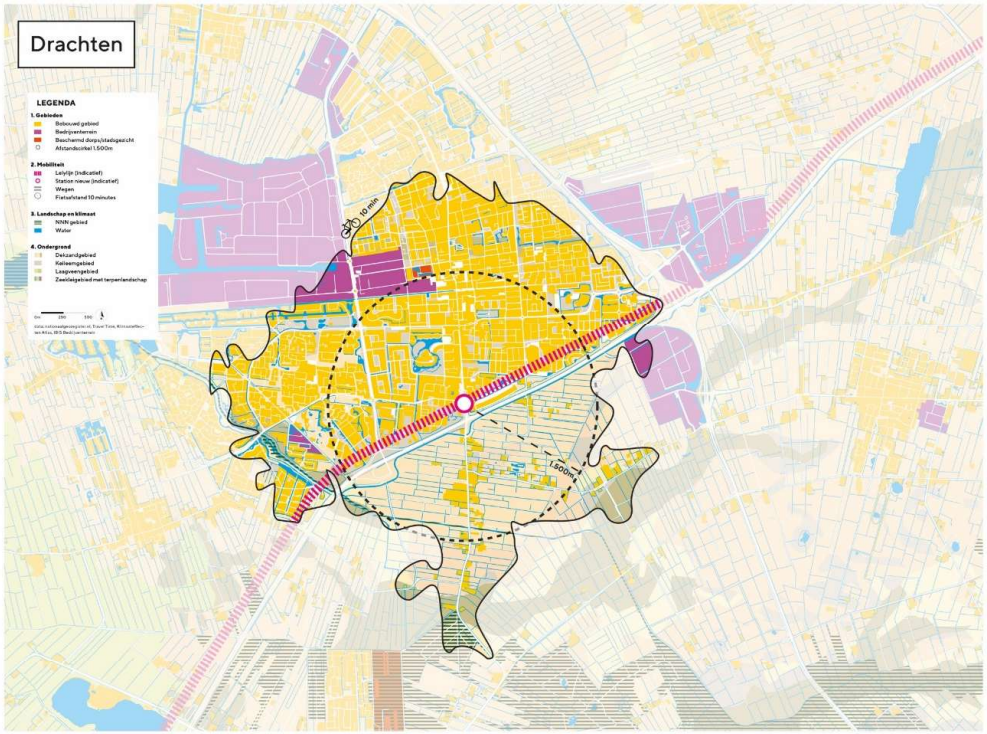
Drachten, meer stad met een station

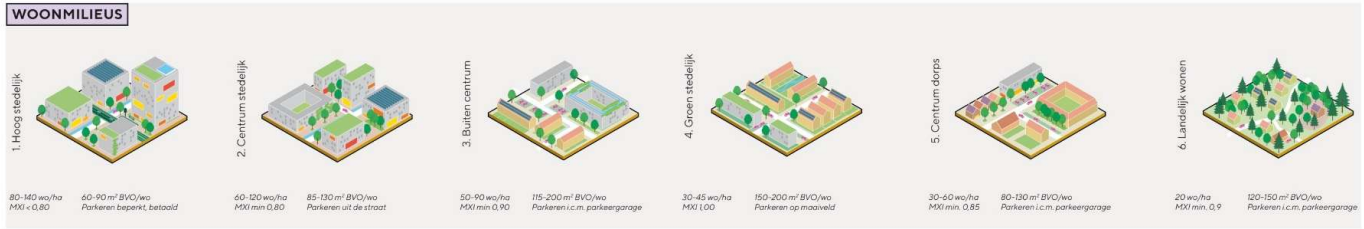
- Betere koppeling met Groningen en regio
- Centrumontwikkeling en verbinding excentrische ligging Lelylijn, sprong over A7
- Bundeling en barrière door spoor en weg (A7)
- Opgave van de bestaande stad (armoede, zorg, vergrijzing)
- Extra aandacht voor economie en campusontwikkeling

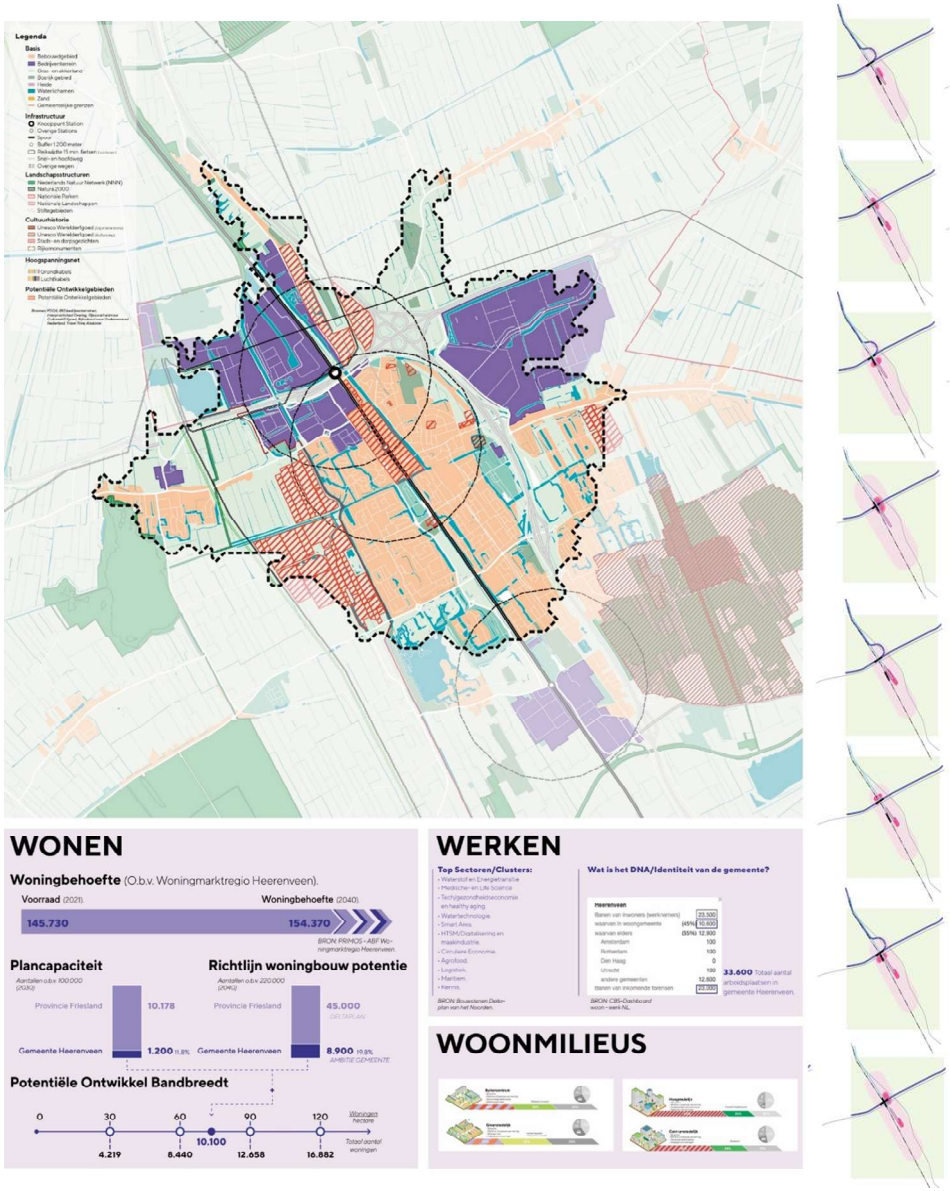

Heerenveen

Volop kansen en mogelijkheden om meer stad te worden (schaalsprong Heerenveen)

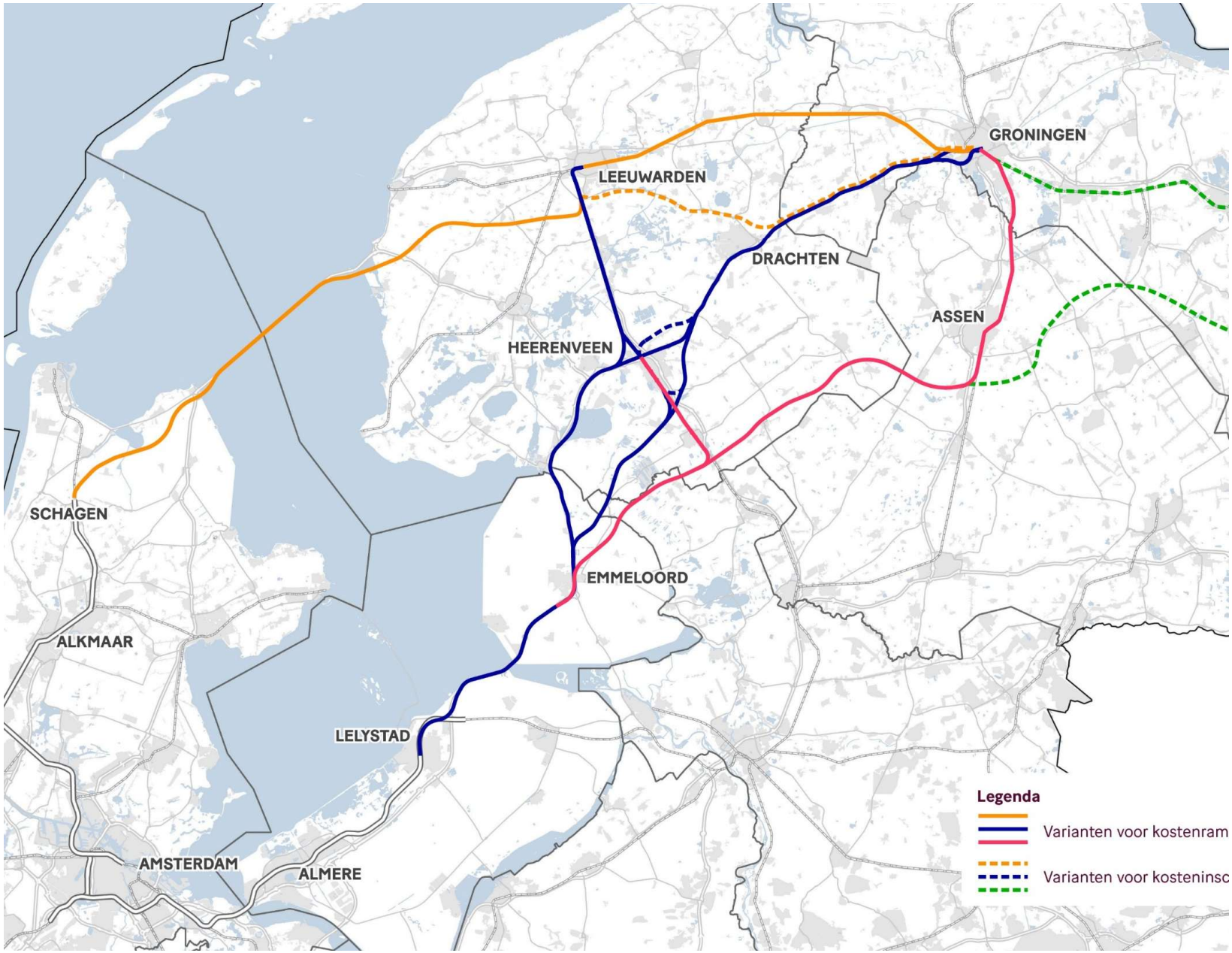
- Hoge connectiviteit met Lelylijnstation
- Bestaande stad zal hierop reageren en juist ook anticiperen
- Variatie is enorm: extra stap nodig bij startfase
- Opgaven en keuzes voor ruimtelijke kwaliteit
- Ondergrond biedt belangrijke randvoorwaarden

Lelylijn

Ontwerp Nota Ruimte

Regionaal mobiliteitssysteem

Vervolg

Congres Masterplan Lelylijn **30 januari 2026** in Den Haag

- Advies Klaas Knot
- Presentatie deelonderzoeken
- (Bestuurlijk) netwerken

Nieuw regeerakkoord

VRAGEN?
Lelylijn
Beter verbonden, meer bereiken.

Sfeerverslag bijeenkomst Lelylijn Friese volksvertegenwoordigers

Datum: 25 november 2025
Tijd: 20.00 - 22.00 uur
Locatie: Thialf in Heerenveen
Aanwezig: circa 70 belangstellenden

Bestuurders, raadsleden, Statenleden en waterschapbestuurders kregen de kans om bijgepraat te worden en vragen te stellen over de laatste stand van zaken met betrekking tot de onderzoeken rondom het Masterplan Lelylijn. In totaal zijn circa 70 volksvertegenwoordigers bijgepraat. De bijeenkomst is in nauwe samenwerking met de griffie(r)s georganiseerd om als volksvertegenwoordigers van Noordelijk Nederland geïnformeerd te worden over de Lelylijn.

Wat is het Masterplan Lelylijn?
In opdracht van rijk en regio verdiept het projectteam Lelylijn zich in 2025 in het 'Masterplan Lelylijn'. Dat betekent dat financieringsmogelijkheden worden bekeken en inhoudelijke vraagstukken verder worden besproken: we richten ons in dit Masterplan op vier stationslocaties (Groningen, Drachten, Heerenveen en Emmeloord) en nemen een brede blik op de langetermijneffecten van de Lelylijn. Het Masterplan bestaat uit de volgende onderdelen:

- Financiering- en bekostigingsmogelijkheden
- Lelylijn over 100 jaar;
- Integrale gebiedsverdiepingen.

Introductie
Gespreksleider Dimph van Ruth opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Voordat er werd begonnen met de presentaties van de Masterplan Lelylijn onderzoeken, gaf Yvonne Kager - businessmanager van Thialf - een uiteenzetting over hoe zij met veel partijen een duurzame mobiliteit pilot gaan starten; namelijk het treinstation weer te openen bij grote evenementen in Thialf. Wethouder Rolie Tromp gaf - namens het college van B&W Heerenveen - een toelichting op het belang van de Lelylijn en een station voor Heerenveen. De Lelylijn biedt de mogelijkheid voor het ontwikkelen van extra woningen. De gemeente ziet de Lelylijn als kans voor de brede welvaart in de regio en de ontsluiting die de Lelylijn gaat bieden; ook voor Drachten en het noordelijk deel van Fryslân.

Daarna gaven Stijn Lechner (projectdirecteur Lelylijn), Lennart van Drunen (projectcoördinator Lelylijn) en Durk Bergsma (programmamanager integrale gebiedsverdiepingen Drachten en Heerenveen) een presentatie. Deze presentatie (zonder kaartmateriaal) is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Gestelde vragen naar aanleiding van de presentaties:

- *Wat zijn de kosten van de Integrale Gebiedsverdiepingen?*
  De oplossingsrichtingen passen binnen de bandbreedte van de kostenraming van € 13,8 miljard uit eerder onderzoek in 2024. Het bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd.

- *Is de faseringsvraag aan Lelylijn-gezant Klaas Knot gesteld? Stel je gaat aan het project beginnen; hoe ga je dat faseren, financiële fasering of feitelijke fasering?*
  Klaas Knot gaat advies geven over financieringsmogelijkheden van de Lelylijn. Verwachting is niet dat hij iets gaat zeggen over de (bouw)fasering.

- *Wat wordt de snelheid?*
  In het onderzoek is de afgelopen jaren de ontwerpsnelheid aangehouden van 200 kilometer per uur. Dat is een realistische snelheid. De snelste Lelylijn-trein van Amsterdam naar Groningen is 1 uur en 15 min. Dat haal je door de snelheid omhoog te brengen en omdat de Lelylijn route korter is dan de huidige route.

- *Gaat de heer Knot ook adviseren over de oplossingsrichtingen in de steden?*
  De heer Knot gaat niet adviseren over keuzes die de steden moeten maken. Hij gaat adviseren over financiën en bekostiging. Wat wij nu hebben gedaan is een vormvrije voorstudie van de verkenningsfase. Daarna gaan we in de Verkenningsfase het formele traject in, wat inhoudt dat in de inspraakperiode (nieuwe) tracéalternatieven kunnen worden aangedragen. Wij maken dus in deze onderzoeksfase geen keuzes. Besluitvorming over het definitieve voorkeursalternatief vindt plaats aan het einde van de eventuele volgende fase (Verkenningsfase). Als overheden kun je wel kijken wat verstandig is om te doen als je weet dat stations op bepaalde plekken kunnen komen.

- *De gemeente Opsterland heeft veel landelijk gebied. Hoe is rekening gehouden met de drinkwaterwinning van Vitens bij Luxwoude en de Natura 2000-gebieden?*
  In deze Masterplanfase is voor Fryslân ingezoomd op Drachten en Heerenveen. In de onderzoeksfase (2024) zijn van vier gebieden zogenaamde gebiedspaspoorten opgesteld, onder andere voor het Natura 2000-gebied Van Oordt's Mersken en de bossen van Beetsterzwaag. De realisatie van een spoorlijn betekent een grote ingreep in de directe omgeving van deze natuurgebieden en op de aanwezige (natuur)waarden. De drinkwaterwinning Luxwoude is bekend. In de eventuele volgende fase moeten we alle (milieu)effecten van verschillende tracéalternatieven van de Lelylijn in beeld brengen, dus ook de effecten op de drinkwaterwinning Luxwoude.

- *De noordelijke gemeenten in Fryslân zijn niet direct aangesloten op de Lelylijn. Hoe is de ontsluiting van het noorden van Fryslân op de stations?*
  Het regionale mobiliteitssysteem heeft aandacht. De auto en het openbaar vervoer blijven belangrijke vervoersmiddelen op het platteland. Ook bus, flexvervoer (kleinere bussen), deelvervoer (deelfietsen en deelauto's) en meerijden (carpoolen) kunnen de bereikbaarheid vergroten. Door netwerken te verknopen spelen we in op de transitie van openbaar vervoer naar innovatief publiek vervoer of publieke mobiliteit. In de eventuele volgende fase moeten we alle (milieu)effecten van verschillende tracéalternatieven van de Lelylijn in beeld brengen, dus ook de effecten op de regionale mobiliteit. Het begint met het vaststellen van de stationslocaties, op basis daarvan kan het regionale mobiliteitssysteem worden ingericht.

- *Is de Lelylijn bepalend voor de keuzes in Heerenveen of zijn de keuzes in Heerenveen bepalend voor de Lelylijn?*
  De Lelylijn stuurt de ruimtelijke ontwikkelingen en ruimtelijke keuzes vooruitlopend op de Lelylijn kunnen van invloed zijn op de ligging van de spoorlijn. De keuze om te komen tot een voorkeursalternatief voor de Lelylijn is dus een integrale afweging, alles hangt met elkaar samen. In de eventuele

Verkenningsfase worden alle (milieu)effecten in beeld gebracht. Het doel van een milieueffectrapport (MER) is om de milieueffecten van plannen, programma's en projecten in beeld te brengen als hulpmiddel bij de besluitvorming, zodat het milieu een volwaardige plaats krijgt en de impact geminimaliseerd wordt, door onder andere alternatieven te vergelijken. De Lelylijn is meer dan een spoorlijn. Het is niet alleen een vervoermiddel, maar ook een structuurversterkende verbinding voor ontwikkelingen (wonen, werken en voorzieningen). Stationslocaties kunnen bepalend zijn voor het tracé, maar het tracé kan ook bepalend zijn voor de stationslocaties. De Rijksoverheid is bevoegd om het voorkeursalternatief van de Lelylijn vast te stellen aan het einde van de Verkenningsfase. Tot die tijd gaat gemeente Heerenveen ook door met ontwikkelingen.

- *De Masterplanfase gaat hoofdzakelijk over planologie en financiering. Waar zoekt Lelylijn-gezant naar financiële mogelijkheden?*
  Het is lastig om deze vraag te beantwoorden. De heer Knot presenteert zijn advies op het Congres Masterplan Lelylijn op 30 januari 2026 in Den Haag. De heer Knot voert op alle niveaus gesprekken. Verwachting is wel dat in het advies iets staat wat redelijkerwijs te verwachten is van overheden. Het ligt voor de hand dat het grootste deel van het geld van de Rijksoverheid moet komen. Het is uiteindelijk een politieke keuze om financiële middelen voor de Lelylijn beschikbaar te stellen.

- *Zijn er mogelijkheden om de Lelylijn uit Defensie budget te financieren?*
  Hier liggen wellicht mogelijkheden als de Lelylijn kan bijdragen aan Defensie doelstellingen.

- *De mogelijke impact voor Drachten en Heerenveen zijn duidelijk in beeld gebracht. Waarom is er niet ingezoomd op Opsterland?*
  Wij hebben de bestuurlijke opdracht gekregen om in te zoomen op Groningen, Drachten, Heerenveen en Emmeloord. Bij de integrale gebiedsverdieping Drachten is overigens ook de ambtelijke dienst van gemeente Opsterland betrokken. In de eventuele volgende fase moeten we alle (milieu)effecten van verschillende tracéalternatieven van de Lelylijn in beeld brengen. Hierbij worden ook de (milieu)effecten van de Lelylijn op gemeente Opsterland in beeld gebracht (bijvoorbeeld de effecten op Natura 2000-gebied Van Oordt’s Mersken).

Afsluiting
Richting de afronding bedankte de gespreksleider Dimph van Ruth de deelnemers voor hun komst naar Heerenveen. De projectorganisatie Lelylijn houdt de bestuurders en volksvertegenwoordigers op de hoogte via de periodieke brieven en op vrijdagmiddag 30 januari 2026 is het Congres Masterplan Lelylijn in Den Haag. Na afloop was er tijdens de netwerkborrel gelegenheid voor het stellen van verdiepende vragen aan de leden van de projectorganisatie Lelylijn en de gemeentelijke contactpersonen van Smallingerland en Heerenveen. Ook de omgevingsmanagers van de projectorganisatie Lelylijn waren beschikbaar voor het beantwoorden van vragen. Mochten aanwezigen geïnformeerd willen worden over de Lelylijn dan kan dit via de reguliere nieuwsbrief; aanmelden via www.delelylijn.nl.

Foto-impressie

Dimph van Ruth (gespreksleider) heet de aanwezigen van harte welkom.

Rolie Tromp (wethouder, gemeente Heerenveen)

Stijn Lechner (Projectdirecteur Lelylijn)

De aanwezigen luisteren aandachtig naar de presentaties

E-Mail
Nieuwsbericht Dijknormering
Dinsdag 27 januari 2026, 15.30 uur

Beste griffiers,

Namens Michiel Schrier, portefeuillehouder Waterveiligheid van De Waddeneilanden, stuur ik u onderstaand bericht voor raadsleden. De portefeillehouders op de verschillende eilanden zijn ook op de hoogte gebracht.

Vandaag (dinsdag 27 januari 2026) stuurde minister Tieman (Infrastructuur & Waterstaat) een brief naar de Tweede Kamer over onderwerpen binnen het waterveiligheidsdomein. Hierin is onder meer het aanpassen van de normering van een aantal dijktrajecten opgenomen.

Voor de Waddeneilanden heeft het verlagen van de dijknormering en het verhogen van de evacuatiefractie grote gevolgen wanneer er een overstroming door een extreme storm plaatsvindt. Inwoners en toeristen worden geconfronteerd met de geïsoleerde ligging van de eilanden. Het verlagen van de norm van eens in de 1000 jaar naar eens in de 300 tot zelfs plaatsen van eens in de 100 jaar en het verhogen van de evacuatiefractie vraagt nu zorgvuldigheid. Veiligheid van inwoners en toeristen moeten daarin voorop staan.

De regio (Waddeneilanden, provincies Fryslân en Noord-Holland, Wetterskip Fryslân, Hoogheemraadschap Holland Noorderkwartier) heeft een position paper en factsheet naar de Tweede Kamer gestuurd die u terugvindt in de bijlage.

De kamerbrief is terug te vinden via deze link: Stand van zaken op verschillende onderwerpen binnen het waterveiligheidsdomein | Tweede Kamer der Staten-Generaal

Op de websites van de eilandgemeenten verschijnt later vandaag hierover een nieuwsbericht.

Namens Michiel Schrier,

Dijknormering Waddeneilanden

Het verlagen van de dijknormering op de Waddeneilanden vergroot bewust het overstromingsrisico, terwijl evacuatie in de praktijk onmogelijk is.

Dit is in strijd met eerdere afspraken, verhoogt de kans op slachtoffers en leidt tot hogere maatschappelijke kosten, juist in een tijd van zeespiegelstijging en extremer weer.

Verlaging dijknormering:

- Van: bescherming tegen een overstroming 1× per 1000 jaar
- Naar: bescherming tegen een overstroming 1× per 100 jaar*

DIT BETEKENT: 10x grotere kans (dus eens in een mensenleven) op een overstroming

**dit geldt voor vier trajecten*

1. Evacuatie is geen reële optie

- Bij storm varen veerboten niet en kunnen niet aanleggen
- Mensen kunnen het eiland niet af
- Afspraak uit 2014: evacuatiefractie 0%
- Nieuwe norm rekent met 50% evacuatie *op het eiland* → onrealistisch

2. Beperkte zorg en hulpverlening

- Vaak slechts één huisarts per eiland
- Beperkte medische voorzieningen
- Hulpdiensten zijn bij storm moeilijk of niet inzetbaar

3. Meer schade, vaker en duurder

- Grotere kans op overstroming → schade mag vaker optreden
- Hogere kosten voor herstel, hulpverlening en economie
- Korte termijn besparing leidt tot lange termijn kosten

4. Risico voor drinkwatervoorziening

- Overstromingen zorgen voor verzilting van grondwater
- Krimp van de zoetwaterbel
- Schiermonnikoog en Vlieland zijn volledig afhankelijk van deze zoetwaterbel

Schiermonnikoog 'on hold' met huidige dijkversterking

- Vier eilanden zijn al versterkt volgens huidige normen
- Voor Schiermonnikoog ligt een breed gedragen voorkeursalternatief klaar

Bij het niet doorgaan van het hele Project Schiermonnikoog:

- Mogelijk ook verlies koppelkansen met o.a.
  - Dynamisch kustbeheer
  - Natura2000-doelstellingen
- Wegvallen financiering, wel geste van de minister

OPROEP AAN DE TWEEDE KAMER

- Hanteer de juiste volgorde. Breng eerst de gevolgen van de meerlaags-waterveiligheidsstrategie zorgvuldig in beeld (met toepassing van de Waddentoets en consultatie van de regio), vóórdat de norm wordt verlaagd en de evacuatiefractie wordt verhoogd.
- Het is moeilijk te accepteren dat bewoners van de Waddeneilanden bewust een reëel risico lopen op een ernstige overstroming (eens in een mensenleven), zonder dat meerlaagsveiligheid goed is uitgewerkt.
- Pas de evacuatiefractie Schiermonnikoog aan. Verlaag deze van 53% naar 52% of lager, zodat het gebiedsproces voor dijk- en duinversterking kan doorgaan, inclusief meekoppelkansen.

Veiligheid is geen rekensom, maar een verantwoordelijkheid.

Provinsje Fryslân · Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier · Provincie Noord-Holland · Gemeente Waddeneilanden · Wetterskip Fryslân

Position Paper

Verlaging dijknorm Waddeneilanden niet verantwoord

Dinsdag 27 Januari 2026

Inleiding

Het verlagen van de dijknormering en het verhogen van de evacuatiefractie heeft grote gevolgen voor de Waddeneilanden wanneer er een overstroming door een extreme storm plaatsvindt. Inwoners en toeristen worden geconfronteerd met de geïsoleerde ligging van de eilanden. Het verlagen van de norm van eens in de 1000 jaar naar eens in de 300 tot zelfs plaatsen van eens in de 100 jaar en het verhogen van de evacuatiefractie vraagt nu zorgvuldigheid. Veiligheid van inwoners en toeristen moeten daarin voorop staan.

- Juiste volgordelijkheid is noodzakelijk. Breng éérst de gevolgen goed in kaart via de uitwerking van de meerlaagswaterveiligheidstrategie vóórdat de norm verlaagd en de evacuatiefractie van 0% verhoogd wordt. Hanteer daarbij de Waddentoets. Pas dan kan een goed afgewogen aanpassing plaatsvinden. Consulteer hierbij ook de regio.
- Pas de evacuatiefractie aan van 53% naar 52% of lager zodat het hele gebiedsproces dijk- en duinversterking bij Schiermonnikoog door kan gaan. Het is moeilijk te accepteren dat inwoners van Schiermonnikoog en de andere eilanden minstens 1x in hun leven (1x/100jaar) een ernstige overstroming meemaken. Zeker zonder de uitwerking van de meerlaagsveiligheidstrategie op orde te hebben.

Waarom verlaging niet verantwoord is

- Grotere kans op overstroming: eens in een mensenleven.
- Meer complexe reddingsacties: evacuatie tijdens overstroming met storm onmogelijk; veerboten varen niet.
- Hogere gevolgschade: woningen, bedrijven en infrastructuur langdurig ontwricht.
- Risico op verlies van mensenlevens: minimale medische voorzieningen op eilanden.
- Onzekerheid verzekeringen: voor woningen en bedrijven in polders.
- Drinkwaterprobleem: zoutwater tast zoetwaterbel aan, met langdurige gevolgen voor drinkwatervoorziening.

Evacuatiefractie en schuilen

Volgens afspraken tussen Rijk en Regio in 2014 is de evacuatiefractie op de eilanden 0%: schuilen tijdens de overstroming met storm en daarna evacuatie naar de vaste wal. Het ministerie beschouwt schuilen als evacuatie om normverlaging te rechtvaardigen. Dit is onjuist: evacuatie betekent verplaatsing naar een gebied met voldoende zorg en voorzieningen. Op de eilanden zijn voorraden beperkt en medische zorg minimaal. Een lagere norm voor de waterkeringen betekent vaker een overstroming en dus vaker een complexe reddingsoperatie van inwoners én toeristen.

Project Schiermonnikoog ‘on hold’ gezet

Het hele project 1Eilaun (dijk- en duinversterking Schiermonnikoog) staat ‘on hold’ door een evacuatiefractie van 53%. Bij een lagere evacuatiefractie (<52%) zou het hele project nog doorgang kunnen vinden. Stopzetten van de dijk- en duinversterking betekent mogelijk ook het verlies van koppelkansen (dynamisch kustbeheer, Natura-2000 en financiering IKW/Waddenfonds). De minister heeft op 18 december 2025 aan de regio aangeven ten aanzien van de koppelkansen wél een geste te willen doen.

Het hele project heeft groot draagvlak onder de bevolking en betrokken partners. Door de opdracht van het Ministerie van I&W om de toekomstscenario’s voor Schiermonnikoog te schetsen, heeft het project 1EILAUN vertraging opgelopen in de voorbereidingsfase. Die vertraging lijkt zich nu tegen het project te keren.

Kortom

Normverlaging levert meer kosten, risico’s en ongemak op. Het druist in tegen klimaatscenario’s en zeespiegelstijging van het KNMI. Eerst een integrale waterveiligheidsstrategie ontwikkelen, daarna pas besluiten.

Regio

De Waddeneilanden, provincies Fryslân en Noord-Holland, Wetterskip Fryslân, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

NIEUWSBRIEF VPPG

Vooruitblik 2026

Nieuwjaarsgroet

Geachte raadsleden,

Namens het bestuur van de VPPG wensen wij u en uw naasten **alle goeds voor het nieuwe jaar**. Wij hopen dat 2026 voor u een jaar wordt waarin gezondheid, stabiliteit en bestuurlijke continuïteit centraal staan, zowel persoonlijk als in uw rol binnen de gemeenteraad. Het begin van een nieuw jaar is traditioneel een moment van reflectie én vooruitkijken. Ook voor de VPPG is dit een passend moment om stil te staan bij de koers die wij voor ogen hebben en bij de ontwikkelingen die in 2026 hun beslag zullen krijgen. De lokale democratie staat voor grote opgaven. Gemeenteraden worden geconfronteerd met toenemende complexiteit, een groeiende hoeveelheid regelgeving en hoge verwachtingen vanuit de samenleving. Dit vraagt veel van raadsleden, in het bijzonder van raadsleden van onafhankelijke lokale groeperingen, die hun werk vaak verrichten met beperkte ondersteuning. De VPPG wil ook in 2026 een betrouwbare partner zijn voor haar leden. In deze nieuwsbrief geven wij een eerste algemene schets van de plannen die voor dit jaar op stapel staan.

De positie van de VPPG
De VPPG is de vereniging voor raadsleden van onafhankelijke lokale politieke groeperingen. Groeperingen die bewust kiezen voor een lokale oriëntatie, dicht bij de inwoners staan en niet gebonden zijn aan landelijke partijstructuren. Deze positie biedt grote kansen, maar brengt ook specifieke uitdagingen met zich mee. Lokale groeperingen beschikken vaak over minder middelen, terwijl de bestuurlijke verantwoordelijkheden van raadsleden onverminderd groot zijn. Juist daarom blijft de rol van de VPPG onverminderd relevant. In 2026 blijft de VPPG zich inzetten voor het versterken van de kwaliteit van het raadswerk; het ondersteunen van raadsleden bij hun bestuurlijke

en controlerende rol; het bevorderen van kennisdeling tussen lokale groeperingen; het behoud van de onafhankelijkheid van lokale partijen. Deze uitgangspunten vormen het fundament onder alle activiteiten die wij dit jaar zullen ontplooien.

2026: een jaar met veel plannen
Voor 2026 staan binnen de VPPG veel plannen en initiatieven op stapel. Het bestuur heeft de afgelopen periode intensief gewerkt aan de voorbereiding hiervan. Daarbij is bewust gekozen voor een zorgvuldige en realistische benadering. Wij willen voorkomen dat initiatieven te snel of ondoordacht worden uitgerold. Kwaliteit, toepasbaarheid en aansluiting bij de praktijk van het raadswerk staan voorop. Daarom zullen wij in de loop van het jaar stapsgewijs informatie met u delen over de verschillende plannen. Deze plannen richten zich onder andere op: uitbreiding en verdieping van het scholingsaanbod; samenwerking met externe deskundigen; verdere professionalisering van de VPPG Academie; versterking van de positie van raadsleden binnen het lokale bestuur. Nadere invulling volgt op een later moment.

Uitbreiding van de VPPG Academie
Een belangrijk speerpunt voor 2026 is de **uitbreiding van het aanbod van de VPPG Academie**. De Academie vormt al geruime tijd een belangrijk instrument voor scholing en kennisontwikkeling van raadsleden. De praktijk laat zien dat het raadswerk steeds veeleisender wordt. Nieuwe raadsleden moeten in korte tijd veel kennis opdoen, terwijl ervaren raadsleden geconfronteerd worden met steeds complexere dossiers. In 2026 zal het aanbod van de VPPG Academie worden uitgebreid en verder geprofessionaliseerd. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de behoeften van raadsleden in verschillende fasen van hun raadsperiode. De VPPG Academie blijft gericht op praktische toepasbaarheid, met oog voor de dagelijkse realiteit van het raadswerk.

Samenwerking met professionele partijen
Om de kwaliteit van het opleidingsaanbod verder te verhogen, zal de VPPG in 2026 samenwerkingen aangaan met professionele partijen. Deze partijen beschikken over specialistische kennis en ruime ervaring op het gebied van openbaar bestuur en recht. De samenwerking richt zich met name op de bestuurlijke en juridische kant van het raadswerk. Juist op deze terreinen neemt de complexiteit toe en is behoefte aan verdieping en duiding. Door samen te werken met externe deskundigen kan de VPPG haar leden ondersteunen met actuele kennis, praktische inzichten en heldere kaders.

Bestuurlijke en juridische ondersteuning
De focus op bestuurlijke en juridische aspecten is geen toevallige keuze. Gemeenteraden hebben een belangrijke verantwoordelijkheid bij besluitvorming, toezicht en kaderstelling. Deze taken vragen om zorgvuldigheid en kennis van Wet- en regelgeving. De VPPG wil in 2026 bijdragen aan het versterken van deze competenties bij raadsleden. Niet door uniformiteit na te streven, maar door raadsleden beter toe te rusten om zelfstandig en kritisch hun rol te vervullen.

Werken aan een sterke gemeenteraad
Alle activiteiten van de VPPG in 2026 zijn uiteindelijk gericht op één doel: **het versterken van de gemeenteraad**. Een sterke gemeenteraad: beschikt over voldoende kennis en inzicht; kan zijn controlerende rol effectief uitvoeren; staat stevig in het bestuurlijke krachtenveld en is zichtbaar en benaderbaar voor inwoners. De VPPG ziet het als haar taak om hieraan bij te dragen door ondersteuning te bieden waar nodig.

Wat betekent dit voor u?
Voor u als raadslid betekent dit dat u in 2026 kunt rekenen op: een breder scholingsaanbod; meer aandacht voor bestuurlijke en juridische thema's; ondersteuning die aansluit bij de praktijk en mogelijkheden tot kennisdeling met collega-raadsleden. Wij nodigen u uit om actief gebruik te maken van het aanbod dat in de loop van het jaar verder wordt gepresenteerd. Uw ervaringen en signalen uit de praktijk zijn daarbij van grote waarde.

Communicatie en informatievoorziening
De VPPG zal u in 2026 regelmatig informeren over nieuwe ontwikkelingen. Dit gebeurt onder andere via: nieuwsbrieven; de website van de VPPG en bijeenkomsten en scholingsactiviteiten. 2026 wordt een jaar waarin de VPPG verdere stappen zet in de ondersteuning van raadsleden. Met veel plannen op stapel, een duidelijke koers en oog voor kwaliteit kijken wij met vertrouwen vooruit.

Wij danken u voor uw inzet voor de lokale democratie en wensen u nogmaals **alle goeds voor het nieuwe jaar**.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van de Vereniging voor Plaatselijke Politieke Groeperingen (VPPG)

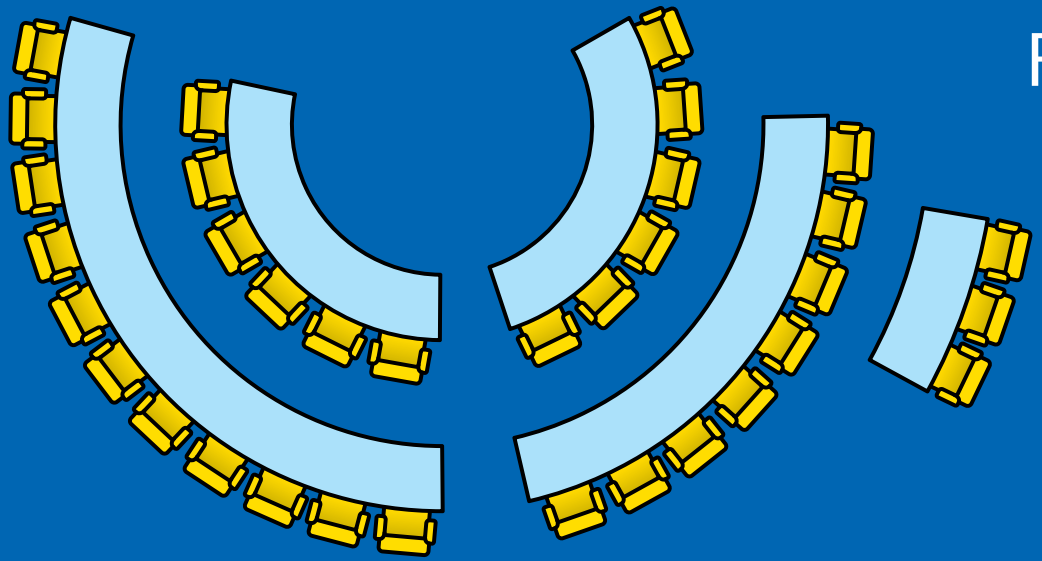
Secretariaat:

Nijemonde 31
3434 AZ. Nieuwegein
Telefoon: 06-27017646
info@vppg.nl
secretariaat@vppg.nl
www.vppg.nl

.

RAAD VOOR HET OPENBAAR BESTUUR

DE GEMEENTERAAD

FUNDAMENT VAN ONS OPENBAAR BESTUUR

DE RAAD VOOR HET OPENBAAR BESTUUR
is een onafhankelijk adviesorgaan van de regering en het parlement. De ROB adviseert – gevraagd of op eigen initiatief – over de inrichting en het functioneren van het openbaar bestuur en de beleidsmatige aspecten van financiële verhoudingen tussen Rijk, gemeenten en provincies. Extra aandacht gaat uit naar de beginselen van democratie en rechtsstaat.

WETTELIJKE VERANKERING
De ROB is ingesteld bij wet van 12 december 1996 (Wet op de raad voor het openbaar bestuur, *Staatsblad*, 1996, nr. 623). Per 1 juli 2017 is de adviesfunctie van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) overgedragen aan de Raad voor het Openbaar Bestuur. De Rfv was ingesteld bij wet van 21 februari 1997.

De geschiedenis van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gaat terug tot in 1960. Toen werd de Raad voor de gemeentefinanciën (Rgf) opgericht. In 1965 werd de Raad voor de Territoriale Decentralisatie (RTD) ingesteld. Beide zijn voorlopers van de huidige Raad voor het Openbaar Bestuur.

WERKWIJZE
Adviesaanvragen kunnen van alle ministeries en van de beide Kamers der Staten-Generaal afkomstig zijn. De ROB baseert zijn adviezen op bestuurlijke kennis en ervaring, state-of-the-art wetenschappelijke inzichten en kennisname van opinies en inzichten uit de samenleving. Ook via andere activiteiten (lezingen, rondetafelgesprekken, congressen, inleidingen) levert de ROB een bijdrage aan het politiek-bestuurlijke en maatschappelijke debat over het functioneren van het openbaar bestuur en de democratie.

SAMENSTELLING
De Raad bestaat uit een voorzitter en acht leden die worden benoemd bij Koninklijk Besluit. Zij zijn geselecteerd op basis van hun deskundigheid en maatschappelijke ervaring. Daarnaast kan de Raad voor projecten tijdelijke raadsleden aanstellen.

STAF
Een compacte staf ondersteunt de Raad. De secretaris en zijn medewerkers leggen over hun werk verantwoording af aan de Raad.

ADRESGEGEVENS
Bezoekadres: Korte Voorhout 7
Postadres: Postbus 20011
2500 EA Den Haag
T 070 426 75 40
E info@raadopenbaarbestuur.nl
www.raadopenbaarbestuur.nl
@Raad_ROB

Vormgeving: Studio Tint, Den Haag
© Februari 2026 Raad voor het Openbaar Bestuur

Voorwoord

8.462. Dat is het aantal gemeenteraadsleden dat actief is in 342 gemeenten. Een veelvoud daarvan heeft zich kandidaat gesteld voor de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026. Voor al die kandidaat-raadsleden heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) deze bundel samengesteld. Met deze bundel delen we onze kennis, dragen we bij aan goed openbaar bestuur en leren raadsleden de ROB kennen. Kijk ook eens op raadopenbaarbestuur.nl.

De ROB is een adviesorgaan voor regering en parlement. Onze adviezen gaan over de inrichting en het functioneren van het openbaar bestuur. En over de bestuurlijke en financiële verhoudingen. Met 'financiële verhoudingen' bedoelen we het geld dat van het Rijk naar gemeenten en provincies gaat via het gemeentefonds, het provinciefonds en specifieke uitkeringen. Dat is ingewikkelde materie waarmee ook gemeenteraadsleden te maken krijgen.

Onze adviezen zijn niet alleen bedoeld voor de ministeries of de Tweede Kamer. Ze gaan namelijk heel vaak over decentrale overheden, de rol van raadsleden en hun ondersteuning, gemeentefinanciën en regionale samenwerking. Over al deze thema's kun je lezen in deze bundel. Daarnaast gaat het in het algemeen over het functioneren van de democratie in Nederland, goed openbaar bestuur en het gezag van de overheid.

In de media gaat het veel en vaak over vertrouwen in de overheid, dat dat steeds minder wordt onder de burgers. Dat is zorgelijk. Ook is geregeld in het nieuws dat raadsleden belaagd worden en dat politieke partijen moeite hebben om kandidaten te vinden voor gemeenteraadsverkiezingen. Spannende discussies over windmolens of azc's, het komt allemaal bij elkaar in de gemeenteraad. Ga er maar aan staan als raadslid, naast je werk en privésituatie. De ROB vindt het bemoedigend dat toch nog zoveel mensen zich willen inzetten voor onze democratie.

Weet dat je er als raadslid niet alleen voor staat. Natuurlijk mag je steun verwachten van je politieke partij, maar laat je vooral ook bijstaan door hulptroepen zoals de griffie en de Rekenkamer. En doe je voordeel met alles wat de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden aanbiedt aan activiteiten en ondersteuning.

Het ambt van raadslid is prachtig. Uit periodiek onderzoek onder raadsleden blijkt telkens weer dat mensen trots zijn op hun werk. En dat is terecht, want raadsleden vormen de ruggengraat van het openbaar bestuur in Nederland.

We wensen alle raadsleden veel succes en veel leesplezier met deze bundel!

Met vriendelijke groet,

Mariëtte Hamer
Voorzitter

Iris Sluiter
Secretaris-directeur

Inhoud

	Voorwoord	3
1	**Naar een sterkere democratie**	5
2	**‘Daar gaat de gemeenteraad niet over’**	8
3	**Hoe bestuur je een mammoettanker? Over regionale samenwerking**	11
4	**Waarvoor betalen de inwoners belasting aan de gemeente?**	14
5	**Goed bestuur is niet gratis!**	18
6	**Bezuinigingen op komst!**	20
7	**Goed openbaar bestuur, wat is dat?**	22
8	**Gezag moet je verdienen**	25
	Samenstelling Raad voor het Openbaar Bestuur	28

1 Naar een sterkere democratie[1]

Uit onderzoek blijkt dat burgers het gevoel hebben dat ze niet worden gehoord en dat er over hun hoofden heen beslissingen worden genomen. Het schort aan luisterend en opvolgend vermogen van de overheid. Politiek en bestuur, ook gemeenteraadsleden, moeten daar wat mee. Hoe is het gesteld met de democratie in ons land?

DEMOCRATIE-ABC

Democratie vervult een aantal functies. Zij heeft allereerst een machtsdelende functie: macht is in handen van velen en niet van enkelen. Daarbij houdt democratie rekening met minderheden, omdat iedereen tot een minderheid behoort. Democratie heeft ten tweede de functie van het organiseren van draagvlak voor wetgeving en beleid: volksvertegenwoordigers nemen op gelegitimeerde wijze beslissingen die bindend zijn voor iedereen. Een derde functie van democratie is het kanaliseren van politieke tegenstellingen met woorden in plaats van geweld: machthebbers waar we zonder bloedvergieten van af kunnen.

De kernelementen van democratie zijn burgerlijke gelijkheid (alle leden van de vereniging die we democratie noemen zijn gelijk) en invloed van de burger op het bestuur (demos-kratia).

Nederland kent het stelsel van vertegenwoordigende of representatieve democratie. Burgers kunnen kiezen wie hen vertegenwoordigt en ze kunnen ook zichzelf verkiesbaar stellen. Die vertegenwoordigende lichamen, bijvoorbeeld de gemeenteraad, moeten richting kunnen geven aan het overheidsoptreden. En ze moeten in staat zijn om het overheidsoptreden te controleren. Bijvoorbeeld door het college van burgemeesters en wethouders te vragen hierover verantwoording af te leggen.

Dus: in de kern van onze representatieve democratie draait het om de mogelijkheid tot vreedzame wisseling van de macht, via het algemeen kiesrecht en periodieke vrije, eerlijke en geheime verkiezingen.

OPVATTINGEN OVER DEMOCRATIE IN NEDERLAND

Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) blijkt dat de meerderheid van de Nederlandse kiezers de democratie steunt. Maar niet iedereen blijkt hetzelfde te verstaan onder ‘democratie’. Het Nederlands Kiezersonderzoek (NKO)[2] constateert dat de meeste Nederlandse kiezers democratie vooral zien als liberale democratie, een systeem van macht en tegenmacht. Daarbij zien mensen tegenmacht door de rechtspraak als belangrijker dan tegenmacht door bijvoorbeeld media, demonstraties of referenda. Ze vinden sommige

1 Zie ook Raad voor het Openbaar Bestuur, *Naar een sterkere democratie. Voor, met en van burgers*, augustus 2025.

2 Nederlands Kiezersonderzoek (NKO): R. Voogd, K. Jacobs, M. Lubbers en N. Spierings (2024), *De verkiezingen van 2023. Van Onderstroom naar Doorbraak: Onvrede en Migratie*. SKON, zie www.dpes.nl.

onderdelen van de democratie erg belangrijk, zoals vrije en eerlijke verkiezingen. Andere onderdelen vinden ze wat minder belangrijk, zoals duidelijke verschillen tussen partijen.

Uit de NKO-onderzoeken blijkt ook dat de opvattingen over democratie van mensen in grote lijnen samenhangen met de partij waarop ze stemmen. Als de totale kiezersgroep in twee delen wordt gesplitst, staan aan de ene kant de mensen die stemmen op PVV, VVD, NSC en BBB, en aan de andere kant de mensen die stemmen op GL/PvdA en D66, zo blijkt uit het NKO. Als stemmers en politici dus over 'democratie' praten, hebben ze het waarschijnlijk niet helemaal over hetzelfde. Die verschillen kunnen het debat beïnvloeden.

Tussen de verschillende opvattingen over democratie zit een zekere spanning. Waar de ene groep burgers en politici vindt dat democratie vooral draait om het nemen van meerderheidsbeslissingen, vindt de andere groep burgers en politici dat de wil van de meerderheid slechts één van de afwegingen is in een groter geheel. Deze vormen van democratie noemen we ook wel meerderheidsdemocratie en consensusdemocratie. Het SCP ziet een accentverschuiving van een consensusdemocratie met veel aandacht voor minderheden, naar een meerderheidsdemocratie met 'een grotere doorzettingsmacht voor de wil van de meerderheid'.[3]

Het SCP signaleert dat burgers democratie belangrijk vinden, maar dat ze tegelijkertijd openstaan voor bestuursvormen die daar moeilijk mee te rijmen zijn. Ze willen én meer democratie én een leider die doet wat het volk wil. In 2024 vond 28% van de Nederlanders dat het goed zou zijn als het landsbestuur wordt overgelaten aan een aantal krachtige leiders. Dat aandeel ligt sinds 2008 redelijk stabiel rond de 30%. 50% vond dat juist niet.[4]

Ochlocratie: dictatuur van de massa[5]

Ilja Leonard Pfeijffer is classicus en schrijver. In zijn boek *Alkibiades* legt hij uit dat volgens oude Griekse theorieën elke staatsvorm een positieve en een negatieve pendant heeft. Zo heeft de monarchie als tegenhanger de tirannie, en heeft de aristocratie als tegenhanger de oligarchie. De negatieve tegenhanger van de democratie is de *ochlocratie*: de dictatuur van de massa.

Volgens Pfeijffer is democratie een kwetsbaar bezit dat aan zichzelf ten onder kan gaan en kan vervallen in een dictatuur, zoals gebeurde in het oude Athene, en in de huidige tijd in landen om ons heen. Een teken dat in Nederland de democratie vervalt in een ochlocratie is volgens Pfeijffer dat politici bang zijn voor de publieke opinie. Er is nauwelijks nog

3 Sociaal en Cultureel Planbureau, Continu onderzoek burgerperspectieven 2024|2. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

4 Sociaal en Cultureel Planbureau, Continu onderzoek burgerperspectieven 2025|1. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

5 Zie ook: www.filosofie.nl/ilja-leonard-pfeijffer-alkibiades-een-democratie-kan-aan-zichzelf-ten-onder-gaan/.

een politicus die de moed heeft om een langetermijnvisie te ontwikkelen: niemand durft verder te kijken dan de volgende opiniepeiling.

Een ander symptoom van verval van de democratie is afnemend respect voor de instituties: 'Haags gedoe' of 'nepparlement'. Ten slotte is in een ochlocratie sprake van versnippering, waarbij de politiek een soort gevecht wordt tussen deelbelangen. De politiek is dan een spel om te winnen voor je eigen achterban – ten koste van anderen. Dat leidt tot kortademig beleid zonder langetermijnvisie en een gebrek aan oplossend vermogen bij de overheid.

WAAROM ONZE DEMOCRATIE VERSTERKING NODIG HEEFT [6]

Er zijn zorgen over de staat van de democratie in Nederland. Sommigen relativeren het en zien slechts 'wat barstjes'. Andere slaan alarm en zien een 'verval van het systeem'. Internationaal gezien doen we het best goed, maar zeker is: investeren is nu nodig om verder verval te voorkomen. Maar de overheid is veel met zichzelf bezig, zo zien veel burgers het. Dat is zorgelijk. Het functioneren van de democratie in Nederland moet beter, vindt de ROB.

In een sterke democratie luistert de overheid goed naar wat burgers vinden. Dat betekent niet dat de overheid zomaar alles overneemt wat mensen zeggen of zich laat meeslepen door druk van buitenaf. Het gaat om een goede balans: luisteren, maar ook verstandige keuzes maken. De overheid moet rekening houden met verschillende groepen, het algemeen belang dienen en de rechten van iedereen respecteren.

In een sterke democratie stemmen burgers niet alleen, maar doen ze ook actief mee (participeren). De representatieve en participatieve democratie zorgen er samen voor dat het algemeen belang zo goed mogelijk behartigd kan worden.

In een sterke democratie hebben burgers het gevoel dat ze erbij horen en mee kunnen doen. Of je je betrokken voelt, hangt ook af van hoe goed jouw belangen worden vertegenwoordigd. Diversiteit en inclusie zijn daarom essentieel. Ze zorgen ervoor dat iedereen gelijke kansen heeft om mee te doen en invloed te hebben op bestuur en beleid.

De overheid is verantwoordelijk voor een goed functionerend democratisch stelsel. Maar ook burgers hebben een verantwoordelijkheid: meedenken over wat goed is voor iedereen en zorgen dat de overheid iedereen blijft vertegenwoordigen. Daarom is het belangrijk dat mensen leren wat burgerschap betekent: hoe je meedoet, wat je rechten en plichten zijn en hoe je respectvol met anderen omgaat. Als burgers deze vaardigheden ontwikkelen, wordt de democratie sterker. Want democratie is geen eenrichtingsverkeer: ook de burger heeft een verantwoordelijkheid.

Een sterke democratie begint bij burgers.

6 Raad voor het Openbaar Bestuur, *Naar een sterkere democratie.* Voor, met en van burgers, augustus 2025.

2 ‘Daar gaat de gemeenteraad niet over’

De verhouding tussen gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders kun je vergelijken met de verhouding tussen Tweede Kamer en regering. De gemeenteraad is dus een belangrijk orgaan: hij stuurt en controleert het college. In theorie gaat de gemeenteraad overal over. Hij moet zich dan ook niet met een kluitje in het riet laten sturen als hem wordt gezegd dat hij ergens ‘niet over gaat’. Ook bij regionale samenwerkingsverbanden is er een belangrijke rol voor de gemeenteraad weggelegd (zie hiervoor het volgende artikel).

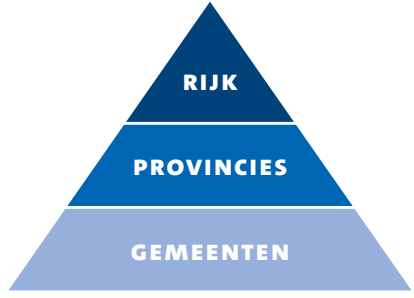
WAT ZIJN OVERHEIDSTAKEN?

De overheid bepaalt zelf wat een overheidstaak is en wat niet. Zo twijfelt niemand eraan dat defensie en gezondheidszorg overheidstaken zijn. Wat een overheidstaak is, kan per situatie verschillen. In tijden van hongersnood zou ook een bakkerij een overheidstaak kunnen zijn.

Er zijn ook activiteiten die worden uitgevoerd door zowel gemeente als commerciële bedrijven, zoals grondexploitaties, jachthavens, werklozen aan een baan helpen, of huishoudelijke hulp aan zorgbehoevenden. Daarbij moet de gemeente erg oppassen dat ze zich niet schuldig maakt aan oneerlijke concurrentie.

VERHOUDING TUSSEN GEMEENTE, PROVINCIE EN RIJK

Nederland is een gedecentraliseerde eenheidsstaat. Daarin zijn drie bestuurslagen belast met algemene overheidstaken, namelijk de gemeenten, de provincies en het Rijk. Deze opbouw van bestuurlijk Nederland wordt het ‘Huis van Thorbecke’ genoemd en geldt sinds halverwege de negentiende eeuw:[7]

In het Huis van Thorbecke werden oorspronkelijk voor de eenheid en herkenbaarheid van het openbaar bestuur alle aspecten van een taak ondergebracht bij één bestuurslaag. Die bestuurslaag had dan ook alle bijbehorende bevoegdheden, en moest die taken zelf bekostigen (bijvoorbeeld met heffingen). Dat leverde een duidelijke band op tussen betalen en bepalen. Elke overheid legde democratische verantwoor-

7 Grondwet 1848, Provinciewet 1850 en Gemeentewet 1851.

ding af aan de eigen volksvertegenwoordiging over het uitvoeren van de taken en de inzet van de publieke middelen.

Nog altijd is het Huis van Thorbecke leidend in ons openbaar bestuur. Daarbij is het *subsidiariteitsbeginsel* het uitgangspunt. Dat betekent dat een taak bij de gemeente ligt, 'tenzij'. Als een taak niet aan de gemeente kan worden toebedeeld, gaat die taak naar de provincie; en als dat ook niet kan, gaat de taak naar het Rijk. Door overheidstaken zo veel als mogelijk bij gemeenten te beleggen, wordt de betrokkenheid van inwoners bij hun bestuur bevorderd, zo is het idee. De gemeente wordt verondersteld de wensen van inwoners het beste te kennen en haar beleid daarop aan te laten sluiten.[8]

Gemeentewet, artikel 117

1. Onze Minister bevordert de decentralisatie ten behoeve van de gemeenten.
2. Voorstellen van maatregelen waarbij bepaalde aangelegenheden tot rijks- of provinciaal beleid worden gerekend, worden slechts gedaan indien het onderwerp van zorg niet op doelmatige en doeltreffende wijze door de gemeentebesturen kan worden behartigd.

AUTONOMIE EN MEDEBEWIND

Sinds 1848 is er veel veranderd in ons bestuurlijke stelsel, maar het Huis van Thorbecke fungeert nog steeds als leidraad voor de toedeling van overheidstaken. De overheidslagen zijn echter niet meer zo gescheiden als oorspronkelijk bedoeld. Taken zijn tegenwoordig veelal opgedeeld en verspreid over de bestuurslagen van de overheid. Het Rijk zorgt bijvoorbeeld voor het beleid en de bekostiging van taken en de gemeenten zorgen voor de uitvoering daarvan. De verschillende overheidslagen moeten dan samenwerken om die overheidstaak uit te voeren.

De wetgever (dat zijn de regering en de Eerste en Tweede Kamer) bepaalt welke overheidslaag een taak moet gaan uitvoeren. Hij kan een taak dus ook toedelen aan de provincie of het Rijk. De wetgever kan ook bepalen wat gemeenten *niet* mogen. Zo mogen gemeenten bijvoorbeeld niet hun belastingen laten afhangen van het inkomen of vermogen van hun inwoners.

Als de wetgever taken opdraagt aan de gemeenten, noemen we dat 'medebewindstaken'. Zo *moeten* gemeenten zorgen voor schoolgebouwen, wegen, bijstandsuitkeringen, jeugdzorg, verkiezingen, enzovoort. Een lijst van al die medebewindstaken is er niet. De ROB[9] heeft er bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op aangedrongen zo'n lijst wel te maken. Dat geeft iedereen duidelijkheid. Autonome taken zijn taken die de gemeente zelf oppakt.

8 Dit is de decentralisatiestelling van Oates, uit W.A. Oates, Fiscal federalism, 1972.

9 Raad voor het Openbaar Bestuur, *Afrekenen met disbalans*, maart 2025.

Gemeentelijke verordeningen en besluiten mogen niet strijdig zijn met landelijke wetten, besluiten en regelingen. In zo'n geval heeft de landelijke bepaling altijd voorrang op de gemeentelijke bepaling. De gemeentelijke bepaling komt dan buitenspel te staan.

Zolang de gemeente zich houdt aan dit kader, mag ze álles doen voor haar inwoners. De officiële naam daarvoor is dat gemeenten een 'open huishouding' hebben.

VERHOUDING TUSSEN GEMEENTERAAD EN COLLEGE

Het college van burgemeester en wethouders is *niet* bevoegd te bepalen waar de raad zich wel of niet mee mag bezighouden. 'Thorbeckehoogleraar' prof. G. Boogaard[10] formuleert dat ondubbelzinnig:

> *'De gemeenteraad gaat overal over, omdat de Grondwet nog altijd van het zogenaamde hoofdschap van de gemeenteraad uitgaat: de gemeenteraad is het hoogste orgaan van de gemeente. Ook waar de gemeenteraad niet zelf een bevoegdheid uitoefent, komt de gemeenteraad beslissende invloed toe. Er is geen uitvoeringsmonopolie van wethouders waar gemeenteraadsleden van zouden moeten afblijven. De gemeenteraad mag de frequentie en het detailniveau van de politieke verantwoording van het bestuur helemaal zelf bepalen: van kadernota tot stoeptegel. De drie rollen van de gemeenteraad (de kaderstellende, de controlerende en de volksvertegenwoordigende rol[11]) zijn bedacht om daarbij te helpen. Maar het zijn juridisch zeker geen verboden om het in voorkomende gevallen anders te doen.'*

Duidelijker kan zelfs de ROB het niet zeggen! Er zijn wetten die een bepaalde medebewindstaak opdragen aan het college, maar ook in dat geval heeft de gemeenteraad beslissende invloed op de uitvoering van die taak.

Daarnaast heeft de wetgever bepaalde bevoegdheden toegekend aan de *burgemeester*, vooral op het gebied van openbare orde en veiligheid. Dat zijn dus géén bevoegdheden van de gemeenteraad en ook niet van de wethouders. De gemeenteraad kan hierover natuurlijk wel altijd in gesprek gaan met de burgemeester.

CONCLUSIE

De gemeenteraad bepaalt voor een belangrijk deel zélf waar hij over gaat. De grenzen die er zijn, zijn wettelijk vastgelegd, bijvoorbeeld om oneerlijke concurrentie met bedrijven te voorkomen. Ook kan de wetgever bepaalde taken toewijzen aan Rijk of provincie, maar dan kan de gemeenteraad die regels nog wel inkleuren. Daarbij moet de gemeenteraad wel de bevoegdheden van Rijk en provincie respecteren. Ook zijn er wetten die gemeenten bepaalde verboden opleggen. En er zijn heel veel wetten die gemeenten opdragen om bepaalde taken uit te voeren. De gemeenteraad is dan verplicht om dat te doen en kan niet weigeren.

10 In: VNG-magazine, 27 augustus 2021, nummer 12. Zie ook www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/de-gemeenteraad-is-een-slapende-reus-die-gaat-over-alles/.

11 Zie bijvoorbeeld het 'geboorteboek' van het dualisme: Het rapport van de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie (commissie-Elzinga), *Dualisme en lokale democratie*, 1999, p. 455.

3 Hoe bestuur je een mammoettanker? Over regionale samenwerking[12]

Zich inzetten voor de samenleving, het realiseren van politieke ideeën, burgers vertegenwoordigen en opkomen voor bepaalde groepen. Aanstaande gemeenteraadsleden hebben mooie ambities en willen graag het verschil maken. De bestuurlijke realiteit is weerbarstiger: veel beleid ligt vast, het grootste deel van het gemeentebestuur is going concern. Bovendien zijn de financiële middelen beperkt. En dan nog iets: regionale samenwerking. Een evergreen in het decentrale openbaar bestuur en tegelijkertijd een terugkerend probleem voor gemeenteraadsleden: hoe bestuur je de mammoettanker die regionale samenwerking heet? De ROB heeft de nodige adviezen over dit thema geschreven.[13]

WAT IS HET PROBLEEM? GEMEENTERADEN ERVAREN AFSTAND!

Regionale samenwerking is al ruim 150 jaar oud, net als de discussie daarover. Veel gemeenten vinden het verstandig om bij het uitvoeren van hun taken samen te werken met andere gemeenten omdat ze vinden dat daaraan voordelen zijn verbonden, bijvoorbeeld het behalen van kwaliteitsverbetering, het realiseren van schaalvoordelen, het kunnen aanbieden van complexe voorzieningen voor weinig gebruikers, het besparen van kosten en het delen van expertise.

Gemeenteraadsleden vertegenwoordigen het volk, stellen kaders en controleren het bestuur. De invulling van deze rollen is in de gemeentelijke praktijk al niet makkelijk, een rolzuivere invulling ten opzichte van regionale samenwerking is vaak nog lastiger. Het betekent dat gemeenteraden met verschillende bestuursculturen met elkaar moeten optrekken en een gedeelde rolinvulling op regionaal niveau moeten vinden.

Het verschil in speelveld en schaalniveau vraagt van gemeenteraadsleden het vermogen om te schakelen tussen belangen (lokaal en regionaal), maar ook te schakelen tussen inhoud en proces. Want de belangen bij wat lokaal speelt en regionaal wordt besloten, lopen lang niet altijd synchroon. Ook is er sprake van informatie-asymmetrie. Zo weet het samenwerkingsverband meer over het beleidsterrein dan de deelnemende gemeente, en weet de wethouder in het samenwerkingsbestuur meer dan gemeenteraadsleden.

Samenwerking betekent dat je een deel van je zeggenschap opgeeft voor een gezamenlijk doel dat via samenwerking wordt bereikt. Dit kan spanning opleveren met de wens van gemeenteraden om sturing te houden op wat er op afstand gebeurt.

12 Zie ook: Raad voor het Openbaar Bestuur, *Wisselwerking*. Naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking, december 2015.

13 Zie daarnaast: *Adviesrapport Droomland of niemandsland?* Uitgangspunten voor het besturen van regio's | Raad voor het Openbaar Bestuur, Adviesrapport *Rol nemen, ruimte geven*. De rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking. | Raad voor het Openbaar Bestuur, Rli, ROB en RVS adviseren kabinet: andere aanpak regionaal beleid nodig | Raad voor het Openbaar Bestuur en Essaybundel *Regionaal samenwerken!* Wie bepaalt en wie betaalt? | Raad voor het Openbaar Bestuur.

Samenwerking is verbonden met het besturen van een gemeente. Toch wordt veel van wat er in samenwerking gebeurt, beschouwd als minder democratisch gelegitimeerd. De bovengemeentelijke samenwerking wordt soms te veel een wereld op zichzelf, zingt zich feitelijk los van het werk van de gemeenteraden. Kan dat beter?

BETROKKENHEID VAN GEMEENTERADEN IS CRUCIAAL VOOR DEMOCRATISCHE LEGITIMITEIT VAN SAMENWERKING

Gemeentelijke samenwerking is nodig en zelfs noodzakelijk. Voor de democratische legitimiteit van die samenwerking is actieve betrokkenheid van gemeenteraden essentieel. Zonder die betrokkenheid zal het steeds moeilijker worden om in het stelsel van representatieve democratie over belangrijke thema's besluiten te nemen. Dus: gegeven het feit dat samenwerking blijft en steeds belangrijker wordt, zullen gemeenteraden zich zelfbewust moeten bemoeien met samenwerkingsverbanden. Van hun kant moeten de samenwerkingsverbanden er tijd en energie in stoppen om de gemeenteraden meer invloed te geven op hun werkzaamheden.

De grotere betrokkenheid van gemeenteraden betekent niet dat de een op de stoel van de ander gaat zitten, maar dat de houding ten opzichte van elkaar wezenlijk verandert. De houding van gemeenteraden ten opzichte van samenwerking moet niet statisch maar dynamisch zijn: ze moet veranderen van een houding waarbij gemeenteraden budgetten bepalen en doelstellingen formuleren en samenwerkingsverbanden uitvoeren en verantwoorden, naar een houding waarbij gemeenteraden samen zich zelfbewust opstellen om gezamenlijk regionale publieke problemen op te lossen.

Van een relatie met een statische kwaliteit (organisatiestructuren, uitvoeren, beheersen, verantwoorden), naar een relatie met een dynamische kwaliteit (anticiperen, leren, gezamenlijk evalueren, ontwikkelen, aanpassen).

HOE HET OOK KAN

Gemeenteraden die zich concentreren op het vertalen van vragen en problemen van de samenleving naar bestuurlijke oplossingen, hebben daarvoor schakelkracht nodig: het vermogen om lokale belangen én regionale belangen te behartigen. En, we noemden het al, een andere houding: van statisch naar dynamisch.

Om de werklast te verlichten en behapbaar te houden, moeten gemeenteraden hun aandacht goed verdelen. Dat betekent dat ze hun aandacht richten op die samenwerkingsverbanden waarvan de politiek vindt dat de maatschappelijke belangen het grootst zijn. In de praktijk wil dat zeggen dat ze zich richten op samenwerkingsverbanden waarin partijen beleidsmatig van inzicht verschillen, waarin grote financiële belangen spelen of waarbij het in het verleden is misgegaan.

Gemeenteraden kunnen onderling afspreken de aandacht voor de samenwerkingsverbanden te verdelen. Dan houdt bijvoorbeeld een van de deelnemende gemeenteraden een specifiek samenwerkingsverband in de gaten en rapporteert daarover aan de collega-gemeenteraden. Een andere gemeenteraad doet dat voor een ander samenwerkingsverband.

Gemeenteraden kunnen effectiever opereren als ze met elkaar goede spelregels afspreken over informatievoorziening en vergaderagenda's. Een belangrijke rol is weggelegd voor raadsgriffiers. Zij kunnen als procesadviseur de gemeenteraad ondersteunen bij het bepalen van de strategische positie bij samenwerking. Samenwerken is vooral ook een kwestie van culturen op elkaar afstemmen. Raadsgriffiers kunnen zorgen voor een klimaat van aanspreekbaarheid, verantwoording, en daarmee voor een transparante, open cultuur. Door binnen de gemeenteraad werkzaamheden te verdelen kan de werklast van bovengemeentelijke samenwerking voor de gemeenteraad worden beperkt. Enkele gemeenteraadsleden zouden rapporteur kunnen zijn over een samenwerkingsverband en op deze wijze een zinvol raadsdebat op het goede moment kunnen uitlokken. Griffiers hebben bij het opzetten van zo'n werkwijze een cruciale rol.

CONCLUSIE

Gemeenteraden zijn geen stempelmachines voor besluiten van samenwerkingsverbanden. Ons democratisch bestel eist dat zij actief bij samenwerkingsverbanden zijn betrokken. Zij zorgen immers voor de democratische legitimiteit van het werk van een samenwerkingsverband.

4 Waarvoor betalen de inwoners belasting aan de gemeente?

Hoe komt een gemeente aan het geld waarmee ze de gemeentelijke taken financiert? De meeste gemeenten sturen hun inwoners in maart een brief waarin staat hoeveel onroerendezaakbelasting (ozb) ze moeten betalen. Een logische vraag is dan: waarvoor is dat geld bedoeld? En welke inkomstenbronnen heeft een gemeente nog meer?

UITGAVEN € 84 MILJARD

De gemeenten begrootten in 2025 € 84 miljard uit te geven.[14] Dat bedrag is als volgt verdeeld:

Gemeentelijke uitgaven 2025	€ miljoen	€ / inw.
Bestuur en ondersteuning	17.187	952
Veiligheid	2.883	160
Verkeer, vervoer en waterstaat	5.173	287
Economie	1.726	96
Onderwijs	3.358	186
Sport, cultuur en recreatie	6.720	372
Sociaal domein	33.897	1.878
Volksgezondheid en milieu	7.074	392
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	5.898	327
Totaal uitgaven	**83.916**	**4.650**

WELKE INKOMSTEN HEBBEN DE GEMEENTEN?

Tegenover deze uitgaven staat € 84 miljard aan inkomsten.[15] Gemeenten moeten immers een sluitende begroting hebben, dus evenveel lasten (‘uitgaven’) als baten (‘inkomsten’). Gemeenten hebben vijf soorten inkomsten: uit het gemeentefonds, specifieke uitkeringen, eigen heffingen, andere eigen inkomsten en reserves.

(1) Gemeentefonds

De gemeenten krijgen in 2025 € 45 miljard van het Rijk uit het gemeentefonds voor zowel medebewinds- als autonome taken. Voor beide soorten taken geldt dat niet bekend is hoeveel geld de gemeenten er precies aan besteden. Er is geen lijst van taken en ook is niet bekend hoeveel geld gemeenten daarvoor krijgen.

Vanuit het gemeentefonds krijgen gemeenten geld voor de kosten van honderden medebewindstaken. Dat zijn taken die gemeenten volgens allerlei wetten moeten uitvoeren. Het merkwaardige is dat niet precies is te achterhalen hoeveel geld de gemeenten krijgen voor elke medebewindstaak. Er bestaat geen lijst van alle medebewindstaken. En er is dus geen overzicht van hoeveel geld de gemeenten voor die taken krijgen. Dat klinkt vreemd maar is wel te begrijpen. Veel taken voeren

14 Centraal Bureau voor de Statistiek, Gemeentebegrotingen; baten en lasten naar regio en grootteklasse, Statline, 18 maart 2025.
15 Centraal Bureau voor de Statistiek, Gemeenten begroten 80 miljard euro aan kosten voor 2025, 18 maart 2025.

gemeenten al heel lang uit – al vanaf de middeleeuwen. Denk dan aan wegen, veiligheid, onderwijs en armenzorg. Ook voor welzijn zijn de gemeenten al heel lang verantwoordelijk.

Gemeenten mogen hun medebewindstaken ruimer uitvoeren dan de wet voorschrijft. Ook daarvoor kunnen de gemeenten geld uit het gemeentefonds gebruiken. Zo bepaalt de wet hoe groot klaslokalen minimaal moeten zijn. Maar veel gemeenten vinden dat te klein en accepteren grotere lokalen, of meer ruimtes in een school.

Vanuit het gemeentefonds krijgen gemeenten ook geld voor de autonome taken. Dat zijn taken die een gemeente op eigen initiatief uitvoert, zonder dat de wet deze haar opdraagt. Deze taken verschillen – uiteraard – sterk per gemeente. Het Rijk geeft de gemeenten ook daarvoor geld via het gemeentefonds, omdat dit taken van belang zijn voor de inwoners en omdat het Rijk wil dat de inwoners vooral rijksbelastingen betalen en weinig gemeentelijke belastingen.

Kenmerk van het gemeentefonds is dat gemeenten zelf bepalen waaraan ze het geld uitgeven; het Rijk bepaalt dat *niet*. Gemeenten zijn weliswaar verplicht om allerlei wetten uit te voeren, maar de bekostiging loopt via het gemeentefonds en daarover hoeven ze geen verantwoording aan het Rijk af te leggen.

(2) Specifieke uitkeringen (oftewel spuks)
De gemeenten krijgen in 2025 ongeveer € 18 miljard aan specifieke uitkeringen van het Rijk. Bij deze uitkeringen schrijft het Rijk wél voor waaraan de gemeenten ze moeten besteden. Doen ze dat niet, dan moeten ze het geld meestal terugbetalen aan het Rijk. Een voorbeeld is het aanpakken van onderwijsachterstanden. Er zijn enkele honderden specifieke uitkeringen, waarvan veel maar voor enkele gemeenten gelden. Eens per jaar maakt het Rijk daarvan een overzicht.[16]

(3) Eigen heffingen
De gemeenten leggen zelf in 2025 € 14 miljard aan heffingen op aan hun bewoners,[17] dat is een zesde deel van hun uitgaven.

De gemeentelijke heffingen bestaan uit *belastingen* en *rechten*. De rechten (ook wel 'leges' genoemd) moeten worden betaald voor een bepaalde taak van een gemeente, bijvoorbeeld riolering, afval ophalen en verwerken, een vergunningaanvraag in behandeling nemen, of een paspoort leveren. Bij rechten weten inwoners dus direct wat ze daarvoor krijgen. Die rechten mogen nooit meer bedragen dan de kosten die de gemeente daarvoor maakt – gerekend per jaar voor alle inwoners samen. De inwoners weten dus goed wat ze terugkrijgen voor het betalen van deze rechten.

16 De recentste: Tweede Kamer, vergaderjaar 2024/25, 36600 B, nr. 46.
17 Centraal Bureau voor de Statistiek, Gemeentebegrotingen; heffingen naar regio en grootteklasse, Statline, 5 februari 2025.

Gemeentelijke heffingen 2025	€ miljoen	€ / inw.
Gemeentelijke belastingen		
Onroerendezaakbelasting woningen	3.046	169
Onroerendezaakbelasting niet-woningen	2.916	162
Onroerendezaakbelasting totaal	5.962	330
Parkeerheffingen	1.475	82
Precariobelasting	52	3
Toeristenbelasting	600	33
Overige belastingen	140	8
Totaal belastingen	**8.229**	**457**
Gemeentelijke rechten		
Rioolheffing	2.093	116
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	2.668	148
Secretarieleges burgerzaken	369	20
Begraafplaatsrechten	133	7
Leges wonen en bouwen	676	37
Overige rechten	187	10
Totaal rechten	**6.126**	**339**
Totaal heffingen	**14.356**	**796**

Van belastingen is niet een-op-een aan te geven waaraan ze worden besteed. Inwoners weten dus niet waar ze belasting voor betalen. Voor een deel besteedt de gemeente het geld aan autonome taken (eigen keuze/initiatief). Voor een ander deel besteedt de gemeente het aan medebewindstaken. Dat is soms omdat de rijksbijdrage te laag is en soms omdat de gemeente de taak ruimer wil uitvoeren dan de wetgever van de gemeente verlangt. Voor al deze uitgaven krijgen de gemeenten weliswaar ook geld uit het gemeentefonds, maar dat is te weinig voor al hun taken. Goed om te weten is dat gemeenten zelf niet bijhouden (en dus niet weten) welk deel van de belastingen naar welk type taken gaat.

(4) Andere eigen inkomsten

Gemeenten hebben ook nog enkele andere inkomstenbronnen. Zo kunnen ze geld ontvangen uit de verkoop van grond, dividend op aandelen (zoals in de Bank Nederlandse Gemeenten) en rente.

(5) Reserves

In de gemeentelijke begrotingen kun je terugzien dat gemeenten actief werken met reserves. Reserves zijn een instrument om geld nu alvast een bestemming te geven, en in een later jaar uit te geven (denk aan een zwembad dat de gemeente wil aanleggen, en waarvoor ze nu al 'spaart'.). Elk jaar halen gemeenten enkele miljarden uit hun reserves en tegelijk voegen ze er jaarlijks enkele miljarden aan toe.

DE NOODZAAK VAN INZICHT

De ROB wil dat er meer inzicht komt in het geld dat gemeenten krijgen van het Rijk en de taken die ze daarvoor moeten uitvoeren.[18] Als de gemeenteraad hier meer inzicht in heeft, kan hij (vooraf) het college van burgemeester en wethouders beter aansturen en (achteraf) de uitgaven beter controleren. De gemeenteraad kan dan ook beter verantwoorden aan burgers waaraan de gemeente het belastinggeld besteedt.

Ook de Tweede Kamer kan ministers beter aansturen en controleren als ze inzicht heeft welke bedragen uit het gemeentefonds voor welke taken zijn bestemd.

18 Raad voor het Openbaar Bestuur, *Afrekenen met disbalans*, maart 2025.

5 Goed bestuur is niet gratis![19]

Goed decentraal openbaar bestuur heeft een goed functionerende gemeenteraad nodig. En voor een goed functionerende gemeenteraad is goede ondersteuning nodig. Dit artikel gaat in op de hulptroepen voor de gemeenteraad. Investeren in die ondersteuning komt het openbaar bestuur en dus de inwoners ten goede.

HULPTROEPEN: EEN KORTE GESCHIEDENIS

De dualisering van het gemeente- en provinciebestuur in 2002 was onder meer bedoeld als versterking van de volksvertegenwoordigende en controlerende functie van de gemeenteraad. Door een aanpassing van de Gemeentewet zou het lokale bestuur herkenbaarder moeten worden voor de burger. De aanpassingen herstelden de volksvertegenwoordigende functie van de raad en maakten hem weer tot het belangrijkste politieke forum. Hiertoe heeft de gemeenteraad een aantal nieuwe bevoegdheden gekregen, zoals het onderzoeksrecht en het recht op fractieondersteuning (het recht op ambtelijke bijstand bestaat al sinds 1994). Daarnaast zijn de rekenkamer(functie) en de griffier geïntroduceerd. Beide functies ondersteunen de gemeenteraad in zijn taak. Inmiddels noemen we griffie, rekenkamer en accountant de 'hulptroepen van de gemeenteraad'.

Deze hulptroepen bestaan nu bijna 25 jaar. Dat lijkt heel wat, maar in de lange geschiedenis van het decentrale bestuur komen griffie en rekenkamer nog maar net kijken. De invulling van de hulptroepen is vooral een zaak geweest van het decentrale bestuur zelf en dat verklaart de enorme diversiteit in omvang, kwaliteit en diepgang.

In een aantal rapporten[20] heeft de ROB geadviseerd over het functioneren van het openbaar bestuur op lokaal, regionaal en provinciaal niveau. De ROB vindt dat voor een goed functionerende lokale democratie de positie van gemeenteraadsleden moet worden versterkt door een goede toerusting van griffie en rekenkamer.

GOED BESTUUR ALS MERIT GOOD

Waarom zijn sommige landen rijk en andere arm? *'Is it culture, the weather, geography? Perhaps ignorance of what the right policies are? Simply, no.'* In hun boek *Why nations fail* maken Daron Acemoglu en James A. Robinson, Nobelprijswinners 2024 (economie), aannemelijk dat het komt door politiek-bestuurlijke en economische instituties,

19 Zie ook: Raad voor het Openbaar Bestuur, *Goede ondersteuning, sterke democratie*. Over de ondersteuning van decentrale volksvertegenwoordigingen, november 2020.

20 Raad voor het Openbaar Bestuur:
- Wisselwerking. Naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking, december 2015.
- 15,9 uur. De verbindende rol van het raadslid in een vitale democratie, april 2016.
- *Voor de publieke zaak*. Over een aanlokkelijk perspectief voor de decentrale volksvertegenwoordiger, maart 2018.
- *Decentrale taak is politieke zaak*. Naar een sturende rol van de gemeenteraad in het sociaal domein, januari 2020.

en de mate waarin de bevolking de mogelijkheid heeft deel te nemen aan democratische processen en economische ontwikkeling. Goed bestuur en goede kwaliteit van overheidsdiensten zijn onmiskenbaar in het belang van burgers. Economieën met een hoge productiviteit en een hoog inkomen per hoofd van de bevolking hebben de meest effectieve en efficiënte overheid. Omgekeerd hebben landen zonder goed bestuur en een slecht presterende overheid minder welvaart en matige publieke diensten zoals onderwijs, zorg en veiligheid. Goed beschouwd is goed bestuur een *merit good* dat burgers beschermt en welvaart biedt, net als dijken en defensie.

Merit good is een term uit de economische wetenschap. Het benutten van een merit good levert voordelen op voor de hele gemeenschap, niet alleen voor de individuele gebruiker. Voorbeelden zijn openbaar bestuur, onderwijs en gezondheidszorg.

SNIJDEN IN EIGEN VLEES

De ROB ziet een grote aarzeling bij gemeenteraden om te investeren in hun eigen ondersteuning. Als gemeenteraden moeten kiezen waaraan schaarse publieke middelen worden besteed (jeugdzorg of toch het zwembad?), willen ze vaak het goede voorbeeld geven. Ze kiezen er dan voor te 'snijden in eigen vlees': bezuinigen op de griffie, korten op het budget van de rekenkamer, schrappen van de fractieondersteuning, een stop op cursussen en opleiding. Oftewel: het mag wel een onsje minder. Snijden in eigen vlees leidt echter tot een neerwaartse spiraal. Als er maar mondjesmaat budget beschikbaar wordt gesteld voor ondersteuning, komt dat de kwaliteit niet ten goede. Het gebrek aan kwaliteit wordt dan een argument om nog meer te korten op het budget. Hoewel deze reflex wel valt te begrijpen, vindt de ROB het geen goede zaak. Snijden in eigen vlees miskent het belang van een sterke decentrale democratie als *merit good*. Wie niet verder kijkt dan het prijskaartje, ziet niet welke voordelen goed bestuur oplevert.

CONCLUSIE

Goed openbaar bestuur is goed voor de burger en de samenleving. Landen met goed openbaar bestuur presteren economisch, maatschappelijk, democratisch en rechtsstatelijk beter dan landen met slecht openbaar bestuur, aldus Acemoglu en Robinson. Maar goed openbaar bestuur is niet gratis. Goede ondersteuning door de hulptroepen is onmisbaar voor het functioneren van gemeenteraden. Want wees je ervan bewust: het gaat om het goed in positie brengen en houden van de gemeenteraad als hoogste bestuursorgaan van de gemeente.

6 Bezuinigingen op komst!

Negen op de tien inwoners maken zich zorgen over de bezuinigingen die op gemeenten afkomen.[21] In het werk van gemeenteraadsleden draait het om *kiezen*, ook als het over geld gaat. En in tijden dat er minder geld te besteden is, moeten vaak moeilijke keuzes gemaakt worden.

OVERWEGINGEN BIJ FINANCIËLE BESLISSINGEN

De ROB heeft veel expertise op het gebied van het openbaar bestuur, ook over financiële verhoudingen. Hierna volgt een aantal overwegingen die behulpzaam zijn bij moeilijke beslissingen over financiën, bijvoorbeeld bij bezuinigingen. Deze overwegingen bieden inzicht en overzicht, uiteraard geen (politieke) richting.

INKOMSTEN VERHOGEN OF LASTEN VERLAGEN?

Bij financiële problemen moet de gemeenteraad helder krijgen hoe die in de gemeente moeten worden opgelost: met belastingverhogingen of met bezuinigingen? Gemeenten gebruiken daar verschillende normen voor. Bij keuzes over grote financiële problemen wordt vaak vooraf besloten een bepaald deel op te lossen met belastingverhogingen en een ander deel met lastenverlagingen. Andere gemeenten hanteren als norm dat ze de belastingen als sluitpost hanteren. Ze lossen dan zoveel als ze kunnen op met verlaging van de lasten.

Weer andere gemeenten hanteren een specifieke norm voor de belastingen: zolang die niet boven een bepaald niveau uitstijgen, lossen ze problemen op met belastingverhogingen.

DE INVULLING VAN BELASTINGVERHOGINGEN EN LASTENVERLAGINGEN

Als de gemeenteraad kiest voor verhoging van de belastingen, is de vraag: wélke belastingen wil de gemeenteraad verhogen? De gemeenteraad kan kiezen voor specifieke belastingen, maar kan er ook voor kiezen om alle belastingen in gelijke mate te verhogen. En andersom kan de gemeenteraad bij lastenverlaging kiezen tussen de 'kaasschaaf' (alle lasten een gelijk percentage omlaag) en gerichte bezuinigingen. Uiteraard zijn daarin ook tussenvormen mogelijk. Zo kunnen bepaalde lasten worden uitgezonderd van bezuinigingen en andere lasten in gelijke mate verlaagd worden.

DE INZET VAN RESERVES

Een andere manier om financiële problemen op te vangen is te werken met reserves.
Gemeenten hebben twee soorten reserves. Aan bestemmingsreserves heeft de gemeenteraad al een bestemming gegeven en aan algemene reserves heeft de gemeenteraad nog geen bestemming gegeven. Gemeenteraden mogen de bestemming van bestemmingsreserves elk moment wijzigen. De provincies – als financieel toezichthouder – eisen alleen dat de algemene reserve voldoende is om de risico's op te

21 Binnenlands Bestuur, 7 november 2025.

kunnen vangen, bijvoorbeeld het risico op een verlies bij een woningbouwproject. De meeste gemeenten hebben een veel grotere algemene reserve dan nodig is voor de risico's. Ze kunnen in dat geval een deel van die algemene reserve de bestemming geven om uitgaven in de toekomst te dekken, en zo de lasten in de toekomst te verlagen.

TOEKOMSTVERWACHTINGEN

De ROB constateert dat de toekomstige financiële ruimte van gemeenten moeilijk te voorspellen is. De afgelopen vier jaar dreigde een bezuiniging in 2026, wat uiteindelijk meeviel. Nu dreigen er in 2028 bezuinigingen voor de gemeenten, vooral door een lager budget voor de jeugdzorg. Of dat werkelijk doorgaat, en welke mogelijkheden in de jeugdzorg de gemeenten krijgen om die bezuinigingen te realiseren (zoals eigen bijdragen heffen), is nu nog niet te voorspellen. Dan is het wellicht te vroeg om nu al te beslissen over bezuinigingen in 2028. Tegelijk is het verstandig om daar als gemeenteraad wel al rekening mee te houden, bijvoorbeeld door aan het college te vragen wat mogelijke bezuinigingen zijn.

7 Goed openbaar bestuur, wat is dat?

Goed openbaar bestuur, dat willen we allemaal. Maar wat is *goed* openbaar bestuur eigenlijk? Er is voldoende theorie over de waarden van goed bestuur, maar in de praktijk blijkt het vooral lastig om die waarden tegen elkaar af te wegen. Dit artikel gaat over rechtsstaat, democratie en bestuurlijk vermogen.

GOED OPENBAAR BESTUUR: DE VERBEELDING

Midden 14e eeuw: Siena is een rijke stad in het hart van Toscane, Italië. In opdracht van het College van Bestuur van Siena beschildert Ambrogio Lorenzetti drie wanden van het stadhuis, het Palazzo Pubblico, met fresco's die de gevolgen van goed en slecht bestuur weergeven: *Allegoria del Buono e Cattivo Governo*. Zijn werk is uniek, tot die tijd was nog geen enkel fresco gewijd aan een niet-religieus onderwerp.

Lorenzetti beeldt goed bestuur af in de vorm van een nobele heerser met links en rechts van hem en zijn wijze vrouw een aantal figuren die verschillende deugden uitbeelden: pax (vrede), fortitudo (kracht), prudentia (behoedzaamheid), magnanimitas (ruimhartigheid), temperantia (gematigdheid) en justitia (rechtvaardigheid). Boven

het hoofd van de vorst zijn nog drie onmisbare ingrediënten te zien voor een goed bestuur: geloof, hoop en liefde. Rechtsonder zie je een groepje gevangenen dat door soldaten wordt bewaakt en wacht op berechting – rechtvaardigheid is niet voor niets twee keer op het fresco afgebeeld.

Waartoe deze goede regering leidt: een drukke, florerende stad waarin allerlei activiteiten worden ontplooid, omringd door een vruchtbaar platteland dat zorgt voor voedsel en wijn. Boven het land zweeft een gevleugelde vrouwenfiguur die staat voor securitas, zekerheid.

Hoe anders schetst Lorenzetti op de tegenoverliggende wand slecht bestuur en de gevolgen daarvan voor de stad. De enorme hoofdfiguur, symbool voor de tirannie, wordt omgeven door een aantal gruwelijke medestanders die de stad in de richting van de afgrond duwen: crudelitas (wreedheid), proditio (verraad), fraus (bedrog), furor (woede), divisio (verdeeldheid) en guerra (oorlog). Boven zijn hoofd zweeft nog meer verschrikkelijks, namelijk avaritia (gierigheid), superbia (trots) en vanagloria (ijdelheid). De rechtvaardigheid, die bij de goede regering zo belangrijk is, ligt geboeid aan de voeten van de tiran, met naast haar een gebroken weegschaal.

Het evenwicht is zoek, in de stad is het een grote chaos en het platteland maakt een desolate indruk.

GOED OPENBAAR BESTUUR IN DE PRAKTIJK[22]

Voor wie werkt in en aan het openbaar bestuur kan het helpen om bij maatschappelijke vraagstukken de waarden van goed openbaar bestuur dieper te doordenken. Daarvoor heeft de ROB het Wegingskader goed openbaar bestuur ontwikkeld.

Het is de afgelopen jaren niet eenvoudiger geworden om te bepalen wat goed openbaar bestuur is. Bestuurders, volksvertegenwoordigers, beleidsmakers en uitvoerders moeten niet alleen de wetten en regels op een juiste manier toepassen, maar ook samenwerken met maatschappelijke organisaties en bedrijven. Hierbij proberen ze ook nog eens rekening te houden met de belangen van de burgers. Dit alles maakt het lastig om bewust de waarden van goed openbaar bestuur af te wegen.

Het Wegingskader gaat uit van drie overkoepelende principes met daaronder specifieke waarden:

1. **Rechtsstaat** (Mag het?) gaat onder meer over legaliteit, algemene beginselen van behoorlijk bestuur, burgerrechten en politieke rechten, behoorlijkheidsvereisten, legitimiteit en internationale verdragen.
2. **Democratie** (Willen we het?) gaat onder meer over participatie, deliberatie, vertegenwoordiging, responsiviteit, belangen van minderheden en democratische legitimiteit.
3. **Bestuurlijk vermogen** (Werkt het?) gaat onder meer over presterend vermogen, robuuste uitvoering, bestendige overheid, effectief en efficiënt.

22 Zie ook: Raad voor het Openbaar Bestuur, *Wegingskader goed openbaar bestuur*, december 2023.

De principes en waarden van goed openbaar bestuur staan niet los van elkaar, maar zijn onderling sterk verbonden. Dit verbeeldde Lorenzetti al in zijn *Allegoria*. Hij schilderde de elementen van goed openbaar bestuur samen in één kader: zowel de waarden als de instituties die sommige van die waarden vertegenwoordigen.

Ook de ROB verbindt de waarden onderling door ze letterlijk in één Wegingskader samen te nemen. Dat is belangrijk, want de problemen ontstaan vaak daar waar het openbaar bestuur deze waarden niet in samenhang weegt, en alleen oog heeft voor een van de waarden of een beperkte groep ervan. Maar let op, het Wegingskader is geen checklist: wees je ervan bewust dat waarden kunnen botsen.

8 Gezag moet je verdienen

Er was een tijd waarin volksvertegenwoordigers bijna vanzelfsprekend gezag hadden. Als de gemeenteraad een beslissing nam, legde de rest van de samenleving zich daarbij neer. Maar de tijden zijn veranderd. De samenleving is 'horizontaler' geworden. Dat wil zeggen dat de verschillen tussen de mensen die kiezen en de mensen die gekozen worden kleiner zijn. Burgers zijn beter opgeleid en geïnformeerd dan vroeger. Het gevolg is dat ze ook het werk van de gemeenteraad vaak met een kritische blik volgen.

Toch blijft gezag nodig om als gemeenteraad of als gemeenteraadslid goed werk te kunnen leveren. Gezag zien wij als ROB als een vorm van macht die mensen vrijwillig aanvaarden. Het zorgt ervoor dat mensen beslissingen accepteren, ook als ze het daar zelf misschien niet mee eens zijn. Als gezag ontbreekt, dan komt het aan op dwang. En hoewel er vormen van dwang zijn die heel logisch en nuttig zijn (als je een verkeersboete niet betaalt, zul je daartoe gedwongen worden), is het niet duurzaam om de samenleving telkens weer tot zaken te dwingen. Uiteindelijk leidt dat ertoe dat burgers afhaken.

Gezag moet tegenwoordig verdiend worden. Daarom is gezagswaardigheid van belang: de mate waarin je het gezag dat je zou willen, ook waard bent.

DE DRIE B'S: BETROUWBAAR, BETROKKEN EN BEKWAAM

Gezagswaardigheid heeft voor de ROB drie dimensies.[23] We noemen ze ook wel onze drie B's:

- **Betrokkenheid**: dit gaat over in verbinding staan met de mensen van wie je hoopt dat ze aan jou gezag toekennen. Ben je je bewust van de zorgen die leven? Ben je in staat om je te verplaatsen in mensen, zodat je ook moeilijke beslissingen kunt uitleggen?
- **Betrouwbaarheid**: hier gaat het erom of je te vertrouwen bent. Zeg je wat je doet, en doe je wat je zegt? Kunnen mensen van je op aan? Kun je duidelijk maken waarom je bepaalde afwegingen maakt? Kortom: moraliteit en authenticiteit in woord en daad.
- **Bekwaamheid**: hierbij draait het om je kennis en kunde. Weet je waar je over spreekt? Weet je waar je zo nodig bepaalde kennis en expertise kunt vinden? Ben je in staat om de zaken die je belooft waar te maken?

Gezagswaardig zijn is makkelijker gezegd dan gedaan. Daarom hebben we als ROB twee routes uitgewerkt om aan gezagswaardigheid te werken: de route van transparant zijn en de route van leren van de uitvoering.

23 Zie: Raad voor het Openbaar Bestuur, *Gezag herwinnen*. Over de gezagswaardigheid van het openbaar bestuur, november 2022.

WEES BETEKENISVOL TRANSPARANT!

De afgelopen jaren zijn de eisen die aan het openbaar bestuur worden gesteld op het gebied van openbaarheid hoger geworden. Denk bijvoorbeeld aan de Wet open overheid (Woo), die burgers zonder dat ze daar een reden voor hoeven op te geven toegang geeft tot overheidsstukken. Maar het openbaar maken van stukken zorgt er nog niet per se voor dat burgers de overheid ook als transparant ervaren. Daarom hebben wij een rapport geschreven over wat het vraagt om *betekenisvol transparant* te zijn.[24]

Doordat het gezag van de overheid minder vanzelfsprekend is, hebben burgers meer behoefte aan inzicht. En bij betekenisvolle transparantie gaat het precies daarom: het geven van inzicht, zodat je verantwoording aflegt over wat je doet, hoe je het doet en waarom je het doet. Zeker als er pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden (zie ook het kader), is transparante besluitvorming van groot belang. Om verantwoording over besluitvorming af te leggen, is het nodig dat je je steeds weer verplaatst in degene aan wie je inzicht wil bieden: welke vragen leven er eigenlijk, en hoe kun je die vragen beantwoorden? Hoe zorg je ervoor dat je handelen navolgbaar is voor de mensen die door jouw handelen geraakt worden? Alleen als je je bewust bent van die vragen, kun je betekenisvol transparant zijn en bouwen aan je gezag als gemeenteraadslid.

24 Zie: Raad voor het Openbaar Bestuur, *Betekenisvol transparant*. Een bredere kijk op open overheid, juni 2025.

In de politicologie wordt weleens het verschil gemaakt tussen de *vertegenwoordigende* en de *verantwoordelijke* rol van politici. In de *vertegenwoordigende* rol gaat het om het vertalen van de belangen van je achterban naar beleid en wetgeving. In de *verantwoordelijke* rol gaat het niet alleen om de wensen van je achterban, maar ook om het bredere algemeen belang. Dat betekent dus dat je als politicus die verantwoordelijkheid neemt voor het algemeen belang ook weleens dingen moet doen waar je achterban niet blij mee is. Zolang je echter transparant bent over je keuzes, is het mogelijk om je rollen als vertegenwoordiger en als verantwoordelijke in balans te houden.

LEER VAN DE UITVOERING!

Beleid en wet- en regelgeving leggen vaak een lange weg af: van de eerste bespreking in de gemeenteraad tot de uitvoering in de praktijk. Toch is het belangrijk om als gemeenteraadslid ook te weten wat er daarna in die uitvoering gebeurt. Als daar dingen fout of juist goed gaan, straalt dat ook af op het gezag van de gemeenteraad.

Het dualisme maakt dat er een duidelijk verschil is tussen enerzijds ‘het bestuur’, dat wil zeggen het college en zijn ambtenaren, en anderzijds de gemeenteraad en zijn griffie. Dat onderscheid is nuttig. Het college moet zorgen voor de uitvoering van de taken van de gemeente, maar de ROB adviseert ambtenaren en gemeenteraad om goed hun kennis uit te wisselen: ‘Benut de kracht van de uitvoerende macht.’[25]

25 Raad voor het Openbaar Bestuur, *Naar een uitvoerende macht*, november 2024.

Uiteindelijk weten ambtenaren, en zeker ambtenaren die in hun dagelijks werk bezig zijn met de uitvoering, wat er echt terechtkomt van beleid. En vaak weten ze ook heel goed hoe dingen beter kunnen. Dat komt doordat ze in hun dagelijkse werk in direct contact staan met de mensen die in positieve zin, maar soms ook in negatieve zin, door beleid worden geraakt.

Het ROB-advies *Naar een uitvoerende macht* is gericht op zowel het landelijke als het decentrale openbaar bestuur. Voor gemeenteraden hebben we hierna de hoofdboodschappen vertaald naar de lokale context:

- Waardeer en benut de rol van de uitvoering op het snijvlak van gemeente en samenleving. Neem de inzichten van die uitvoerders serieus, ook als het politiek lastig is. Zorg dat ze genoeg ruimte en middelen hebben om hun werk voor burgers te doen.
- Maak duidelijk waar burgers wel en geen recht op hebben. Doe geen beloftes die in de uitvoering niet waar kunnen worden gemaakt.
- Vraag aan uitvoerders hoe beleid uitwerkt in de praktijk. Geef hun niet zomaar opdrachten, maar vraag wat nodig is om maatschappelijke opgaven op te pakken.
- Organiseer het directe contact tussen uitvoerende organisaties en de gemeenteraad. Pas desnoods de regels van de gemeenteraad aan.
- Maak het mogelijk dat uitvoerders hun opdrachten tijdelijk kunnen teruggeven aan beleidsmakers en politici als zij vinden dat die opdrachten strijdig zijn met principes van goed bestuur.

Samenstelling Raad voor het Openbaar Bestuur

Drs. Mariëtte Hamer, voorzitter
Regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld

Prof. dr. Caelesta Braun, vicevoorzitter
Hoogleraar Openbaar Bestuur en Maatschappelijke Democratie, Universiteit Leiden

Drs. Salima Belhaj
Oud-Tweede Kamerlid

Kustaw Bessems, expertlid
Adviseur voor overheden, schrijver, spreker en columnist

Dr. Martiene Branderhorst
Algemeen directeur, gemeente Den Haag

Prof. mr. dr. Jurgen Goossens
Hoogleraar Recht, Economie, Bestuur en Organisatie, Universiteit Utrecht

Prof. dr. Frank Hendriks
Hoogleraar Vergelijkende bestuurskunde, Tilburg University

Drs. Annelies Kroeskamp, expertlid
Gemeentesecretaris en algemeen directeur bij gemeente Pijnacker-Nootdorp

Prof. dr. Ronald van Raak
Hoogleraar Filosofie in Nederland, Erasmus Universiteit Rotterdam

Drs. Peter Verheij
Zelfstandig adviseur en interim-professional publieke sector

Small Modular Reactors

Toekomst of hype?

Aan: Gemeenteraad en College van B&W

13 januari 2026

Geachte leden van de Raad, College van Burgemeester & Wethouders,

In enkele gemeenten en provincies is discussie ontstaan over de mogelijke rol van kleine kerncentrales, de Small Modular Reactors (SMR's) in het energiesysteem van de toekomst.

Omdat er nogal wat misverstanden bestaan over deze kleine kerncentrales heeft World Information Service on Energy (WISE Nederland) in deze brief een aantal aspecten op een rijtje gezet. Onze hoofdconclusie is dat wij u vragen de focus te leggen op uitvoering van de reeds gemaakte afspraken in de Regionale Energie Strategie. Laat u niet meevoeren in een discussie over een type kerncentrale waarvan de ontwikkeling nog in de kinderschoenen staat.

We nodigen u uit om op woensdag 18 februari, 19.30 ons webinar “SMR's, toekomst of hype?” bij te wonen. In dit webinar krijgt u uitgebreid informatie over de kansen en bedreigingen van kleine kerncentrales. Gastspreker zal zijn Dhr. F. Rooijers, oud-directeur van energieonderzoeks- en adviesbureau CE Delft. Hier vindt u de aanmeldlink voor het webinar.

Hoge kosten geproduceerde stroom

De kosten van SMR’s zijn naar verwachting bijzonder hoog en zullen flink omlaag moeten gaan. Prof. Turkenburg (Hoogleraar Science, Technology & Society, Universiteit Utrecht) verwacht dat de kosten bij de eerste projecten nog richting €20.000 per kilowatt geïnstalleerd vermogen zullen gaan, terwijl dat commercieel gezien onder de €3.000,- zal moeten worden[1]. Met andere woorden, SMR's zullen meer dan zes keer zo goedkoop moeten worden om rendabel te zijn. Het is zeer aannemelijk dat die kostendaling niet gerealiseerd zal worden. Dat betekent ook dat de industrie alleen zal investeren als er garanties van overheden komen. Het ministerie van Klimaat en Groene Groei heeft

1 https://milieu.vvm.info/milieu-2024-3-samen-sterk-voor-leefbaarheid/dossier-hoe-snel-dragen-nieuwe-kleine-kerncentrales-smrs-commercieel-bij-aan-de-energievoorziening/

onlangs in haar visie op de ontwikkeling van SMR's laten weten niets te voelen voor staatsdeelneming aan kleine kerncentrales.[2]

SMR's produceren relatief meer kernafval

Naast de hoge kosten is nu al bekend dat de toename van de hoeveelheid radioactief afval een probleem zal gaan worden. Uit recent onderzoek is naar voren gekomen dat SMR's per geproduceerde kWh meer afval zullen opleveren[3], terwijl daar op dit moment nog geen (eind)oplossing voor is. In Nederland slaan we het radioactieve afval tijdelijk op bij de COVRA te Vlissingen, maar de ruimte is daar beperkt. Het huidige beleid voorziet in een eindberging vanaf 2130.

Locatiekeuze

Vanwege de grote onzekerheden en de lange looptijd van de ontwikkeling is het op z'n zachtst gezegd prematuur om nu al onderzoek te doen naar mogelijke locaties. Zelfs als er een type SMR zou doorbreken, is het nog onbekend welk type dat zal worden. Er zijn diverse ontwerpen met verschillende technologie en verschillende grootte voor wat betreft te leveren stroom. Dat heeft verstrekkende gevolgen voor de eisen die aan een locatie gesteld moeten worden. Ook is nog niet bekend welke veiligheidsnormen de toezichthouder ANVS gaat hanteren voor de nieuwe kerncentrales.

Hoe groot wordt de cirkel waarbinnen er restricties gaan worden opgelegd voor industrie of nieuwbouw van woningen in uw gemeente? Welke koelwaterbehoefte zal een SMR hebben? Hoeveel ruimte zal een kleine kerncentrale innemen? Hoeveel jaren van overlast tijdens de bouwperiode zullen er zijn? Omdat er nog geen duidelijke antwoorden op deze vragen te geven zijn, geldt voor u als gemeente dat bij zoveel onzekerheden er geen enkele zinnige uitspraak over plaatsing van een kleine kerncentrale in uw gemeente te doen valt.

Moeizame ontwikkeling SMR , niet voor 2045

De ontwikkeling van kleine kerncentrales verloopt tot nu toe zeer langzaam. Diverse media berichten dat er al vanaf 2030 SMR's op de markt zullen komen. Dat is echter onhaalbaar. Er zijn problemen met de verschillende ontwerpen, met vergunningen en met de kosten. Onlangs nog moest een prominent SMR-ontwerper van de nucleaire industrie, het Amerikaanse NuScale, na 16 jaar ontwikkeling de stekker uit een project in Idaho, VS trekken[4]. De deelnemende lokale en regionale overheden hadden geen vertrouwen meer in de financiële onderbouwing en konden niet anders dan het project stopzetten.

---

[2] https://open.overheid.nl/documenten/49c6a2a3-965a-4d84-8339-6d0010cf611b/file

[3] https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0149197025003877#:~:text=Additionally%2C%20a%20recent%20study%20has,et%20al.%2C%202022)

[4] https://www.utilitydive.com/news/nuscale-uamps-project-small-modular-reactor-ramanasmr-/705717/

Uit een recente analyse van W. Turkenburg blijkt dat SMR's niet voor 2045 bij zullen dragen aan de binnenlandse energievoorziening[5]. Eerder kwam Prof. Turkenburg tot dezelfde conclusie, toen hij voor de provincie Overijssel de vooruitzichten op een rijtje zette.[6] Het is zelfs nog maar de vraag of 2045 realistisch is. Deze tijdshorizon betekent dat andere maatregelen dan SMR's nodig zijn om klimaatverandering te stoppen.

Kies voor de Regionale Energie Strategie

De vastgestelde RES-sen laten een forse opgave zien voor de plaatsing van nieuwe zonnepanelen en windturbines. Samen met de noodzakelijke nadruk op energiebesparing, energie-efficiency en warmtetransitie zal realisatie van deze RES-sen de komende jaren veel van de provinciale en gemeentelijke overheden vergen.

We roepen u daarom op om de focus te leggen op de realisatie van deze concrete en haalbare energiestrategie. Energiebesparing moet daarbij op nummer één staan. De voortgaande klimaatverandering vraagt om spoed in de uitvoering van het beleid. Een discussie over nieuwe kerncentrales zoals de SMR's zien we als een afleiding van wat er werkelijk moet gebeuren.

Mocht u nog meer informatie willen lezen, dan kunt u bijgaande berichten bekijken.[7] [8] Ook nodigen we uit voor ons webinar over SMR op woensdag 18 februari, 19.30.

Uiteraard zijn we ook bereid om onze visie toe te lichten.

Namens WISE Nederland,

Gerard Brinkman

kantoor@wisenederland.nl

PS Meer informatie vindt u op www.wisenederland.nl/smr-webinar2026

---

5 https://milieu.vvm.info/milieu-2024-3-samen-sterk-voor-leefbaarheid/dossier-hoe-snel-dragen-nieuwe-kleine-kerncentrales-smrs-commercieel-bij-aan-de-energievoorziening/

6 https://overijssel.notubiz.nl/document/12238354/2/Wim+Turkenburg+%28WTEEC%29+-+2022_11_28+-+Toepassing+kernenergie+in+Nederland+en+perspectieven+SMRs

7 https://wisenederland.nl/artikel/kleine-kerncentrales-smrs/

8 https://wisenederland.nl/smrs-bouwen-in-7-jaar/?cn-reloaded=1

Dorpsbelang Hollum

AAN:

RAADSLEDEN VAN DE GEMEENTE AMELAND

Dorpsbelang Hollum
secretariaat
Abraham Fockstraat 8
9161 ED Hollum
Tel. 06-83774966
Email: t.j.ijnsen@knid.nl

29 January 2026

Geacht leden van de raad,

Hierbij wordt u uitgenodigd aanwezig te zijn op de algemene ledenvergadering van dorpsbelang Hollum. Deze zal worden gehouden op woensdag 18 februari in Ons Hol te Hollum, aanvang 20:30 uur. Hierbij ontvangt u tevens de notulen van onze vorige jaarvergadering, alsmede een agenda. Wellicht bent u bereid te reageren op vragen en een toelichting te geven op komend beleid.

Met vriendelijke groet,

Timo IJnsen
Secretaris

Dorpsbelang Hollum

Aan leden en belangstellenden.

Hierbij nodigen wij u uit tot het bijwonen van de Algemene Ledenvergadering, te houden op dinsdag 18 februari 2026, aanvang 20:30 uur, in Ons Hol te Hollum.

AGENDA

1. Opening.
2. Notulen algemene ledenvergadering d.d. 11 februari 2025.
3. Mededelingen en ingekomen stukken
4. Verslag secretaris.
5. Verslag penningmeester.
6. Verslag van de kascommissie, benoeming nieuw commissielid.
   * *Aftredend is Dhr. Henk Kingma .*
7. Verslag bespreking met Gemeente en andere vergaderingen en bijeenkomsten.
8. Bestuursverkiezing:
   * *Aftredend en herkiesbaar: Jellie de Vries*
9. Pauze.
10. Rondvraag.
11. Sluiting.

Na de vergadering gaat William Beijaard, directeur Stam, ons bijpraten over de toekomstige plannen met de musea met name in Hollum.

Jaarverslag, financieel verslag 2025 en notulen 2025 liggen een half uur voor aanvang van de vergadering ter inzage in de vergaderruimte. Voor diegenen die eerder de beschikking willen hebben over deze stukken bestaat de mogelijkheid deze een week voor de vergadering op te vragen via ***t.j.ijnsen@knid.nl.***

Met behulp van het Dorpsbelang worden vele activiteiten georganiseerd, zoals de Koningsdag met spelletjes, de intocht van Sint Nicolaas, de braderieën en de kermis.
U kunt dit werk steunen door lid te worden voor € 3,= per jaar.
Voor echtparen/samenwonenden bedraagt de contributie € 4,30 per jaar.
U kunt dit bedrag eenmalig overmaken op bankrekeningnummer NL21 RABO 030.20.07.431, t.n.v. Dorpsbelang Hollum. Daarna wordt de contributie jaarlijks automatisch van uw rekening afgeschreven.

Notulen ALV 11 februari 2025:

1) Opening

Voorzitter heet iedereen van harte welkom op de jaarvergadering van dorpsbelang Hollum. In het bijzonder wethouder IJnsen, wethouder Faber en enkele raadsleden. Verder een foutje op de agenda, Walthuis moet natuurlijk Walthaus zijn.

Afgelopen jaar zijn ons weer dorpsgenoten ontvallen. Voorzitter vraagt een moment stilte vragen ter nagedachtenis aan onze dorpsgenoten en oud dorpsgenoten die afgelopen jaar overleden zijn.

Tijdens deze vergadering wordt u bijgepraat over onze inspanningen van 2024. Zo hebben we voor het eerst een Plantsoen Party georganiseerd Ook hebben we een andere tractor, grote aanhangwagen en nieuwe communicatie apparatuur gekocht.

2) Notulen algemene ledenvergadering d.d. 13 februari 2024;

De notulen van de vergadering van 13 februari 2024 lagen al een half uur voor deze vergadering ter inzage in de zaal, en u had de mogelijkheid om ze te downloaden via www.hollum.info

Deze keer zijn er geen vragen overgebleven van de rondvraag.
De meeste vragen gingen over zaken die de gemeente aanging, wanneer deze onderwerpen gerealiseerd worden ligt dus aan de agenda van de gemeente.

Alleen de vraag van Theo Faber sr. over de vervanging van de snackwagen van de kermis bleef onbeantwoord.
De vereniging van wie de snackwagen is heeft besloten om de wagen op te knappen. Voor Dorpsbelang betekende het dat wij deze wagen verzekeringstechnisch niet meer op de kermis konden gebruiken.
De snackwagen wordt beheerd door de zangvereniging en de duivenclub. Deze verenigingen hebben een alternatieve wagen gevonden. Na de kermis hebben ze een evaluatie gehad, daaruit kwam dat de duivenclub stopt met de bemensing van de wagen. De zangvereniging zal ons het komende jaar beide kermisdagen van snacks voorzien, ook komt er een BBQ met specialiteiten.
Voorzitter bedankt de duivenclub voor hun jarenlange inzet op de vrijdagavond van de Kermis!
Voorzitter vraagt of iemand op- of aanmerkingen op de notulen heeft. Als dit niet het geval is kunnen ze worden vastgesteld en wordt de secretaris bedankt voor de verslaglegging.

3) Mededelingen en ingekomen stukken;
In de loop van de dag is nog een mail binnen gekomen van de werkgroep Sunneklaas. Hierin de vraag of DB in de vergadering wil vragen naar de mening van de aanwezigen over de vraag of de dit jaar op de vrijdag nog wel Sunneklaas gevierd moet worden. DB geeft aan dat dit stuk niet inhoudelijk gaan behandelen en verwijst de aanwezigen naar de werkgroep en de eventuele bewonersavonden. Dit omdat DB Hollum hierin geen stelling gaat nemen omdat we niet voor het hele dorp kunnen spreken.

Ook dit jaar hebben Martin en IJs weer de kascontrole gedaan van de vrienden van de Eendenvijver. Door de nieuwbouw van de hokken ging de omzet over de € 50.000,- heen! Het resultaat van de nieuwbouw heeft u zelf kunnen zien, net als de kas ziet het er allemaal weer prima uit.

Bericht van verhindering hebben we ontvangen van Wim en Regina Engels, Heidi Bunicich, Burgemeester Stoel, Peter Fischer, Martin de Roode, Jaap Boersma, Mathilda vd Weij en Gerrit de Boer.

Voorzitter vraagt iedereen de presentielijst te tekenen die rondgaat.

4) Jaarverslag secretaris ;
Het jaarverslag van de secretaris ligt eveneens op de tafels en voor diegenen die het verslag niet gelezen hebben leest IJs het voor.

Henk Kingma meldt nog een rekenfoutje in het ledenaantal, dit moet 550 zijn ipv 540.

Afgelopen jaar hadden we ook weer een vrijwilligersavond.
De gelegenheid om onze vele vrijwilligers te bedanken.
Na een lekker bakje koffie met heerlijk gebak bij Pieter Jan en Astrid gingen we op de fiets naar Ballum. Een deel ging naar de bierproeverij en een deel ging naar het Nostalgisch museum.
Daarna werd koers gezet naar de pizzeria, daar stond Jort met zijn team klaar met wat maagvulling. Uiteraard werden hier ook wat alcoholische versnaperingen genuttigd. Al met al was het weer een gezellige avond, iets wat we komend jaar uiteraard weer zullen organiseren.

Er zijn verder geen vragen of opmerkingen over dit verslag dus
secretaris Timo IJnsen wordt bedankt voor het verslag.

Erwin leest nu het verslag voor van de Kermis en Plantsoen Party waarna ook Erwin wordt bedankt voor het verslag.

5) Verslag Penningmeester ;
Ook ter tafel ligt het financiële verslag van 2024.

In 2024 hebben we fors moeten investeren in nieuwe apparatuur.
Een nieuwe trekker, en de grote kar ging met Koningsdag stuk en reparatie was te duur. Net als bij de trekker ging onze vrijwilliger Henk Sybring weer op zoek naar een hele knappe tweedehandse kar.
Deze werd gevonden en door hem opgehaald. Waarvoor dank.
Ook onze communicatie apparatuur voldeed niet meer en ook dat hebben we moeten vervangen. Met name met de kermis hebben we dit hard nodig.

Dit jaar nieuw was de verhuur van de partytenten. Nico van der Laag heeft ons les gegeven in het opbouwen en afbreken van de tenten.
Komend jaar moeten we investeren in de twee tenten van 4 x 10 meter aangezien de oude versleten zijn. We gebruiken de tenten met de kermis en door verhuur kunnen we dan weer besparen op de tenthuur.

Voorzitter vraagt of er nog vragen zijn over het financiële verslag. Dit is niet het geval en Martin wordt bedankt voor de verslaglegging.

6) Verslag van de kascommissie, benoeming nieuw commissielid ;
De kas werd dit jaar gecontroleerd door Jurrian de Vries en Hans van der Meulen. Helaas is Hans verhinderd door ziekte, we hebben Henk Kingma bereid gevonden zijn plaats in te nemen. Henk en Jurrian zijn bij Martin geweest. Henk geeft aan dat de boel er keurig uitziet en goed voorbereid was. Er zijn geen op- en aanmerkingen. Op basis van deze positieve bevindingen wordt de vergadering gevraagd om DB decharge te verlenen. Als iedereen hiermee instemt worden Jurrian en Henk bedankt voor het controleren.
Dit jaar aftredend is Jurrian . Gerwin de Vries wordt bereid gevonden hem op te volgen.

7) Verslag bespreking met Gemeente en andere vergaderingen en bijeenkomsten.

Dit jaar hadden we voor het eerst een overleg met Qbuzz. Bij dit overleg zijn de andere Dorpsbelangen ook allen aanwezig. Na jarenlange trouwe dienst van Arriva heeft Qbuzz de concessie vervoer gekregen. Gelukkig is het personeel mee over gegaan en zaten we met vertrouwde gezichten. De overdracht is niet

erg soepel verlopen en als het in dit tempo gaat zullen we nog enige tijd problemen met het busvervoer kunnen verwachten. Gelukkig kan het gratis busvervoer met de kermis gewoon doorgaan ook bij Qbuzz. Als bespreekpunt kwam het schoolvervoer aan de orde met name het uitstappen aan het begin van Nes. We hebben dit meegenomen richting college en dus daar komt de voorzitter zo op terug.

De eerste helft van het jaar stond nog in het teken van de nieuwbouw en dus verhuizing van onze loods. We hebben verschillende overleggen gehad, tekeningen gemaakt en zijn op zoek gegaan naar een tijdelijk onderkomen voor onze bezittingen. Echter 27 augustus kwam het bericht dat om financiële reden de verhuizing van de loods geen doorgang kon vinden. We waren natuurlijk erg teleurgesteld !
Maar het belang van de inrichting om de Ambla kwam in het gedrang en we moesten snel schakelen om het terrein om de loods goed werkbaar te houden. Na nog een paar overleggen zijn we tot een prima inrichting van het terrein om de loods gekomen. Nieuwe bestrating, het hek is opnieuw geplaatst en er is een extra draaihek gekomen. Zoals het er nu bij staat kunnen we met de grote karren via de ene kant het terrein binnenkomen en er aan de andere kant weer uit.

Ook dit jaar hadden we een rondje door het dorp met het College en ons jaarlijks overleg op het gemeentehuis. Het rondje door het dorp bracht ons onder andere bij een drinkwaterpunt op het Zwaneplein helaas zijn hier grote kosten aan verbonden denk aan vastrecht, spoelen van het tappunt ivm legionella en aftappen in de winter.
Deze kosten zijn te hoog voor realisatie. Verrommeling van parkeerterrein Jan Jacobsweg. De verlichting van de Kerktoren. We hebben toestemming gevraagd om de verlichting te vervangen, dat was geen probleem dus in het voorjaar gaan we de verlichting vervangen voor grondspots.
De bestrating van de Oosterlaan en dan met name de noodbestrating na een waterlekkage. Het college gaat dat straks toelichten.
Met het jaarlijks overleg hebben we gevraagd of de fietsenrekken op het Zuid West verplaatst kunnen worden. Hier wordt naar gekeken.
Ook de verkeersoverlast van bepaalde aannemers tijdens het bouwen hebben we weer onder de aandacht gebracht.
Het college zelf kwam met : Het accommodatiebeleid
Jaarplan onderhoud riool en wegen 2025
Aanpassingen diverse kruispunten
Wateroverlast
Strandsuppletie
En activiteiten 80-jarige bevrijding

Voorzitter vraagt het college deze punten toe te lichten .

Theo Faber krijgt eerst het woord:

Accomodatiebeleid gaat over de gemeentelijke gebouwen. Er is een plan gemaakt waarin is onderzocht hoe de staat van de gebouwen is, wat er aan duurzaamheid kan worden gedaan en of er samenvoeging of afstoten nodig is. Dit plan moet een doorkijk zijn voor de komende 20-40 jaar. Eind maart-begin april worden bewonersavonden georganiseerd ter info.

Wegenbeheersplan/kruispunten: ook hier is naar gekeken en er is gebleken dat het budget niet toereikend is. Er wordt dus meer geld uitgetrokken voor onderhoud van wegen e.d. Ook is er een subsidie toegekend voor de verbetering van kruispunten. Voor Hollum gaat hiermee het parkeerterrein bij de vuurtoren veiliger worden gemaakt. Ook zit hier het al genoemde bushalte-probleem voor de BWS in. Verder wordt in Hollum dit jaar een begin gemaakt het plannen voor nieuwe/ gescheiden riolering voor Badweg, Westerlaan, Burenlaan, Zuiderlaan, Oosterlaan en Herenweg. Daardoor zal hier ook nieuw straatwerk in komen en de opritten naar de huizen worden meegepakt.

Piet IJnsen pakt de volgende drie punten:

Overlast water: er zijn dit jaar al verschillende knelpunten aangepakt. Dit is echter nog niet genoeg. Overleggen zijn er met RWS en Staatsbos waarin de problemen bij Langedunen Noord, Finnegatspad en fietspad duinen worden besproken. Hiervoor worden onderzoeken opgestart, wordt dus vervolgd.

Strandsuppletie: er is twee jaar geleden een strandsuppletie gedaan. Door een verschuiving in de planning komt er ook dit jaar weer een strandsuppletie over hetzelfde stuk bij Hollum. Ook tussen paal 13 en 21 zal een vooroeversuppletie plaatsvinden dit jaar.

80 jaar bevrijding: de plannen van vijf jaar geleden zijn weer uit de kast getrokken en afgestoft. Er is door de werkgroep, waar ook de DB’s in zijn vertegenwoordigd, een plan gemaakt voor de festiviteiten. Financiering door subsidie en gemeentelijke bijdrage.

Voorzitter bedankt Theo en Piet voor de bijdrage en vraagt of er nog vragen zijn over voorgaande. Dit is niet het geval.

8) Bestuursverkiezingen ;
Dit jaar aftredend en herkiesbaar IJsbrand Smit. Timo geeft aan dat de rest van het bestuur IJs heeft gevraagd om zich voor de komende vijf jaar weer beschikbaar te stellen. IJs heeft hier positief op geantwoord. Timo vraagt of de vergadering hiermee kan instemmen. Als er geen bezwaren zijn wordt IJs onder applaus gefeliciteerd en weer voor vijf jaar benoemd.

9) Pauze ;
Voorzitter last een kleine pauze in.

10) Rondvraag ;
Dan zijn we nu aangekomen bij de rondvraag. Voorzitter geeft aan dat het kan zijn dat we niet direct antwoord hebben op uw vragen. Mochten er vragen zijn voor de gemeente, dan kan iemand van het college daar misschien op antwoorden. Mochten het vragen zijn die we niet kunnen beantwoorden, dan zoeken we dat uit en krijgt u op een later tijdstip alsnog antwoord. Wie van de aanwezigen heeft een vraag:
Jan Engels vraagt of er inmiddels al een kermistent is geregeld. IJs geeft aan dat dit het geval is, echter wel dubbel zo duur als het was maar we hebben geen keuze. Het zal waarschijnlijk door de muntenprijs moeten worden gecompenseerd.

Pieter Jan Bosch vraagt of de nieuwe loods nu definitief van de baan is. Voor dit moment wel, wat er in de toekomst nog gaat gebeuren is nu nog niet te zeggen. Ook de vraag hoe het komt met optocht Koningsdag, of de route wordt gewijzigd. IJs meldt dat het de bedoeling is om via de Reddingsbootweg aan te rijden met opstellen bij de nieuwe Ambla. Ook de lampionoptocht start bij de Ambla ipv op de driesprong. Dit is inmiddels zo aangevraagd in de vergunningen.
Pieter Jan vraagt zich ook af of op de hoek Bosweg-Fenneweg de heggen niet op gemeentegrond staan. Er is hier weinig zicht. Theo Faber neemt dit mee en zal het (laten) nakijken.
Cor Bruin vraagt wanneer het bruggetje bij de vijver Legodorp wordt gesloopt. Dit zou al lang zijn gebeurd moeten zijn, jeugd maakt er nog steeds gebruik van waardoor gevaarlijke situatie kan ontstaan. Theo zal dit navragen en de buurt op de hoogte brengen.
Ook merkt Cor op dat naast de nieuwe bestrating in het steegje Oostakkers-Tussendijken er ook maar één paaltje is geplaatst. Dit is ook gevaarlijk, met name voor kinderen, omdat die nu achter een heg weg direct Tussendijken op kunnen fietsen. Theo zal dit bekijken.

En als laatste vindt Cor het parkeren op de pier nog steeds lastig. De 24-uurs plekken worden ingenomen door 7 huurauto's en halen/brengen is ook nog steeds krap en tekort. Theo zegt dat er niet meer ruimte is maar er zal nog wel naar worden gekeken.
Jurrian meldt nog in deze dat er misschien (met de 5-kwartiers regeling) minder opstelstroken nodig zijn die dan gebruikt kunnen worden voor parkeren.
Asing Walthaus (en niet Walthuis) vraagt (voor een goede vriend) hoe het komt met de route voor de Sint. Dit is niet voor DB maar Jacoba Oud zit ook in de zaal en zal hier overleg over hebben met Asing.
Jurrian merkt op dat de zwarte pieten wat hem betreft weer zwart moeten. Dit was afgelopen jaar een discussiepunt tussen de verschillende DB's. Er zijn wat dingen geprobeerd. Volgend jaar weer bekijken maar Hollum is in principe voor helemaal zwart ivm herkenbaarheid.
J.P. de Boer vraagt wat het punt van de overlast door aannemers inhoudt. Dit betreft bouwaannemers die (zonder toestemming en melden bij de gemeente) straten afsluiten. Gemeente zal hier strenger op toezien en eventueel in gesprek met de betreffende aannemer. Wel de vraag of het direct gemeld kan worden als het weer wordt gezien, gemeente kan dan onmiddellijk reageren.
Jacoba Oud meldt dat de bloembak op het Zwaneplein nog steeds geen auto's tegenhoud. Voor de veiligheid en doorgang is op deze manier gekozen, af en toe een auto blijf je dan houden.
Henk Kingma vraagt of de gemeente nog iets gaat doe aan het voorstel om de huidige concessie met vijf jaar te verlengen. Theo geeft aan dat dit is onderzocht en dat dit geen optie is omdat het wettelijk niet mogelijk is. Voorstel kwam van Terschelling, gedachte was niet zo gek, er zijn de komende jaren nog zo veel onzekerheden (baggeren, veerdam, energietransitie) dat er misschien na die vijf jaar meer bekend kan zijn. Theo vindt dat de concessie en achterhaald idee is, de havenkantoren, het parkeerterrein e.d. zijn in handen van Wagenborg, hoe zou dat komen als een andere partij de concessie krijgt. Beter zou zijn als de overheid zelf de veerdienst weer gaat doen.
J.P. de Boer vraagt of de parkeervakken niet groter kunnen, Theo antwoord dat dit al eens is her-straat en dit niet binnenkort nog eens zal gebeuren.
Jurrian de Vries vraagt, omdat de Suihoek op de planning staat voor straatwerk, of er op gelet gaat worden dat dit niet net zo lang gaat duren als in Ballum. Theo zegt dat dit klopt en dat hier aandacht aan wordt besteedt door termijnen te stellen. IJs merkt nog op de bewonersavonden te bezoeken om dit daar ook te melden.
Piet IJnsen vraagt nog het woord namens de burgemeester over Sunneklaas. Het is een bewogen jaar geweest waar we door verschillende maatregelen goed uit zijn gekomen. De werkgroep heeft goed werk verricht en de regen op 5 december deed de rest. Waarschijnlijk was dit het wel qua Powned.
Burgemeester wil iedereen bedanken voor de inzet er is een basis gelegd voor de komende jaren. De voorzitter heeft aan het begin van de avond aangegeven dat

er een mail was van de werkgroep Sunneklaas waarbij uw bestuur van mening is dat dit onderwerp hier niet thuis hoort. Tijdens de beide bewonersavonden die vorig jaar gehouden zijn is toen ook de vraag gesteld of Sunneklaas nog wel op vrijdag zou moeten worden gevierd. Daar is uit gekomen dat meer dan 70% er voor is om de vrijdag te laten vervallen. De werkgroep en sommige Dorpsbelangen zijn daar voorstander van, zo hebben wij begrepen in een aantal bijgewoonde ledenvergaderingen. Dit onderwerp speelt nu en zal nog terug komen bij de bevolking.

Pieter Jan vraagt voor de fotopanelen bij 80 jaar bevrijding of iemand foto's heeft van de optocht in 1945 van Hollum. Dit graag bij P.J. melden. IJs geeft aan dat DB dit ook wel even op de socials kan vragen.

11) Sluiting ;

IJs sluit de vergadering om 21.45 uur en bedankt een ieder voor zijn of haar inbreng.

Na de pauze hebben we als spreker onze dorpsgenoot Asing Walthaus uitgenodigd. Voorzitter beveelt dit van harte bij iedereen aan. Daarna bedankt hij iedereen voor zijn/haar komst en wenst een ieder voor straks een wel thuis.

Lijst toezeggingen en moties

Datum: presidium 9 februari 2026

Datum vergadering	Portefeuillehouder	Toezegging / aandachtspunt	Antwoord
Commissie 5 januari 2026	Wethouder Faber Burgemeester Willemsma	**Vragen Commissie 5 januari** Er is toegezegd voor de raad van 19 januari een aantal openstaande vragen te beantwoorden.	De vragen zijn tijdig voor de raad, per mail van 12 januari 2026, beantwoord. Afgerond
Raad 15 december 2025	Wethouder Faber	**Accommodatiebeleid** Wethouder Faber doet de toezegging dat de uitvoering van het traject 2.1 / cluster Hollum niet later zal zijn dan 2030, mogelijk zelfs nog eerder. Mogelijk dat komend jaar al een voorbereidingskrediet wordt gevraagd aan de raad.	Het college zal opnieuw naar de fasering kijken als meer duidelijk is over de participatie Nes-Buren, met als doel voortgang in de uitvoering. Er wordt al gewerkt aan de voorbereidingsfase voor cluster Hollum.
Commissie 1 december 2025	Wethouder Faber	**Verlenging Gemeentelijk Rioleringsplan** Wethouder Faber zegt toe schriftelijk terug te komen op de vraag van het CDA/dhr. Oud over de aanpak en het tijdsbestek daarvoor voor de wateroverlast in Buren.	Navraag bij Fractie CDA leert dat het speelterrein tussen de Esther Meindertsstraat en de Tiemen Boelensweg met name in de winterperiode te maken heeft met wateroverlast. Onlangs is gestart met het opstellen van een nieuw Programma Water en Riolering (PWR). Dit programma biedt een meerjarig perspectief op de benodigde investeringen in de gemeentelijke water- en rioleringsinfrastructuur en beschrijft hoe de gemeente inspeelt op maatschappelijke opgaven, waaronder de gevolgen van klimaatverandering.

			In dit kader worden ook signalen en aandachtspunten betrokken bij de totstandkoming van het PWR, waaronder deze door de CDA-fractie gemelde wateroverlast Buren. De verwachting is dat het PWR eind 2026 gereed is en ter besluitvorming aan de raad kan worden voorgelegd.
Commissie 1 december 2025	Burgemeester Willemsma	**Belastingverordeningen 2026** De portefeuillehouder zegt toe: - in 2026 in gesprek te gaan met de raad om het systeem van belastingheffing en het berekenen van de tarieven te bespreken.	Griffier zal dit oppakken en inplannen in overleg met cluster Financiën.
Commissie 1 december 2025	Wethouder Faber	**Woonvisie** Wethouder Faber zegt toe een update te geven over de uitvoering van de Woonvisie.	De vraag betrof de voortgang van nieuwbouwwoningen. In de woonvisie (paragraaf 2.28) zijn zeven locaties voor woning (her-)ontwikkeling benoemd, met een globale planning in het uitvoeringsprogramma. De uitvoering hiervan is in volle gang. Hoewel een aantal bouwlocaties vertraging kent, zijn er belangrijke stappen gezet: de sloop van de Stelp en het zelfstandig maken van de zuidvleugel zijn gestart, nieuwbouw aan de Paasduinweg is aanbesteed en de start bouw staat gepland voor begin 2026. In Ballum deed zich een kans voor om extra grond aan te kopen, dit heeft prioriteit gekregen. Ook is prioriteit gegeven aan het oplossen/afmaken van ‘restpunten’ uit de eerste woningbouwfases. Een ander proces dat schaarse capaciteit heeft gevraagd, is de voorbereiding van het nieuwe strategisch complex beheerplan. Dit is een plan om bestaande huurwoningen van het GWA in 2035 aardgasvrij gereed te maken. Op 12 januari zijn raadsleden tijdens een thema avond bijgepraat.

			Het college concludeert dat het voorgenomen tempo niet is gehaald, maar dat de afspraken uit de regionale woondeals met het rijk (ruimschoots) kunnen worden behaald. Tevens concludeert het college dat er een nieuwe projectleider woningbouw moet worden aangesteld (nadat hier afgelopen december een vacature is ontstaan) en dat het tempo van diverse processen/projecten moet worden opgeschroefd. Tot slot werkt het college aan een totaaloverzicht van (grote) projecten die voortvloeien uit vastgesteld of nog vast te stellen beleid, zoals: de woonvisie, accommodatiebeleid, strategisch complex beheerplan GWA, vervoersvisie en wegen- en rioleringsplannen. Zodra dit vorm heeft gekregen zal het college de raad hier verder over bijpraten.
Commissie 1 december 2025	Wethouder IJnsen	**Paardenbak Buren** Wethouder IJnsen zegt toe de schade aan de bermen bij de paardenbak te repareren en in voorjaar bij het 'groei'-seizoen af te werken.	De bermen zijn geëgaliseerd en hersteld. Tijdens het groeiseizoen van 2026 worden deze ingezaaid. Hierbij is ook aandacht voor de inmiddels nieuw ontstane sporen.
Raad 24 november 2025	Wethouder IJnsen	**Voorzieningenwijzer** Wethouder IJnsen zegt toe dat er gewerkt wordt aan een Voorzieningenwijzer, waarin regelingen en tegemoetkomingen staan (gebundeld) voor burgers om te kunnen zien waar men recht op heeft en bij wie ze daarvoor moeten zijn.	De gemeentelijke website voor onderdeel Sociaal Domein wordt begin 2026 geactualiseerd met als doel completer te informeren. Daarnaast wordt gewerkt aan vernieuwing van het minimabeleid, met het doel betere ondersteuning en meer duidelijkheid voor doelgroepen die dat nodig hebben. Op deze manier kan de website dienen als basale voorzieningenwijzer, waarbij inwoners met name ondersteund worden vanuit persoonlijk contact met het gebiedsteam.

Commissie 13 oktober 2025	Wethouder IJnsen	**Begeleid en beschermd wonen** Voor het einde van het jaar neemt college een besluit over het rapport (ontwerpfase) omtrent "begeleid en beschermd wonen". Het college zal de raad actief informeren.	De raad is via raadsinformatiebrief (11 november 2025) geïnformeerd over de stand van zaken. De resultaten van de ontwerpfase zijn begin januari met het college besproken en op 19 januari wordt in een themabijeenkomst met raadsleden door de externe procesbegeleider het proces toegelicht. Het eindrapport van de ontwerpfase volgt op korte termijn hierna en in het eerste kwartaal neemt het college een besluit hierover, inclusief het vervolg richting (mogelijke) realisatiefase.
Raad 14 juli 2025	Wethouder IJnsen	**Pumptrackbaan** Wethouder IJnsen zal nader kijken (zonder toezeggingen te doen) naar de meubilair- en groeninrichting nabij de pumptrackbaan.	Rondom de baan begint het eindelijk groen te worden. Het meubilair is in week 47 geplaatst. Anders dan gepland zit er enige vertraging op de levering van de speeltoestellen. Er wordt nog gekeken naar het aanbrengen van wat groen rondom de pumptrackbaan, dit om enigszins als een windscherm te fungeren.
Raad 14 juli 2025	Wethouder IJnsen	**Collectorveld** Wethouder IJnsen geeft aan te onderzoeken of onderzoek naar collectorvelden kan vallen onder de regiodeal - Duurzaamheid en koppelt dit terug naar de raad.	Dit onderwerp is op 5 januari opnieuw in het ambtelijk overleg Regiodeal, themalijn duurzaamheid besproken. Afgesproken is om een voorstel voor de stuurgroep Regiodeal van maart 2026 op te stellen voor het doen van verder onderzoek naar de toepasbaarheid van collectorvelden.
Commissie 7 juli 2025	Wethouder IJnsen	**Thema Duurzaamheid** Wethouder IJnsen geeft aan dat indien de raad meer informatie wenst over de onderwerpen 'duurzaamheid' of 'water(-beleid)" dat dit georganiseerd kan worden.	Griffier zal dit oppakken en inplannen voor duurzaamheid / energietransitie.

Commissie 7 juli 2025	Wethouder Faber	**Welstandsnota** Wethouder Faber zegt toe naar de raad te komen met een voorstel voor het partieel aanpassen van de Welstandsnota.	Een partiele herziening voor deelgebied 4 en voor de locatie “Amelander Kaap” is inmiddels aangeboden voor besluitvorming in de raad van februari. Het college zal, in het kader van de ontwikkeling van de omgevingsvisie (strategie) en later in het omgevingsplan (juridische borging) een vernieuwd integraal kwaliteitsbeleid vormgeven. Voor beide geldt dat de raad aan zet is voor besluitvorming, die gepland is voor het einde van 2026.
Commissie 2 juni 2025	Wethouder IJnsen	**Zoetwater / verzilting** Wethouder IJnsen zal de raad op de hoogte houden omtrent het onderzoek naar verzilting (in samenwerking met de andere eilanden en betrokken instanties) en de uitkomsten daarvan.	Het college betrekt hierbij mede de voortgang van raadsagendapunt 3.7 (zelfvoorzienend in water), waar Terschelling voorloper is. Inmiddels is de rapportage “Verkenning naar een programmatische aanpak zoetwaterbeheer en zoetwaterbeschikbaarheid op de Waddeneilanden” opgesteld. Het rapport geeft een aanpak voor de zoetwater-problematiek op de Waddeneilanden als gevolg van klimaatverandering en zeespiegelstijging. Het rapport is gepresenteerd tijdens de tweedaagse op Vlieland en geeft de aanbeveling te komen tot een Integraal Waterplan (IWP) voor alle Waddeneilanden, waarbij Schiermonnikoog voorloper is. De rapportage is inmiddels besproken in het Provinciaal bestuurlijk overleg water (PBOW). In dit overleg is door de provincie aangegeven dat vervolg wordt gegeven aan de realisatie van integrale waterplannen voor de (overige Friese) Waddeneilanden.

Commissie 7 april 2025 Raad 15 maart 2025	Wethouder Faber	**Toiletvoorziening KNRM** Met de KNRM overlegd zal worden voor het eventueel spoelen met grijs water / regenwater. Alle overige suggesties omtrent gebruik, openstelling en monitoring bezoekers worden nader bekeken en meegenomen in de uitvoering. De raad zal hierover op de hoogte gehouden worden. Het gebruik van het toilet zal worden gemonitord, mogelijk zal het eerste winterseizoen daartoe het toilet open worden gehouden.	De raad wordt op de hoogte gehouden van de voortgang van het proces, zoals toegezegd. De uitvoering is, als bekend, een zaak van de KNRM. De wijze van monitoring wordt goed voorbereid. U bent daarover nader geïnformeerd bij raadsinformatiebrief van 25 november 2025.
Commissie 3 februari 2025	Wethouder IJnsen	**Wateroverlast fiets- en wandelpaden** Wethouder IJnsen zegt toe de raad op de hoogte te houden van de gesprekken welke gevoerd zullen worden t.a.v. de gesprekken met Rijkswaterstaat / terreinbeheerder(s) over de wateroverlast fiets- en wandelpaden.	Rijkswaterstaat (RWS) heeft een inspectie uitgevoerd en geconstateerd dat de situatie ten opzichte van vorig jaar is gewijzigd. Waar het voorheen nat was, is het nu overwegend droog. Op sommige locaties is sprake van zogenoemde 'natte natuur' direct naast de fiets- en wandelpaden, wat de afwatering belemmert. RWS geeft aan dat de wateroverlast een natuurlijk effect is waar ze niet zomaar op in kunnen ingrijpen. Over de wandelpaden zal nog verder worden gesproken (bijvoorbeeld over Rietveldpad). Aangezien de gemeente in 2016 zowel het eigendom als het beheer en onderhoud van de fietspaden van RWS heeft overgenomen, is de gemeente verantwoordelijk voor het bepalen en uitvoeren van maatregelen rond fietspaden. Het college zal dit in het derde kwartaal van 2026 oppakken met een voorstel om wateroverlast bij het fietspad in de duinen te verminderen.

Raad 22 april 2024	Wethouder Faber	*Dictum **MOTIE Dijkjes** / monumenten:* - Een procedure te starten om de oude dijklichamen aan de westzijde van het dorp Nes, strekkende vanaf de Ballummerweg Nes, Binnendijken Nes, Achterdijken Nes, Verdekspad Nes tot aan de Stokershiem Nes, aan te wijzen als gemeentelijke monument. - Voor deze procedure contact op te nemen met Erfgoedvereniging Heemschut gezien de ervaring die Heemschut hierin heeft. Zie de link naar het gemeentelijke monument 'Pingjumer-gulden-halsband' en de totstandkoming daarvan.	Het college heeft toegezegd de dijkjes te betrekken bij het al lopende proces om over te gaan tot aanwijzing van gemeentelijke monumenten. Aangezien de oude dijklichamen bij Nes ook op de conceptlijst staan als kandidaat gemeentelijk monument zijn deze in beeld. De actualisering van de concept monumentenlijst is ambtelijk voorbereid. Ook is een mogelijke aanpak voor het aanwijzen van monumenten bepaald. Er wordt op dit moment een voorstel voorbereid dat in februari wordt besproken met het college. In dit collegevoorstel worden de oude dijklichamen bij Nes meegenomen, met inachtneming van motie (2024) en initiatiefvoorstel (2009). Ook zal in het voorstel aandacht worden gegeven aan externe instanties die kunnen ondersteunen bij dit proces.
Commissie 9 oktober 2023	Wethouder Faber	**Toeristische informatieborden** Wethouder Faber geeft aan in de toekomst wel een inventarisatie te willen gaan doen van de informatieborden, echter dit kost capaciteit en middelen, dit zijn keuzes voor de raad om hier ruimte voor te maken.	De VVV speelt hier een voortrekkersrol in, als dé informatievoorziener voor bezoekers van Ameland. Het proces is dan ook onderdeel van hun subsidieafspraken voor 2025 en 2026. Wel is voor realisatie mogelijk aanvullende financiering noodzakelijk van (andere) subsidiegevers. Op dit moment inventariseert de VVV alle borden op het eiland, waarna met verschillende stakeholders een toekomstplan gemaakt wordt. De VVV praat u op 9 februari 2026 met een presentatie graag bij over dit plan en over hun verdere werk.

Raad 26 juni 2023	Burgemeester Stoel (Willemsma)	**Subsidiebeleid / verordening** N.a.v. de Jaarstukken 2022: in overleg met het Presidium zal er een datum gepland worden voor de subsidieverordening en –verlening. Daarbij is relevant het 'maatschappelijk rendement' (in het algemeen) en de zorg over 'commerciële winst' (bij evenementen).	Op 11 februari 2025 is een collegebrief over de planning van het beleidsproces, inclusief een weergave van wat al is/wordt gedaan met de raad gedeeld. In december 2025 starten we met de actualisatie van de Algemene subsidieverordening en die zal snel na de verkiezingen kunnen worden ingebracht voor besluitvorming. Een thematisch gesprek met raadsleden zal onderdeel zijn van de vervolgaanpak. In een apart te plannen inhoudelijke verkenning wordt meegenomen de wijze waarop subsidiëring van 'commerciële winsten' bij evenementen kan of moet worden voorkomen. Een uitgangspuntennotitie over de toekomst van de Uitvoeringsregeling sport- en culturele evenementen wordt in het eerste kwartaal 2026 in het college behandeld, de raad wordt daarover actief geïnformeerd.
Raad 30 mei 2022 MOTIE	Wethouder Faber	**Parkeerbeleid** Aangenomen motie inzake parkeerproblemen en ontwikkelen beleid daartoe. Het College zal met het parkeerbeleid aan de slag en dit te zijner tijd voorleggen aan de raad. *Dictum **MOTIE Parkeren**:* Te komen met een voorstel voor beleid om onder meer de parkeerproblemen op Ameland goed op te lossen.	Parkeerbeleid In navolging van de vervoersvisie die in 2023 is vastgesteld, zijn in september 2024 de beheer- en onderhoudsplannen voor wegen en havens door de raad vastgesteld. Volgens de oorspronkelijke planning zouden wij in het najaar van 2024 starten met het beleidsplan parkeren. Vanwege moeilijkheden bij het vervullen van de vacature civiele techniek bleek dit echter niet haalbaar. De totstandkoming van het parkeerbeleid staat nu gepland voor 2026.

Commissie 14 oktober 2024		Parkeren Westerlaan (begroting 2025)	Parkeren Westerlaan Voor de parkeerplaats aan de Westerlaan in Hollum is inmiddels een ontwerp opgesteld waarin extra parkeerplaatsen zijn opgenomen. In de Kadernota 2025 is een aanvullend krediet aangevraagd om het ontwerp te kunnen realiseren. De uitvoering staat gepland voor het eerste kwartaal van 2026.
Commissie 13 oktober 2025		Parkeren Veerdam (begroting 2026)	Parkeren Veerdam Begin 2026 volgt een voorstel voor aanpassing rond het '(fiets)parkeren' op de veerdam.

Informatiebrief

van het college aan de raad

Zaaknummer	485663
Vergaderdatum	13 januari 2026
Organisatieonderdeel	STAF (Juridische Zaken)
Portefeuillehouder	Theo Faber

Onderwerp

Beslissing op bezwaar last onder dwangsom Molenweg 18 te Nes (Zwembad)

Kennisnemen van

Bijgaande beslissing op bezwaar, waarin het college in overeenstemming met het advies van de bezwaarschriftencommissie besluit om:

I. het bezwaar van 3 juli tegen de last onder dwangsom van 26 mei 2025 deels gegrond te verklaren;
II. de verplichting dat het zwembad en het hek altijd gesloten moeten blijven in te trekken;
III. in de plaats daarvan twee nieuwe verplichtingen op te leggen, waarin Rijssenpad Projecten B.V. minimaal 24 uur en maximaal 48 uur de tijd krijgt om openingen in het zwembad en het hek te herstellen;
IV. een proceskostenvergoeding van € 1.294,- toe te kennen aan bezwaarmaker.

Inleiding

Op 20 mei 2025 is uw raad geïnformeerd over de aan Rijssenpad Projecten B.V. (hierna: ‘Rijssenpad’) opgelegde last onder dwangsom naar aanleiding van de onveilige situatie aan de Molenweg 18 te Nes. In deze last onder dwangsom is Rijssenpad onder meer verplicht om een gesloten hekwerk van twee meter hoog te plaatsen en dit hekwerk gesloten te houden.

Rijssenpad is het niet eens met de verplichting om een hekwerk te plaatsen en deze altijd gesloten te houden, omdat het onder meer betekent dat er gelijk een dwangsom betaald moet worden als het hek wordt doorgeknipt door een ander. Rijssenpad is daarom in bezwaar gegaan.

Het college heeft een besluit genomen op dit bezwaar.

Kernboodschap

Het college heeft in overeenstemming met het advies van de bezwaarschriftencommissie besloten om het bezwaar van Rijssenpad deels gegrond te verklaren. De verplichting om een hek te realiseren blijft staan, maar de verplichting om deze altijd gesloten te houden is versoepeld. Rijssenpad krijgt nu minimaal 24 uur en maximaal 48 uur de tijd om openingen in het hek- en bouwwerk te herstellen.

Bij de vaststelling van de termijn is geprobeerd om in overeenstemming met het advies van de bezwaarschriftencommissie een balans te vinden tussen het geven van voldoende tijd om eventuele openingen in het hek- en bouwwerk te herstellen en voorkomen dat er door de opening in het hek- en/of bouwwerk een te groot risico ontstaat op (zware) ongevallen. Ook zet de termijn druk op Rijssenpad om voldoende maatregelen te treffen om openingen te voorkomen.

Overigens kan Rijssenpad de dwangsommen ook nog altijd voorkomen door het zwembad te slopen.

Vervolg

- Rijssenpad kan bij de rechtbank in beroep gaan tegen de beslissing op bezwaar. Rijssenpad heeft daarvoor zes weken de tijd. Het is mogelijk dat een rechter de beslissing op bezwaar vernietigd. Als dat het geval is, dan wordt uw raad daar over geïnformeerd.
- Als Rijssenpad niet voldoet aan deze nieuwe verplichtingen, dan kan de toezichthouder per geconstateerde overtreding een dwangsom ter hoogte van € 10.000,- innen met een maximum van € 100.000,-.

Ondertekening

T. Willemsma
Burgemeester

I.J.W. Valk
Secretaris-directeur

Bijlagen

1. Beslissing op bezwaar LoD Zwembad.

Besluit

College

Zaaknummer	485663
Datum vergadering	13 januari 2026
Onderwerp	Beslissing op bezwaar LoD Zwembad
Portefeuillehouder	Theo Faber

Besluit

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ameland:

gelezen het ambtelijk voorstel;

gelet op artikel 3.5 van het Besluit bouwwerken leefomgeving (hierna: 'Bbl') en de Algemene wet bestuursrecht;

besluit:

Op basis van het ingediende bezwaar van 3 juli 2025 tegen de op 26 mei 2025 aan bezwaarmaker opgelegde last onder dwangsom én het advies van de adviescommissie bezwaarschriften te beslissen dat:

I. het op 3 juli 2025 gemaakte bezwaar tegen de op 26 mei 2025 opgelegde last onder dwangsom wegens overtreding van artikel 3.5. Bbl (hierna: 'het primaire besluit') ontvankelijk en deels gegrond wordt verklaard;

II. de volgende delen van het primaire besluit worden herroepen:
- de last dat het hekwerk voortdurend gesloten moet worden gehouden én de last dat het gebouw voortdurend dichtgemaakt moet blijven;
- de hoogte van de dwangsom ten aanzien van de last dat het hekwerk voortdurend gesloten moet blijven én de last dat het gebouw voortdurend dichtgemaakt moet blijven.

III. in de plaats van de herroepen lasten, de volgende twee lasten worden opgelegd:
- de openingen in het hekwerk te sluiten en/of herstellen binnen 48 uur nadat de opening is gemaakt dan wel binnen 24 uur nadat bezwaarmaker bekend is geworden met de opening op straffe van een dwangsom van € 10.000,- per overtreding met een maximum van € 100.000,-;
- de openingen in het bouwwerk te sluiten en/of herstellen binnen 48 uur nadat de opening is gemaakt dan wel binnen 24 uur nadat bezwaarmaker bekend is geworden met de opening op straffe van een dwangsom van 10.000,- per overtreding met een maximum van € 100.000,-.

IV. een proceskostenvergoeding ter hoogte van € 1.294,- wordt toegekend aan bezwaarmaker.

Ballum, 13 januari 2026

T. Willemsma
Burgemeester

I.J.W. Valk
Secretaris-directeur

Informatiebrief

van het college aan de raad

Zaaknummer	540269
Vergaderdatum	13 januari 2026
Organisatieonderdeel	Sociaal Domein
Portefeuillehouder	Piet IJnsen

Onderwerp

Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Ameland 2026.

Kennisnemen van

1. Inhoud en activiteiten van het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Ameland 2026.

Inleiding

In 2024 en 2025 hebben we voor het eerst gewerkt met een Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Ameland (zie eventueel iBabs, 2 juli 2024, agendapunt 40.10, Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2024-2025). Omdat dit qua inhoud en vorm goed is bevallen, is er voor 2026 een nieuw Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein gemaakt (bijlage 1).

Het Sociaal Domein wordt in dit Uitvoeringsprogramma weer onderverdeeld in vijf thema's:
1. Veilig en Kansrijk Opgroeien & Ontwikkelen
2. Gezondheid & Vitaliteit
3. Maatschappelijke Ondersteuning & Participatie
4. Werk & Zekerheid
5. Overig

Kort gezegd bestaat 80% van de werkzaamheden van de eerste vier thema's uit (vaak structurele) taken behorende bij de 'corebusiness', zoals verordeningsplicht, uitvoeren van wetten, opdrachtgeverschap en subsidieverlening. De resterende 20% komt voort uit de vertaling van landelijke programma's en beleid naar lokale implicaties en acties, (beleids)prioriteiten en eventuele andere ontwikkelingen.

Kernboodschap

1. *Via het Uitvoeringprogramma Sociaal Domein Ameland 2026 wordt het geactualiseerde Beleidskader Sociaal Domein Regio Noordoost-Friesland concreet gemaakt.*
   Dit programma met gerichte acties maakt (ook) voor 2026 een vertaling van visie en beleid naar uitvoering in een integraal programma, passend voor Ameland.

2. *Het Uitvoeringsprogramma 2026 helpt om een realistische(r) en (beter) haalbare planning te maken.*
   Een uitvoeringsprogramma als dit maakt het gemakkelijker om prioriteiten te stellen voor de activiteiten binnen het Sociaal Domein op Ameland.

3. *Minder beleidsnotities en meer eigen beleidsregie.*
   Door te (blijven) werken met een uitvoeringsprogramma, kan het aantal nieuwe beleidsnotities binnen het Cluster Sociaal Domein van de gemeente Ameland in de toekomst zo veel mogelijk worden beperkt. Daarvoor is in het Uitvoeringsprogramma concreet de volgende actie opgenomen (zie laatste actie bijlage 1, thema 2): *Heroverwegen 'beleidsboom' Sociaal Domein.* Beoogd wordt een integrale lokale overkoepelende Kadernota Sociaal Domein, met een beperkt aantal verordeningen, zo weinig mogelijk beleidsregels en (ander) aanvullend beleid.

4. *De gemeenteraad raakt zo op de hoogte van de prioriteiten en activiteiten binnen het Sociaal Domein.*
   Het is wenselijk uw raad te informeren over de prioriteiten en activiteiten binnen het Sociaal Domein op Ameland voor de komende periode. Bijgaand Uitvoeringsprogramma voorziet daarin.

5. *Kaders van de gemeente(raad) zijn uitgangspunt voor het Uitvoeringsprogramma.*
   De afgelopen jaren heeft de gemeente(raad) meerdere kaders geschetst/vastgesteld voor het Sociaal Domein op Ameland. Deze kaders zijn uitgangspunt voor de prioriteiten en activiteiten in het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Ameland 2026.

6. *Mede gebaseerd op de (beleids)uitgangspunten en prioriteiten van de gemeenteraad.*
   Het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Ameland 2026 is mede gebaseerd op de (beleids)uitgangspunten en prioriteiten van uw raad.

Vervolg

Na de besluitvorming door het college van B&W (verder) aan de slag met/conform de activiteiten uit het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Ameland 2026. (Geheel 2026, tijdpad omschreven per activiteit)

Ondertekening

T. Willemsma
Burgemeester

I.J.W. Valk
Secretaris-directeur

Bijlagen

1. Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Ameland 2026

UITVOERINGSPROGRAMMA SOCIAAL DOMEIN 2026

Net als in 2024-2025, wil (cluster Sociaal Domein van) de gemeente Ameland op basis van het Regionaal Beleidskader Sociaal Domein 2023 het volgende bereiken: inwoners zijn vitaal en gezond, zij ondersteunen elkaar en als dit niet op eigen kracht lukt, of met behulp van het netwerk, dan draagt de gemeente zorg voor kwalitatief passende ondersteuning.

Speerpunten om deze visie te bereiken, zijn:

- Normaliseren waar kan, helpen waar moet.
- Ondersteuningsaanvraag lokaal oplossen, tenzij...
- Op eigen kracht, tenzij...

Dit doet gemeente Ameland via vijf thema's.

1

Veilig en Kansrijk Opgroeien & Ontwikkelen

Ameland zet zich ervoor in dat kinderen en jongeren van -9 maanden tot 23 jaar veilig, kansrijk en goed kunnen opgroeien en zich naar eigen mogelijkheden kunnen ontwikkelen.

2

Gezondheid & Vitaliteit

Lokaal gezondheids-beleid is gericht op gezondheidspreventie, -bevordering en -bescherming. Uitganspunt is Positieve Gezondheid, met het streven om een integrale aanpak te ontwikkelen voor de gehele levensloop.

3

Maatschappelijke Ondersteuning & Participatie

Normaliseren, preventief werken, de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners bevorderen en een goede sociale samenhang... Dat is ons streven in steekwoorden.

4

Werk & Zekerheid

Op Ameland worden inwoners – met en zonder afstand tot de arbeidsmarkt – op dit moment al goed ondersteund bij participatie in de samenleving, vinden van werk en voorkomen of terugdringen van schulden.

5

Overig

Onderwerpen die niet onder (één van) de andere vier thema's zijn te vangen, maar die de komende jaren wel belangrijk zijn voor Ameland, zoals Accommodatiebeleid, de Waddensamenwerking en inwonersparticipatie.

THEMA 1: VEILIG EN KANSRIJK OPGROEIEN & ONTWIKKELEN

Onderdeel	Actie	Tijdspad	Hoofd-partner(s)
80% reguliere werkzaamheden (corebusiness)	Actueel houden regelgeving (verordening jeugd, verordening leerlingenvervoer, subsidieregeling VVE, etc.).	2026	Intern
	Actueel houden onderwijsregelingen (andere) Friese Waddeneilanden (TUS, OV-chipkaart, etc.).	2026	Terschelling, Vlieland, Schiermonnikoog
	Besluitvorming over individuele voorzieningen (individuele voorzieningen jeugd, beschikkingen leerlingenvervoer, etc.).	2026	SWA (gebiedsteam)
	Actueel houden van opdrachten aan derden (aanpak gebiedsteam, inkoop SDF, vervoer Wagenborg, DVO Leerplicht met Leeuwarden, etc.).	2026	Per partner
	Monitoren van de uitvoering.	2026	Intern
20% beschikbare ruimte			
Afspraken jeugd in subsidie SWA	Concretiseren van verwachtingen, prioritering, preventie en afspraken in relatie tot subsidieaanvraag met SWA.	Q1 2026	SWA
Subsidie SWA	Verdiepende afspraken met het gebiedsteam, zodat zij aanspreekbaar zijn op behaalde resultaten in relatie tot nieuwe verordeningen Wmo, Jeugd, Participatie. Subsidieaanvraag dient aan te sluiten bij de beleidsdoelen en werkprocessen van de gemeente als 'beschikkende instantie'.	Q1-Q2 2026	SWA
Maatwerkafspraken JGZ en Preventieakkoord	Afspraken over JGZ opgenomen in een aanvullend pakket vanuit de GGD, en de afspraken voortkomend uit de Brede SPUK/FrIZA, leiden gezamenlijk tot een concrete opdracht die wordt vertaald in (schriftelijke) afspraken.	Q1-Q2 2026	GGD Fryslân
Aanpak middelengebruik verder ontwikkelen	De aanpak middelengebruik onder jongeren verder ontwikkelen, onder regie van de gemeentelijk regisseur aanpak middelengebruik en in samenwerking met SWA, scholen, GGD/JGZ, ouders, dorpshuizen, sportclubs, politie, Verslavingszorg, etc.	Q1-Q4 2026	SWA, scholen, GGD Fryslân, politie
Evalueren rol en samenwerking regisseur aanpak middelengebruik	Evalueren van de 'gemeentelijke regierol voor aanpak middelengebruik onder jongeren' en de samenwerking met SWA (vooral jongerenwerk) op dit thema.	Q3-Q4 2026	SWA
Bevorderen inhoudelijke samenwerking onderwijs - VVE	Bevorderen van de actieve, inhoudelijke samenwerking tussen de kinderopvang en de basisscholen voor IKC-vorming en voor (een plan ten behoeve van) de doorgaande leerlijn.	Q2-Q4 2026	Lokaal overleg onderwijs

THEMA 2: GEZONDHEID & VITALITEIT

Onderdeel	Actie	Tijdspad	Hoofd-partner(s)
80% reguliere werkzaamheden (corebusiness)	Actueel houden regelgeving (beleidskader Sociaal Domein).	2026	Intern
	Besluitvorming over gezamenlijke aanpak van projecten Sociaal Domein (FPA, FrIZA, etc.).	2026	GR Wadden
	Actueel houden van opdrachten aan derden (subsidie SWA, maatwerk GGD, etc.).	2026	Per partner
	Monitoren van de uitvoering.	2026	Intern
20% beschikbare ruimte			
Afspraken spreekuurmedewerker middelengebruik in subsidie SWA	Opstellen van afspraken over/met spreekuurmedewerker middelengebruik in de subsidie aan SWA.	Q1 2026	SWA
Afspraken samenwerking FPA en FrIZA met Friese Wadden en Fryslân	Doorvertalen van pilotproject Sociaal Domein/Preventieakkoord GR Wadden naar eigen lokale voorkeur. Lobbyen vindt op GR niveau plaats.	Q1-Q3 2026	GR Wadden
Overwegen nieuw beleid zwemles/ diplomazwemmen	Nieuw beleid over zwemles/diplomazwemmen overwegen met partners.	Q3-Q4 2026	Klein Vaarwater
Heroverwegen 'beleidsboom' volgend uit Kadernota Sociaal Domein en verordeningen	Heroverwegen 'beleidsboom' Sociaal Domein. Beoogd wordt een integrale lokale overkoepelende Kadernota Sociaal Domein, met een beperkt aantal verordeningen, zo weinig mogelijk beleidsregels en (ander) aanvullend beleid. Als we kiezen voor een lokale Kadernota Sociaal Domein, voeren we zelf de beleidsregie en wordt de samenwerking op beleidsniveau met de andere gemeenten stopgezet.	Q3-Q4 2026	Intern

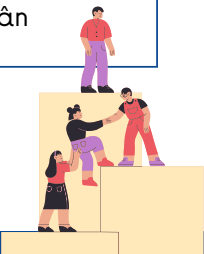

THEMA 3: MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING & PARTICIPATIE

Onderdeel	Actie	Tijdspad	Hoofd-partner(s)
80% reguliere werkzaamheden (corebusiness)	Actueel houden regelgeving (verordening Wmo, beleidsregels Wmo, etc.).	2026	Intern
	Actueel houden beleid (beleidskader Sociaal Domein, subsidiebeleid, accommodatiebeleid, etc.).	2026	Intern
	Besluitvorming over individuele voorzieningen (individuele voorzieningen Wmo, etc.).	2026	SWA
	Afspraken subsidie Bibliotheek, STAM en Kunstmaand.	2026	Eilandpartners
	Monitoren van de uitvoering.	2026	Intern
20% beschikbare ruimte			
Dorpshuisfunctie	Communiceren dat de doorontwikkeling van de dorpshuisfunctie wordt doorgeschoven naar 2027.	Q1 2026	SWA & partners
Afspraken integraal aanbod dagbesteding	Samenwerkingsafspraken maken met SWA en KwadrantGroep over een integraal aanbod (integrale 'opvangvoorziening') voor dagbesteding, inclusief sociale activering, op (bestaande) locaties in de verschillende dorpen.	Q1-Q2 2026	SWA & KwadrantGroep
Begeleid wonen (vervolgtraject)	Vervolg geven aan traject begeleid en beschermd wonen op basis van adviesrapport 'stap 2' uit 2025.	Q1-Q4 2026	Doelgroep, SDF en zorgaanbieder(s)
Subsidie bibliotheek	Evalueren van de subsidieaanvraag bibliotheek en afstemming over subsidie komend jaar (vooral onderdeel Wsob met bijbehorende (decentralisatie)middelen, opdrachten en Programmalijnen).	Q1-Q2 2026	Stichting Bibliotheken Noord Fryslân

THEMA 4: WERK & ZEKERHEID

Onderdeel	Actie	Tijdspad	Hoofd-partner(s)
80% reguliere werkzaamheden (corebusiness)	Actueel houden regelgeving (verordening participatie, beleidsregels participatie, individuele inkomenstoeslag, inkomstenvrijlating, etc.).	2026	Intern
	Besluitvorming over individuele voorzieningen (individuele voorzieningen participatie, uitvoeren minimaregelingen, afspraken met werkgevers over plaatsingen SW/Garantiebanen etc.).	2026	SWA
	Actueel houden van opdrachten aan derden (aanpak gebiedsteam, samenwerking Fryslân Werkt en Cedris, DVO Inburgering met Noardeast-Fryslân, etc.).	2026	Per partner
	Monitoren van de uitvoering.	2026	Intern
20% beschikbare ruimte			
Participatie-afspraken	Afspraken over participatie maken in subsidie SWA en werkgevers: het verbeteren van de afspraken over actief participatiebeleid in de wijk en bij werkgevers.	Q1-Q2 2026	SWA
Uitbreiding jobcoach	I.v.m. start nieuwe jobcoach actualiseren en vastleggen van de afspraken over takenpakket jobcoach: afspraken over hoe mensen de juiste begeleiding krijgen bij hun werkzaamheden.	Q1-Q2 2026	Deltawerkers (inkoop)
Preventieve schuldhulpverlening	Afspraken maken over preventieve schuldhulp: het organiseren van de uitbreiding van het takenpakket 'preventieve schuldhulpverlening' en de voorgenomen omzetting van de organisatie van de financieel hulpverleners van gemeente naar SWA.	Q1 2026	SWA
Minimaregelingen	• Versterken communicatie via website en gebiedsteam. (Q1 2026) • Keuzes mininmaregelingen maken. (Q1-Q2 2026) • Keuzes maken in beleid (hoofdlijn vastleggen in nieuwe Kadernota Sociaal Domein en inkomensgrenzen en bedragen verhogen in regelingen). (Q3-Q4 2026) • Implementeren van nieuwe minimaregelingen, inclusief heldere communicatie hierover naar SWA. (Q1 2027) • Verder afspraken met derden en lichte vorm van monitoren. (Q1-Q4 2027)	Q1-Q4 2026	SWA

THEMA 5: OVERIG

Onderdeel	Actie	Tijdspad	Hoofd-partner(s)
80% reguliere werkzaamheden (corebusiness)	Actueel houden regelgeving (algemene subsidieverordening, beleidsregels subsidie, etc.).	2026	Intern
	Actueel houden beleid (beleidskader Sociaal Domein, subsidiebeleid, accommodatiebeleid, etc.).	2026	Intern
	Besluitvorming over subsidieaanvragen (structurele en incidentele subsidies en cofinanciering projecten Iepen Mienskipsfûns).	2026	Aanvragers
	Monitoren van de uitvoering.	2026	Intern
20% beschikbare ruimte			
Actualiseren subsidiebeleid	• Implementeren subsidieloket • Actualiseren algemene subsidieverordening • Actualiseren beleidsregels (inclusief verborgen tarieven/kostendekkendheid)	Start 2026, doorloop komende jaren	Subsidiepartners
Implementeren accommodatiebeleid	• Actualiseren algemeen belang besluit • Actualiseren (kostendekkendheid) tarieven accommodaties • Herijken afspraken paracommerciële horeca • Werkzaamheden zijn verbonden aan het subsidiebeleid	Start 2026, doorloop komende jaren	Intern
Opdracht Sociaal Werk Ameland	Actualiseren van de opdracht en werkafspraken met SWA. De prioriteiten voor de opdracht zijn per thema nader uitgewerkt. Specificatie achteraan opgenomen in dit Uitvoeringsprogramma.	Q1 2026	SWA
Nader te bepalen acties	Nadere acties: muziekonderwijs en mobiliteitsvoorzieningen.	Q1-Q4 2026	Intern

BEGRIPPENLIJST

Afkorting	Betekenis/toelichting
DVO	Dienstverleningsovereenkomst — gebruikt bij samenwerkingen zoals DVO Leerplicht met Leeuwarden en DVO Inburgering met Noardeast-Fryslân.
FPA	Friese Preventie Aanpak (genoemd bij projecten in het Sociaal Domein).
FrIZA	Friese Integrale Zorg en Aanpak (genoemd i.v.m. Brede SPUK en GR Wadden).
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Fryslân — betrokken bij Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en preventieafspraken.
GR Wadden	Gemeenschappelijke Regeling Wadden — regionaal samenwerkingsverband van Waddengemeenten.
IKC	Integraal Kindcentrum — samenwerking tussen kinderopvang en basisscholen voor doorgaande leerlijnen.
JGZ	Jeugdgezondheidszorg — onderdeel van de GGD; betrokken bij preventie en zorg voor jeugd.
OV-chipkaart	Openbaar Vervoer-chipkaart — genoemd bij onderwijsregelingen op de Friese Waddeneilanden.

Afkorting	Betekenis/toelichting
SDF	Sociaal Domein Fryslân — genoemd bij inkoop, zorgaanbieders en gebiedsteam-aanpak.
SPUK	Specifieke Uitkering — rijksregeling, o.a. in de context van Brede SPUK/FrIZA voor preventie en gezondheid.
STAM	Stichting Amelander Musea — genoemd in het kader van subsidies voor onder andere de bibliotheek.
SWA	Sociaal Werk Ameland — vaste uitvoeringspartner van de gemeente in het sociaal domein (jeugd, participatie, welzijn).
TUS	Toelage Uitwonende Studenten — als onderdeel van onderwijsregelingen voor kinderen die aan de wal op school zitten.
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie — onderwijsprogramma voor jonge kinderen, genoemd bij samenwerking onderwijs-kinderopvang.
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning — landelijke wetgeving voor maatschappelijke ondersteuning en zorg.
Wsob	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen — landelijke wet voor bibliotheekstelsel, genoemd bij subsidie Bibliotheek.

Informatiebrief

van het college aan de raad

Zaaknummer	542037
Vergaderdatum	16 februari 2026
Organisatieonderdeel	MT
Portefeuillehouder	Theo Faber

Onderwerp

Participatie nieuwbouwplannen d'Amelander Kaap

Kennisnemen van

De wijze waarop Dunavast betrokken partijen informeert over de nieuwbouwplannen.

Inleiding

Dunavast BV heeft nieuwbouwplannen voor het perceel van de Amelander Kaap aan de Oosterhiemweg 1 te Hollum. Op de plek waar zich nu het bestaande, verouderde hotel, de golfloods en Oosterhiemweg 3 (De Kleine Kaap) bevindt.

Dunavast is voornemens hier een nieuw hotel en hotelappartementen te realiseren, passend binnen de huidige bestemming en de omgeving en gericht op toekomstbestendige kwaliteit en uitstraling. Hierover informeren zij betrokken partijen.

Op 5 januari 2026 heeft een themabijeenkomst voor raadsleden plaatsgevonden over deze nieuwbouwplannen en de gevolgde procedure om tot een passend ontwerp te komen. In deze bijeenkomst is ook uitleg gegeven over het kaderstellende beeldkwaliteitsplan. Op 2 februari 2026 behandelt uw raadscommissie dit beeldkwaliteitsplan.

Met Dunavast is afgestemd is dat de vergunningaanvraag pas wordt ingediend nadat een beeldkwaliteitsplan is vastgesteld. Het college vindt het wel een goed idee dat Dunavast vooruitlopend hierop is begonnen met de participatie met de omgeving. Deze participatie vindt plaats op basis van het resultaat van het schetsatelier en loopt nu feitelijk parallel aan de kaderstelling van de gemeente door middel van het beeldkwaliteitsplan.

Kernboodschap

Dunavast B.V. informeert betrokken partijen over de nieuwbouwplannen aan de Oosterhiemweg 1.
Omwonenden/eigenaren van aangrenzende recreatiewoningen en de Vereniging van Eigenaren van de bestaande appartementen bij d' Amelander Kaap zijn hiervoor actief benaderd.
Informatie is op twee manieren verstrekt:

1. Met een informatiefilmpje en onderliggende stukken. Via deze link is de video te bekijken die tijdens de informatiesessie met de geïnteresseerden en de VvE is gedeeld.
2. Met informatiebijeenkomsten. Er zijn twee informatiebijeenkomsten georganiseerd waarin de plannen zijn toegelicht en vragen konden worden beantwoord. Deze hebben plaatsgevonden op 20 januari in Zwolle en op 21 januari in Leiden. Uit de ambtelijke organisatie is er namens de gemeente Ameland een toehoorder aanwezig geweest bij de bijeenkomst in Zwolle.

Dunavast informeert de gemeente over de uitkomst van de informatiebijeenkomsten.
Er is afgesproken dat er door Dunavast verslag wordt gedaan. Dit verslag wordt ter kennisgeving aan de gemeente Ameland gestuurd. Zo kunnen wij kennis nemen van de wijze waarop is geparticipeerd, inclusief de resultaten hiervan. Hiermee kan een inschatting worden gemaakt van het draagvlak van betrokken partijen bij de nieuwbouwplannen. Het college informeert de gemeenteraad ook over deze uitkomst. Naar verwachting is dit in de eerste week van februari 2026. Deze participatie is overigens geen onderdeel van de procedure om een beeldkwaliteitsplan vast te stellen. Om die reden wordt het verslag via een afzonderlijke informatiebrief aan de raad verzonden.

Participatie is in dit geval niet wettelijk verplicht.
Dunavast moet bij het aanvragen van een omgevingsvergunning aangeven of aan participatie is gedaan en wat de resultaten zijn. Participatie door de initiatiefnemer bij de voorbereiding van een omgevingsvergunning is in dit geval vrijwillig. Wij kunnen participatie dus niet afdwingen, behalve bij daarvoor aangewezen buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. Daarvan is hier geen sprake. Namens het college is Dunavast in het vooroverleg er wel van overtuigd dat participatie in dit geval wenselijk is. De wijze waarop hier nu vorm aan wordt gegeven is afgestemd en ruimer dan wettelijk verplicht.

Vervolg

De gemeente wordt geïnformeerd over de resultaten van de participatie door initiatiefnemer Dunavast BV.

De aanvraag voor een omgevingsvergunning is nog niet ingediend. Deze wordt pas verwacht nadat de gemeenteraad het beeldkwaliteitsplan heeft vastgesteld voor de locatie van de Amelander Kaap.

Op 16 februari 2026 besluit de gemeenteraad over een beeldkwaliteitsplan voor de Amelander Kaap.

Ondertekening

T. Willemsma
Burgemeester

I.J.W. Valk
Secretaris-directeur

Bijlagen

-

T: 088 25 55 770
E: info@dunavast.nl
W: dunavast.nl

Hoge Rijndijk 306A
2314 AM Leiden

Aan de eigenaren rondom d'Amelander Kaap

……..

Hollum

Datum: 24 december 2025

Betreft: Informatiebericht nieuwbouw hotel(appartementen) d'Amelander Kaap

Aan de eigenaren rondom d'Amelander Kaap

Geachte eigenaar,

Graag informeren wij u over de voorgenomen plannen voor het perceel aan de Oosterhiemweg 1 te Hollum Ameland, waar zich momenteel het bestaande verouderde hotel, de golfloods en Oosterhiemweg 3 (De Kleine Kaap) bevindt.

De afgelopen jaren hebben wij ons gericht op de ontwikkeling van nieuwbouwplannen voor deze locatie. Wij zijn voornemens hier een **nieuw hotel** te realiseren, passend binnen de huidige bestemming en de omgeving en gericht op toekomstbestendige kwaliteit en uitstraling. Daarnaast zullen wij op het aangrenzende terrein (hotel)**appartementen** ontwikkelen die eveneens passen binnen de huidige bestemming en het planologische kader.

Wij vinden het belangrijk dat u als direct betrokkene(n) goed geïnformeerd bent over deze ontwikkelingen en begrijpen dat u mogelijk vragen heeft over de voorgenomen plannen. Daarom bieden wij u graag de gelegenheid om vragen te stellen of aanvullende informatie te ontvangen. Dit kan op twee manieren:

1. Informatiefilmpje

Stuur ons dan een e-mail en geef aan dat u het informatiefilmpje over het project wenst te ontvangen. Wij sturen dit graag naar u toe. Mocht u na het bekijken van het filmpje nog vragen hebben, dan kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen.

2. Informatiebijeenkomsten

Wij organiseren twee informatiebijeenkomsten waarin wij de plannen toelichten en uw vragen beantwoorden:

• **Dinsdag 20 januari van 15:00 tot 17:00 uur**
Locatie: Mercure Hotel Zwolle, Hertsenbergweg 1, 8041 BA Zwolle

Of

• **Woensdag 21 januari om 16:00 uur tot 18.00 uur**
Locatie: Kantoor Dunavast, Hoge Rijndijk 306a, Leiden

Dunavast B.V.
KVK: 30226220
IBAN: NL39 ABNA 0865 6255 30
BIC: ABNANL2A
BTW: NL817986844B01

Indien u één van deze bijeenkomsten wilt bijwonen, verzoeken wij u zich vooraf per e-mail aan te melden.

Contact

Voor het aanvragen van het informatiefilmpje, het doorgeven van uw voorkeur voor een bijeenkomst of voor overige vragen kunt u contact met ons opnemen via:

E-mail: info@dunavast.nl of ajw.verdoold@dunavast.nl
Telefoon: 088 25 55 770

Wij waarderen uw betrokkenheid en houden u graag op de hoogte van de verdere ontwikkelingen rondom het project. Wij danken u alvast voor uw interesse en eventuele deelname.

Met vriendelijke groet,

Aart Jan Verdoold

Dunavast B.V. / Kaap Development B.V.

DUNAVAST

Participatieverslag 23 januari 2026

Ontwikkeling d’ Amelander Kaap

Initiatiefnemer en ontwikkelaar: Kaap Development B.V. (Dunavast)

DUNAVAST

1. Aanleiding en visie op participatie

Kaap Development B.V. is initiatiefnemer, ontwikkelaar en langjarig belegger van de herontwikkeling van d' Amelander Kaap. **Al vanaf de start van het project, 6 jaar geleden, is actief ingezet op participatie en afstemming met de omgeving en betrokken partijen.**

Vanaf het begin zijn gesprekken gevoerd met de gemeente Ameland en de Vereniging van Eigenaren (VvE d' Amelander Kaap). Door te luisteren naar hun wensen, aandachtspunten en beleidsmatige uitgangspunten is het plan stap voor stap gevormd tot het ontwerp zoals dat nu voorligt. Ook **Fletcher Hotels** (als toekomstige exploitant) en **Stichting Golfbaan Ameland** zijn vanaf een vroeg moment betrokken bij de planvorming en maken onderdeel uit van het participatieproces.

De inbreng van de gemeente en commissie ruimtelijke kwaliteit heeft onder andere geleid tot:

- een **aangepaste bouwhoogte** van de appartementengebouwen;
- een zorgvuldige landschappelijke inpassing passend bij de omgeving;
- Het ontwerpen van de nieuwbouw en de bestaande gebouwen als een architectonische en stedenbouwkundig ensemble.

Participatie is daarmee niet pas gestart bij de informatiebijeenkomsten, maar vormt een **doorlopend proces** dat heeft bijgedragen aan de totstandkoming van het huidige plan.

---

2. Voorafgaande informatie en uitnodiging

Alle direct betrokkenen bij de ontwikkeling van d' Amelander Kaap zijn in een vroeg stadium door ons geïnformeerd. Dit betreft:

- omwonenden van het projectgebied;
- de Vereniging van Eigenaren (VvE d' Amelander Kaap);
- de golfbaan;
- de gemeente Ameland.

In december 2025 hebben wij deze partijen schriftelijk per brief geïnformeerd over de voorgenomen ontwikkeling. In dezelfde brief zijn zij nadrukkelijk uitgenodigd om aanwezig te zijn bij één van de twee georganiseerde inloopsessies, waarin wij het plan persoonlijk hebben toegelicht en waarin ruimte was voor vragen, zorgen en suggesties.

Daarnaast hebben wij belangstellenden gevraagd hun e-mailadres te delen, zodat wij hen ook buiten de bijeenkomsten om goed konden informeren. Op basis hiervan hebben wij een door Kaap Development geproduceerde informatieve film gedeeld, waarin de plannen aan de hand van beeldmateriaal helder worden toegelicht.
Deze film is gedeeld met omwonenden, het bestuur van de VvE en de gemeente Ameland.

---

3. Doel van het participatietraject

Met het participatietraject hebben wij de volgende doelen nagestreefd:

- het tijdig en volledig informeren van omwonenden en VvE-leden;
- het bieden van ruimte voor vragen, zorgen en suggesties;
- het ophalen van input die relevant is voor de verdere planuitwerking;
- het transparant vastleggen van de participatie en de opgehaalde aandachtspunten.

---

4. Opzet en verloop van de informatiebijeenkomsten

4.1 Aard en opzet

Er zijn twee informatiebijeenkomsten in de vorm van inloopsessies georganiseerd. Deze opzet is bewust gekozen om bezoekers laagdrempelig en persoonlijk te woord te kunnen staan.

4.2 Doelgroep

De bijeenkomsten waren gericht op:

- omwonenden;
- leden van de VvE;
- overige belanghebbenden en geïnteresseerden;
- vertegenwoordigers van de gemeente.

4.3 Inhoud

Tijdens de bijeenkomsten is uitgebreid aandacht besteed aan:

- de aanleiding en achtergrond van het project;
- de ruimtelijke en stedenbouwkundige opzet;
- de inrichting van het buitenterrein;
- parkeren en verkeersafwikkeling;
- planning en fasering;
- mogelijke effecten voor de omgeving.

---

5. Informatievoorziening

Wij hebben bewust ingezet op meervoudige en herhaalde informatievoorziening, zodat alle betrokkenen zich een goed beeld konden vormen van het plan:

- voorafgaand aan de bijeenkomsten is de informatieve film gedeeld;
- tijdens de bijeenkomsten zijn presentaties, visualisaties en toelichtende panelen getoond;
- na afloop zijn alle getoonde stukken digitaal nagezonden;

- tevens hebben wij na afloop van de bijeenkomsten de volledige Q&A gedeeld, zodat ook personen die niet aanwezig konden zijn volledig geïnformeerd bleven.

---

6. Vragen en antwoorden (Q&A)

6.1 Het project in het kort

Wat houdt het project in?
Het project bestaat uit:

- een hotel voor Fletcher met 107 hotelkamers, restaurant, zwembad en wellness;
- drie appartementengebouwen met elk 12 tot 13 recreatie-appartementen (36–39 in totaal);
- een loods ten behoeve van het golfterrein.

Wie is de initiatiefnemer?
Kaap Development B.V., een 100% dochter van Dunavast.

In welke fase bevindt het project zich?
Het plan bevindt zich in de fase van Voorlopig Ontwerp. In de afgelopen maanden zijn meerdere ontwerp-ateliers gehouden met de gemeente en de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. De vergunningaanvraag wordt voorbereid en wordt in februari ingediend.

Hoe past het project binnen gemeentelijk beleid?
Het hotel en de appartementen passen binnen het geldende bestemmingsplan. Voor de golfloods wordt een nieuw bouwvlak gerealiseerd, zodat een bestaande oefengreen behouden kan blijven.

6.2 Planning & bouw

Welke aannemer gaat het project bouwen?
De aannemer is nog niet geselecteerd. Deze wordt later dit jaar gekozen.

Wanneer start de bouw?
De sloop van het bestaande hotel wordt voorzien vanaf december 2026. De bouw start naar verwachting in maart 2027.

Hoe lang duurt de bouw?
De bouw van de eerste fase (hotel en westelijk appartementengebouw) duurt circa 1,5 jaar. De overige appartementengebouwen volgen aansluitend.

Wordt er gebouwd in het hoogseizoen?
De werkzaamheden vinden ook in de zomer plaats. In de bouwvakperiode wordt niet gebouwd. De planning is erop gericht dat het zwembad maximaal één zomerseizoen niet beschikbaar is.

Op welke tijden wordt gewerkt?
De bouwwerkzaamheden vinden plaats binnen reguliere werktijden. De exacte werktijden worden in overleg met de aannemer afgestemd.

6.3 Verkeer & bereikbaarheid

Hoe wordt de bouwplaats ontsloten?
De huidige parkeerplaats wordt gebruikt als bouwterrein. De bestaande in- en uitritten aan de Oosterhiemweg worden benut.

Welke routes gebruikt het bouwverkeer?
Het bouwverkeer rijdt vanaf de rotonde via de Oosterhiemweg naar het bouwterrein.

Welke maatregelen worden genomen voor verkeersveiligheid?
De bouwplaats wordt afgesloten. Waar nodig worden extra verkeersborden geplaatst.

Hoe wordt parkeren opgelost na realisatie?
Het parkeerprogramma is uitgewerkt op de situatietekening en bestaat uit drie parkeervelden.

6.4 (Hotel)appartementen

Hoeveel appartementen worden er gebouwd?
Drie gebouwen met elk 12 tot 13 appartementen (36–39 totaal).

Wat is de maximale bouwhoogte?
De maximale hoogte bedraagt 12 meter. Er is gekozen voor drie bouwlagen in plaats van vier.

Voor welk gebruik zijn de appartementen bedoeld?
Het betreft recreatie-appartementen voor eigen gebruik en/of verhuur.

Hoe wordt rekening gehouden met privacy?
Door landschappelijke inrichting met bomen en bosschages en door beperkte inkijk vanuit hotelkamers.

6.5 Hotel

Wie wordt de exploitant?
Fletcher Hotels.

Hoeveel hotelkamers komen er?
107 hotelkamers.

Is het hotel jaarrond geopend?
Ja.

Hoe wordt geluidsoverlast beperkt?
Indien nodig neemt het hotelmanagement maatregelen.

6.6 Faciliteiten

Welke faciliteiten komen er?
Restaurant, zwembad en wellness.

Voor wie is het zwembad toegankelijk?
Voor hotelgasten, VvE-leden en gebruikers van de recreatie-appartementen.

Is de wellness toegankelijk?
Ja, tegen betaling en met verplichte badkleding.

Komt er horeca?
Ja, met openingstijden vergelijkbaar met Fletcher Hotel Noordsee.

6.7 Buitenterrein & omgeving

Hoe wordt het buitenterrein ingericht?
Op basis van een landschapsontwerp met hoogteverschillen, groenstructuren en streekeigen beplanting.

Hoe wordt aangesloten bij de omgeving?
De inrichting sluit aan bij de bestaande landschappelijke kwaliteiten van het gebied.

6.8 Duurzaamheid

Welke duurzame maatregelen worden toegepast?
Energiezuinige installaties, zonnepanelen, goede isolatie en een volledig gasloos ontwerp.

Hoe wordt omgegaan met water en natuur?
Toepassing van wadi’s, open verharding, vergroting van de vijver en inzet van een ecoloog.

6.9 Verplaatste golfloods

Waarom wordt de golfloods verplaatst?
Om hinder voor hotelgasten en bewoners te beperken.

Waar komt deze te staan?
Aan de Oosterhiemweg, nabij de golfbaan.

Wanneer vindt verplaatsing plaats?
Tussen november 2026 en maart 2027.

6.10 Overlast, veiligheid & contact

Welke overlast is te verwachten?
Geluid en trillingen zijn niet volledig te voorkomen, maar worden beperkt.

Welke maatregelen worden genomen?
Onder andere trillingsarm bouwen, prefab elementen en beperking van stof- en geluidshinder.

Hoe wordt veiligheid geborgd?
Met bouwhekken en een veiligheidsplan van de aannemer.

Waar kunnen klachten worden gemeld?
Bij de omgevingsmanager van de aannemer.

6.11 Na oplevering

Wie is verantwoordelijk voor beheer en onderhoud?
Fletcher, de bestaande VvE en een nieuw op te richten VvE voor de nieuwe appartementen.

6.12 Afspraken met de VvE

Krijgt de VvE een eigen nutsaansluiting?
Dit wordt onderzocht met de netbeheerder. Leveringszekerheid is gewaarborgd.

Hoe groot wordt het zwembad en de wellness?
Het zwembad wordt vergroot tot minimaal 163 m² wateroppervlak. De wellness wordt circa 88–91 m².

Wordt het grondeigendom van de VvE groter?
Ja, na realisatie van nieuwe parkeerplaatsen.

Krijgen VvE-leden voorrang bij aankoop?
Ja, met een korting van € 5.000.

6.13 Verkoop

Wat kosten de appartementen?
De verkoopprijzen worden later dit jaar vastgesteld.

Wanneer start de verkoop?
Later dit jaar, conform planning.

---

7. Inbreng vanuit de omgeving en opvolging

Tijdens en na de informatiebijeenkomsten hebben wij actief geluisterd naar de inbreng van zowel de VvE-leden als de omwonenden. De bijeenkomsten waren nadrukkelijk ingericht als dialoog, waarbij wij uitgebreid de tijd hebben genomen om vragen te beantwoorden, zorgen te bespreken en samen te verkennen waar aanvullende maatregelen of nadere uitwerking wenselijk zijn.

De reacties waren overwegend positief en constructief. Tegelijkertijd zijn er ook inhoudelijke aandachtspunten naar voren gebracht. Hieronder lichten wij deze per doelgroep toe, inclusief de wijze waarop wij hier als initiatiefnemer mee omgaan.

7.1 Inbreng en vragen vanuit de Vereniging van Eigenaren (VvE)

De aanwezige VvE-leden reageerden **zeer enthousiast en positief** op de gepresenteerde plannen. Zij spraken expliciet hun waardering uit voor:

- de architectonische uitstraling en ‘look & feel’ van het plan;
- de kwaliteitsslag in voorzieningen (zwembad, wellness, hotel);
- de landschappelijke inrichting met veel aandacht voor groen, natuur en leefbaarheid;
- de inpassing van het plan in de bestaande omgeving.

De VvE gaf aan het plan, zoals gepresenteerd, passend te vinden binnen de natuurlijke omgeving van Ameland en als een duidelijke verbetering ten opzichte van de huidige situatie te zien.
Naast deze positieve reacties zijn door de VvE **drie inhoudelijke vragen** gesteld die voor hen van belang zijn:

a. Parkeernorm voor hotel en appartementen
De VvE heeft gevraagd welke parkeernorm wordt gehanteerd voor zowel het hotel als de nieuwe appartementen.

Opvolging:
Wij hebben toegelicht dat het parkeerprogramma is uitgewerkt conform de geldende gemeentelijke uitgangspunten en is opgenomen op de situatietekening. In de verdere planuitwerking en vergunningprocedure wordt de parkeernorm nader onderbouwd en afgestemd met de gemeente.

b. Parkeren ten behoeve van het golfterrein
De VvE vroeg of na realisatie van het plan voldoende parkeergelegenheid voor de golfbaan beschikbaar blijft.

Opvolging:
Wij hebben aangegeven dat bij de inrichting van het terrein expliciet rekening is gehouden met het functioneren van de golfbaan. De parkeeroplossing is zodanig opgezet dat het gebruik door hotel, appartementen én golfbaan goed naast elkaar kan blijven bestaan. Dit punt wordt in de verdere uitwerking geborgd.

c. Wasserette
De VvE vroeg of er in het nieuwe hotel opnieuw een wasserette beschikbaar komt, zoals in de huidige situatie.

Opvolging:
Wij hebben toegelicht dat er in het nieuwe hotel geen wasserette wordt gerealiseerd. Wel is de mogelijkheid besproken om een wasserette te verplaatsen naar een ruimte nabij de entree van het VvE-gebouw. Deze optie wordt nader onderzocht en afgestemd met het bestuur van de VvE.

7.2 Inbreng en vragen vanuit omwonenden

Ook de aanwezige omwonenden reageerden overwegend positief op de plannen. Zij spraken waardering uit voor:

- het ontwerp en de architectuur;
- de landschappelijke inpassing;
- de keuze om de appartementengebouwen te beperken tot drie bouwlagen, wat zij als passend en zorgvuldig ervaren.

Drie direct achter het project gelegen bewoners hebben specifieke vragen en zorgen geuit met betrekking tot privacy, bezonning en situering van de bebouwing.

De gestelde vragen betroffen:

a. Afstand tussen appartementen en bestaande woningen
De omwonenden vroegen wat de afstand wordt tussen de nieuwe appartementen en hun woningen.

Opvolging:
Wij hebben de situatietekening toegelicht en aangegeven dat de afstand voldoet aan de geldende normen. In de verdere uitwerking wordt dit nauwkeurig vastgelegd. Voor een aantal woningen wordt een tekening met maatvoering opgesteld waarin de exacte afstand tussen de nieuwe appartementen en de bestaande woningen wordt weergegeven en gedeeld met de betreffende bewoners. Daarnaast gaan wij daarover nog nader met hen in gesprek.

b. Privacy en inkijk
Er is gevraagd of vanuit de appartementen zicht ontstaat op de bestaande woningen en of hier maatregelen tegen mogelijk zijn.

Opvolging:
Wij hebben toegelicht dat bij het ontwerp bewust is gekeken naar de oriëntatie van ramen. Daarnaast zijn balkons uitsluitend aan de zijkanten of aan de voorzijde van de gebouwen gesitueerd. Aanvullend wordt ingezet op landschappelijke afscherming. Voor een aantal woningen worden hiervoor een beplantingsplan en een bezonningsstudie opgesteld.

c. Beplanting: hoogte, type en volwassenheid
Omwonenden vroegen of hoge, groenblijvende en (semi)volwassen bomen kunnen worden toegepast.

Opvolging:
Wij hebben aangegeven dat wij bereid zijn dit nader uit te werken in een specifiek bomenplan, waarin rekening wordt gehouden met privacy, uitstraling en aansluiting bij de omgeving.

d. Gevolgen voor bezonning
Er is gevraagd wat de gevolgen zijn van de bebouwing en de beplanting voor de bezonning van de woningen en tuinen.

Opvolging:
Naar aanleiding van deze vragen is toegezegd een bezonningsstudie uit te voeren. Deze wordt samen met het bomenplan gedeeld met de betreffende bewoners, met als doel om in overleg tot een zorgvuldig en voor alle partijen acceptabel eindresultaat te komen.

e. Verplaatsing van de ingetekende appartementen
Er is gevraagd of de positie van de appartementengebouwen nog kan worden verplaatst.

Opvolging:
Wij hebben toegelicht dat verplaatsing van de appartementen niet mogelijk is. De gebouwen zijn ingetekend **binnen de vastgestelde grenzen van het bouwvlak**. Een verschuiving buiten dit bouwvlak is planologisch niet toegestaan, omdat de bebouwing dan niet binnen het geldende bestemmingsplan zou passen.

f. Golfloods

Er werd gevraagd waarom de golfloods wel buiten het bouwvlak werd gebouwd. We hebben laten weten dat er een bouwvlak op de golfbaan ligt, maar dat niemand die plek een goede oplossing vindt. Om deze reden zal de golfloods op ons terrein worden geplaatst.

7.3 Reflectie op het participatieproces

De inbreng vanuit zowel de VvE als de omwonenden laat zien dat het participatietraject niet alleen heeft geleid tot informatieoverdracht, maar daadwerkelijk tot inhoudelijke dialoog. Door actief te luisteren en concrete vervolgacties toe te zeggen, zoals aanvullende studies en plannen, geven wij invulling aan een zorgvuldig participatieproces waarin belangen worden herkend en meegewogen.

---

8. Conclusie

Met dit participatietraject heeft Kaap Development aantoonbaar veel tijd, aandacht en zorgvuldigheid geïnvesteerd in het betrekken van de omgeving. De opgehaalde input wordt actief meegenomen in de verdere uitwerking van het project.

---

9. Borging participatie – Omgevingswet

Het participatietraject is uitgevoerd conform de uitgangspunten van de Omgevingswet.

---

10. Bijlagen

- Uitnodigingsbrief
- Presentatiemateriaal
- Informatieve film

Informatiebrief

van het college aan de raad

Zaaknummer	540926
Vergaderdatum	20 januari 2026
Organisatieonderdeel	Fysieke Leefomgeving
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma

Onderwerp

Uitvoeringsprogramma VTH 2026

Kennisnemen van

Het uitvoeringsprogramma VTH 2026

Inleiding

Het uitvoeringsprogramma Vergunningen Toezicht en Handhaving (VTH) 2026 is de uitwerking voor dit jaar van het VTH-beleid 2025-2028. Het uitvoeringsprogramma biedt inzicht in de bestuurlijke uitvoering van de vth-taken. Het uitvoeringsprogramma is een verplichting die voortvloeit uit het Beluit Omgevingsrecht.

Kernboodschap

Het uitvoeringsprogramma maakt inzichtelijk welke activiteiten de gemeente Ameland op het gebied van de vth-taken voor de fysieke leefomgeving in 2026 wil uitvoeren.
In het programma staan de taken op het gebied van de Omgevingswet, de APV, wonen, verkeer en alcohol. Tevens is de ambtelijke capaciteit voor deze taken in het plan aangegeven.

Vervolg

De uitvoering van de taken worden jaarlijks gerapporteerd in het jaarverslag. Dit wordt u afzonderlijk aangeboden.

Ondertekening

T. Willemsma
Burgemeester

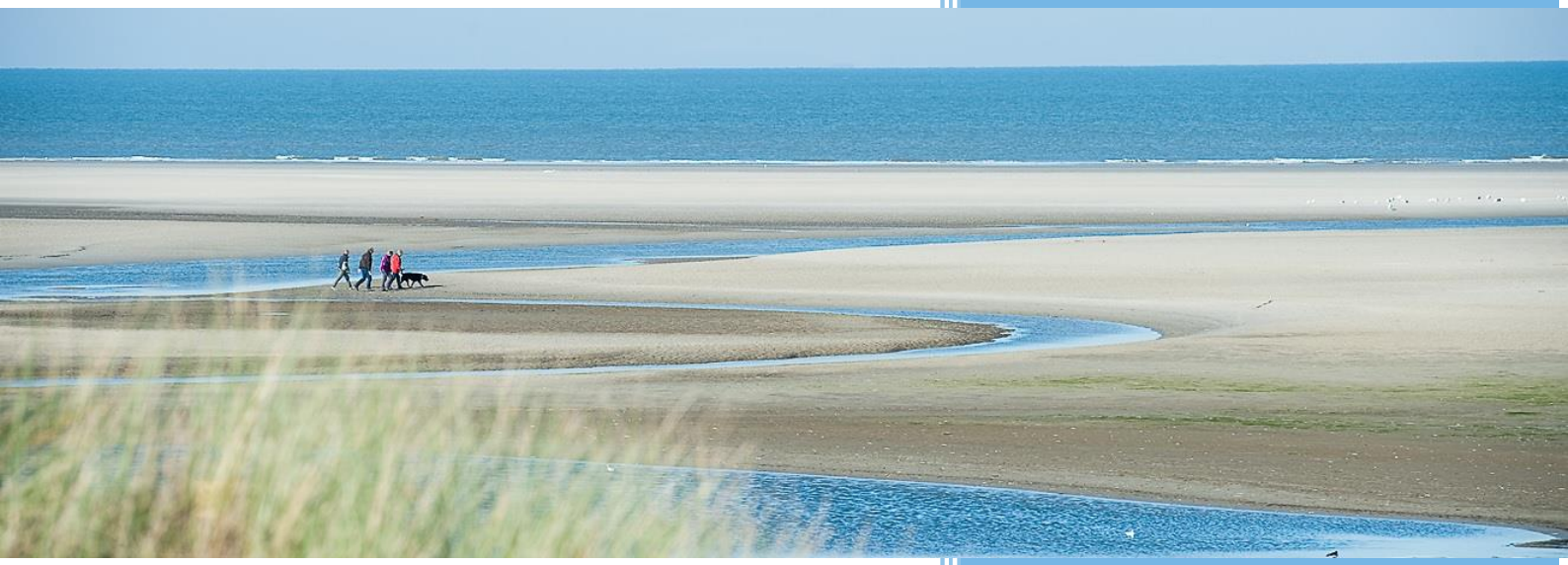
I.J.W. Valk
Secretaris-directeur

Bijlagen

1. Uitvoeringsprogramma VTH 2026

2026

Uitvoeringsprogramma VTH

Gemeente Ameland

Ballum: januari 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
1.1 VTH-beleidsplan 2025-2028 3
1.2 Leeswijzer 3
2. Algemeen VTH 4
3. Vergunningverlening 5
3.1 Algemeen 5
3.2 Uitvoering per taakveld 5
3.2.1 Omgevingswet 5
3.2.2.APV 7
3.2.3 Wonen 8
3.2.4 Verkeer 8
3.2.5.Alcohol 8
3.2.6 Capaciteit 9
4. Toezicht en Handhaving 10
4.1 Algemeen 10
4.2 Uitvoering per taakveld 10
4.2.1. Omgevingswet 10
4.2.2. APV 11
4.2.3 Wonen 12
4.2.4 Verkeer 12
4.2.5 Alcohol 12
4.2.6 Meldingen en verzoeken tot handhaving 12
4.2.7 Capaciteit 13
5. Overige werkzaamheden 14

1. Inleiding

Voor u ligt het uitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) 2026. Het uitvoeringsprogramma maakt inzichtelijk welke activiteiten de gemeente Ameland op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de fysieke leefomgeving wil uitvoeren. De basis voor het uitvoeringsprogramma ligt in het VTH-beleidsplan 2025-2028.

1.1 VTH-beleidsplan 2025-2028

Het VTH-beleidsplan 2025-2028 is door het college op 15 juli 2025 vastgesteld. In dit beleidsplan zijn de doelen en prioriteiten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de komende vier jaar vastgesteld. Daarnaast gaat het plan in op de capaciteit die beschikbaar is voor het uitvoeren van de VTH-taken.

In het VTH-beleidsplan zijn vijf werkgebieden uit de fysieke leefomgeving opgenomen. De Omgevingswet, de APV, Wonen, Verkeer en Alcohol. In het VTH-beleidsplan is op basis van een risicomatrix en een probleemanalyse een prioriteitstelling vastgesteld. Daarnaast zijn doelen gesteld voor de vergunningverlening en toezicht en handhaving. In dit uitvoeringsprogramma wordt de planning gegeven voor de uitvoering van deze taken.

1.2 Leeswijzer

Dit uitvoeringsprogramma start met een algemeen deel waarin algemene kaders worden genoemd. Deze kaders krijgen een vertaling naar uitvoeringsactiviteiten. De uitvoeringsactiviteiten richten zich op de taken die zijn onderverdeeld in vergunningverlening en toezicht en handhaving, waarbij de onderdelen uit de vijf werkgebieden worden uitgewerkt voor 2026.

2. Algemeen VTH

Op verschillende niveaus worden regels voorgeschreven over activiteiten in de omgeving. Dit zijn regels die gelden voor inwoners en bedrijven, maar ook regels voor overheden over bijvoorbeeld procedures en instrumenten. Deze regels zijn kaders voor de VTH-inzet. Er zijn vergunningsplichtige- en meldingsplichtige activiteiten of soms moet er alleen informatie worden gegeven. Er gelden algemene regels, waardoor bijvoorbeeld geen toetsing vooraf plaatsvindt, maar er toezicht wordt gehouden op de regels. Bij overtreding kan handhavend worden opgetreden.

Er zijn landelijke, provinciale en gemeentelijke kaders. Veel van deze kaders zijn vertaald in landelijke regelgeving waarbij zowel het rijk, de provincie, gemeenten en het waterschap uitvoeringstaken hebben. Ook hebben provincie, gemeente en het waterschap regels. Bijvoorbeeld de provinciale- en gemeentelijke verordeningen en de keur bij waterschappen. Een deel van deze taken wordt uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties zoals de Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) en de veiligheidsregio. Het rijk heeft aan gemeenten de verplichting opgelegd om bepaalde taken over te dragen aan de FUMO. Dit zijn de zogenaamde basistaken. De veiligheidsregio voert taken uit in het kader van brandweerzorg, rampenbestrijding en geneeskundige hulpverlening.

Voor de gemeentelijke taken gelden de beleidsuitgangspunten die in haar missie en visie zijn beschreven. De gemeentelijke organisatie maakt zich sterk voor een vitale gemeenschap, die is gefundeerd op een zelfstandig bestuur, door een volwaardige dienstverlening. Dit willen we bereiken door te werken aan een verhoging van de kwaliteit en toekomstbestendigheid van de dienstverlening aan onze inwoners, bedrijven, instellingen en toeristen.

In de raadsagenda 2022-2025 staat onder meer dat de Omgevingswet benut kan worden voor gemakkelijkere/doelmatigere werkprocessen. Daarnaast wil de raad meer handhaving, waarbij prioriteit wordt gegeven aan strijdig woninggebruik, verkeer, verrommeling, overlast en ergernissen.

Via dit uitvoeringsprogramma wordt getracht uitvoering te geven aan deze opgaven. Hierbij stelt de organisatie zich servicegericht op met aandacht voor kaderstelling. Met de aanwezige personele capaciteit werken we volgens de prioriteiten van dit uitvoeringsplan.

3. Vergunningverlening

3.1 Algemeen

Het is een gemeentelijke taak en bevoegdheid om vergunningen te verlenen op de verschillende taakvelden. In deze vergunningen worden voorschriften opgenomen ter bescherming van veiligheid, milieu en/ of leefbaarheid.

De gemeente Ameland kiest voor een klantgerichte benadering, waarbij de dienstverlening-, en een snelle en zorgvuldige afhandeling van de vergunningaanvragen centraal staan.

In het VTH-beleid 2025-2028 zijn de doelen voor vergunningverlening aangegeven. Bij de vergunningverlening worden de volgende begrippen toegepast: eenvoudig, duidelijk, service gericht, handhaafbaar, integraal, met een goede communicatie en risico gericht. De uitwerking daarvan is in het VTH-beleid omschreven.

3.2 Uitvoering per taakveld

3.2.1 Omgevingswet

De gemeente staat aan de basis voor de algemene zorg voor de fysieke leefomgeving. In de wet staan de taken en bevoegdheden van de verschillende overheden voor de uitvoering daarvan. Zo heeft het waterschap het beheer over de regionale wateren, is de provincie verantwoordelijk voor de natuur en is het rijk beheerder van de rijkswegen en de rijkswateren. In de Omgevingswet en de uitvoeringsbesluiten zijn de taken opgenomen die voor onze gemeente gelden. Daarnaast moet de gemeente zorgen dat de regels in het omgevingsplan leiden tot een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

In het VTH-beleid 2025-2028 hebben verschillende taken op basis van de risicoanalyse een hoge prioriteit gekregen. Dit zijn in willekeurige volgorde:

- Bouwen zonder vergunning
- (Rijks)monumenten
- Gebruik in strijd met het omgevingsplan
- Milieu bedrijven
- Geluid (bedrijven/evenementen/ festiviteiten)
- Uitwegen/uitritten
- Brandveiligheid

Bij de uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening zal rekening worden gehouden met deze prioriteitstelling. Het gaat hierbij vooral om de doelen zoals die zijn omschreven in het VTH-beleid. Onderstaand wordt een inschatting gegeven van de taken die in 2026 worden uitgevoerd.

Omgevingswet		
Vergunningen:	Aantal aanvragen	Uitvoering
Omgevingsplanactiviteit (OPA): 1. Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) 2. Bouwen 3. Uitvoeren werken 4. Kappen bomen 5. Schuilgelegenheid	10 40 5 5 2	gemeente
Rijksmonumentenactiviteit	5	gemeente
Bouwactiviteit technisch	50	gemeente
Milieubelastende activiteit	1	gemeente/FUMO*
Meldingen:	Aantal aanvragen	Uitvoering
Bouwmelding	20	gemeente
Sloopmelding	10	gemeente
Gebruiksmelding	3	gemeente/veiligheidsregio*
Uitweg	5	gemeente
Bodem	20	FUMO*
Milieu	5	FUMO*
Overig	10	gemeente

***FUMO**

Onze regionale omgevingsdienst de Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) verzorgt de vergunningverlening op het gebied van milieu voor de gemeente Ameland. Het betreft vooral de basistaken die genoemd zijn in bijlage VI van het Omgevingsbesluit en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). De gemeente Ameland is vertegenwoordigd in de gemeenschappelijke regeling FUMO. Alle vergunningsplichtige taken uit het Bal zijn ondergebracht bij de FUMO. Er is intensief contact met de FUMO over de taken op dit gebied. Er zijn ongeveer 45 bedrijven die vergunningsplichtig zijn op het gebied van het milieu.

***Veiligheidsregio**

Bij de vergunningverlening is de brandveiligheid belangrijk. Voor de brandveiligheidsaspecten wordt de gemeente Ameland geadviseerd door de veiligheidsregio Fryslân. Deze adviezen worden verwerkt in de omgevingsvergunning van de desbetreffende gebouwen. De brandweer verzorgt ook preventieve adviezen in de wijk. Voor 2026 wordt verwacht dat 25 adviezen worden afgegeven voor bouwactiviteiten, brandveilig gebruik en het beoordelen van programma's van eisen.

3.2.2.APV

Om onze gemeente netjes, veilig en leefbaar te houden is onze Algemene Plaatselijke Verordening (APV) vastgesteld. In de APV staan regels over allerhande onderwerpen. Zo kan het gaan over vergunningsplicht bij evenementen, openingstijden van de horeca of een verbod op het plakken van affiches.

In het VTH-beleid 2025-2028 hebben verschillende taken op basis van de risicoanalyse een hoge prioriteit gekregen. Dit zijn in willekeurige volgorde:

- Evenementen
- Sluitingstijd van horecabedrijven
- Drugsgebruik/handel
- Opslag van goederen/voertuigen/afval/mest

Bij de uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening zal rekening worden gehouden met deze prioriteitstelling. Het gaat hierbij vooral om de doelen zoals die zijn omschreven in het VTH-beleid.

De aanvragen voor evenementen worden nauwgezet behandeld. De basis voor de verlening van de vergunningen is het recent vastgestelde evenementenbeleid. Dit beleid geeft kaders voor bestaande en vooral nieuwe evenementen. Er wordt gewerkt met een evenementenkalender waardoor er zicht is op de te verwachten evenementen. Voor omvangrijke evenementen vindt op het einde van het jaar een evaluatie plaats. De relevante gegevens worden uit deze evaluatie worden betrokken bij de vergunningverlening voor het komende jaar.

Bij evenementen is brandveiligheid belangrijk. De veiligheidsregio verzorgt de advisering voor de evenementen naast de GHOR en de politie. Naar verwachting zullen dat in 2026 tien zijn.

Geluid bij bedrijven en evenementen

De normstelling voor geluid vindt plaats in de vergunningverlening en in algemene regels. Voor de evenementen worden geluidsnormen opgenomen in de evenementenvergunning. Deze normen vinden hun basis in het evenementenbeleid. Bedrijven kunnen op basis van de festiviteitenregeling een melding doen om enkele keren per jaar (maximaal 12 keer)meer geluid te produceren.

Onderstaand wordt een inschatting gegeven van de taken die in 2026 zullen worden uitgevoerd

APV	Aantal aanvragen	Uitvoering
Evenementen	55	gemeente
Sluitingstijd horecabedrijven	-	gemeente
Festiviteit	100	gemeente
Exploitatievergunning	80	gemeente
Open vuur vergunning	2	gemeente
Kansspelvergunning	2	gemeente
Collectevergunning	3	gemeente
Standplaatsvergunning	1	gemeente
Overige APV	15	gemeente

3.2.3 Wonen

De Huisvestingswet moet zorgen voor een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van woonruimten. Op basis van de Huisvestingswet heeft onze gemeente de Huisvestingsverordening opgesteld. Door deze verordening is voor de meeste woningen een vergunning nodig voor het bewonen daarvan. Zo mogen alleen economisch of maatschappelijk gebonden personen een woning in gebruik nemen en geldt er de regeling dat als men een woning koopt men in principe daar zelf moet wonen.

In het VTH-beleid 2025-2028 hebben verschillende taken op basis van de risicoanalyse een hoge prioriteit gekregen. Dit zijn in willekeurige volgorde:

- Recreatieve verhuur van een permanente woning
- Bewoning van gebouwen zonder de bestemming wonen
- Personeelshuisvesting
- Woonoverlast

Bij de uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening zal rekening worden gehouden met deze prioriteitstelling. Het gaat hierbij vooral om de doelen zoals die zijn omschreven in het VTH-beleid. Onderstaand wordt een inschatting gegeven van de taken die in 2026 zullen worden uitgevoerd

Huisvestingsverordening	Aantal aanvragen	Uitvoering
Huisvestingsvergunning	20	gemeente
Onttrekking/samenvoeging/omzetting/woningvorming	3	gemeente
Verhuurvergunning opkoopbescherming	3	gemeente
Overig Huisvestingsverordening	3	gemeente

3.2.4 Verkeer

Op basis van de Wegenverkeerswet gelden verkeersregels. Voor inrij- en parkeerverboden kan ontheffing worden gevraagd. Deze aanvragen worden beoordeeld op basis van een beleidsregel. In 2026 wordt nieuw beleid vastgesteld voor het verlenen van deze ontheffingen. Als gevolg hiervan wordt ook de systematiek beoordeeld inclusief de vergunningen die in het verleden zijn verleend. Er wordt gekeken of het bestand kan worden geactualiseerd en of er verbeteringen kunnen worden doorgevoerd. Onderstaand wordt een inschatting gegeven van de taken die in 2026 zullen worden uitgevoerd

Verkeer	Aantal aanvragen	uitvoering
Ontheffing inrijverbod	30	gemeente
Ontheffing parkeerverbod	10	gemeente
Ontheffing inrij-parkeerverbod	80	gemeente
Overig verkeer	10	gemeente

3.2.5.Alcohol

De Alcoholwet bevat allerlei regels over de verkoop van alcohol. Onze gemeente speelt een grote rol in de uitvoering van de Alcoholwet. Voor de exploitatie van een horecabedrijf of slijterij is een Alcoholwetvergunning nodig. Op basis van deze vergunning worden eisen gesteld. Voor evenementen kan een ontheffing worden verleend.

In het VTH-beleid hebben verschillende taken op basis van de risicoanalyse een hoge prioriteit gekregen. Dit zijn in willekeurige volgorde:

- Voorwaarden van de alcoholvergunning
- Leeftijdscontrole
- Verbod op de “Happy hours”

Bij de uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening zal rekening worden gehouden met deze prioriteitstelling. Het gaat hierbij vooral om de doelen zoals die zijn omschreven in het VTH-beleid. Onderstaand wordt een inschatting gegeven van de taken die in 2026 zullen worden uitgevoerd

Alcohol		
Alcoholwetvergunning	5	gemeente
Tijdelijke ontheffing (zwak alcohol)	30	gemeente
Wijziging leidinggevende	15	gemeente
Overige Alcohol	5	gemeente

3.2.6 Capaciteit

3.2.6.1 Intern

Om de vergunningverlening soepel te laten verlopen, is er intern 4,0 fte beschikbaar voor medewerkers vergunningen. Er vindt administratieve ondersteuning plaats vanuit het KCC. Verder worden de medewerkers vergunningen waar nodig ondersteund door de collega’s vanuit Ruimtelijke Ordening, Toezicht en Handhaving en juridische zaken, als de situatie hierom vraagt. Er vindt regulier overleg plaats binnen het cluster Fysieke Leefomgeving voor de lopende aanvragen.

3.2.6.2 Extern

Naast de interne capaciteit die beschikbaar is voor vergunningverlening, dragen verscheidene andere partijen bij aan het vergunningverleningsproces. Zij spelen vooral een adviserende rol in de behandeling en toetsing van aanvragen. Het gaat dan om de Veiligheidsregio (brandweer), FUMO en de adviescommissie ruimtelijke kwaliteit Hûs en Hiem en de begeleidingscommissie beschermde dorpsgezichten. Dit zijn externe partijen die door gemeente Ameland zijn ingehuurd voor specifieke doeleinden zoals brandveiligheid, milieuaspecten en toetsing van beeldkwaliteit.

4. Toezicht en Handhaving

4.1 Algemeen

Het is een gemeentelijke taak en bevoegdheid om toezicht te houden op de verschillende taakvelden. Op basis van jurisprudentie geldt voor het desbetreffende bestuursorgaan een beginselplicht tot handhaving. Dit houdt in dat bij overtreding van een voorschrift het bestuursorgaan handhavend moet optreden tenzij zich bijzondere omstandigheden voordoen.

Omdat het onmogelijk is alle regels op hetzelfde niveau te handhaven, moeten keuzes worden gemaakt. Idealiter worden handhavingsinstrumenten zo effectief en efficiënt mogelijk ingezet, gericht op het zo optimaal mogelijk beheersen van de risico's van niet-naleving. Omdat op een goede manier te kunnen doen moeten prioriteiten gesteld worden. In dit programma worden deze prioriteiten aangegeven.

In VTH-beleid 2025-2028 voor toezicht en handhaving is aangegeven dat dit zich vooral richt op preventie en herstel. De handhaving is risicogericht en kan volgens programma en thema's worden afgehandeld.

4.2 Uitvoering per taakveld

4.2.1. Omgevingswet

De controle en handhaving van de Omgevingswet vindt over het algemeen plaats onder het bevoegde gezag van de gemeente. Daarnaast kunnen andere bestuursorganen bevoegd zijn, zoals de provincie, het Wetterskip en het rijk. De taken van de Omgevingswet op het gebied van toezicht en handhaving van de gemeente worden uitgevoerd door de FUMO(milieu, bodem), de Veiligheidsregio (brandweer) en de gemeente zelf. De bestuurlijke prioriteiten, bouwen zonder vergunning, monumenten, strijd met het omgevingsplan, milieu, geluid (milieu), uitwegen en brandveiligheid zijn in onderstaand overzicht voor de controles in 2026 verwerkt. Dit betreft een schatting.

Omgevingswet	Aantal controles	Uitvoering
Controle bouw	40	gemeente
Controle milieu/FUMO	20	FUMO
Controle milieu/gemeente	10	gemeente
Controle Omgevingsplan	30	gemeente
Controle BAG	45	gemeente
Controle Slopen	10	gemeente/FUMO
Controle Monument	5	gemeente
Controle reclame	15	gemeente
Controle welstand	5	gemeente
Controle schuilgelegenheden/groentetuinen	25	gemeente
Controle uitrit/uitweg	10	gemeente
Controle brandveiligheid	100	Veiligheidsregio/gemeente
Controle kappen boom/vellen houtopstand	10	gemeente

4.2.2. APV

Toezicht en handhaving van de APV vindt plaats door de gemeente, de politie en soms door de externe uitvoeringsorganisatie (boa's). Vanuit het VTH-beleid zijn de prioriteiten op het gebied van toezicht en handhaving de evenementen, de sluitingstijden van horecabedrijven, drugshandel/gebruik en de opslag van goederen/voertuigen/afval en mest.

Jaarlijks worden binnen de gemeente Ameland zo'n 55 evenementen gehouden

Bij de grote evenementen (categorie B en C) is vaak sprake van een schouw voorafgaand aan het evenement. Bij deze schouw worden met name de punten van veiligheid gecontroleerd.

Geluid bij bedrijven en evenementen

Een belangrijk punt wat uit de probleemanalyse naar voren is gekomen is geluid bij evenementen. Het gaat dan vooral om geluid bij evenementen waar versterkte muziek aanwezig is. In 2026 zal er frequenter controle op het geluid bij evenementen plaatsvinden door gebruik te maken van indicatieve geluidsmetingen. Ook de festiviteiten kunnen hierin worden meegenomen.

Door de gemeente is een geluidsmeter aangeschaft. Hoewel metingen met deze meter niet formeel mogen worden gebruikt voor het opleggen van bestuursdwang, wordt deze meter gebruikt voor indicatieve metingen. Mocht blijken dat sprake is van overschrijdingen kan de FUMO worden ingeschakeld voor formele metingen.

Onderstaand zijn de taken voor de APV voor 2026 weergegeven.

Openbare orde (APV)	Aantal controles	Uitvoering
Controle evenementen	10	gemeente
Controle geluid evenementen/bedrijven/festiviteiten	10	gemeente/FUMO
Controle sluitingstijd Horecabedrijven	5	gemeente/extern
Controle exploitatievergunning	2	gemeente
Controle vuurverbod/afvalbranden	2	gemeente
Controle drugsgebruik/handel	10	gemeente/extern
Controle opslag goederen/voertuigen/afval/mest	185	gemeente
Controle reclamevoertuigen	10	gemeente
Controle terrassen/precario	55	gemeente

4.2.3 Wonen

De recreatieve verhuur van woningen voor permanente bewoning scoort in de probleemanalyse het hoogst. Het verkeerd gebruik van woningen voor personeelsverblijven scoort tevens hoog. Voor controles op verkeerd gebruik van woningen blijft aandacht nodig. Vanuit de regiodeal wordt extra aandacht besteed aan dit onderwerp door extra formatie.

Wonen	Aantal controles	Uitvoering
Controle recreatieve verhuur permanente woning	30	gemeente
Controle bewoning gebouwen zonder woonbestemming	15	gemeente
Controle bewoning meerdere huishoudens in één woning	10	gemeente
Controle onjuiste personeelshuisvesting	10	gemeente
Onjuiste inschrijving in het BRP	175	gemeente

Controle woonoverlast	5	gemeente
Controle op huisvestingsverordening geen binding	5	

4.2.4 Verkeer

De controles op inrijverboden scoort hoog in de risicoanalyse. Deze controles worden door de boa's uitgevoerd.

Verkeer	Aantal controles	Uitvoering
Controle inrijverboden	50 dagen	extern
Controle parkeer/stilstaan verbod	50 dagen	extern
Controle voertuigen/voorwerpen op of aan de weg	10	gemeente

4.2.5 Alcohol

De controles op de alcoholwetvergunning, de leeftijdscontrole en het verbod op "Happy hours" scoren hoog in de risicoanalyse.

Alcohol	Aantal controles	Uitvoering
Controle alcoholwetvergunning	10	gemeente
Leeftijdscontrole gebruik alcohol	4 keer per jaar gemiddeld 6 per keer	extern
Controle op het verbod op "Happy hours"	5	gemeente

4.2.6 Meldingen en verzoeken tot handhaving

Bij de gemeente komen veel meldingen binnen waar beoordeeld moet worden of er sprake is van illegale activiteiten. De meeste meldingen kunnen administratief worden afgedaan, soms krijgen de meldingen een vervolg in de vorm van handhaving.

Bij verzoeken tot handhaving moet er een besluit worden genomen of er al dan niet handhavend wordt opgetreden.

Jaarlijks zijn er zo'n 150 meldingen en 5 verzoeken tot handhaving.

4.2.7 Capaciteit

4.2.7.1 Intern

Voor toezicht en handhaving heeft de gemeente twee toezichthouders in dienst (2 fte). De beide toezichthouders hebben hun eigen specialisatie, maar kunnen elkaar vervangen. De toezichthouders voeren de controles uit voor de verschillende taakvelden zoals eerder genoemd. Voor de administratieve afhandeling en eventueel vervolg vindt administratieve ondersteuning plaats (1 fte). Er wordt uitbereiding gezocht voor juridische capaciteit (16 uur per week) voor een half jaar als pilot ter intensivering van de toezicht- en handhavingstaken. Daarnaast vindt waar nodig ondersteuning plaats door juridisch medewerkers en vergunningverleners.

4.2.7.2.Extern

Politie

Op het gebied van openbare orde en veiligheid heeft de politie een belangrijke taak. De politie overlegt periodiek met de gemeente. Er vindt elke maand een veiligheidsoverleg en een tactisch overleg plaats waarin verschillende mutaties worden besproken. De gemeente verstuurt de politie afschriften van incidentele festiviteiten en evenementen. In beide gevallen vraagt de gemeente de politie om toe te zien op de vergunningsvoorwaarden. Bij grotere evenementen wordt de politie om advies gevraagd en nemen ze deel aan het vooroverleg en de evaluatie. Ook controleert de politie incidenteel op sluitingsuren bij de horeca. Naast de taken op het gebied van openbare orde en veiligheid voert de politie taken uit op het gebied van de verkeersveiligheid en milieu.

Veiligheidsregio (brandweer)

De veiligheidsregio heeft op gebied van toezicht en handhaving vooral taken vanuit de brandweerzorg. Voor de gebouwde omgeving voert de veiligheidsregio controles uit voor zowel bestaande- als nieuwbouwwerken. Bij evenementen is er intensief contact tussen de veiligheidsregio en de toezichthouders van de gemeente.

FUMO

De FUMO voert de basistaken van de Omgevingswet uit. Het gaat bij toezicht en handhaving vooral om taken op het gebied van milieu. Het toezicht van de milieubelastende activiteiten wordt uitgevoerd door de FUMO. Daarnaast heeft de FUMO taken op gebied van asbest, bodem en natuur. Er is nauw contact tussen de gemeente en de FUMO over de uit te voeren taken.

Inhuur toezichtstaken (boa’s)

Voor taken op het gebied van verkeersveiligheid en alcohol worden boa’s ingehuurd. In 2026 zal een nieuwe samenwerking worden gestart voor de inzet met Boa’s.

De boa’s hebben de bevoegdheid om strafrechtelijk te handhaven. De boetes worden afgehandeld via het CIJB.

De boa’s zijn eens per week op Ameland.

Daarnaast zijn er onaangekondigde leeftijdscontroles op de verkoop van alcohol. Deze worden bestuursrechtelijk afgehandeld.

5. Overige werkzaamheden

In het VTH-beleid is preventie als prioriteit aangegeven. Om preventie te bevorderen is het van belang dat burgers en bedrijven op de hoogte zijn, of kunnen zijn, van de bestaande regels. Communicatie daarover is van groot belang. Het belangrijkste middel daarbij is de gemeentelijke website. De gemeentelijke website is het startpunt waar burgers en bedrijven informatie kunnen inzien voor hun specifieke wensen. Of het nu gaat om de vergunningsplicht van activiteiten of nieuwsfeiten over handhavingsprojecten, het is van belang dat de website actueel is.

In de communicatie is het van belang om doelgroepen te benaderen om kennis uit te wisselen. Een voorbeeld hiervan was een informatiebijeenkomst over de invoering van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen. In 2026 zal, op basis van thema’s aandacht worden besteed aan verschillende onderwerpen. Geluidsoverlast en bodemaspecten zijn onderwerpen de op het programma staan.

Verder krijgen ook onze toezichthouders de opdracht om toezicht te houden doormiddel van preventie en communicatie met onze inwoners en bedrijven. Zo wordt geprobeerd om handhaving te voorkomen door in te zetten op het voorkomen van een overtreding (preventie) of het ongedaan maken hiervan op verzoek (het goede gesprek). Dit zorgt voor wederzijds begrip, vertrouwen en respect.

Er is aandacht voor middelengebruik. Dit gebeurt door een medewerker van de gemeente die aandacht vraagt voor dit onderwerp bij specifieke doelgroepen. De basis hiervoor in de beleidsstukken Nota Gezondheidsbeleid De Friese Waddeneilanden 2022-2026 en het handhavingsplan alcohol 2022-2026 gemeente Ameland.

Informatiebrief

van het college aan de raad

Zaaknummer	529824
Vergaderdatum	27 januari 2025
Organisatieonderdeel	Beheer en Onderhoud
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma

Onderwerp

Voortgang uitvoering aanbevelingen OvV-rapport MSC Zoë en maatregelen ter voorkoming van containerverlies.

Kennisnemen van

De brief aan de Kamer met de stand van zaken van de maatregelen die het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft genomen naar aanleiding van de aanbevelingen uit het OvV-rapport MSC Zoë.

Inleiding

Het ministerie heeft de tweede jaarlijkse voortgangsrapportage MSC Zoë begin december 2025 aan de Kamer gestuurd. Deze rapportage geeft inzicht in de uitvoering van aanbevelingen uit het OvV-onderzoek naar het verlies van containers bij containervervoer nabij de Waddeneilanden.

Kernboodschap

In hoofdlijnen wordt er in de brief aangegeven dat vrijwel alle nationale maatregelen zijn afgerond. Aanbevelingen 1, 2, 3 en 5 zijn uitgevoerd; rederijen worden structureel geïnformeerd over de risico's van hydrodynamische fenomenen op de vaarroutes boven de Waddeneilanden. Verder is het nieuwe verkeersbegeleidingssysteem VTS Off Texel op 3 november 2025 in gebruik genomen, waardoor begeleiding en waarschuwingen aan containerschepen nu structureel is geborgd.
Aanbeveling 6 (periodieke risicoanalyse) wordt opgevolgd binnen het bestaande Noordzeebeleid en een nieuwe Monitor Nautische Veiligheid Noordzee verschijnt in 2026.
Daarnaast zijn internationale maatregelen in gang gezet via de IMO, waaronder:

- verplichte elektronische inclinometers op containerschepen (vanaf 1 januari 2026);
- verplichte melding van verloren containers (vanaf 1 januari 2026);
- verdere internationale normontwikkeling om containerverlies te voorkomen.

Omdat de meeste aanbevelingen zijn uitgevoerd en resterende trajecten langdurige IMO-processen betreffen, wordt voortaan via reguliere maritieme voortgangsbrieven gerapporteerd.

Vervolg

Uiteraard houdt het college ook deze voortgangsbrieven in de gaten en informeert de raad hier vervolgens over.

Ondertekening

T. Willemsma
Burgemeester

I.J.W. Valk
Secretaris-directeur

Bijlagen

1. Jaarlijkse voortgangsrapportage MSC Zoë 2025

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk
IENW/BSK-2025/293529

Bijlage(n)
1

Datum 1 december 2025
Betreft Jaarlijkse voortgangsrapportage MSC Zoe 2025

Geachte voorzitter,

Zoals aangegeven in de tweede jaarlijkse voortgangsrapportage MSC Zoe[1] (voorheen halfjaarlijks), die op 16 december 2024 naar de Kamer is gestuurd, ontvangt de Kamer hierbij wederom de jaarlijkse voortgangsrapportage MSC Zoe over de voortgang omtrent de aanbevelingen uit het OvV onderzoek.

Voortgang aanbevelingen OvV-rapport
Deze voortgangsrapportage beschrijft de stand van zaken van de uitvoering van de aanbevelingen uit het OvV-rapport die gericht waren aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat. Aanbevelingen 1 en 5 zijn, zoals in de tweede jaarlijkse voortgangsrapportage aangegeven, als afgerond beschouwd, en Aanbeveling 4 was gericht aan Nederland Maritiem Land (NML) en de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders (KVNR). Deze aanbevelingen worden daarom hieronder niet vermeld.

Aanbeveling 2
Informeer rederijen en kapiteins van grote containerschepen op structurele wijze over de vier in dit onderzoek naar voren gekomen hydrodynamische fenomenen die zich bij dwarsscheepse hoge golven kunnen voordoen op de beide vaarroutes ten noorden van de Waddeneilanden. Vermeld hierbij dat deze fenomenen en combinaties van deze fenomenen bij grote, brede en stabiele containerschepen krachten veroorzaken die kunnen leiden tot verlies van containers.

De reders zijn geïnformeerd over de onderzoeken zoals aangegeven in de vierde voortgangsbrief MSC Zoe[2], onder meer door het beschikbaar stellen van de onderzoeksrapporten aan de IMO, waarin ook de reders vertegenwoordigd zijn. IMO (waaronder dus ook de reders) is regelmatig op de hoogte gehouden van de voortgang van lopende onderzoeken, door het indienen van informatieve documenten en het houden van presentaties. Daarnaast zijn de grote containerreders zelf betrokken bij het inmiddels afgeronde onderzoek TopTier, zie ook onder overige acties. De resultaten van TopTier worden vertaald naar concrete voorstellen voor maatregelen in bijvoorbeeld IMO ter voorkoming van containerverlies. Daarmee kan deze aanbeveling als afgerond worden beschouwd.

[1] Kamerstuk 31 409, nr. 469
[2] Kamerstuk 31 409, nr. 371

Aanbeveling 3
Geef de Kustwacht de taken, bevoegdheden en middelen die nodig zijn om containerschepen te begeleiden zodat schepen onder alle golf- en weersomstandigheden veilig varen langs de Waddeneilanden. Onderzoek hiervoor de mogelijkheden voor verkeersbegeleiding van containerschepen, zoals het instellen van een VTS-gebied, actieve verspreiding van waarschuwingen aan de scheepvaart over heersende weers- en golfcondities in het Nederlandse deel van de Noordzee en innoveren in de manier waarop dergelijke informatie wordt aangereikt. Betrek de Kustwacht en ezk bij het vormgeven van deze rol en verantwoordelijkheid. Zoek hierbij ook samenwerking en/of afstemming met Duitsland over de beoogde taken.

In de derde voortgangsbrief MSC Zoe[3] is melding gemaakt van het besluit tot het instellen van actieve verkeersbegeleiding (VTS) in een afgekaderd gebied ten noordwesten van Den Helder, "VTS Off Texel", uit te voeren door de Rijkshavenmeester Den Helder. Daarbij is aangegeven dat volledige invoering van actieve VTS in dit gebied minimaal drie jaar vergt vanwege de aanpassing van nationale en internationale regelgeving, het werven en opleiden van personeel, en het uitbreiden van nautische apparatuur. IMO is inmiddels geïnformeerd over de implementatie van de nieuwe VTS-sector. Daarbij is overigens ook de koppeling gemaakt met de PSSA-status van de Waddenzee waarmee aanvullend tegemoet wordt gekomen aan aanbeveling 1.

Het doet mij genoegen te kunnen melden dat VTS Off Texel inmiddels is geïmplementeerd en op 3 november 2025 operationeel is gegaan. Deze VTS voorziet ook in de bestaande, voorheen door de Kustwacht uitgevoerde, werkwijze waarbij containerschepen in stormomstandigheden afhankelijk van hun grootte vanaf een bepaalde golfhoogte waarschuwingen en adviezen ontvangen. Het Kustwachtcentrum blijft daarnaast wel de navigatieberichtgeving uitzenden via de NAVTEX over de voorspelde golfhoogten. De ervaring leert dat de adviezen in het algemeen goed worden opgevolgd. Daarnaast is in de vierde voortgangsbrief aangegeven dat reders in voorkomende gevallen schriftelijk op de hoogte worden gesteld door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wanneer een schip het routeadvies[4] zonder reden niet opvolgt. Volgens de gegevens van de Kustwacht hebben in 2024 en tot dusver in 2025 alle opgeroepen schepen - waarop de waarschuwing van toepassing is - zich aan het routeadvies gehouden. Met de implementatie van VTS Off Texel, inclusief de overdracht van de adviezen aan containerschepen door de Kustwacht, kan ook deze aanbeveling als afgerond worden beschouwd.

Aanbeveling 6
Maak een periodieke risicoanalyse van de routespecifieke risico's die tot containerverlies kunnen leiden op de vaarroutes nabij de Waddeneilanden met het oog op de veiligheid van de scheepvaart en bescherming van de Noordzee en het Waddengebied en maak deze analyse tot een vast onderdeel van het Noordzeebeleid. Maak hierbij in ieder geval gebruik van een systeem van monitoring en analyse van zeescheepvaartvoorvallen en bijna-voorvallen op deze vaarroutes. Betrek hierin ook de ontwikkelingen in de scheepvaart zoals

[3] Kamerstuk 31 409, nr. 352.
[4] Zie https://kustwacht.nl/beroepsvaart/advies-voor-containerschepen-bij-waddeneilanden/ voor de inhoud van het navigatiebericht

schaalvergroting, veranderingen in het verkeersbeeld van de scheepvaart en (toekomstige) wijzigingen in infrastructuur en gebiedsactiviteiten op de Noordzee.

Zoals aangegeven in de kabinetsreactie[5] vinden periodieke risicoanalyses ter ondersteuning van het maritieme veiligheidsbeleid op de Noordzee al plaats. Tezamen met deze kabinetsreactie is op 26 november 2020 het rapport "risicoanalyse verlies van containers op de Noordzee" naar de Kamer gestuurd. De Monitor Nautische Veiligheid Noordzee is een risicoanalyse die elke vijf jaar wordt herzien, zodat ontwikkelingen in de scheepvaart, maar ook andere (ruimtelijke) ontwikkelingen die mogelijk tot gewijzigde uitkomsten van de risicoanalyse leiden, tijdig gesignaleerd worden. Veranderingen in het gebruik van de Noordzee door scheepvaart worden periodiek gemonitord. In 2025 is de Monitor Nautische Veiligheid Noordzee opnieuw uitgevoerd, het rapport hiervan zal naar verwachting in de eerste helft van 2026 worden gepubliceerd. Hierin wordt ook het risico op verlies van containers opgenomen.

Overige acties ter voorkoming van containerverlies

De Kamer is in de vierde voortgangsbrief MSC Zoe geïnformeerd over de uitrustingsverplichting op containerschepen van een electronische inclinometer door IMO, op voorstel van Nederland samen met Duitsland, Frankrijk en de *International Chamber of Shipping*. De benodigde aanpassing van het *Safety Of Life At Sea* (SOLAS) verdrag is inmiddels door IMO bekrachtigd en zal op 1 januari 2026 in werking treden.

IMO heeft ook een aanpassing aan het SOLAS verdrag goedgekeurd die het rapporteren van verloren containers verplicht. Deze aanpassing is in mei 2024 bekrachtigd en zal op 1 januari 2026 in werking treden. Over een verplichtend karakter van elektronische detectiesystemen aan boord van containerschepen zijn nog geen afspraken gemaakt in IMO omdat deze systemen nog onvoldoende technisch zijn doorontwikkeld. In een later stadium zal opnieuw worden bezien of elektronische systemen een bijdrage kunnen leveren aan het detecteren en voorkomen van containerverlies.

In de vierde voortgangsbrief en in de jaarlijkse voortgangsrapportages is de Kamer geïnformeerd over de voortgang van het TopTier project van MARIN. Na een bestudering van de gangbare praktijk en incidenten met containerverlies, en het uitvoeren van gedetailleerde onderzoeken en testen, is het project nu afgerond en het rapport gepubliceerd[6].
Het eindrapport is ook aan IMO gestuurd en wordt in 2025 en 2026 gebruikt in de discussies in IMO omtrent maatregelen ter voorkoming van containerverlies.
IMO heeft een holistisch werkplan opgesteld om containerverlies aan te pakken. Hierbij zal worden gefocust op het ontwikkelen van regelgevende oplossingen voor vijf belangrijke aandachtsgebieden:
- Operationele richtlijnen;
- Omstandigheden op zee;
- Belading, stuwage, validatie en planning;
- Technische normen voor de berekening en eigenschappen van containersjorsystemen en bijbehorende inspectieprogramma's; en
- Sterkte-eigenschappen voor containers en bijbehorende inspectieprogramma's.

[5] Kamerstuk 31 409, nr.308
[6] https://www.marin.nl/en/jips/toptier

Daarnaast werkt de IMO aan de ontwikkeling van geharmoniseerde normen voor het gebruik van sjorsoftware aan boord van schepen. Dit is een hulpmiddel dat op containerschepen wordt gebruikt om de krachten op de containerstapels te berekenen en om te verifiëren of de sjorsystemen om de containers vast te zetten voldoen. In 2026 zullen naar verwachting deze normen worden afgerond en de discussies omtrent de genoemde onderwerpen worden voortgezet.

Tot slot
Met deze brief is de Kamer geïnformeerd over de stand van zaken van de maatregelen om het risico op containerverlies ten noorden van de Waddeneilanden te beperken. Aangezien de maatregelen ter voorkoming van containerverlies naar aanleiding van de aanbevelingen uit het OvV rapport voor het merendeel zijn opgevolgd, en voor het resterende deel uit acties bestaan met een wat langere doorlooptijd (zoals de initiatieven in IMO), zal de Kamer vanaf dit moment over relevante ontwikkelingen inzake containerverlies geïnformeerd worden via de verzamelbrief voor het Commissiedebat Maritiem.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

ing. R. (Robert) Tieman

Agendapunt 12, raadsvergadering 16 februari 2026

Betreft: MOTIE vreemd: 'uitgifte van bouwgrond Smitteweg Ballum'.

De raad van de gemeente Ameland, in vergadering bijeen d.d. 16 februari 2026.

Constaterende en overwegende dat:

- De gemeente de afgelopen jaren, in alle dorpen grond heeft aangekocht met het maatschappelijk doel: meer huisvestingsaanbod voor eilanders.
- Uit het bestemmingsplan Smitteweg te Ballum nog bouwgrond braak ligt en wel direct grenzend aan de Smitteweg.
- Het bestemmingsplan Smitteweg Ballum, is volgebouwd, op deze bouwgrond na.
- De afgelopen jaren vele woningen zijn gebouwd op Ameland, wat het aanbod ruim heeft verlaagd, terwijl er mogelijk nog vraag is.
- Het opnieuw uitgeven van de bouwgrond een positieve impuls kan zijn voor het dorp Ballum, in de zin dat een grotere bevolkingsomvang met de voorkeur voor jonge gezinnen af kan stralen op voorzieningen, (waaronder de school in Ballum) en daarmee op de leefbaarheid in het dorp Ballum.
- Het uitgeven van de bouwgrond, mogelijk doorstroming op de woningmarkt kan realiseren, waardoor, of goedkopere koopwoningen vrijkomen of huurwoningen vrijkomen.
- Gelet op de ruimte die de nieuwe criteria uit de Welstandsnota biedt bij nieuwbouw van gebouwen in de recente en toekomstige dorpsuitbreidingen. Zie ook onderstaand citaat uit de partiële herziening Welstandsnota gemeente Ameland 2016. *'Deelgebied 4. Recente en toekomstige dorpsuitbreidingen'.*

  Plaatsing:
  1. *er is sprake van een halfopen tot open bebouwingsbeeld (lw);*
  2. *in randsituaties wordt de bouw van uitsluitend vrijstaande woningen voorgestaan (lw);*
  3. *woningen zijn geplaatst in de rooilijn (lw);*
  4. *de richting van de kap is haaks op de weg (lw).*

Verzoekt het College:

- De woningbouwlocatie, direct grenzend aan de Smitteweg te Ballum opnieuw aan te bieden ter verkoop voor woningbouw of als gemeente zelf woningbouw te ontwikkelen, waarbij de doelstelling is, betaalbare huisvesting te realiseren voor onze inwoners.

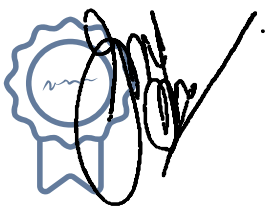
En gaat over tot de orde van de dag,

Ballum - Ameland, 16 februari 2026.

Fractie VVD.

Motie is unaniem aangenomen,
Mij bekend, griffier

J.M.J. Metz

J.M.J. Metz
Griffier